

Končno strokovno poročilo o arheološki raziskavi – arheološki testni izkop ter arheološka izkopavanja na najdišču Vrhnika – SD OPN Argonavti (23-0339 Vrhnika – SD OPN Argonavti)

Nina Bratušek, dipl. arheol. (UN), Anja Ipavec, mag. arheol., Ana Kovačič, univ. dipl. arheol., Alenka Julijana Klasinc, univ. dipl. arheol., Rok Klasinc, univ. dipl. arheol.

November 2025

KAZALO

1. PODATKI O RAZISKAVI	3
2. UVOD	5
3. GEOGRAFSKI IN GEOLOŠKI ORIS OKOLICE PROSTORA	6
Geografski oris	6
Geološki oris	7
4. ZGODOVINSKI IN ARHEOLOŠKI ORIS PROSTORA	9
Arheološki oris	9
5. METODOLOGIJA IN POTEK DEL	15
6. STRATIGRAFSKA PODOBA NAJDIŠČA IN NJEGOVA INTERPRETACIJA	19
6.1. Arheološka izkopavanja	19
Faza I – Geologija	19
Faza II – Prazgodovina	23
Faza III – Rimsko obdobje	27
Faza IV – Novi vek in sodobnost	27
6.2. Arheološki testni izkop	29
6.3. Katalog grobov	38
7. NAJDBE	90
7.1. ARHEOLOŠKA IZKOPAVANJA	90
7.2. ARHEOLOŠKI TESTNI IZKOP	97
7.3. Katalog najdb	98
7. 4TABLE	108
8. UGOTOVITVE	124
9. LITERATURA	128
10. PRILOGE	133

Slika na naslovnici: odlomki kotlička, odkritega v grobu 1010

1. PODATKI O RAZISKAVI

- Ime projekta: 23-0339 Vrhnika – SD OPN Argonavti
- Številka kulturnovarstvenega soglasja za raziskavo in odstranitev arheološke ostaline: 62240-351/2023-3340-2, z dne 28. 8. 2023
- Koda raziskave: 23-0339
- EID – enotna identifikacija dediščine in ime: EID 1-00844, Vrhnika - Arheološko najdišče Nauportus
- Naselje: STARA VRHNIKA
- Občina: VRHNIKA
- Katastrske reference: 2014/5, k. o. 2001 STARA VRHNIKA
- Kartografske reference: x =444635,5; y=92613,0 D96/TM, z=333 m n.m.v
- Ime najdišča: Vrhnika - Tičnica
- Vrsta najdišča: grobišče
- Okvirna datacija najdišča glede na raziskavo: starejša železna doba
- Rezultat arheološke raziskave: 1 - arheološko pozitivno
- Razlog za izvedbo raziskave: Predhodne arheološke raziskave
- Opis razlogov za izvedbo raziskave: sprememba in dopolnitev občinskega prostorskega načrta Občine Vrhnika (SD OPN 5) za ureditev doživljajskega parka Argonavti

- Raziskovalni postopek: Arheološki testni izkop; Arheološko izkopavanje
- Okolje raziskave: kopensko
- Izvajalec arheološke raziskave: Skupina STIK, Cesta Andreja Bitenca 68, 1000 LJUBLJANA
- Odgovorna oseba izvajalca: Rok Klasinc

- Vodja raziskave: Alenka Julijana Klasinc - univ. dipl. arheol.; Rok Klasinc - univ. dipl. arheol.
- Namestnik vodje: Mojca Fras - univ. dipl. arheol.
- Strokovni sodelavci: Anja Ipavec - mag. arheol. ; Borut Slokan - mag. arheol.; Davor Pečar - dipl. arheol.; Jasmina Magdič - mag. arheol.; dr. Tamara Leskovar - antropološke raziskave; dr. Tomaž Verbič
- Vir financiranja: Sredstva naročnika raziskave - INTERMEDIA INŽENIRING, Kersnikova ulica 9, 1000 Ljubljana

- Nadzornik raziskave: konservatorska svetovalka Mija Topličanec, univ. dipl. arheol.
- Pristojna OE ZVKDS: ZVKDS OE Ljubljana, Tržaška cesta 4, 1000 LJUBLJANA
- Trajanje terenskih del: 1. 9. 2023 - 11. 12. 2023
- Mesto začasne hrambe arhiva raziskave: Skupina STIK, Cesta Andreja Bitenca 68, 1000 LJUBLJANA
- Mesto trajne hrambe arhiva raziskave: Muzej in galerije mesta Ljubljane, Gosposka ulica 15, 1000 LJUBLJANA
- Način ureditve lokacije ali območja raziskave po končani raziskavi: na željo investitorja je območje ostalo odprto
- Ogroženost: Ne
- Opis razlogov stanja ogroženosti: /

Izvleček

Arheološke raziskave so potekale na severnem pobočju hriba Tičnica na Vrhniku, severozahodno od utrjenih struktur prazgodovinske naselbine na vrhu hriba. Širše območje je bilo več desetletij v uporabi kot vojaški vadbeni poligon, s čimer je bil arheološki zapis močno poškodovan. Kljub temu se je na najvišji točki terena v severozahodnem delu raziskanega areala ohranilo naselbini pripadajoče, do sedaj še nepoznano grobišče. S tokratno raziskavo smo odkrili 24 grobov. Vkopani so bili v geološko osnovo, ki je sestavljena iz dolomitne skale in rdeče ilovice. Grobovi izkazujejo raznolikosti v načinu pokopa, pogrebne rituala in pridatkih, pri čemer prevladuje pokop v keramični žari. Na podlagi pridatkov in radiokarbonskih datacij jih opredeljujemo v starejšo železno dobo. V manjši vrtači južno od koncentracije grobov smo odkrili namenski zakop izbranih živalskih kosti, najbrž prostor posebnih aktivnosti. Glede na način pokopa lahko nekropolo na Tičnici najlažje povežemo s sočasnimi pokopi na najdiščih t. i. notranjsko-kraške halštatske skupine. Šibke sledove morebitne poselitve v rimskem obdobju nakazujejo tudi posamezne najdbe v vrtači v osrednjem delu izkopnega polja.

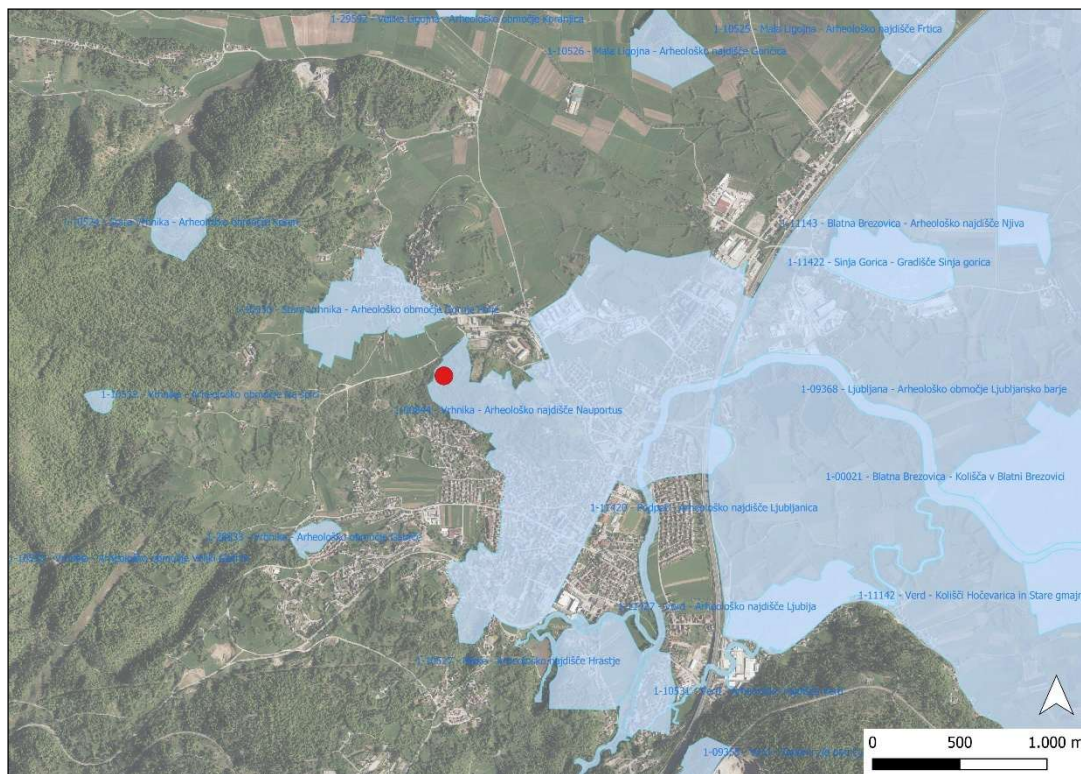
Ključne besede: arheološka izkopavanja, starejša železna doba, gradišče, grobišče, žgani pokopi.

- **Fotografije v poročilu:** Borut Slokan; najdbe: Ladislav Duranka, Nina Bratušek
- **Grafična obdelava grobov:** Zvonka Janežič, dipl. arheol. (UN)
- **Izdelava načrtov: in obdelava geodetskih izmer.** Tadej Hrženjak
- **Obdelava gradiva in priprava kataloga:** Nina Bratušek, dipl. arheol. (UN)
- **Izris najdb in vektorizacija:** Nina Bratušek, dipl. arheol. (UN)
- **Recenzija:** doc. dr. Manca Vinazza, univ. dipl. arheol.

2. UVOD

Parcela št. 2014/5 (k. o. 2001 STARA VRHNIKA) leži znotraj območja enote kulturne dediščine, ki je v Registru nepremične kulturne dediščine vpisana kot EID 1-00844 *Vrhnika – Arheološko najdišče Nauportus*, ter je varovana z varstvenim režimom za arheološko dediščino (slika 2.1).

Zaradi spremembe in dopolnitve občinskega prostorskega načrta Občine Vrhnika (SD OPN 5) za ureditev doživljajskega parka Argonavti, na zemljišču s parc. št. 2014/5, k. o. Stara Vrhnika, je bila predvidena izvedba arheoloških raziskav – arheološki testni izkop in arheološko izkopavanje v skladu s Pravilnikom in z dopolnilnimi smernicami za spremembe in dopolnitve občinskega prostorskega načrta Občine Vrhnika (št. 3501-48/2020-3340-78 z dne 7. 7. 2023), ki jih je naročniku INTERMEDIA INŽENIRING izdalo Ministrstvo za kulturo. Izvedbo raziskav je naročnik oddal zavodu Skupina STIK. Raziskavo je odobrilo Ministrstvo za kulturo RS z izdajo kulturno-varstvenega soglasja za raziskavo in odstranitev arheološke ostaline (št. 62240-351/2023-3340-2 z dne 28. 8. 2023). Dela je med septembrom in novembrom 2023 pod vodstvom Alenke Julijane Klasinc in Roka Klasinca, oba univ. dipl. arheol., izvedla ekipa v sestavi: Anja Ipavec, mag. arheol., Borut Slokan, mag. arheol. ter od 5 do 12 študentov arheologije. Nadzor nad arheološkimi deli je izvajala konservatorska svetovalka Mija Topličanec, univ. dipl. arheol. (ZVKDS OE Ljubljana).

SLIKA 2.1

Karta registra nepremične dediščine. Z rdečo piko je označeno območje raziskave. Vir podatkov 1.

3. GEOGRAFSKI IN GEOLOŠKI ORIS OKOLICE PROSTORA

Geografski oris

Vrhnika leži na zahodnem obrobju Ljubljanskega barja, kjer se svet začne dvigovati proti Logaški planoti. Območje raziskave se nahaja v pokrajini Rovtarsko hribovje, ki leži na zahodnem delu slovenskega predalpskega sveta (Gabrovec 1999, 72). To hribovje se razteza med Vrhniko in Spodnjo Idrijo, ki pa ležita zunaj pokrajine. Je najbolj zakrasel del pokrajine in predstavlja prehod v dinarski svet, kar nam kaže osnovna slemenitev (Gabrovec 1999, 73). Širše območje raziskave med Vrhniko in Staro Vrhniko zavzema širok in razmeroma nizek kraški greben iz jurskih in triasnih apnencev, ki poteka približno v smeri jugovzhod-severozahod in ima dva vrhova. Na vzhodnem delu grebena se nad starim jedrom Vrhniko dviga Sv. Trojica (350 m), nekdanj znana tudi kot Vijolna gora, zahodni, nekoliko višji del, pa nosi značilno arheološko ledinsko ime Tičnica (366 m). Vzpetini, ki ju loči le okrog 20 m nižje sedlo, sta okoli 50 m dvignjeni nad okolico (Gaspari, Masaryk 2009, 198). Lokacija raziskav se nahaja na severozahodnem pobočju vzpetine Tičnica (sliki 3.1, 3.2).

SLIKA 3.1

Topografska karta. Območje raziskav je označeno z rdečo piko. Vir podatkov 1.

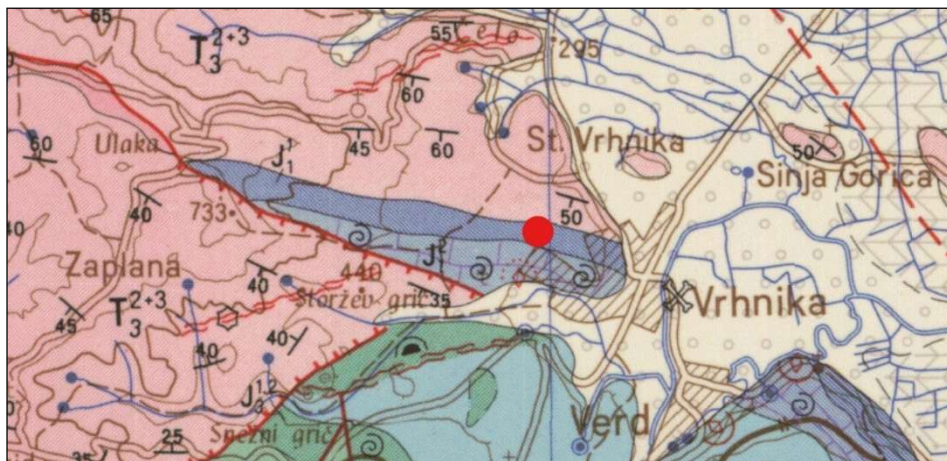
SLIKA 3.2

. Območje raziskav na lider posnetku je označeno z rdečo puščico. Vir podatkov 2

Geološki oris

Na oblikovanje obrobja Ljubljanskega barja sta močno vplivali dinarsko prelomna tektonika in erozija. Območje je večinoma zgrajeno iz mezozojskih karbonatnih kamnin, ki pripadajo zgornjemu triasu ter zgornji in spodnji juri. Apnenci so plastnati, dolomit pa je večinoma debelozrnat in masiven. Z geološkimi in geofizikalnimi raziskavami je ugotovljeno, da je centralni del Ljubljanskega barja stičišče Južnih Alp oziroma Posavskih gub in Dinaridov in da je zgornje triasni dolomit narinjen na permokarbonski kompleks. Narivni rob poteka od Pleš in Škofljice, prek Barja in njegovih osamelcev do zahodnega obrobja pri Ligojni. Severno od narivnega roba, kamor spada tudi naše območje raziskave na ozemlju Posavskih gub ali Južnih Alp prevladuje narivna in luskasta zgradba, južno od narivnega roba pa grudasta (Stevo, 2011, 40). Kamninska sestava je tukaj zelo pestra. Proti severu in severozahodu se vleče delno zakrasel vegast teren z ledinskim imenom Košace, na nasprotni strani pa omejuje greben široko dno doline potoka Bela (Habič 1962).

Na geološki karti je razvidno, da se naše območje raziskav nahaja na geološki osnovi, kjer se izmenjava bel apnenec in zrnatim dolomitom (slika 3.3). Po oceni geologa (glej priloge – geološko poročilo), pa preko celotne raziskave podlaga sestoji iz triasnega dolomita. »Nad dolomitom so ohranjena reliktna kraška rdeča tla poligenetskega nastanka (tudi terra rossa, jerina, jerovica)« (Verbič, 2023)

SLIKA 3.3

Geološka karta SFRJ 1 : 100 000. Območje raziskav je označeno z rdečo piko. Vir: Splet 1.

4. ZGODOVINSKI IN ARHEOLOŠKI ORIS PROSTORA

Arheološki oris

Okolica današnje Vrhnikе oziroma celotni zahodni del Ljubljanskega barja je že dolgo znan po bogatih arheoloških ostalinah. Vrhniško območje je tako bilo deležno posebne pozornosti že v starejši fazi razvoja arheološke vede. Med prve raziskovalce štejemo kustosa Alfonza Müllnerja in zgodovinarja Petra Hicingerja, ki se jima pridružita še starinokop Jernej Pečnik in arheolog Walter Schmid. Zgodnje raziskave je zbrala Jana Horvat v delu *Nauportus* iz leta 1990 (Horvat 1990).

Reka Ljubljanica se je v trenutno strugo ustalila šele v času bronaste dobe, zato je verjetno, da odkrite najdbe na odseku med Verdom in Vrhniko predstavljajo ostanke odplavljenih naselbinskih plasti, povezanih z gospodarskimi aktivnostmi (Gaspari, Masaryk 2009, 196 in Gaspari, Erič 2008, 412, 413). Najverjetneje v srednji in mlajši bronasti dobi pride do demografskega vzpona po večini Evropi. Temu botrujejo različni gospodarski dejavniki (Gaspar, Masaryk 2009, 196). V tem času se je zaradi prehodnega značaja Ljubljanskega barja ter naravnega fenomena reke z okoliškim močvirjem tu razvila regionalna trgovska povezava med severnim Jadranom in Podonavjem, dokazano pa postane območje tudi nekak religiozni prostor na nadregionalni ravni (Gaspari, Masaryk 2009, 196). Slabo oprijemljivi poselitvi v zahodnem delu Ljubljanskega barja v srednji bronasti dobi sledi izrazit porast naselbin v mlajši bronasti dobi. Iz srednje in mlajše bronaste dobe iz Vrhnikе praktično poznamo le posamezne najdbe kovinskega orožja (Horvat 1990, 67, 70) ter depo, ki ga naj bi našel tedanji župan Jelovšek in ga je 1911 prodal Naravoslovnemu muzeju na Dunaju. Depo sestoji iz jezičasto ročajnega meča, plavutaste sekire, igle, keramičnega lonca. Poudarimo, da najdbe Stane Gabrovec označi kot pridelke skeletnemu grobu (Gabrovec 1966, 441 -447). Peter Turk pa se vseeno bolj nagiba da bi najdbe pripadale depoj (Turk 2007, 215). Se pa oba strinjata da najdbe sodijo v ta čas.

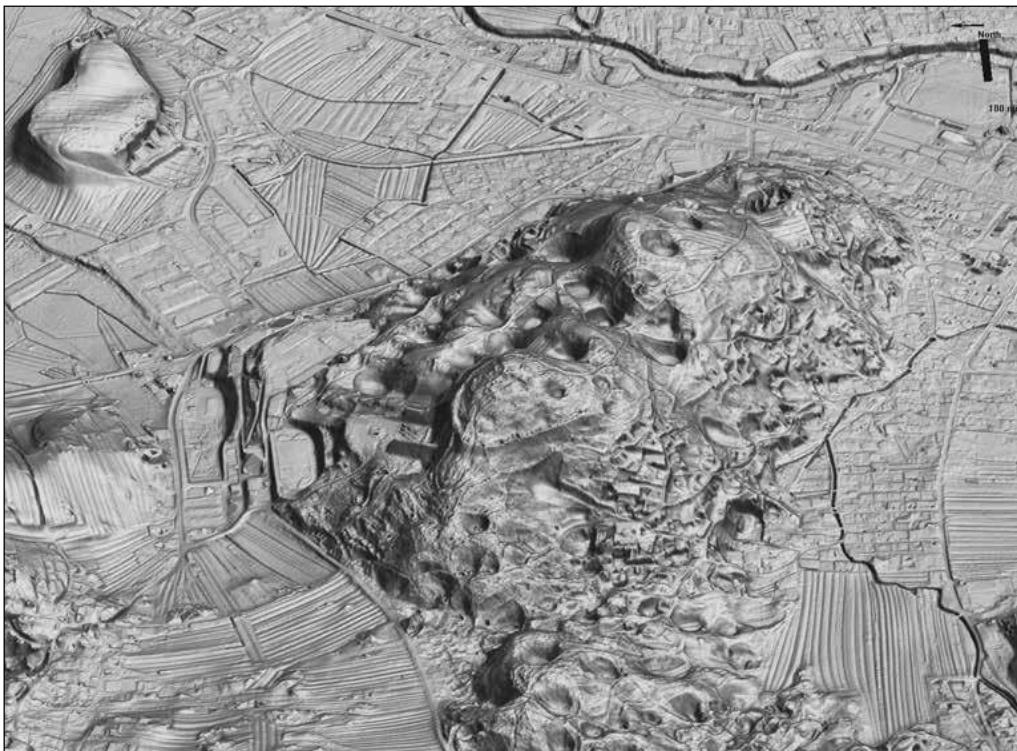
Glavnina keramičnih najdb, odkritih na območju Vrhnikе, sodi na konec bronaste dobe ali v začetek starejše železne dobe (Vuga 1980; Dular, Pavlin 2007; Dular, Tecco Hvala 2007; Vojaković 2013; Vojaković, Draksler 2018).

Iz rekel Ljubljanice iz obdobja starejše železne dobe ne poznamo veliko najdb. Tako so v strugi pri mostu med Vrhniko in Verdom odkrili odlomek lonca, v strugi pri Sinji Gorici pa sta bili odkriti dve železni tulasti sekiri, sekira na uho in bronasta kavljasta pasna spona (Gaspari, Erič 2008; Turk et al. 2009). Prav tako je slabo zastopano latensko obdobje. Sicer temu obdobju pripisujemo kar precejšnjo količino kovinskih predmetov iz struge Ljubljanice, ki imajo poleg transportne tudi kulturni značaj (Turk et al. 2009). Leta 2016 so bile pri nadzoru gradnje kanalizacije pri Stari pošti na Vrhniku odkrite tudi prve naselbinske plasti s konca 2. in začetka 1. stoletja pr. n. št., ki verjetno predstavljajo ostanke pristaniškega dela Navporta (Vojaković, Bekljanov Zidanšek 2019). Posamezni latenski predmeti (novci, fibule, lončenina in fragmenti orožja) so bili odkriti še v zgodnjericinskih plasteh utrjene naselbine na Dolgih njivah. Latenska lončenina in novci pa so bili odkriti še v srednjeavgustejskih plasteh na Kočvarjevem vrtu na Bregu, kjer se je leta 2020 mudila ekipa podjetja Samo Hvalec, s. p. (Ipavec et al. 2022).

Sodeč po epigrafskih virih in arheoloških najdbah se je v sredini 1. st. pr. n. št. ali kmalu po tem na obeh bregovih Ljubljanice razvil *vicus* italjskih trgovcev. Najbolj raziskana je naselbina na Dolgih njivah, kjer so

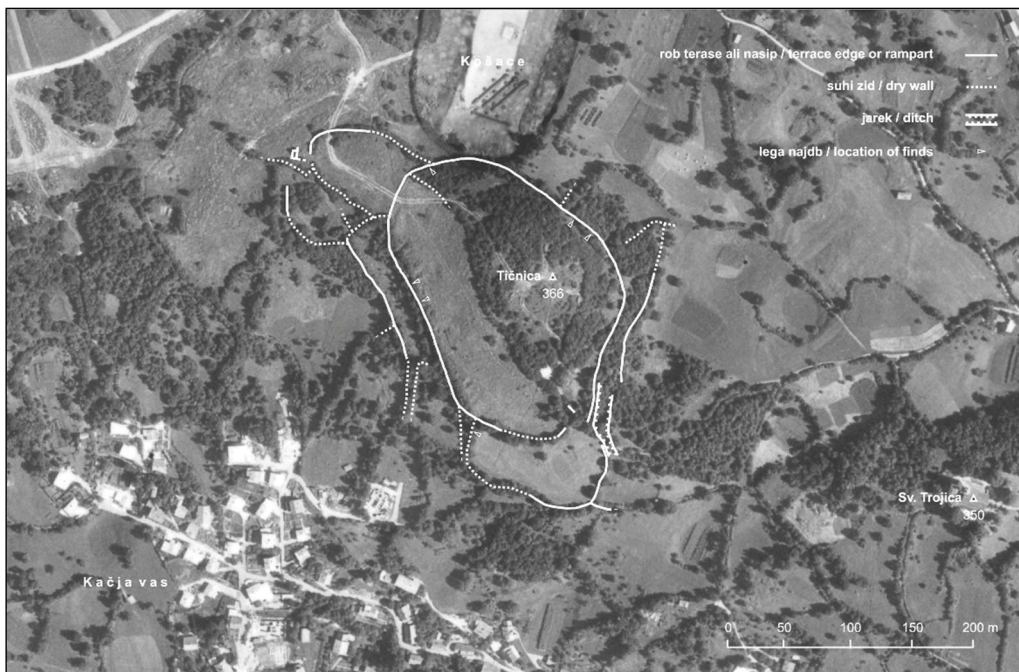
izkopavanja in geofizikalne meritve odkrile z zidanim obzidjem utrjeno naselbino z velikim trgom in skladišči helenističnega tipa (Horvat 1990; Mušič, Horvat 2007; Horvat et al. 2016).

Eno od glavnih arheoloških vprašanj ostaja lokacija prazgodovinske predhodnice Navporta, ki jo omenja Strabon (*Geogr.* VII 5, 2, C. 314 – Šašel 1992). Horvat (1990, 137) sklepa, da bi morali jedro prazgodovinskega Navporta iskati višje nad ravnino. Kot ena potencialnih lokacij se je pokazala novoodkrita prazgodovinska naselbina na hribu Tičnica, ki je bila s topografskim pregledom ugotovljena in dokumentirana leta 2009. Pred tem je dotedanja literatura ni omenjala. Od konca druge svetovne vojne pa do leta 1991 je na lokaciji namreč obstajal vojaški poligon JLA, območje je bilo za javnost zaprto. Naselbina je bila prepoznana na podlagi na terenu dobro vidnega obrambnega sistema na obodu ter več nivojev teras v notranjosti. Na površini odkriti odlomki prostoročno izdelane lončenine pa nakazujejo poselitev v času med srednjo bronasto dobo in starejšo železno dobo (Gaspari, Masaryk 2009; Gaspari, Mlekuž 2013). Maja 2017 je ekipa Oddelka za arheologijo Filozofske fakultete v Ljubljani v sodelovanju s Skupino STIK na naselbini izvedla manjša neinvazivna sondiranja. Odkritih je bilo več odlomkov posod, odbitek iz roženca ter večji bloki kamenja, ki skoraj zagotovo predstavljajo ostanek obzidja (Gaspari et al. 2017, 5). Aktivnosti JLA in SV so precej poškodovale arheološki zapis; posebej izstopa ujemanje prve obrambne črte z zunanjo mejo gradišča. Osrednji del naselbine omejujejo ostanki obrambnega nasipa, ki je večinoma viden kot izrazita terasa s strmim prelomom v pod njo ležeča pobočja. Nasip je bolje ohranjen na severozahodnem koncu naselbine. Na jugovzhodu prehaja osrednji del naselbine v kotanjo s širokim dnom, na območje, obdano z notranjim nasipom. V neposredni bližini domnevamo tudi vhod v osrednji del naselbine, kjer se po najožjem delu še danes vzpenja ožji kolovoz. Vstop na severni strani pa omejuje okoli 10 m dolg ostanek obrambnega nasipa. Ta je od njegovega najožjega dela ločen z umetnim jarkom z opaznimi sledovi lomljenja skalnih reber. Naselbina je bila vsaj enkrat razširjena z dodanima predprostoroma na severni in južni strani naselbine. Južni predprostor utemeljuje potek njegove zunanje meje, ki se navezuje na južni obod osrednjega dela naselbine. Bolje je ohranjen nasip, ki se na zahodu pripenja na glavni obrambni nasip naselbine, na preostalih delih pa je viden le kot oster prehod terase v pobočje. Drugi predprostor naselbine je bil ugotovljen na severozahodnih in zahodnih pobočjih, kjer so strukture mestoma zabrisane s suhimi zidovi in grobljami na parcelnih mejah. Na severnem delu se nasip v obliki izrazite terase pripenja na plato osrednjega dela gradišča, na severozahodu pa so se naslonili na prag v skalni podlagi. Zahodno od novodobnega dostopa ležijo domnevni ostanki prvotnega vhoda, ki vključujejo ostanke manjšega pravokotnega objekta iz velikih blokov. Proti notranjosti je še več teras in zidov iz večjih neobdelanih skal, ki verjetno izvirajo iz strme stopnje, ki se vleče po celotnem jugozahodnem pobočju hriba. Na to stopnjo se je naslonila tudi zunanja škarpa terase iz velikih blokov, ki ji pripisujemo prazgodovinski izvor (Gaspari et al. 2017 20,21). Tovrstni mogočni nasipi ne služijo obrambi, temveč predvsem razkazujejo moč naselbine (Gaspari, Masaryk 2009, 201–202). V notranjosti gradišča lahko prepoznamo več manjših ovalnih izravnjav. Tovrstne izravnave predstavljajo ostanek priprave površine za stavbe. Iz lidarskega posnetka je tako vidno, da je bila notranjost gradišča gosto poseljena (Gaspari, Mlekuž 2013, 10–11).

SLIKA 4.1

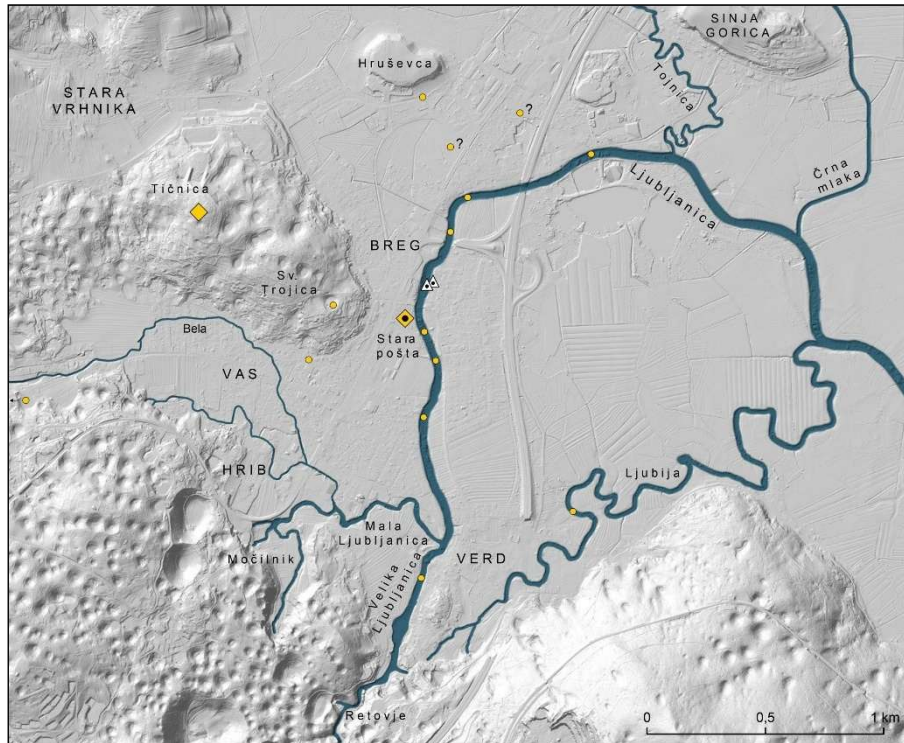
Perspektivni pogled na Tičnico z zahoda, izdelan iz lidarskih posnetkov. Nasip gradišča prepoznamo kot zelo izrazit rob terase. Vir: Gaspari, Mlekuž 2013, str. 13, sl. 3.

SLIKA 4.2

Aeroposnetek (CAS) iz leta 1975. Vir: Gaspari et al. 2017, 19, sl. 10.

Gradišče je imelo dober vizualni in praktični nadzor nad delom komunikacije čez Ilirsko-Italška vrata, ki so povezovala Jadranski prostor z osrednjo Evropo. Za vrednotenje naselbine na Tičnici je pomembna tudi njena lokacija ob izviru Ljubljanice in posledično ob začetku plovne poti (slika 4.3).

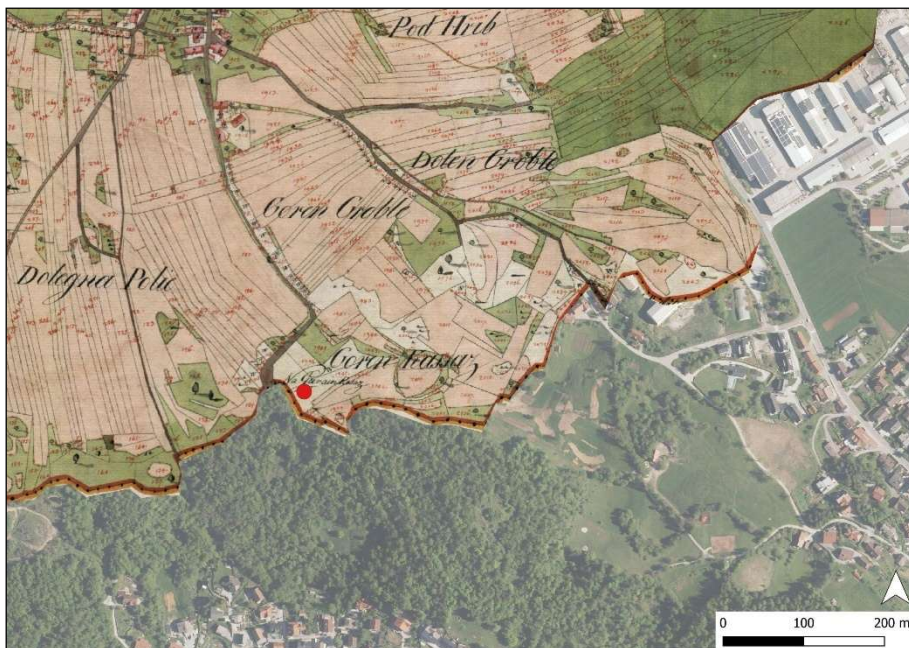
SLIKA 4.3

Lokacija Tičnice ob stari poti iz Logaške kotline ter na začetku plovne poti proti vzhodu. Vir: Gaspari et al. 2017, sl. 13.

Novjša odkritja pozno bronastodobne lončenine v vrtači (parc. št. 2508/6, k. o. Vrhnika) jugovzhodno od vrha sv. Trojice potrjujejo opažanja o okvirno sočasni poselitvi obeh vzpetin na grebenu, ki se spušča v neposredno bližino domnevnega prazgodovinskega prostora za pretovarjanje na območju Stare pošte (informacija M. Pergarja).

Zgodovinski oris

Pretekli zemljiški rabi obravnavanega prostora lahko sledimo na starih zemljevidih, razglednicah in fotografijah. Na franciscejskem katastru in vojaškem zemljevidu iz konca 19. stoletja (sliki 4.4, 4.5) je razvidno, da je lokacija neposeljena, zaradi naklona terena in pomanjkanja primerne zemlje pa je tudi neprimerna za kmetijsko rabo.

SLIKA 4.4

Franciscejski kataster. Približna lokacija raziskav je označena z rdečo piko. Vir podatkov 1.

SLIKA 4.5

Zemljevid Avstro-Ogrske s konca 19. stoletja. Približna lokacija raziskav je označena z rdečo piko. Vir podatkov 1.

Ob začetku prejšnjega stoletja je bilo južno in zahodno pobočje Tičnice povsem golo z vidnimi terasami, na katerih so se nahajali travniki in pašniki. Le vrh hriba je bil pokrit s smrekovim gozdom, ki ga omenja tudi pisatelj Ivan Cankar v črtici Tičnica iz leta 1912, danes pa ga je v celoti nadomestil mešan sestoj gabra, hrasta in leske (slika 4.6).

Po koncu 2. svetovne vojne in vzpostavitvi jugoslovanske federacije je območje Tičnice prišlo pod nadzor Jugoslovanske ljudske armade (JLA), ki je na hribu, kjer smo izvedli sondiranje, vzpostavila vojaški vadbeni poligon (vojaški kompleks Tičnica). Prostor je uporabljala tudi Slovenska vojska takrat se je vojašnica imenovala vojašnica Ivana Cankarja, leta 2011 je Slovenska vojska kompleks opustila (ustno domačini, vir podatkov 3).

SLIKA 4.6

Tičnica in sv. Trojica na razglednici iz časa med 1927 in 1945. Vir: arhiv Slovenskega etnografskega muzeja.

5. METODOLOGIJA IN POTEK DEL

Lokacija arheoloških raziskav je obsegala zemljišče s parcelno št. 2014/5, k. o. Stara Vrhnika. Natančneje se je nahajala na severnem vznožju hriba Tičnica. V naravi gre za travne površine, ob robovih areala poraščene z mladim gozdom (*slika 5.1*). Teren je razgiban, v južnem delu precej izravnano, proti severu se spušča po pobočju hriba. V vzhodnem delu območja je videti večjo naravno depresijo, ki se proti zahodu dviga do najvišje, nekoliko izravnane točke terena (*slika 5.1*). Na površini so vidne številne danes zaraščene betonske strukture in drugi vkopi, ostanki vadbениh objektov nekdanjega vojaškega poligona (strelski položaji, zaklonišča za tanke itd.) (*slika 5.2*). Dolgoletna raba prostora v vojaške namene je s težko mehanizacijo (tanki) močno posegla in spremenila podobo krajine, v kar lahko vključimo tudi relativno izravnano terena v zahodnem delu areala.

SLIKA 5.1

Levo: Območje raziskav pred pričetkom arheoloških del. Pogled proti jugu. Desno: Pogled na večjo vrtačo v osrednjem delu izkopnega polja, ki se proti zahodu dviguje do najvišje točke terena. Pogled proti zahodu.

SLIKA 5.2

Levo: betonsko zaklonišče za oklepna vozila v vrtači. Desno: primer izpraznjenega strelskega položaja.

Arheološke raziskave na Tičnici so obsegale arheološka izkopavanja približno 2700 m² površine ter arheološki testni izkop na mestu predvidenih novogradenj v pasu južno od izkopnega polja. Pred prihodom arheološke ekipe je bil teren očiščen vegetacije ter preventivno pregledan za morebitna ubojna sredstva (Civilna zaščita).

Raziskano parcelo smo zaradi logistike izkopa razdelili na dva sektorja (sektor 1 in sektor 2) ter na mrežo kvadrantov (velikosti 5 × 5 m). Sektor 1 (ca 1400 m²) je obsegal severno polovico areala, sektor 2 pa

južno. Z deli smo pričeli v sektorju 1, nadaljevali v sektorju 2, deponijo izkopane zemljine pa smo predstavljali na že zaključen del sektorja 1.

Arheološki izkop je potekal strojno ter ročno po principih arheološke stratigrafije (Barker 1998, Harris 1989). Strojni izkop je potekal z različnimi bagri teže 1,5 in 5 t. Sočasno z izkopom je potekal makroskopski pregled izkopane zemljine in ročno čiščenje površine. Strojno smo odstranili plast travne ruše in humusa ter sodobne plasti. Vse pomenljive relevantne arheološke plasti in strukture smo izkopali ročno (priloga 2), med izkopavanjem pa smo shranjevali vse najdbe. Arheološke plasti in strukture so bile fotografsko, geodetsko in opisno dokumentirane v stratigrafskem zaporedju, kot smo jih odstranjevali.

SLIKA 5.3

Strojni izkop vrhnjih plasti.

SLIKA 5.4
Ročni izkop prazgodovinskih grobov.

Izkop je v večjem delu segal do geološke osnove dolomitne skale. Na predelih vrtač v jugozahodnem delu izkopnega polja (vrtača 1) ter v osrednjem delu (vrtača 2) pa do nivoja zgornjih zapolnitev vrtač. Vrtačo 1 smo prepoznali že med predhodnimi raziskavami leta 2021. V vrtačo 2 smo zaradi preverbe arheološkega potenciala te lokacije izkopali strojni testni jarek (sonda 1001).

Ker je bil arheološki zapis močno poškodovan. Smo se odločili, da odkrite grobove dokumentiramo le tlorisno, ne pa tudi v preseku. S pomočjo narejenih Fotoskic ter 3D modelov, smo v poterskem procesu izrisali profile grobnih jam. Nismo pa uspeli rekonstruirati presekov z lego najdb.

Sočasno z arheološkimi izkopavanji smo izvedli tudi arheološki testni izkop. Potekal je v pasu južno od območja izkopavanj na mestu predvidenih novogradenj. V tem predelu se teren strmeje spušča po pobočju proti severu. Poseg je vključeval izkop sedmih strojnih jarkov (sonda 1002–1008) velikosti 9 × 1,5 m. Segal je do geološke osnove. V sondah smo dokumentirali tloris in izpovedni presek. Ob zaključku raziskave so bile sonde zasute.

Uporabljena delovna metodologija je bila smiselno izpeljana iz uveljavljene terenske raziskovalne metodologije arheološke stroke, utemeljene na ozemlju Slovenije v zadnjih treh desetletjih (Harris 1989; Arheo 12, 1991; Barker 1998), pri čemer so bili upoštevani veljavni normativi varstva arheološke dediščine (ZVKD 2008; Pravilnik 2013; Pravilnik 2022).

Vse v dokumentaciji zajete vsebine smo dokumentirali opisno, fotografsko in prostorsko. Slednje glede na smernice predstavljene v 24. številki Arhea (Butina, Klasinc, Zorc 2007). Prostorsko dokumentiranje je vključevalo uporabo GPSa. Meritve so bile izvajane v državnem koordinatnem sistemu (D96/TM). V istem koordinatnem sistemu so opremljene tudi priloge tega poročila.

Pri fotografiranju smo upoštevali splošna načela arheološke fotografije. Uporabljali smo digitalni zrcalno refleksni fotoaparatus Nikon D5600 in dron, pri urejanju in obdelavi fotografij pa programa ACDSee in Slikar. Pri foto dokumentiranju smo se poslužili tudi tehnike »strukture iz gibanja« oz. računalniškega vida izdelali teksturirane 3D modele¹, iz katerih smo izvozili ortofoto posnetke in avtomatsko generirane točke. Ker so bile točke slikane z markerji, ki so bili pobrani z GPS napravo, so modeli georeferencirani. Pri opisni dokumentaciji smo uporabljali programski paket Microsoft Office oz. programa Word in Excel.

Med raziskavo smo odkrito gradivo shranjevali v celoti (kompletna zbirka) in ga opremili z najdiščnimi podatki, na katerih so navedeni datum, prostorski podatki (sektor, kvadrant) ter v kateri stratigrafski enoti so bile najdbe odkrite. Skupno smo shranili 300 distribucij (DIS; glej Priloga 6 - sezname).

¹Za generiranje 3D modelov in uporabo le-teh na področju arheologije glej Štuhec 2012, 45-72, Dellepiane et al. 2012, De Reu et al. 2013, De Reu et al. 2014.

6. STRATIGRAFSKA PODOBA NAJDIŠČA IN NJEGOVA INTERPRETACIJA

6.1. Arheološka izkopavanja

Na podlagi stratigrafskega sosledja plasti in odkritih najdb smo na najdišču opredelili 4 faze (faza I–IV), skozi katere se je najdišče oblikovalo in sicer geologijo (**faza I**), prazgodovinsko obdobje (**faza II**), rimsko obdobje (**faza III**), ter novi vek in sodobnost (**faza IV**). V nadaljevanju je podan stratigrafski oris z razlago opredeljenih faz razvoja obravnavanega prostora ter opisi posameznih stratigrafskih enot.

Faza I – Geologija

SE 1003, SE 1119 = SE 1086, SE 1087, 1068, 1071, 1075, 1076, 1077, 1078.

Geološko osnovo južne polovice hriba Tičnica sestavljajo oolitni apnenci, severno na območju naših raziskav pa apnenci in triasni dolomiti (SE 1003) (OGK 1 : 100.000, list Postojna) (*slika 6.1.1*), na katerih se je razvila rdečkasta glinasta podlaga (SE 1119), ki prehaja v svetlo rjavo do rumenkasto glino (SE 1087) podobne teksture. Skalna površina je neravna, gre za pobočje hriba, ki se spušča proti severu oziroma severozahodu.

SLIKA 6.1.1

Pogled na geološko osnovo dolomitne skale s posameznimi žepi sterilne rdeče in rumene ilovice v severozahodnem delu izkopnega polja.

Na dolomitni podlagi so nastale tudi vrtače, ki so se od nastanka do danes postopoma zapolnjevale in v morfologiji terena niso bile vidne. Po odstranitvi ruše se je manjša vrtača pokazala v jugozahodnem delu (**vrtača 1**) ter večja v osrednjem delu izkopnega polja (**vrtača 2**) (*slika 6.1.2*).

SLIKA 6.1.2

Pogled na obe vrtači v sektorju 2. Vrtača 2 se nadaljuje proti severu. Pogled proti jugu.

Vrtača 1 (glej prilogo 2 in 4.1)

Manjšo vrtačo (velikosti 20 × 15 m) v jugozahodnem delu izkopnega polja smo prepoznali že med predhodnimi raziskavami leta 2021 (slika 5.1.3). Ugotovili smo intenzivnejšo rabo te lokacije v prazgodovini, kar smo z letošnjimi raziskavami dodatno potrdili. Na globini 1,5 m na dnu vrtače, ki jo predstavlja svetlo rumenkasta meljasta glina (SE 1068), je bila vkopana jama z zakopom živalskih kosti (SE 1129, 1134/1130). V vrtačo, z izjemo delne izpraznitve predhodne arheološke sonde in izkopom betonskega jaška, ob katerem smo odkrili omenjeno jamo, nismo posegali.

SLIKA 6.1.3

Vrtača 1 v jugozahodnem vogalu izkopnega polja .Na površini so vidni številni betonski vojaški položaji ter jarki. Pogled proti severu.

Vrtača 2 (glej prilogo 2)

V vzhodnem delu izkopnega polja se je pod sodobno plastjo razkrila še ena vrtača (velikosti 25 × 18 m), ki je med arheološkim testnim izkopom leta 2021 nismo odkrili. V vrtačo smo izkopali strojni testni jarek (sonda 1001) (slika 5.1.4). V preseku sonde (slika 5.1.5) smo sledili sekvenci različnih plasti pretežno kolvijalnega nastanka (SE 1060, 1075, 1077), med katerimi sta se jasno ločila dva nivoja t. i. pokopanih tal (SE 1076, 1078). Dno vrtače predstavlja svetla meljasta plast (SE 1071), preperina dolomita. Z izjemo drobcev (do 3 mm) preperle keramike v zgornjih plasteh (SE 1060, 1075, 1076), arheoloških najdb in struktur v omenjenih depozitih nismo odkrili.

SLIKA 6.1.4
Sonda 1001 v severnem delu vrtače 2. Pogled proti jugozahodu.

SLIKA 6.1.5
Interpretiran severni presek v sondi 1001. Pogled proti severovzhodu.

Opis stratigrafskih enot v sondi:

SE 1003: Skladi sivobebe skale dolomita (90 %) s posameznimi manjšimi žepi rjave meljaste gline (10 %). Mestoma je zaradi preperelosti krušljiva in zdrobljena.

Dolomitna skala, geološka podlaga.

SE 1087: Homogena plast čvrste rumenorjave pečene gline (100 %) brez grobih vključkov. Brez najdb. Arheološko sterilna plast.

Rumeno rjava glina, geološka podlaga.

SE 1119 = SE 1086: Homogena plast čvrste in mazave živordeče gline (100 %) brez grobih vključkov. Brez najdb. Arheološko sterilna plast.

Rdeča glina (terra rossa), geološka podlaga.

SE 1068: Homogena plast rumenorjave čiste in mehke meljaste gline (100 %) brez večjih vključkov. Brez najdb. Arheološko sterilna plast na dnu vrtače 1.

Rumenorjava glina, geološka osnova na dnu vrtače 1.

SE 1075: Nehomogena plast čvrstega rumenorjavega gline (70 %) z večjo vsebnostjo grušča (prepereli klastiti dolomita) (27 %) in drobci preperle keramike (velikosti do 2 mm; 3 %). Debeline 10 do 30cm.

Koluvij z gruščem.

SE 1076: Homogena plast temnejšega odtenka sivorjavega glinenega melja (70 %) z visoko koncentracijo drobcev oglja (25 %) in drobci keramike (velikosti do 3 mm; 5 %). Brez najdb. Temna barva je posledica koncentracije organskih snovi. Debeline 15 cm.

Pokopana tla.

SE 1077: Homogena plast rumenorjavega melja (97 %), brez grobih vključkov in z redkimi drobci oglja (velikosti do 3 mm; 3 %). Brez najdb. Arheološko sterilna plast. Debeline 30 do 40 cm.

Koluvij.

SE 1078: Homogena plast čvrstega temnejšega rumenorjavega peščenega melja (95 %) brez grobih vključkov in z drobci oglja (velikosti do 2 mm; 5 %). Brez najdb. Temnejša barva je posledica koncentracije organskih snovi. Debeline 10 do 15 cm.

Slabo izražena pokopana tla.

SE 1071: Homogena plast svetlega sivkasto rumenega peščenega melja (100 %) brez grobih vključkov. Brez najdb. Arheološko sterilna plast.

Svetlo rumen koluvij, preperina dolomita na dnu vrtače.

Faza II – Prazgodovina

SE 1035, SE 1043, SE 1041/1042, SE 1050=1060 =1118, SE 1054, SE 1117, SE 1118, SE 1127, SE 1128, SE 1129/1130, SE 1139, GROB 1001–1006, GROB 1008–1023, GROB 1026

Najštevilnejše arheološke ostaline na najdišču predstavljajo ostanki iz prazgodovinskega obdobja, in sicer 23 žganih grobov ter več zgostitev najdb in jam z lončenino (za podrobno predstavitev glej poglavje 6.3.). Prazgodovinske najdbe (lončenina, ožgana glina, kremenov odbitek) so bile odkrite tudi v različnih koluvijalnih plasteh v zapolnitvah naravnih kraških vrtačah.

Žgani grobovi

Prazgodovinski grobovi so bili odkriti v severozahodnem delu izkopnega polja, na najvišji točki najdišča. Vkopani so bili v geološko osnovo dolomitne skale ali rumene/rdeče ilovice (slika 6.1.6).

SLIKA 6.1.6

Grob 1003 s pitosom, vkopan v dolomitno skalo. Pogled proti vzhodu.

Grobove smo prepoznali po odstranitvi ruše na podlagi zgostitve odlomkov lončenine, med katero so bile vidne kalicinirane človeške kosti. Plitveje vkopani grobovi so bili močno poškodovani s sodobnimi posegi (vojaški poligon), zato jih je večina ohranjena le v spodnjem delu. Vkopi grobov v nekaterih primerih niso bili vidni. Za odkrite grobove je značilno, da je lončenina močno fragmentirana, kar pripisujemo močni eroziji terena ter intenzivnim sodobnim posegom. Skupno število odkritih grobov je 24. Ostanke grobov morda predstavljajo tudi posamezne zgostitve najdb, predvsem lončenine (SE 1032/1034, SE 1035, SE 1036/1038, SE 1041/1042, SE 1043, SE 1115, SE 1135, SE 1139), česar pa zaradi preslabe ohranjenosti ne moremo trditi (priloga 4.2).

Analiza grobišča na Tičnici je pokazala, da so pokopi večinoma žarni; izjema je grob 1013, v katerem žare nismo prepoznali. Vkopani so bili bodisi v skalno osnovo, ali v preperino glinice. Grobne celote so predstavljene v katalogu (poglavje 6.3).

Zgostitve najdb in jame

Na grobišču smo poleg grobov odkrili tudi več območij z zgostitvami lončenine (SE 1035, SE 1043, SE 1115, SE 1135, SE 1139) ter različne jame (SE1042/1042, SE 1129,1134/1130). Zgostitve lončenine predstavljajo odlomki iste ali različnih posod razpršenih po večji površini. V primeru zgostitve SE 1043 (kv. K4) gre za črepinje večje posode, najbrž pitosa (PN 1012) (slika 6.1.7), ujete v špranji dolomitne skale. V severnem delu izkopnega polja (kv. L5) se je nahajala jama (SE 1041/1042) z več odlomki lončenine (PN 1021) (slika 6.1.8 desno; priloga 2).

SLIKA 6.1.7

Zgostitev lončenine (SE 1043) – odlomki večje posode, pitosa (PN 1012), ujete v špranji v skali.

SLIKA 6.1.8

Levo: zgostitev lončenine (SE 1115) – odlomki iste posode (PN 1044). Desno: odlomki lončenine (PN 1021) v jami (SE 1041/1042).

Na dnu vrtače 1 (*slika 6.1.9; priloga 2, kv. F5*) smo odkrili jamo z zakopanimi izbranimi živalskimi kostmi (SE 1129, 1134/1130). Kostmi so bile položene na dno jame (*slika 6.1.10 levo*), prekrivala jih je keramična posoda (PN 1053, T. 16: 3), najverjetneje skleda (*slika 6.1.10 desno*). Preliminarna zooarheološka analiza kosti je pokazala, da gre za različne dele goveda, domačega prašiča in jelena. Nekatere so obarvane črno, kar je posledica izpostavljanja ognju, na drugih so vidni zaseki v kosti.

SLIKA 6.1.9
Lokacija zakopa živalskih kosti na dnu vrtače 1. Pogled proti severovzhodu.

SLIKA 6.1.10
Levo: keramična posoda (PN 1053; T. 16: 3) nad živalskimi kostmi v jami SE 1129/1130. Desno: živalski kosti SE 1134 na dnu jame SE 1130. Pogled proti severu.

Prazgodovinske najdbe v zaplnitvah vrtač

Posamezne prazgodovinske najdbe, predvsem odlomke lončenine, smo odkrivali tudi v erozijskih plasteh

v zgornjem delu v vrtači 1 (SE 1127, SE 1128) in vrtači 2 (SE 1050 = SE 1060 = SE 1118).

Opis stratigrafskih enot v sondi²:

SE 1035: Manjša zaplata pasti s koncentracijo prazgodovinske lončenine (štirje odlomki). Sestavljena iz homogenega sivorjavega peščenega melja (80 %) z grobim peskom (10 %) in posameznimi ostrorobimi kamni različnih velikosti (od 5 do 15 cm; 10 %). Velikosti: 50 × 50 cm.

Zgostitev lončenine.

SE 1041/1042: Homogeno polnilo sestavljeno iz sivega glinenega melja (85 %) z gruščem (5 %) in posameznimi manjšimi ostrorobimi kamni (velikosti do 7 cm; 10 %). V polnilu več odlomkov prazgodovinske lončenine. Zapolnjuje vkop v tlorisu podolgovate ovalne oblike in v preseku konkavne oblike. Položne stene postopoma prehajajo v konkavno dno. Vkop v geološko osnovo. Velikosti: 45 × 35 × 10 cm.

Jama s prazgodovinsko lončenino.

SE 1043: Manjša zaplata plasti s koncentracijo prazgodovinske lončenine (PN 1012; T. 15: 3–4)). Sestavljena iz homogenega temno sivorjavega peščenega melja (80 %) z grobim peskom (10 %) in posameznimi ostrorobimi kamni različnih velikosti (od 5 do 15 cm; 10 %). Velikosti: 1 × 1 m.

Zgostitev lončenine.

SE 1050 = SE 1060 = SE 1118: Homogena plast rjave meljaste gline (90 %) z gruščem (7 %) in redkimi manjšimi kamni (velikosti do 3 cm; 3 %). Debelina od 25 do 40 cm. Ni posega. Pod SE 1117, 1002. Najdbe: odlomek keramičnega predilnega vretenca (PN 1047); na površini plasti premešane najdbe – odlomki prazgodovinske lončenine manjših dimenzij ter novoveške najdbe.

Rjava pokarbonatna tla, koluvij v vrtači 2.

SE 1115: Manjša zaplata pasti s koncentracijo prazgodovinske lončenine (PN 1044). Sestavljena iz homogenega sivorjavega peščenega melja (80 %) z grobim peskom (10 %) in posameznimi ostrorobimi kamni različnih velikosti (od 5 do 15 cm; 10 %). Velikosti: 35 × 25 cm.

Zgostitev lončenine.

SE 1127: Homogena plast svetlo rjave meljaste gline (91 %) z manjšo vsebnostjo grušča (8 %) in redkimi drobcami oglja (velikosti do 1 cm; 1 %). Koluvijalni nanos v zgornjem delu vrtače, pod sodobnimi plastmi in pod SE 1128. Na tem nivoju vidni številni sodobni vkopi in strukture. Ni posega. Najdbe: kremenov odbitek (PN 1051; T. 16: 1); prevladujejo odlomki prazgodovinske lončenine ter redki odlomki novoveške lončenine.

Koluvij v zgornjem delu vrtače 1.

SE 1128: Homogena plast rjavega glinenega melja (98 %) z redkimi manjšimi ostrorobimi kamni (velikosti do 5 cm; 1 %) in drobcami oglja (velikosti do 1 cm; 1 %). Koluvijalni nanos v zgornjem delu vrtače, pod sodobnimi plastmi. Ni posega. Najdbe: premešano – odlomki novoveške in prazgodovinske lončenine.

Koluvij v zgornjem delu vrtače 1.

SE 1129, 1134/1130: Homogeno polnilo sestavljeno iz sivega glinenega melja (95 %) z gruščem (5 %). Med zemljino se nahajajo odlomki prazgodovinske skleda (PN 1053; T. 16: 3), pod katerimi so posamezne živalske kosti (SE 1134).

² Stratigrafske enote vezane na grobove bodo predstavljene v poglavju 6.3 – katalog grobov.

Zapolnjuje vkop v tlorisu okrogle oblike in v preseku banjaste oblike. Položne stene postopoma prehajajo v ravno dno. Vkop prepoznan na nivoju arheološko sterilne plasti na dnu vrtače SE . Velikosti: 0,28 × 0,25 × 0,15 m.

Jama z zakopom živalskih kosti.

Faza III – Rimsko obdobje

SE 1117

Na najdišču je bila odkrita le ena plast, ki jo glede na najdbe lahko uvrstimo v rimsko obdobje. Debela temno sivo-črna plast (SE 1117) (slika 6.1.11), se je nahajala pod novoveškim nasutjem v južnem delu vrtače 2. V njej so bili odkriti odlomki rimskodobne lončenine, železen žbljiček ter steklena jagoda (T. 16: 7–9). Razlaga plasti je nejasna. Bodisi gre za rimskodobno hodno površino bodisi za erozijsko plast z rimskodobnimi najdbami.

SLIKA 6.1.11
Temna rimskodobna plast v južnem delu vrtače 2. Pogled proti jugozahodu.

Opis stratigrafskih enot v sondi:

SE 1117: Homogena plast temno sivo-črne meljaste gline (93 %) z gruščem (5 %) in manjšo vsebnostjo ostrorobih kamnov dolomita (velikosti od 5 do 10 cm; 2 %). Nahaja se v južnem delu vrtače 2 in se proti severu izklini. Temno barvo plasti povezujemo z večjo vsebnostjo organskega materiala. Najdbe: železen žbljiček, najverjetneje rimskodobni (PN 1048; T. 16: 8), bronast novec, morda rimskodoben (PN 1045; T. 16: 7), steklena jagoda (PN 1046; T. 16: 9); v zgornjem delu, na meji z zgornjo plastjo, se pojavljajo odlomki novoveške lončenine, pod tem le rimskodobne najdbe.

Koluvij ali rimskodobna plast?

Faza IV – Novi vek in sodobnost

SE 1001, SE 1002 = SE 1102

V najmlajšo fazo smo uvrstili vse novoveške plasti ter sodobne plasti, vkope in strukture. Ob gradnji betonskega zaklonišča za tanke v vrtači 2 je bila z namenom utrditve te strukture nasuta debela zbita

peščena plast (SE 1002 = SE 1102) (*slika 6.1.12*) z zelo premešanimi najdbami. Zemljina je bila najverjetneje prinesena od drugod. Večino sodobnih posegov predstavljajo ostanki vojaškega poligona s številnimi betonskimi strukturami, vkopi vadbenih položajev, jarkov itd. Slednji so območje močno preoblikovali in poškodovali arheološki zapis. Območje je danes prekrito s travno in gozdno rušo.

SLIKA 6.1.12

Zemljeno nasutje (SE 1002) ob betonskem zaklonišču v vrtači 2. Pogled proti severu.

Opis stratigrafskih enot v sondi:

SE 1001: Vse sodobne plasti, strukture in vkopi ter travna in gozdna ruša.

Ruša in rendzina, sodobne strukture in vojaški? vkopi.

SE 1002 = SE 1102: Homogena rjava plast zbitega glinenega melja (60 %) z večjo vsebnostjo grobih primesi grušča (velikosti do 2 cm; 30 %) in posameznih kamnov dolomita/apnenca (velikosti do 5 cm; 10 %). Nahaja se v zgornjem delu vrtače 2 v okolici zaklonišča za tanke. Debeline do 40 cm. Najdbe: prevladujejo odlomki novoveške lončenine in sodobnih najdb, redki odlomki rimskodobne in prazgodovinske lončenine. Plast je najbrž nasuta z namenom utrditve betonskega zaklonišča za tanke.

Sodobno/novoveško nasutje v vrtači 2.

6.2. Arheološki testni izkop (glej priloga 2)

SONDA 1002

Sonda 1002 se je nahajala na jugovzhodnem delu raziskanega območja. Teren se zlagoma spušča proti severu. Sonda poteka prečno na obstoječo pešpot. Na površini je deloma vidna skalna osnova. Usmerjenost: severovzhod-jugozahod. Dimenzije: 10 × 1,6 m, največja globina 0,4 m. V sondi smo dokumentirali jugovzhodni presek (P 1009).

SLIKA 6.2.1

Sonda 1002. Pogled proti jugozahodu

Opis stratigrafskih enot v sondi:

SE 1001: 0–5 cm: Prekoreninjena plast temno sivorjavega melja (80 %) z manjšo vsebnostjo gruščica zdrobljenega dolomita (10 %) ter manjšimi kamni dolomita (10 %). Je neenakomerno debela. V južnem preseku sonde vidna sodobna jama. Najdbe: novec za pol krajcarja.

Ruša in rendzina, sodobne plasti in vkopi.

SE 1119: 5–↓ cm: Homogena plast čvrste in mazave živordeče gline (100 %), brez grobih vključkov. Brez najdb. V sondi 1002 se pojavlja le mestoma. Brez najdb. Arheološko sterilna plast.

Rdeča glina (terra rossa), geološka podlaga.

SE 1003: 5–↓ cm: Skladi sivobelega dolomita (90 %) s posameznimi manjšimi žepi rjave meljaste gline (10 %). Mestoma je zaradi preperelosti krušljiva in zdrobljena. Brez najdb. Arheološko sterilna plast. Ponekod vidna že na površini.

Dolomitna skala, geološka podlaga.

SLIKA 6.2.2

Interpretiran vzhodni presek v sondi 1002. Pogled proti vzhodu.

SONDA 1003

Sonda 1003 se je nahajala na jugovzhodnem delu raziskanega območja. Teren se spušča po pobočju proti severu. Usmerjenost: severozahod-jugovzhod.

Dimenzije: 10 × 2,1 m, največja globina 0,7 m. V sondi smo dokumentirali severovzhodni presek (P 1003).

SLIKA 6.2.3

Sonda 1003. Pogled proti jugovzhodu.

Opis stratigrafskih enot v sondi:

SE 1001: 0–25 cm: Na severni polovici sonde se nahaja sodobno nasutje svetlega peska. Najdbe: odlomek prazgodovinske lončenine, odlomki novoveške lončenine.
Ruša in rendzina, sodobne plasti in strukture.

SE 1120: 25–60 cm: Homogena plast sivkasto-rjavega dokaj sprijetega meljastega peska (80 %) z večjo vsebnostjo ostrorobega grušča dolomita (20 %). Brez najdb.
Rjava pokarbonatna tla.

SE 1119: 60–↓ cm
Rdeča glina (terra rossa), geološka podlaga.

SE 1003: 20/60–↓ cm: Na severozahodnem delu sonde se pojavi že tik pod rušo na globini 20 cm, proti jugu na globini do 60 cm. Brez najdb. Arheološko sterilna plast.

Dolomitna skala, geološka podlaga.

SLIKA 6.2.4

Interpretiran vzhodni presek v sondi 1003. Pogled proti vzhodu.

SONDA 1004

Sonda 1004 se je nahajala na jugovzhodnem delu raziskanega območja. Teren se na južnem delu spušča po pobočju proti severu. Na severnem delu se izravna. Na severnem delu prečno na sondo poteka vojaška betonska struktura. Usmerjenost: sever-jug. Dimenzije: 9,5 × 1, 4 m, največja globina 1 m. V sondi smo dokumentirali zahodni presek (P 1004).

SLIKA 6.2.5

Sonda 1004. Pogled proti jugu.

Opis stratigrafskih enot v sondi:

SE 1001: 0–15/105 cm: Na severni tretjini prečno na sondo poteka sodobna betonska struktura. Severno od nje debelo sodobno nasutje. Brez najdb.

Ruša in rendzina, sodobna nasutja, vkopi in strukture.

SE 1119: 40–↓ cm

Rdeča glina (terra rossa), geološka podlaga.

SE 1003: 15/105–↓ cm

Dolomitna skala, geološka podlaga.

SLIKA 6.2.6

Interpretiran zahodni presek v sondi 1004. Pogled proti jugozahodu.

SONDA 1005

Sonda 1005 se je nahajala na jugovzhodnem delu raziskanega območja. Teren se spušča proti vzhodu in severu, na vzhodnem delu se nekoliko zravna. Usmerjenost: severovzhod-jugozahod. Dimenzije: 10,1 × 1,8 m, največja globina 1,2 m. V sondi smo dokumentirali severni, južni in vzhodni presek (P 1005). Sonda je bila v osrednjem delu presekana z arheološkim testnim jarkom iz leta 2021.

SLIKA 6.2.7

Sonda 1005. Pogled proti jugozahodu.

Opis stratigrafskih enot v sondi:

SE 1001: 0–30/60 cm: Najdbe: odlomek rimskodobne lončenine
Ruša in rendzina, sodobne plasti, vkopi in strukture.

SE 1124: 40–60 cm: Homogena plast temno sivega čvrstega peščenega melja (70 %) z večjo vsebnostjo grušča (28 %) ter redkimi drobcji oglja (velikosti do 1 cm; 2 %). Nahaja se na skrajnem severovzhodnem delu sonde, proti zahodu se izklini. Brez najdb.

Temno siva plast.

SE 1123: 60–75 cm: Homogena plast zelo sprijetega sivega peščenega melja (30 %) z veliko vsebnostjo grušča dolomita (70 %). Najdbe: kos žgane gline.

Koluvij z gruščem.

SE 1122: 75–95 cm: Homogena plast srednje velikih ostrorobih kamnov dolomita (velikosti od 5 do 15 cm) (65 %), ki ležijo predvsem horizontalno. Med njimi siv sprijet melj (35 %). Najdbe: odlomek rimskodobne keramike in časovno nedoločljivi odlomki živalske kosti. Dokumentirana v južnem preseku, proti severu se plast izklini.

Koluvij z večjimi kamni.

SE 1121: 80/95–100 cm: Homogena plast sivega, čistega in finega peščenega melja (95 %) z zelo redkimi manjšimi ostrorobimi kamni dolomita (velikosti do 5 cm; 5 %). Brez najdb.

Fin meljast koluvij.

SE 1119: 100–↓ cm: V sondi 1005 se nahaja po celotni površini. Brez najdb. Arheološko sterilna plast.

Rdeča glina (terra rossa), geološka podlaga.

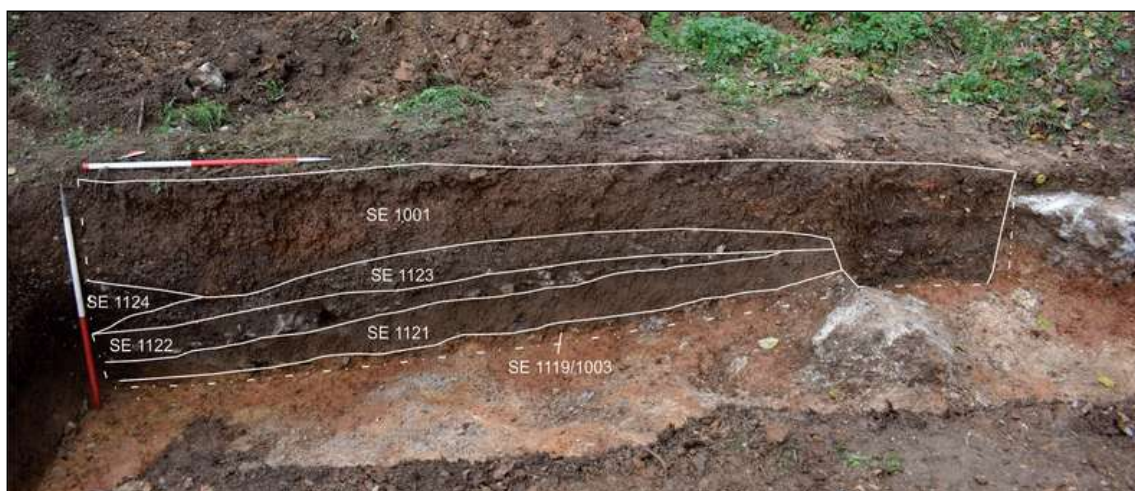
SE 1003: 100–↓ cm

Dolomitna skala, geološka podlaga.

SLIKA 6.2.8

Južni presek v sondi 1005. Pogled proti jugu.

SLIKA 6.2.9

Zgoraj: interpretiran vzhodni del severozahodnega preseka. Pogled proti severozahodu. Spodaj: interpretiran vzhodni del jugovzhodnega preseka. Pogled proti jugovzhodu.

SONDA 1006

Sonda 1006 se je nahajala na južnem delu raziskanega območja. Teren se strmo spušča po pobočju proti severu. Usmerjenost: sever-jug. Dimenzije: 10 × 0,9 m, največja globina 0,7 m. V sondi smo dokumentirali vzhodni presek (P 1006). Na južnem delu sonde se nahaja betonska vojaška struktura.

SLIKA 6.2.10

Sonda 1006. Pogled proti jugu.

Opis stratigrafskih enot v sondi:

SE 1001: 0–10/20 cm: Najdbe: odlomki novoveške in neopredeljene lončenine.
Ruša in rendzina, sodobne plasti, vkopi in strukture.

SE 1120: 20–45 cm: Nahaja se le na južni polovici sonde.
Rjava pokarbonatna tla.

SE 1119: 10/45–↓ cm
Rdeča glina (terra rossa), geološka podlaga.

SE 1003: 10/45–↓ cm
Dolomitna skala, geološka podlaga.

SLIKA 6.2.11

Interpretiran južni del vzhodnega preseka. Pogled proti vzhodu

SONDA 1007

Sonda 1007 se je nahajala na južnem delu raziskanega območja. Teren se spušča po pobočju proti severu. Usmerjenost: rahlo severovzhod-jugozahod. Dimenzije: 9,1 × 1,9 m, največja globina 0,5 m. V sondi smo dokumentirali zahodni presek (P 1007).

SLIKA 6.2.12

Sonda 1007. Pogled proti jugozahodu.

Opis stratigrafskih enot v sondi:

SE 1001: 0–5/30 cm
Ruša in rendzina.

SE 1120: 5/30–25/55 cm
Rjava pokarbonatna tla.

SE 1119: 25/55–↓ cm: V sondi 1007 se pojavlja v osrednjem delu. Brez najdb. Arheološko sterilna plast. *Rdeča glina (terra rossa), geološka podlaga.*

SE 1003: 25/55–↓ cm
Dolomitna skala, geološka podlaga.

SLIKA 6.2.13

Interpretiran zahodni presek v sondi 1007. Pogled proti severozahodu.

SONDA 1008

Sonda 1008 se je nahajala na južnem delu raziskanega območja. Teren se strmo spušča po pobočju proti severu. Usmerjenost: sever-jug. Dimenzije: 9,5 × 1,9 m, največja globina 0,5 m. V sondi smo dokumentirali severovzhodni presek (P 1008).

SLIKA 6.2.14

Sonda 1008. Pogled proti jugu.

Opis stratigrafskih enot v sondi:

SE 1001: 0–10/20 cm

Ruša in rendzina, sodobne plasti in strukture.

SE 1120: 10/20–20/38 cm

Rjava pokarbonatna tla.

SE 1119: 10/35–↓ cm: V sondi 1002 se pojavlja v ZE 2 in 3. Brez najdb. Arheološko sterilna plast.

Rdeča glina (terra rossa), geološka podlaga.

SE 1003: 10/35–↓ cm

Dolomitna skala, geološka podlaga.

SLIKA 6.2.15

Levo: sonda 1008. Pogled proti severovzhodu. Desno: interpretiran vzhodni presek. Pogled proti vzhodu.

6.3 Katalog grobov

Med raziskavo smo v severozahodnem delu izkopnega polja odkrili 24 grobov označenih kot grob 1001–grob 1026, pri poterenški analizi smo zaradi odsotnosti človeških kosti izločili grob 1024 in 1025.

Grobove smo prepoznali po odstranitvi ruše na podlagi zgostitve odlomkov lončenine, med katero so bile vidne kalicinirane človeške kosti. Plitveje vkopani grobovi so bili močno poškodovani s sodobnimi posegi (vojaški poligon), zato jih je večina ohranjena le v spodnjem delu. Vkopi grobov v nekaterih primerih niso bili vidni. Ena od značilnosti je tudi močna fragmentiranost lončenine, kar pripisujemo močni eroziji terena, kraškemu vplivu (plitvo površje, plasti se ne kopičijo, kot je to značilno za nekraška območja, itd.) ter intenzivnim sodobnim posegom. Ostanke grobov morda predstavljajo tudi posamezne zgostitve najdb, predvsem lončenine (SE 1032/1034, SE 1035, SE 1036/1038, SE 1041/1042, SE 1043, SE 1115, SE 1135, SE 1139), vendar tega zaradi preslabe ohranjenosti ne moremo trditi. V nadaljevanju so predstavljene posamezne grobne celote. Na interpretiranih fotografijah so keramične žare označene z oranžno barvo, druge posode z rjavo, sežgane človeške kosti z belo ter bronasti pridatki z zeleno barvo.

Katalog grobov je urejen po sledečem ključu:

- Številka groba
- Dokumentacijski podatki
- Tip pokopa
- Število posameznikov, spol in starostna skupina
- Časovna opredelitev
- Antropološka opredelitev
- Najdbe (navajamo vse najdbe odkrite v grobu)
- Pod podatki bo vsaj ena izpovedna fotografija groba
- Sledil bo opis groba, z opisom pripadajočih stratigrafskih enot
- Podrobnejši popis opredeljivih najdb s tipo-kronološko opredelitvijo
- Podrobnejša osteološka analiza
- Sklep

GROB 1001 (slika 6.3.1; priloga 2, 4.2, 5.1)

Dokumentacijski podatki: SE 1004, 1014/ 1005; **Ohranjenost:** uničen – ohranjeno dno grobne jame SEKTOR 1; KV J5

Tip pokopa: Žarni pokop

Št. posameznikov, spol in starostna skupina

Ena mlada ali zrela oseba neznanega spola

Časovna opredelitev: Ha B3/C1 – Ha C2

Najdbe:

PN 1001 – keramičen lonec (žara); PN 1002 – odlomek nedoločljivega bronastega predmeta; PN 1015 – odlomek bronastega predmeta, trije odlomki tipološko nedoločljivih bronastih predmetov, skleda z uvihanim ustjem, ožgane živalske kosti.

SLIKA 6.3.1

Pogled na interpretiran grob 1001 z najdbami. Desno pogled proti zahodu na izpraznjen grob 1001.

Opis groba:

Grob se je nahajal na severnem delu odkritega grobišča, v skupini z grobovi 1002, ki je ležal vzhodno od njega in 1004 in 1008, ki sta ležala zahodno. Grobna jama (SE 1005) nepravilne oglete oblike je bila vkopana v dolomitno skalo. Ob odkritju je bila močno uničena, zato je bilo ohranjeno in prepoznavno le njeno dno. Na dno jame je bila položena keramična posoda, najverjetneje žara (PN 1001, T. 1: 1), popolnoma deformirana in ohranjena le v posameznih odlomkih. Ostanki ožganih kosti (SE 1014), ohranjenih je bilo le 88,8 g, so bili domnevno položeni v to žaro, a to zaradi slabe ohranjenosti ni povsem gotovo. Med človeškimi kostmi so bili odkriti tudi ožgani drobci živalskih kosti (1,3 g). Pod sežganimi kostmi na severnem delu groba sta se nahajala dva odlomka nedoločljivih bronastih predmetov (PN 1002, T. 1: 6, PN 1015, T. 1:7). Med mokrim sejanjem polnila (SE 1004) so bili odkriti še trije odlomki nedoločljivih bronastih predmetov (T. 1: 3-5) in delno ohranjena skleda z uvihanim ustjem (T. 1: 2), katerih natančna lokacija znotraj groba zato ni znana.

Opis stratigrafskih enot:

SE 1004 – zasutje groba iz rjavega peščenega melja (75 %) s posameznimi manjšimi kamni (velikosti do 5 cm; 20 %) in peskom (5 %). Med zemljino so se nahajale sežgane kosti (SE 1014) ter pridatki (PN 1002,

1015). Zasuje je nastalo sekundarno s spiranjem zemljine izven groba.

SE 1014 – razdrobljene kalcinirane (bele) človeške kosti (100 %), raztresene po celotni grobni jami, največja koncentracija na severnem delu groba. So del polnila SE 1004. Teža: 88,8 g.

SE 1005 – vkop v tlorisu nepravilne oglete oblike, na severni in južni strani je bil med izkopavanji nekoliko razširjen. V preseku nepravilne U oblike. Zahodna stena je navpična in ostro prehaja v neravno dno. Položnejša vzhodna stena je se postopoma spušča proti dnu. Zajeda na dnu jame je naravnega nastanka. Vkop v dolomitno skalo (SE 1003). Velikosti: 0,67 × 0,39 × 0,34 m.

Opisi predmetov v grobu s tipo-kronološko opredelitvijo:

Na dno grobne jame je bila položena keramična posoda, najverjetneje žara, ki je bila popolnoma deformirana in ohranjena le v posameznih odlomkih. Glede na oblikovne značilnosti odlomkov sklepamo, da gre za delno ohranjen vrečast lonec z blagim prehodom kratkih neizrazitih ramen v vrat (T. 1: 1). Lonec bi lahko opredelili kot posodo s konkavno oblikovanim vratom in ustjem ter bikonično-vrečastim trupom, kot jih je na grobišču Dvorišče SAZU opredelila B. Škvor Jernejčič (2014, 40). Tam so značilne za grobove stopnje Ljubljana II-IIIa, torej Ha B3 in Ha B3/C1, med njimi je vrhniški najbolj podobna posoda iz ljubljanskega groba 198, ki ima sicer aplicirano vodoravno razčlenjeno rebro (Škvor Jernejčič 2014, 39–40). Podobno oblikovane posode oz. njihove odlomke poznamo tudi iz ožje časovno neopredeljenih grobov 74, 376 in 404 iz Tolmina, kar govori o dataciji te posode v širše obdobje mlajše žarnogrobiščne faze in njenega prehoda v starejšo železno dobo (Svoljšak, Pogačnik 2001, T. 16: 12, 72: 9, 79: 3). Lonec bi lahko pripadal tipu loncev L6, kot jih na naselbini na Mostu na Soči opredeljuje L. Grahek (2018). Gre za manjše lonce z valjastim trupom, neizrazitimi rameni in rahlo izvihanim ustjem, kjer so datirani v faze Sv. Lucija IIa-IIc, torej za celotni mlajši halštat (Grahek 208, 260, 302).

Pod sežganimi kostmi na severnem delu groba sta se nahajala dva odlomka nedoločljivih bronastih predmetov (T. 1: 6-7), med mokrim sejanjem polnila so bili odkrit še trije podobni odlomki (T. 1: 3-5), štirje izmed njih kažejo znake poškodb zaradi stika z ognjem (T. 1: 3-6). Odlomki bronastih predmetov so preveč fragmentirani in poškodovani za tipo-kronološko analizo.

Med mokrim sejanjem je bila odkrita tudi delno ohranjena skleda z rahlo uvihanim ustjem (T. 1: 2), katere natančna lokacija znotraj groba zato ni znana. Tovrstne sklede se na najdiščih na območju današnje Slovenije in tudi širše pojavljajo od začetka pozne bronaste dobe oz. mlajše žarnogrobiščnega obdobja (Ha B1) pa vse do konca starejše železne dobe (Ha D2), tako prisotnost sklede z uvihanim ustjem ne pripomore k natančnejši dataciji groba. Na notranjsko-kraških grobiščih kot sta Križna Gora in Šmihel so tovrstne sklede sicer razširjene v stopnjah Notranjska II in III, torej v horizontih Ha B3/C1, Ha C1 in C2 (Guštin 1979, 17, T. 37: 3, 5, T. 38: 6-7, 14, 40: 6, 8, 42: 15, 43: 10, 45: 2, 48: 5; Dular 1982, 128–129), na grobiščih svetolucijske skupine kot je Tolmin in na ljubljanskem grobišču Dvorišče SAZU pa tudi že prej, v stopnjah med Ha B1 in Ha B3/C1 (Svoljšak, Pogačnik 2002; Škvor Jernejčič 2014, 75). Na Mostu na Soči se sklede z uvihanim ustjem pojavljajo v vseh stopnjah pokopavanja torej od faze Sv. Lucija Ib oz. stopnje Ha B3/C1, najbolj pogoste so v stopnji SL 1c, torej v fazi Ha C, nato njihovo število upade, a se pojavljajo še vse do konca stopnje Sv. Lucija IIc (Dular 1982, 104–105), v tem času se pojavljajo tudi v grobovih iz Kobarida, kjer se je sicer pokopavalo le do stopnje Sv. Lucija IIb (Kruh 2022, 515-518).

Osteološka analiza:

Kosti iz groba pripadajo najmanj eni mladi ali zreli odrasli osebi, katere spola ni bilo mogoče določiti.

Sklep:

V grobu 1001 je bila pokopana najmanj ena mlada ali zrela odrasla oseba. Grob vsebuje lonec, morebitno žaro, ki nakazuje na zelo široko datacijo skozi celotno mlajše žarnogrobiščno stopnjo pa vse do konca mlajšega halštata. Nekoliko ožje je opredeljena skleda iz groba, ki se na Notranjskih grobiščih pojavlja predvsem v stopnjah med Ha B3/C1 in Ha C2 zato bi lahko grob morda z nekoliko več verjetnosti umestili v čas na prehod pozne bronaste v starejšo železno dobo in koncem starejšega halštata, a pridatki niso kronološko dovolj občutljivi, da bi lahko to z gotovostjo trdili.

GROB 1002 (slika 6.3.2; priloga 2, 4.2, 5.1)

Dokumentacijski podatki: SE 1006, 1015/1007; **Časovna opredelitev:** Ha B3/C1

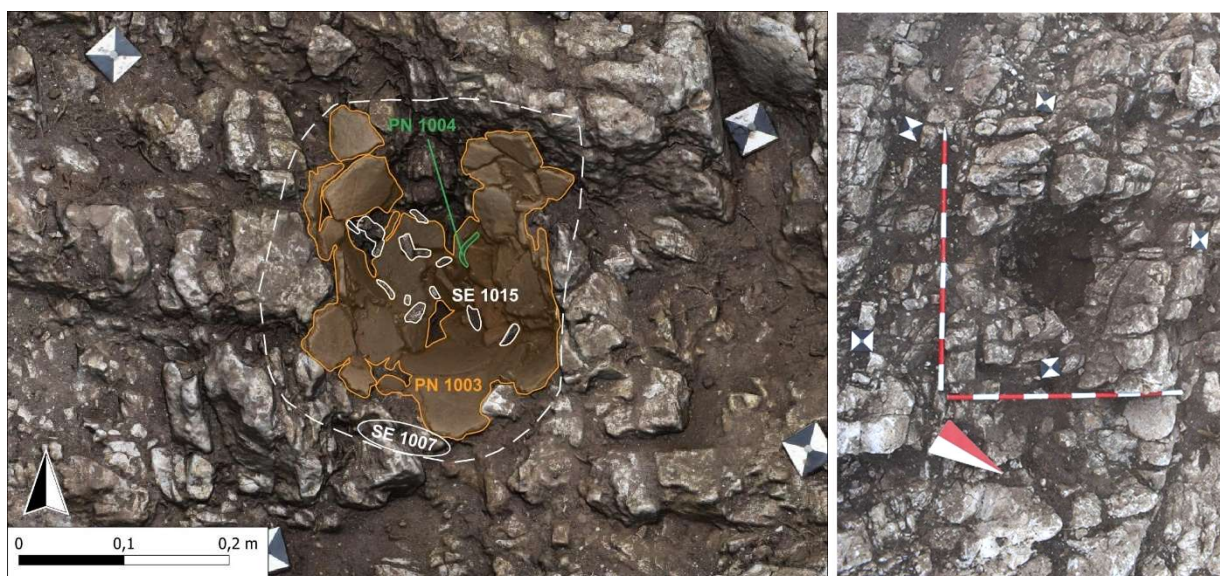
SEKTOR 1; KV. J5

Tip pokopa: žarni pokop

Ohranjenost: dobro ohranjen

Št. posameznikov, spol in starostna skupina
ena oseba; glede na pridatke ženska, mlada ali zrela

Najdbe: PN 1003 – keramičen lonec, PN 1004 – dva odlomka igle ali ovratnice; PN 1016 – odlomek bronaste fibule, odlomka dvojnokrižne pasne spone, trije odlomki bronaste zvite žice oz. *saltaleona*, jagoda iz modre steklene paste, nežgane živalske kosti

SLIKA 6.3.2

Pogled na interpretiran grob 1002 z najdbami. Desno pogled na izpraznjen grob 1002.

Opis groba:

Grob se je nahajal na severnem delu odkritega grobišča, v skupini z grobovi 1001, 1004 in 1008, ki so ležali zahodno od njega. Grobna jama (SE 1007) ovalne oblike, ki je bila razmeroma dobro ohranjena, je bila vkopana v dolomitno skalo. Na dno jame je bila položena keramična žara (PN 1003), v kateri se je nahajalo 182,6 g ostankov sežganih kosti (SE 1015). Med človeškimi kostmi so bili odkriti tudi nežgani drobci živalskih kosti (0,4 g). V spodnjem delu žare sta bila v polnilu (SE 1006) odkrita dva odlomka bronaste igle ali ovratnice (PN 1004, T. 1: 12a-b) in odlomek dvozankaste ločne fibule z votlim lokom (PN

1016, T. 1: 11). Med mokrim sejanjem polnila smo prepoznali še dva odlomka dvojnokrižne pasne sponse (T. 1: 13a-b), trije odlomki bronaste zvite žice oz. saltaleoni (T. 2: 1a-c) in jagoda iz modre steklene paste (T. 2: 2). Na neznanu lokaciji znotraj groba je ležala tudi skleda z uvihanim ustjem (T. 1: 10) in odlomek še ene sklede z uvihanim ustjem (T. 1: 9), njuni ostanki so bili prepoznani pri poterenski obdelavi gradiva. Predvidevamo lahko, da so bile posode, ki so ohranjene le v odlomkih ustij in dna, kot je ustje T. 1: 9 iz groba 1002, morda pridane le kot odlomki.

Opis stratigrafskih enot:

SE 1006 – zasutje iz rjavega peščenega melja (75 %) s posameznimi manjšimi kamni (velikosti do 5 cm; 20 %) in peskom (5 %). V južnem delu na vrhu zasutja tudi večji kamen (velikosti do 15 cm). Med zemljino so se nahajale sežgane kosti (SE 1015) ter pridatki (PN 1004, 1016). Zasutje je nastalo sekundarno s spiranjem zemljine izven groba. Zapolnjuje keramično žaro PN 1003.

SE 1015 – razdrobljene kalcinirane (bele) človeške kosti (100 %) položene v keramično žaro (PN 1003). So del polnila SE 1006. Teža: 182,6 g.

SE 1007 – vkop v tlorisu ovalne in v preseku U oblike. Stene vkopa so zelo rahlo poševne, skoraj navpične. V ravno dno se ostro spuščajo. Vkop v dolomitno skalo (SE 1003). Velikosti: 0,3 × 0,28 × 0,24 m.

Opisi predmetov v grobu s tipološko opredelitvijo:

Na dno jame je bila položena keramična žara oz. delno ohranjen lonec (žara) z rahlo vbočenim dnom, ostrim prehodom dna v nekoliko vbočen vrečast trebuh, ki tekoče prehaja v zaobljena ramena. Ta tekoče prehajajo v najverjetneje nekoliko usločen stožčast vrat. Na notranji površini lonca so vidni ostanki temnega premaza (T. 1: 8). Najbližje primerjave mu najdemo z lonci t. i. prve skupine na Trnovem pri Ilirski Bistrici. Gre za lonce z ravnim ali rahlo vbočenim dnom in koničnim ostenjem, ki se dviga proti poudarjenim ramenom, ki so zaobljena in tekoče prehajajo v usločen vrat. Tovrstni lonci imajo izvihana ustja, zato lahko takšno ustje predvidevamo tudi za žaro v grobu 1002. Odkriti so bili v trnovskih grobovih XXXIII, 33, 41, 57, 77, 85, 104 in v grobu odkritem leta 1977 (Bavdek, Tecco Hvala 2025, T. 3A: 1, 17A: 1, 19: 16, 24A: 1, 28B: 2, 30E: 1, 36A: 1, sl. 3: 12: 5), ki so datirani v stopnjo Notranjska III oz. v horizont Ha C1 in Ha C2 po srednjeevropski kronologiji, kar dokazuje tudi C14 datacija groba 41 v sredo 7. st. pr. n. št. (Bavdek, Tecco Hvala 2025, 78, 126). V to stopnjo, natančneje v stopnjo Notranjska IIIa, torej v čas Ha C1, je datiran tudi grob 32 s tovrstnim loncem iz grobišča Pod Kucljem na Šmihelu (Guštin 1979, 30. sl. 11, T. 41: 7). Podobno oblikovanih je tudi lonec nekaj loncev iz grobišča na Mostu na Soči. Poznamo jih iz grobov 508, 502, 1828, ki niso ožje časovno opredeljena in v grobu 973, ki je datiran v stopnjo Sv. Lucija Ib2 oz. v Ha B3/C1 (Teržan, Trampuž Orel 1973, 420; Teržan, Lo Schiavo, Trampuž Orel 1985, T. 42: G, 48A: 1, 174: C, 100G: 4). Pojavnost podobno oblikovanih loncev v nekaterih grobovih ljubljanskega grobišča na Dvorišču SAZU (11, 51, Škvor Jernejčič 2014, T. 5: 6, 23: 10), ki so datirani že v mlajšo fazo kulture žarnih grobišč, pa govori o začetkih pojavljanja tovrstnih loncev na širšem območju (Škvor Jernejčič 2014, 175). Podobno oblikovana sta tudi lonca iz grobov 1 in 2, odkritih leta 1944 na Kongresnem trgu (Škvor Jernejčič 2014, T. 163). Prvi ni natančneje časovno opredeljen, drugi pa sodi v stopnjo Ljubljana IIIa, torej v Ha B3/C1 (Škvor Jernejčič 2014, 101).

V spodnjem delu žare sta bila v polnilu odkrita dva odlomka bronaste igle nedoločljivega tipa ali gladke ulite bronaste zapestnice, ki sta bila poškodovana v ognju (T. 1: 12a-b), oblikovanost koncev odlomka

nakazuje na namensko razkosavanje. V kolikor imamo opravka z ulito ovratnico brez okrasa menimo, da gre za varianto A1 po Tecco Hvala (2012, 270). Te so značilne za ženske grobove in se v notranjsko kraški regiji pojavljajo v grobovih stopenj Notranjska IIc do IIIb, kar je enako obdobju med koncem Ha B3/C1 in koncem Ha C2. Poznamo jih na primer iz grobov 115 in 126 na Križni gori (Urleb 1974, T. 23: 4, 25: 11), iz grobov 53, 94, 111, 120 in 127 iz Šmihela (Guštin 1979, T. 46: 1, 50: 22, 52: 18, 54: 2, 57: 3) grobovih 27, 28, 57, 231 iz Brežca pri Škocjanu (Ruaro Loseri et al. 1977, T. III27: 1-3, III28: 2, VI: 3-8, X231: 2). Na Dvorišču SAZU v Ljubljani poznamo podoben primerek iz groba 214, ki je datiran v stopnjo Ljubljana IIIa, kar je sočasno Ha B3/C1 (Škvor Jernejčič 2014, 101, T. 108: 6). Na Dolenjskem je njihova pojavnost sočasna, srečamo jih tudi še v grobovih iz časa certoških fibul, torej do konca Ha D2 (Tecco Hvala 2012, 275–276). Na grobiščih svetolucijske skupine so tovrstne ovratnice razmeroma redke, poznamo jih le iz grobov 467, 1003 in 1409 na Mostu na Soči (Teržan, Lo Schiavo, Trampuž Orel 1985, T. 40C: 2, 101D: 2, 129A: 11).

V kolikor gre pri obravnavanih odlomkih za odlomka igle, nam pri časovni umestitvi groba, zaradi stanja ohranjenosti žal ne pomagata. Igle v moških grobovih notranjsko kraške skupine in tudi sicer pojavljajo že v mlajše žarnogrobiščni fazi v stopnji Ha B, kar se nadaljuje vse do stopnje Notranjska III oz. do konca stopnje Ha C2 (Guštin 1973 sl. 2: 2, 31, 463; Guštin 1979, 17).

Poleg tega je bil odkrit še odlomek prehoda ene izmed zank v lok ločne dvozankaste fibule z votlim lokom, ki je bil močno poškodovan v ognju (T. 1: 11). Slednji je kronološko najbolj opredeljiv predmet v grobu. Ta tip je izpeljanka dvozankastih fibul, ki se pojavi v Posočju, na Notranjskem in na Dolenjskem. Medtem ko so dolenjski primerki večinoma precej veliki in okrašeni z vrezanim okrasom, so svetolucijski primerki precej manjši in neokrašeni, zato bi lahko zanje predpostavljali dve ločeni proizvodni lokaciji. Na grobiščih svetolucijske skupine se ta tip fibule pojavi v času stopnje Sv. Lucija Ic, torej v horizontu Ha C (Teržan, Trampuž Orel 1973, priloga 1; Teržan, Lo Schiavo, Trampuž-Orel 1984, T. 7A: 3, 27A: 4, 28C: 34G: 1, 40C: 1, 44A: 1, 45D: 1, 50E: 1, 112H: 1, 135A: 4, 136C: 1, 163E: 1, 166K: 1, 188D: 1). Svetolucijsko različico te fibule najdemo tudi na notranjskih grobiščih kot je Brežec pri Škocjanu (Ruaro Loseri et al. 1977, T. II/11: 1, 21: 1, XXX/12: 1) in Križna gora, kjer je prisotna tudi v skeletnih grobovih (Urleb 1974, T. 11: 5, 15: 2, 19: 13, 25: 3, 30). Najdemo jo tudi v obravnavanem grobu 1010 iz Tičnice pri Vrhniku. Na Notranjskem je ta varianta fibule datirana v stopnjo Notranjska IIIb po Guštinu (1979) oz. stopnjo Ha C2 po srednjeevropski kronologiji (Guštin 1973, 473 sl. 2: 34; Guštin 1979, 27). Na nekropoli v Trnovem pri Ilirski Bistrici se je zanj izkazala tudi nekoliko starejša datacija, saj se dvozankaste fibule z votlim lokom pojavljajo skupaj z materialom, ki je značilen za stopnje Notranjska IIb/c in IIIa, torej tudi za horizont Ha B3/C1 in Ha C1 (Bavdek, Tecco Hvala 2025, 78). Fibule te vrste so značilen pridelek ženskih grobov, medtem ko igle označujejo moške grobove (Teržan, Trampuž 1973, 419; Teržan 2022, 357. Med mokrim sejanjem polnila so bili najdeni ali prepoznani še dva odlomka okrašenega bronastega obeska (T. 1: 13a-b). Prvi odlomek je imel najverjetneje štiri krake, od katerih so ohranjeni le trije, en v celoti in dva polovično, četrti je odlomljen. Odlomek je na sredini okrašen z vdolbino, ki jo obkrožata dva vrezana kroga, kraki so na robovih okrašeni s poševnimi vrezji. Drugi odlomek obseka morda pripada prvemu. Gre za odlomek le enega izmed krakov, ki je na robu okrašen s poševnimi vrezji. Menimo, da gre za odlomka dvojnokrižne pasne sponse, najverjetneje tipa Ljubljana po Teržanovi (1990, 79, 210–211), z okrasom luknjice in dveh koncentričnih krogov na sredi ter poševnih vrezov na krakih. Podobne primerke poznamo na več mlajše žarnogrobiščnih grobiščih v Sloveniji, Tičnici najbližje se pojavljajo v grobovih 31, 39 in 316, kjer so primerki tudi podobno okrašeni, na Dvorišču SAZU v Ljubljani (Škvor Jernejčič 2014, T. 13: 20, 18: 8, 157: 11). Tam so datirani od stopnje Ljubljana Ib do II, torej od Ha B1 do začetka Ha B3/C1

in so značilnost ženske noše. Sicer se pojavljajo še na sočasnih najdiščih na Dolenjskem, Štajerskem in na Primorskem (Škvor Jernejčič 2014, 144–145).

Odkriti so bili še trije odlomki bronaste zvite žice oz. saltaleoni (T. 2: 1a-c), slednji niso ožje časovno opredeljivi. Na Notranjskem in Krasu se pojavljajo že v stopnji Notranjska I, ki predstavlja mlajše žarnogrobiščno obdobje pa vse do stopnje Notranjska IIIb/IV (Ha C2/D1) ko jih poznamo iz groba z Ulake nad Starim trgom pri Ložu (Bavdek, Tecco Hvala 2025, 113). Najpogosteje se sicer pojavljajo v grobovih stopnje Notranjska IIb in IIc, torej Ha koncu Ha B3 in Ha B3/C1, sočasno v stopnji Sv. Lucija Ib pa tudi na grobiščih svetolucijske skupine kot sta Tolmin in Kobarid. Na Mostu na Soči so najpogostejši pridatek v stopnji Sv. Lucija Ic, torej Ha C (Guštin 1973, 471; Kruh 2022, 514; Bavdek, Tecco Hvala 2025, 112–113). Imajo torej dolgo tradicijo uporabe in so povezani z žensko nošo (Bavdek, Tecco Hvala 2025, 111).

Ovalna steklena jagoda temno modre barve (T. 2: 2) se v grobovih jugovzhodno alpskega prostora pojavljajo že v mlajše žarnogrobiščnem obdobju, ko jih poznamo na primer iz grobov na Dvorišču SAZU in Tolmina ter dolenskih žarnogrobiščnih nekropolah. Za tem jih najdemo tudi v starejše halštatskih grobovih, kjer prevladujejo enobarvne, predvsem temno modre kroglaste jagode, kot je tudi jagoda iz groba 1002. Značilne so predvsem za žensko nošo (Tecco Hvala 2012, 289).

Na neznani lokaciji znotraj groba je ležala tudi skleda z uvihanim ustjem (T. 1: 10) in odlomek še ene skleda z uvihanim ustjem (T. 1: 9). Tovrstne skleda se na najdiščih na območju današnje Slovenije in tudi širše pojavljajo od mlajše žarnogrobiščnega obdobja (Ha B1) pa vse do konca starejše železne dobe (Ha D2), tako da prisotnost skleda z uvihanim ustjem na pripomore k natančnejši dataciji groba. Na notranjsko-kraških grobiščih kot sta Križna Gora in Šmihel so tovrstne skleda sicer razširjene v stopnjah Notranjska II in III, torej v horizontih Ha B3/C1, Ha C1 in C2 (Guštin 1979, 17, T. 37: 3, 5, T. 38: 6-7, 14, 40: 6, 8, 42: 15, 43: 10, 45: 2, 48: 5; Dular 1982, 128–129), na grobiščih svetolucijske skupine kot je Tolmin in na ljubljanskem grobišču Dvorišče SAZU pa tudi že prej, v stopnjah med Ha B1 in Ha B3/C1 (Svoljšak, Pogačnik 2002; Škvor Jernejčič 2014, 75). Na Mostu na Soči se skleda z uvihanim ustjem pojavljajo v vseh stopnjah pokopavanja torej od faze Sv. Lucija Ib oz. stopnje Ha B3/C1, najbolj pogoste so v stopnji Sv. Lucija Ic, torej v fazi Ha C, nato pa njihovo število upade, a se pojavljajo še vse do konca stopnje Sv. Lucija IIc (Dular 1982, 104–105), v tem času se pojavljajo tudi v grobovih iz Kobarida, kjer se je sicer pokopavalo le do stopnje Sv. Lucija IIb (Kruh 2022, 515-518).

Osteološka analiza:

Analiza je pokazala, da kosti iz groba pripadajo mladi ali zreli odrasli osebi, katere spola ni bilo mogoče določiti.

Sklep:

V grob 1002 je bila pokopana najmanj ena mlada ali zrela odrasla oseba, glede na pridatke najverjetneje ženskega spola. Fibula z votlim lokom iz groba 1002 nakazuje na datacijo med stopnje Ha B3/C1 in Ha C2, enako velja za morebitno ovratnico iz groba. V kolikor gre pri ovratnici pravzaprav za iglo, ta ne omogoča natančnejše datacije. Ker smo okrašena odlomka brona opredelili kot odlomka dvojnokrižne pasne spona, ki se pojavlja le do stopnje Ha B3/C1, bi lahko grob ožje opredelili prav v čas Ha B3/C1, kar je skladno tudi z datacijo saltaleona, steklene jagode, žare in skleda z uvihanim ustjem.

GROB 1003 (slika 6.3.3; priloga 2, 4.2, 5.1)

Dokumentacijski podatki: SE 1008, 1016, 1058 / 1009; SEKTOR 1; KV- 15

Tip pokopa: žarni pokop v pitosu

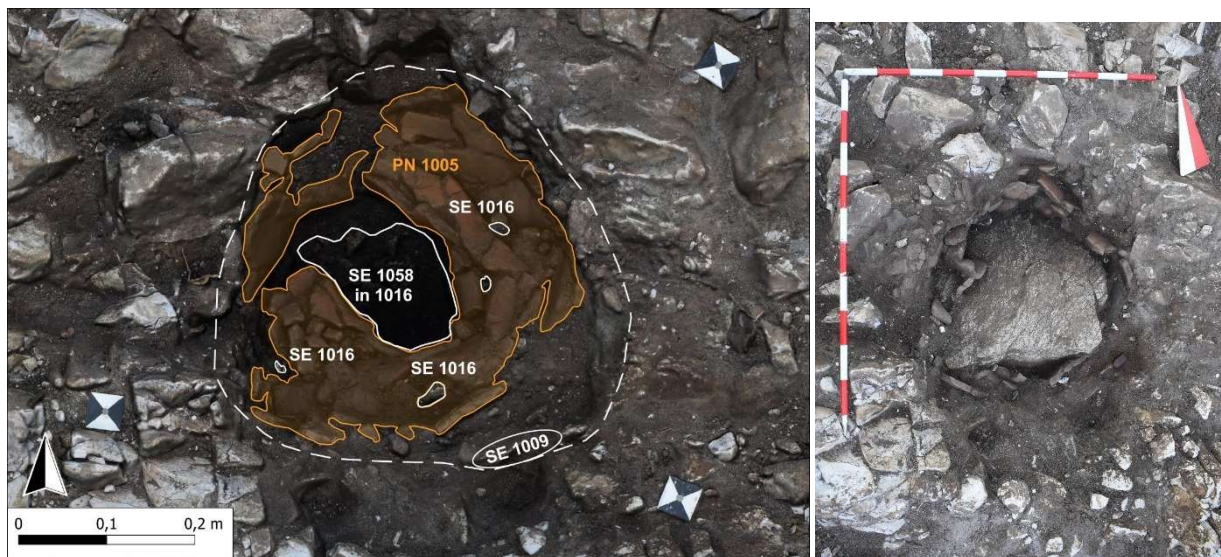
Št. posameznikov, spol in starostna skupina

Tri osebe; dve odrasli osebi, glede na prdatke je vsaj ena ženska in en otrok

Časovna opredelitev: Ha B3/C1 – Ha C1

Ohranjenost: v celoti ohranjen grob

Najdbe: PN 1005 – keramičen pitos, keramičen lonec, odlomki sklede z uvihanim ustjem in odlomki nedoločljivega prežganega votlega železnega predmeta, odlomek železne igle; v žganini SE 1058 – PN 1018 – odlomek bronaste zapestnice, nedoločljivi bronasti odlomki.

SLIKA 6.3.3

Pogled na interpretiran grob 1003, desno pogled na ostanek kamnitega pokrova, ki se je sesedel v grobno jamo.

Opis groba:

Edini v celoti ohranjen grob na grobišču. Ležal je na severu odkritega grobišča, južno od skupine grobov 1001, 1002, 1004 in 1008. Grobna jama (SE 1009) nepravilne ovalne oblike je bila vkopana v dolomitno skalo. Na površini groba je ležala grobna jama posuta večja kamnita plošča, ki je služila kot pokrov groba (PN 1014). V jamo je bil položena velika keramična posoda – pitos (PN 1005, T. 2: 3), v njega pa lonec, ki je najverjetneje služil kot žara (T. 2: 4). Slednji je bil odkrit šele pri poterenski obdelavi gradiva. V pitosu, bolj verjetno pa v loncu je bila velika količina žganine (SE 1058) s 1616,5 g sežganih človeških kosti. V žganini je bil odkrit odlomek bronaste zapestnice (PN 1018, T. 3: 3). Nad žganino se je nahajalo zemljeno polnilo (SE 1008), ki je v grob prišlo sekundarno z izpiranjem zemljine izven groba. Vsebuje redke drobce sežganih kosti (SE 1016). Med mokrim sejanjem so bili najdeni odlomki sklede z uvihanim ustjem (T. 3: 1), odlomki nedoločljivih bronastih predmetov (T. 3: 2, 4-6), odlomek železne igle (T. 3: 7) in odlomki nedoločljivega votlega železnega predmeta (T. 3: 8-11).

Opis stratigrafskih enot in dela arhitekturnega elementa:

SE 1008 – zasutje iz rjavega peščenega melja (80 %) s posameznimi manjšimi kamni (velikosti do 5 cm;

10 %) in peskom (10 %). V zgornjem delu zasutja se je nahajala kamnita plošča (PN 1014), zrušen pokrov groba. Med zemljino so se v manjši količini nahajale sežgane kosti (SE 1016). Zasutje je nastalo sekundarno s spiranjem zemljine izven groba. Zapolnjuje keramični pitos PN 1005 v zgornjem delu. Zasutje je prekrivalo žganino SE 1058.

SE 1016 – razdrobljene kalcinirane (bele) človeške kosti (100 %) položene v keramično žaro. So del zgornjega zasutja SE 1008 in žganine SE 1058. Teža: 1616,5 g.

SE 1058 – homogeno temno sivo-črno polnilo sestavljeno predvsem iz zdrobljenih kalciniranih kosti (94 %) z drobci oglja (velikosti do 2 mm; 2 %) ter manjšo vsebnostjo peska (2 %) in drobcev lončenine (velikosti do 1 cm; 2 %). Nahaja se v spodnjem delu keramične žare (PN 1005) pod polnilom SE 1008. V žganini je bil odkrit odlomek bronaste zapestnice (PN 1018).

PN 1005 – pitos, ki je služil kot obloga grobne jame in **PN 1014** – pokrov iz plošče lokalnega dolomita svetlo sive barve. Odkrit je bil v sekundarni legi v zgornjem zasutju groba. Velikosti: 30 × 30 × 5 cm; teža: 8255 g. Služil je kot pokrov nad grobom.

SE 1009 – vkop v tlorisu nepravilne ovalne in v preseku U oblike. Stene vkopa so navpične. V konkavno dno prehajajo ostro. Vkop v dolomitno skalo (SE 1003). Velikosti: 0,48 × 0,38 × 0,51 m.

Opisi predmetov v grobu s tipološko opredelitvijo:

Stene grobne jame so utrdili z veliko keramično posodo – pitos (PN 1005, T. 2: 3) z nekoliko odebeljenim sedlastim prehodom dna v rahlo usločen vrečast trebuh. Zaobljena ramena pitosa tekoče prehajajo v rahlo usločen kratek vrat. Ustje pitosa je izvihano. Zelo je podoben pitosu iz groba 1020, le da ima obravnavani nekoliko daljše in bolj izvihano ustje, krajši vrat in širši oz. nekoliko bolj trebušast trup. Na širšem prostoru mu nismo uspeli najti popolnoma ustreznih primerjav. Podobne, a ne povsem enake posode, sicer opredeljene kot lonci, poznamo iz grobov LIII, XXIV, XXXIII, in 57 na Trnovem pri Ilirski Bistrici, ki so datirani v stopnjo Notranjska II (Ha B3/C1), III (Ha C) ali niso ožje časovno opredeljeni (Bavdek, Tecco Hvala 2025, 103, 126, T. 4A: 2, 3A: 1, 24A: 1). Ker imajo v širšem prostoru malo primerjav, so na Trnovem interpretirani kot izdelek domačih lončarskih delavnic (Bavdek, Tecco Hvala 2025, 126). Podobna posoda z bolj izvihanim ustjem je bila odkrita tudi v grobu 13 na Šmihelu Pod Kucljem, ki je datiran v stopnjo Notranjska IIb oz. Ha B3/C1, še bolj je podobna posoda iz groba 32, ki je datiran v stopnjo Notranjska IIIa oz. Ha C1 (Guštin 1973, 477; Guštin 1979, 30, T. 39: 1, 41: 7) in na Križni gori v grobu 16, datiranem v fazo IIa pokopavanja na grobišču, ki je postavljena v Ha B3/C1 (Urleb 1974, 34, T. 4: 3). V pitosu je bil delno ohranjen kroglast lonec (najverjetneje žara) z ostrim prehodom dna v trebuh. Ustje je najverjetneje izvihano. Na njegovi zunanji površini so ostanki temnega premaz (T. 2: 4). Lonec je bil odkrit šele pri poterenski obdelavi gradiva. Žal se je premalo ohranil, da bi ga lahko natančneje tipološko opredelili. Med mokrim sejanjem so bili najdeni odlomki delno ohranjene sklede z uvihanim ustjem z aplicirano vodoravno preluknjano bradavico. (T. 3: 1), Sklede z uvihanim ustjem se na najdiščih na območju današnje Slovenije in tudi širše pojavljajo od začetka pozne bronaste dobe oz. mlajše žarnogrobošnega obdobja (Ha B1) pa vse do konca starejše železne dobe (Ha D2), tako prisotnost sklede z uvihanim ustjem na pripomore k natančnejši dataciji groba. Največ sled z vodoravno preluknjanimi bradavicami, ki kljub okrasu niso ožje časovno opredeljive, najdemo na grobišču na

Dvorišču SAZU, kjer so znane iz grobov 129, 157, 181, 194, 214, 281 in 326 (Škvor Jernejčič 2014, T. 65: 2, 79: 2, 91: 11, 97: 2, 5, 108: 1, 140: 3, 162: 2).

V žganini je bil odkrit odlomek široke masivne bronaste zapestnice trikotnega oz. D preseka, ki je bila, glede na obliko koncev odlomka, najverjetneje namensko razlomljena (PN 1018, T. 3: 4). Podobne zapestnice z D presekom poznamo iz grobov iz Dvorišča SAZU kjer so datirane v čas mlajše žarnogrobiščne stopnje in začetek železne dobe (Škvor Jernejčič 2014, 125). Tam se pojavljajo tudi zapestnice s trikotnim presekom, ki so datirane v mlajše žarnogrobiščno fazo (Škvor Jernejčič 2014, 122). V začetku železne dobe oz. stopnjah Notranjska II in IIIa (Ha B3/C1 in Ha C1) jih poznamo tudi na Trnovem pri Ilirski Bistrici. Povsod so značilen element ženske noše (Bavdek, Tecco Hvala 2025, 105).

Iz groba izhaja še več tipološko nedoločljivih odlomkov bronastih predmetov (T. 3: 2, 4-6), med katerimi sta dva zagotovo poškodovana v ognju (T. 3: 4, 6). Odkrit je bil še močno poškodovan odlomek vrha železne igle z zankasto uvito glavico (T. 3: 7) in močno poškodovani odlomki votlega cevastega železnega predmeta ali predmetov (T. 3: 8-11). Igle so sicer značilen del moške noše. Železne igle z uvito glavico so značilne predvsem za notranjska grobišča in sicer za grobove, ki spadajo v t. i. železni horizont, to je stopnja Notranjska IIb oz. Ha B3/C1, nekateri, sicer redki, pa tudi še v stopnjo Notranjska IIIa, torej Ha C1 (Guštin 1973, 470). Morda bi lahko slabo ohranjen železen odlomek pripadal tudi enemu koncu železne ovratnice z rombičnim presekom in spiralno zavinitima koncema, ki je značilen element ženske noše, ki se pojavi sočasno z že omenjenimi železnimi iglami, torej stopnji Notranjska IIb, pojavlja pa se še v stopnji IIc (Guštin 1973, 470). V začetku starejše železne dobe jo poznamo na širšem prostoru zahodne in osrednje Slovenije in je značilnost t. i. horizonta železnega nakita (Teržan, Trampuž 1973, 420–422). Tovrstne ovratnice poznamo na primer v grobovih v Tolminu (Svoljšak, Pogačnik 2001, T. 66: 3, 80: 3) in na Mostu na Soči (Teržan, Lo Schiavo, Trampuž Orel 1984, T. 26: A2, 30: C2, 128: A2, 160: B5), na Brežcu pri Škocjanu (Ruaro Loseri et al. 1977, 39, Tav. III: T. 27: 4, IV: T. 48: 1, XI: T. 130: 5, XVI: T. 166: 5, XIX: T. 209: 7, XXX: IV: 3a) na Krasu, na Šmihelu, Zidanici pri Podnanosu in Križni gori na Notranjskem (Guštin 1979, 18–19, T. 50: 3, 65: 1,2; Urleb 1974, T. 24: 2; Bratina 2014, 553, sl. 34.5.: 1) ter na Dvorišču SAZU v Ljubljani (Škvor Jernejčič 2014, T. 26: 1; 36: 12; 38: 2; 44: 2; 51: 4; 70: 2-3; 74: 1; 77: 2; 88: 2-4; 89: 7; 106: 5-7,12; 109: 4-5; 113: 2,6a,6b; 114: 5; 121: 5; 142: 9). Tudi na Mostu na Soči so datirane v prehod pozne bronaste v starejšo železno dobo v stopnjo Sv. Lucija Ib1, torej konec Ha B3 in Ha B3/C1 (Teržan, Trampuž 1973, 420). Grob 2 iz Zidanice, ki je vseboval tovrstno ovratnico je bil sicer absolutno datiran že v čas druge polovice 9. st. pr. n. št., kar nakazuje na nekoliko zgodnejšo datacijo začetka t. i. železnega horizonta in pojava tega tipa ovratnic (Teržan, Črešnar 2014, 706–707).

Ostali železni odlomki so tipološko neopredeljivi, zanimivo je, da so v večini primerov votli, a lahko zanje predvidevamo enako datacijo v t. i. železni horizont.

Osteološka analiza:

Analiza je pokazala, da kosti iz groba pripadajo najmanj trem osebama in sicer dvema odraslima osebama (1602,2 g) in otroku (14,3 g), spola ni bilo mogoče določiti. Morebitni ločeni skupki kosti niso bili zaznavni.

Sklep:

Grob 1003 je imel domnevno grobno konstrukcijo iz pitosa, ki ga je bilo mogoče časovno umestiti v čas med Ha B3/C1 in Ha C2, kar je tudi čas, ko se v notranjskih grobovih najpogosteje pojavljajo sklede z uvihanim ustjem, kot je poznamo iz groba 1003. Odlomek zapestnice nakazuje na nekoliko ožjo datacijo,

saj se pojavljajo predvsem v stopnjah Ha B3/C1 in Ha C1, enako velja za odlomek železne ovratnice ali igle in druge sicer tipološko nedoločljive odlomke železnih predmetov, ki grob umeščajo v t. i. železni horizont. V grobu so bile pokopane najmanj tri osebe, dve odrasli in otrok. Pridatki v grobu nakazujejo na pokop ženske, na katero nakazuje zapestnica in morebitna ovratnica, in/ali moškega, v kolikor železni odlomek ne pripada ovratnici, temveč igli.

GROB 1004 (slika 6.3.4; priloga 2, 4.2, 5.2)

Dokumentacijski podatki: SE 1010, 1017 / 1011; **Časovna opredelitev:** Ha B3/C1 - Ha C2
SEKTOR 1; KV. J4

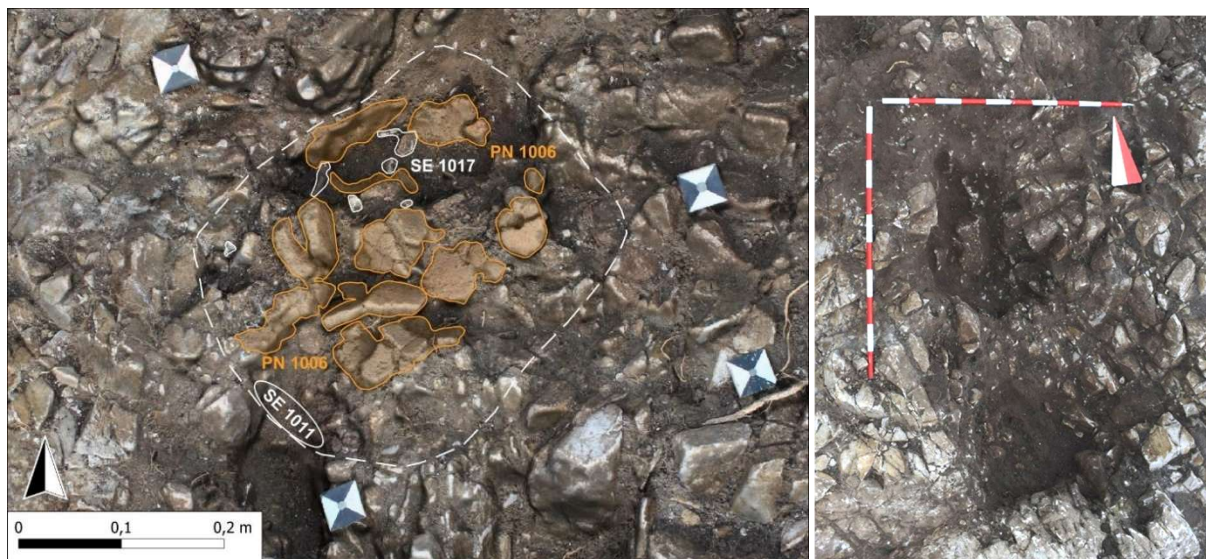
Tip pokopa: žarni pokop

Ohranjenost: močno poškodovan

Št. posameznikov, spol in starostna skupina

Najdbe: PN 1006 – keramičen lonec, ožgane živalske

Dve osebi; spol nedoločljiv; en mladostnik ali odrasla oseba in otrok
kosti

SLIKA 6.3.4

Pogled na interpretiran grob 1004. Desno pogled na izpraznjen grob 1004.

Opis groba:

Grob je ležal na severu odkritega grobišča, zahodno od skupine grobov 1001, 1002 in 1008. Grobna jama (SE 1011) je bila močno poškodovana, zato je bilo ohranjeno le njeno dno, ki je bilo nepravilne oglate oblike. Vkopana je bila v dolomitno skalo. V jamo je bila položena keramična žara (PN 1006), boljše ohranjena le v spodnjem delu. Ostanke sežganih kosti (SE 1017), ki jih je bilo 14,6 g so bili položeni v žaro. Med njimi so bili odkriti tudi drobci ožganih živalskih kosti (0,7 g). Sicer je bil grob brez pridatkov, kar je morda posledica stanja ohranjenosti. V grobu je bil odkrit tudi kos ostenja posode (žare ali druge posode) velikosti 2,5×2,5 cm, z luknjo velikosti 0,6×0,6 cm.

Opis stratigrafskih enot in dela arhitekturnega elementa:

SE 1010 – zasutje iz rjavega peščenega melja (75 %) s posameznimi manjšimi kamni (velikosti do 5 cm; 20 %) in peskom (5 %). Med zemljino so se nahajale sežgane kosti (SE 1017). Nastalo je sekundarno s

spiranjem zemljine izven groba.

SE 1017 – razdrobljene kalcinirane (bele) človeške kosti (100 %) položene v keramično žaro (PN 1006). So del zasutja SE 1010. Teža: 14,6 g.

SE 1011 – vkop v tlorisu nepravilne oglate in v preseku konkavne oblike. Stene vkopa so dokaj strme in ostro prehajajo v neravno dno. Zajede v skalnem dnu so naravnega nastanka. Vkop v dolomitno skalo (SE 1003). Velikosti: 0,35 × 0,25 × 0,2 m.

Opisi predmetov v grobu s tipo-kronološko opredelitvijo:

Kot žara je v grobu služil lonec, ohranjeno je bilo le njegovo dno z odebeljenim sedlastim prehodom v kroglast trebuh. Ker se ni ohranil do te mere, da bi ugotovili oblikovanost ramen, vratu in ustja, njegova natančnejša datacija ni mogoča. V grobu 1004 je bil odkrit tudi kos ostenja posode (žare ali druge posode) velikosti 2,5×2,5 cm, z luknjo velikosti 0,6×0,6 cm, po izkopavanju žal izgubljen ali razlomljen do neprepoznavnosti.

Osteološka analiza:

Analiza je pokazala, da kosti iz groba pripadajo vsaj dvema osebama in sicer mladostniku ali odrasli osebi in morda otroku (drobci), katerih spola ni bilo mogoče določiti. Morebitni ločeni skupki kosti niso bili zaznavni.

Sklep:

Grob bi lahko na podlagi ostalih grobov na grobišču morda datirali v čas med prehodom pozne bronaste v starejšo železno dobo, torej Ha B3/C1 in koncem starejšega halštata Ha C2. V njem sta bili pokopani vsaj dve osebi in sicer mladostnik ali odrasla oseba in otrok.

GROB 1005 (slika 6.3.5; priloga 2, 4.2, 5.2)

Dokumentacijski podatki: SE 1012, 1051, 1020 / 1013, **Časovna opredelitev:** Ha B3/C1 – C2

SEKTOR 1; KV. 4

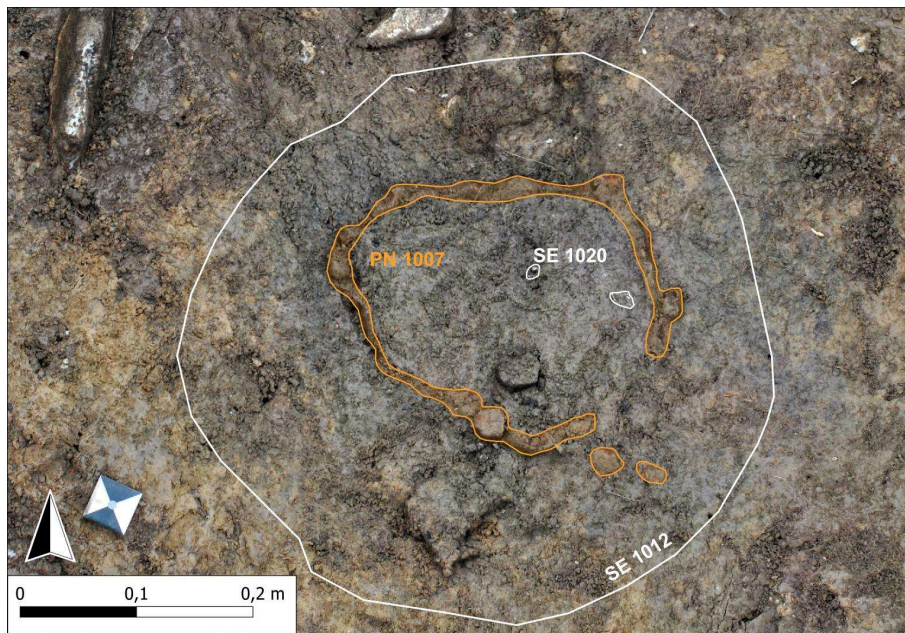
Tip pokopa: Žarni pokop

Ohranjenost: močno poškodovan

Št. posameznikov, spol in starostna skupina

Najdbe: skleda z uvihanim ustjem.

Ena oseba; nedoločljive starosti in spola

SLIKA 6.3.5

Pogled na interpretiran grob 1005.

Opis groba:

Grob je ležal na skrajnem severu odkritega grobišča. Grobna jama (SE 1013) ovalne oblike je bila vkopana v rumeno sterilno ilovico in je bila ob odkritju močno poškodovana, zato je bilo prepoznavno le njeno dno. Na dno jame je bila položena keramična žara (PN 1007, T. 3: 13). Ohranjeno je le dno. Maloštevilni ostanki žganih kosti, ki so tehtale le 1,2 g (SE 1020) so bili položeni v žaro. V polnilu so se nahajali odlomki še ene keramične posode, skleda z uvihanim ustjem (T. 3: 14).

Opis stratigrafskih enot in dela arhitekturnega elementa:

SE 1051 – polnilo iz rumeno sivega glinenega melja (95 %) z manjšo vsebnostjo peska (5 %). Med zemljino so se nahajale sežgane kosti (SE 1020). Zapolnjuje keramično žaro (PN 1007).

SE 1020 – manjša količina razdrobljenih kalciniranih (belih) človeških kosti (100 %) položene v keramično žaro (PN 1007). So del polnila SE 1051. Teža: 1,2 g.

SE 1013 – vkop v tlorisu ovalne in v preseku banjaste oblike. Stene vkopa so navpične in ostro prehajajo v ravno dno. Vkop v rumeno sterilno glino (SE 1087). Velikosti: 0,48 × 0,45 × 0,22 m.

Opisi predmetov v grobu s tipo-kronološko opredelitvijo:

Na dno jame je bila položena keramična žara (PN 1007, T. 3: 13), ohranjena le v spodnjem delu (dno). Gre za dno delno ohranjenega lonca, ki zaobljeno prehaja v vrečast trebuh. Na notranji površini so vidni ostanki temnega premaza. Za natančnejšo tipo-kronološko opredelitev premalo ohranjen. V polnilu so se nahajali še odlomki delno ohranjene sklede z uvihanim ustjem (T. 3: 14). Sklede z uvihanim ustjem se na najdiščih na območju današnje Slovenije in tudi širše pojavljajo od začetka pozne bronaste dobe oz. mlajše žarnogrobišnega obdobja (Ha B1) pa vse do konca starejše železne dobe (Ha D2), tako prisotnost sklede z uvihanim ustjem ne pripomore k natančnejši dataciji groba. Na notranjsko-kraških grobiščih kot sta Križna Gora in Šmihel so tovrstne sklede sicer razširjene v stopnjah Notranjska II in III, torej v horizontih Ha B3/C1, Ha C1 in C2 (Guštin 1979, 17; Dular 1982, 128–129), na grobiščih svetolucijske skupine kot je Tolmin in na ljubljanskem grobišču Dvorišče SAZU pa tudi že prej, v stopnjah med Ha B1 in Ha B3/C1 (Svoljšak, Pogačnik 2002; Škvor Jernejčič 2014, 75). Na Mostu na Soči se sklede z uvihanim ustjem pojavljajo v vseh stopnjah pokopavanja torej od faze Sv. Lucija Ib oz. stopnje Ha B3/C1, najbolj pogoste so v stopnji Sv. Lucija Ic, torej v fazi Ha C, nato pa njihovo število upade, a se pojavljajo še vse do konca stopnje Sv. Lucija IIc (Dular 1982, 104–105).

Osteološka analiza:

Analiza je pokazala, da kosti iz groba pripadajo najmanj eni osebi nedoločljive starosti in spola.

Sklep:

Grob bi lahko glede na prisotnost sklede z uvihanim ustjem, ki se na notranjskih grobiščih pojavljajo predvsem v stopnjah Ha B3/C1 in Ha C, datirali v ta čas. V grobu je bila pokopana ena oseba.

GROB 1006 (slika 6.3.6; priloga 2, 4.2, 5.2)

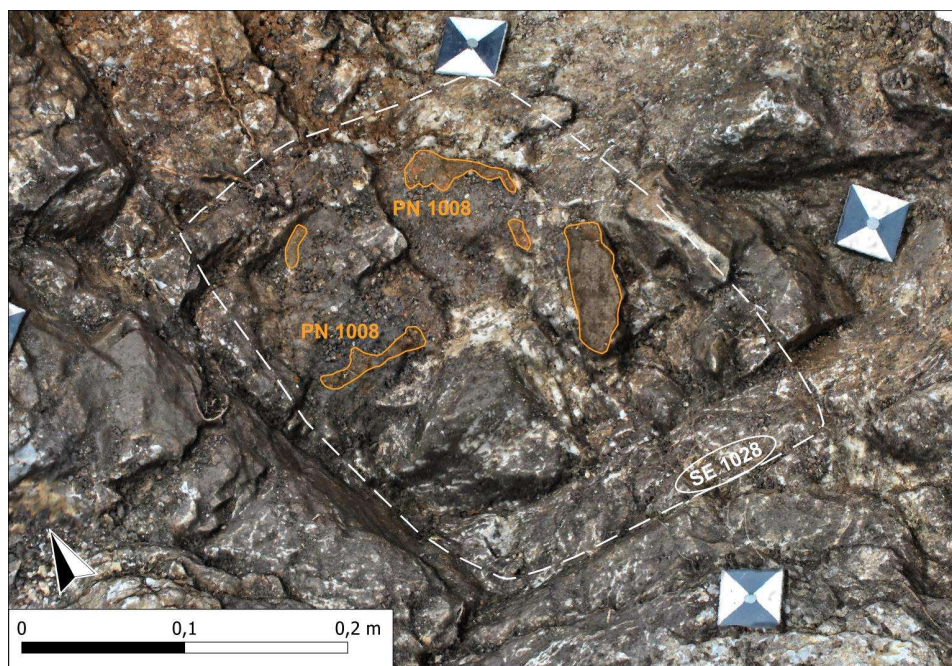
Dokumentacijski podatki: SE 1027, 1029 / 1028, **Časovna opredelitev:** Ha B3/C1 – Ha C2
SEKTOR 1, KV. 16

Tip pokopa: žarni pokop?

Ohranjenost: uničen

Št. posameznikov, spol in starostna skupina
Ena oseba; nedoločljive starosti in spola

Najdbe: PN 1008 – keramičen lonec, odlomek nedoločljivega bronastega predmeta.

SLIKA 6.3.6

Pogled na interpretiran grob 1006.

Opis groba:

Slabo ohranjen grob 1006. Grobna jama (SE 1028) nepravilne oglate oblike je bila vkopana v dolomitno skalo. Na dnu jame so bili ohranjeni le posamezni odlomki lončenine, morda žare, ter redki drobci sežganih kosti (SE 1029). Zaradi slabe ohranjenosti je nejasno ali gre za žarni grob. Na severnem in vzhodnem delu je grob presekán s sodobnim vkopom. V polnilu sta se nahajala dva drobca sekundarno prežganega bronastega predmeta.

Opis stratigrafskih enot in dela arhitekturnega elementa:

SE 1027 – zasutje iz rjavega peščenega melja (75 %) s posameznimi manjšimi kamni (velikosti do 5 cm; 20 %) in peskom (5 %). Med zemljino so se nahajale sežgane kosti (SE 1029). Nastalo je sekundarno s spiranjem zemljine izven groba.

SE 1029 – manjša količina razdrobljenih kalciniranih (belih) človeških kosti (100 %) na dnu grobne jame. So del polnila SE 1027. Teža: 1 g.

SE 1028 – vkop v tlorisu nepravilne oglate in v preseku banjaste oblike. Stene vkopa so strme in ostro prehajajo v ravno dno. Na severni in vzhodni strani je grob presekan s sodobnim vkopom. Vkop v dolomitno skalo (SE 1003). Velikosti: 0,38 × 0,18 × 0,15 m.

Opisi predmetov v grobu s tipo-kronološko opredelitvijo:

Morebitna žara, ki je ležala na dnu grobne jame je slabo ohranjena gre namreč le za odlomek dna posode, najverjetneje lonca (T. 4: 1). Ob njej je bil odkrit tudi odlomek nedoločljivega predmeta iz bronaste pločevine, ki je bil poškodovan v ognju (T. 4: 2). Predmeta iz groba 1006 sta žal preveč poškodovana in fragmentarno ohranjena za tipološko ali kronološko analizo.

Osteološka analiza:

Analiza je pokazala, da kosti iz groba pripadajo najmanj eni osebi nedoločljive starosti in spola.

Sklep:

Grob bi lahko na podlagi ostalih grobov na grobišču morda datirali v čas med prehodom pozne bronaste v starejšo železno dobo, torej Ha B3/C1 in koncem starejšega halštata Ha C2. V grobu je bila pokopana ena oseba.

GROB 1007 (slika 6.3.7; priloga 2, 4.2)

Dokumentacijski podatki: SE 1032, 1034 / 1033

Tip pokopa: žgan pokop ?

Št. posameznikov, spol in starostna skupina

Ena oseba; nedoločljivega spola; mladostnik ali odrasla oseba

Časovna opredelitev: Ha B3/C1 – Ha C2

Ohranjenost: uničen

Najdbe: /

SLIKA 6.3.7
Pogled na polnilo groba 1007 (SE 1032).

Opis groba:

Izjemno slabo ohranjen morebiten grob oz. ostanek le-tega. Grobna jama se je izjemno slabo prepoznala (SE 1033). V jami s polnilom SE 1032 je ohranjen le en odlomek kalcinirane kosti (SE 1034).

Ležal je na severu odkritega grobišča, zahodno od groba 1005.

Opis stratigrafskih enot in dela arhitekturnega elementa: ni podatka

Opisi predmetov v grobu s tipo-kronološko opredelitvijo: /

Osteološka analiza:

Analiza je pokazala, da kosti iz groba pripadajo najmanj eni osebi in sicer mladostniku ali odrasli osebi nedoločljivega spola.

Sklep:

V kolikor gre res za ostanek groba, je bil v njem pokopana ena oseba in sicer mladostnik ali odrasla oseba. Grob bi lahko na podlagi ostalih grobov na grobišču datirali v čas med prehodom pozne bronaste v starejšo železno dobo, torej Ha B3/C1 in koncem starejšega halštata Ha C2.

GROB 1008 (slika 6.3.8; priloga 2, 4.2, 5.3)

Dokumentacijski podatki: SE 1054, 1055, 1059 / 1056

Tip pokopa: žarni pokop

Št. posameznikov, spol in starostna skupina

Vsaj tri osebe; glede na prdatke ena ženska oseba, ena mlada ali zrela oseba, ena zrela ali starejša oseba ter otrok

Časovna opredelitev: Ha B3 ali Ha B3/C1

Ohranjenost: dobro ohranjen

Najdbe: PN 1013 – keramičen lonec, PN 1011 – keramično predilno vretence, PN 1017 – skleda z uvihanim ustjem, steklena jagoda.

SLIKA 6.3.8

Pogled na interpretiran grob 1008, desno pogled na izpraznjen grob 1008.

Opis groba:

Grobna jama (SE 1056) pravilne oglate oblike je bila vkopana v dolomitno skalo. Jama je v osrednjem delu dodatno poglobljena. V poglobitev je bila postavljena keramična žara (PN 1013), v katero je bila položena žganina s sežganimi človeškimi kostmi (SE 1059). Med žganino so bili odkriti odlomki sklede z uvihanim ustjem (PN 1017). Izven žare je bilo v jugozahodnem vogalu groba položeno keramično predilno vretence (PN 1011). Med mokrim sejanjem je bila odkrita bronasta jagoda. Drobcu sežganih kosti (SE 1055) so se pojavili že v zgornjem zemljenem zasutju (SE 1054).

Opis stratigrafskih enot in dela arhitekturnega elementa:

SE 1054 – zasutje iz rjavega peščenega melja (75 %) s posameznimi manjšimi kamni (velikosti do 5 cm; 20 %) in peskom (5 %). Med zemljino so se nahajale sežgane kosti (SE 1055). Nastalo je sekundarno s spiranjem zemljine izven groba.

SE 1055 – razdrobljene kalcinirane (bele) človeške kosti (100 %) v zgornjem delu groba. So del polnila SE 1054 in žganine SE 1059. Teža: 560 g.

SE 1059 – homogeno temno sivo-črno polnilo, sestavljeno predvsem iz zdrobljenih kalciniranih kosti (94 %) z drobcu oglja (velikosti do 2 mm; 2 %) ter manjšo vsebnostjo peska (2 %) in drobcev lončenine (velikosti do 1 cm; 2 %). Nahaja se v spodnjem delu keramične žare (PN 1013) pod zasutjem SE 1054.

SE 1056 – vkop v tlorisu pravilne oglate in v preseku banjaste oblike. Stene vkopa so strme in ostro prehajajo v neravno dno. V vzhodnem delu je vkop dodatno poglobljen. Vkop v dolomitno skalo (SE 1003). Velikosti: 0,53 × 0,52 × 0,25–0,5 m.

Opisi predmetov v grobu s tipo-kronološko opredelitvijo:

Kot žara je v grobu služil sicer le delno ohranjen lonec (žara) z zaobljenim prehodom dna v kroglast trebuh. Ustje lonca je navpično, rob ustja je raven. Vrat najverjetneje tekoče prehaja v ramena (T. 4: 3). Najboljše primerjave smo mu lahko našli na ljubljanskem grobišču Dvorišče SAZU, kjer so bili podobni, bolje ohranjeni lonci opredeljeni kot posode brez vratu z vrečastim trupom. Gre za na tem grobišču pogost tip žare, ki je značilna predvsem za grobove stopnje Ljubljana II in III, torej od Ha B3 do Ha C1, sočasno pa jih poznamo tudi na grobiščih in naselbinah na Dolenjskem (Škvor Jernejčič 2014, 50–52). Vrhniški žari so najbolj podobni lonci iz ljubljanskih grobov 178, 224 in 260 (Škvor Jernejčič 2014, T. 90: 1, 114: 6, 130: 2). Na grobiščih notranjsko-kraške in svetolucijske skupine tako oblikovanih žar skorajda ni mogoče najti. Znotraj lonca je bila odkrita delno ohranjena skleda z uvihanim ustjem (T. 4: 4). Tovrstne sklede se na najdiščih na območju današnje Slovenije in tudi širše pojavljajo od začetka pozne bronaste dobe oz. mlajše žarnogrobiščnega obdobja (Ha B1) pa vse do konca starejše železne dobe (Ha D2), tako prisotnost sklede z uvihanim ustjem na pripomore k natančnejši dataciji groba. Ob žari je ležalo keramično predilno vretence bikonične oblike, ki je na dveh mestih morda namensko odlomljeno (T. 4: 5). Vretenca v grobovih nakazujejo na ženski spol pokopane osebe (Teržan, Trampuž Orel 1973, 419; Svolfšak, Pogačnik 2002, 70). Na grobišču Dvorišče SAZU v Ljubljani in Tolminu se pojavljajo že v grobovih mlajše žarnogrobiščni fazi, njihovo število pa se na širšem geografskem območju poveča z začetkom starejše železne dobe in niso ožje časovno opredeljivi (Škvor Jernejčič 2014, 78). V grobu je bila tudi še ploščata drobna steklena jagoda svetlo modre barve (T. 4: 6). Drobne steklene jagode svetlih barv, podobne jagodi iz groba 1008 se v grobovih jugovzhodno alpskega prostora pojavljajo že v mlajše žarnogrobiščnem obdobju, ko jih poznamo na primer iz grobov na Dvorišču SAZU in Tolmina ter dolenjskih žarnogrobiščnih nekropolah. Za tem jih najdemo tudi v starejše halštatskih grobovih. Značilne so predvsem za žensko nošo (Tecco Hvala 2012, 289).

Osteološka analiza:

Analiza je pokazala, da kosti iz groba pripadajo najmanj trem osebam in sicer mladi ali zreli odrasli osebi in zreli ali starejši odrasli osebi (682,53 g) ter otroku (3,97 g), katerih spola ni bilo mogoče določiti. Morebitni ločeni skupki kosti niso bili zaznavni.

Sklep:

Žara iz groba 1008 nakazuje na datacijo v stopnjo Ha B3 ali Ha B3/C1, torej na konec pozne bronaste dobe in njen prehod v starejšo železno dobo, kar je skladno z datacijo predilnega vretenca, drobne steklene jagode in skleda z uvihanim ustjem, zato grob datiramo v ta čas. Pridatki v grobu nakazujejo na pokop ženske osebe, antropološka analiza pa na pokop treh oseb in sicer mlade ali zrele odrasle osebe, zrele ali starejše odrasle osebe in otroka.

GROB 1009 (slika 6.3.9; priloga 2, 4.2)

Dokumentacijski podatki: SE 1061, 1062

Tip pokopa: žarni pokop

Št. posameznikov, spol in starostna skupina

Vsaj dve osebi; pokop mladostne ali odrasle osebe in pokop otroka

Časovna opredelitev: Ha B3/C1 – Ha C2

Ohranjenost: uničen

Najdbe: PN 1020 – keramičen lonec

SLIKA 6.3.9

Pogled na interpretirane ostanke uničenega groba 1009.

Opis groba:

Vkop grobne jame ni bil viden, najbrž je bil uničen z mlajšimi posegi. Grob sestavljajo odlomki keramične žare (PN 1020) in drobci sežganih kosti (SE 1062). Brez pridatkov.

Opis stratigrafskih enot in dela arhitekturnega elementa:

SE 1061 – polnilo iz rjavega peščenega melja (75 %) s posameznimi manjšimi kamni (velikosti do 5 cm; 20 %) in peskom (5 %). Med zemljino so se nahajale sežgane kosti (SE 1055). Nastalo je sekundarno s spiranjem zemljine izven groba.

SE 1062 – razdrobljene kalcinirane (bele) človeške kosti (100%) v keramični žari PN 1020. So del polnila SE 1061. Teža: 5 g.

Opisi predmetov v grobu s tipološko opredelitvijo:

Kot žara je v grobu služila sicer le delno ohranjena posoda, ohranilo se je namreč le dno lonca, ki zaobljeno prehaja v trebuh. Na njegovi notranji površini so vidni ostanki temnega premaza (T. 4: 7). Lonc je premalo ohranjen za natančnejšo tipološko analizo.

Osteološka analiza:

Analiza je pokazala, da kosti iz groba pripadajo najmanj dvema osebama in sicer mladostniku ali odrasli osebi (1 g) in otroku (6 g), katerih spola ni bilo mogoče določiti. Morebitni ločeni skupki kosti niso bili prepoznani.

Sklep:

Grob bi lahko na podlagi ostalih grobov na grobišču morda datirali v čas med prehodom pozne bronaste v starejšo železno dobo, torej Ha B3/C1 in koncem starejšega halštata Ha C2. Vanj sta bili pokopani najmanj dve osebi, mladostnik ali odrasla oseba in otrok.

GROB 1010 (slika 6.3.10; priloga 2, 4.2, priloga 5.3.)

Dokumentacijski podatki: SE 1046, 1063 / 1047

Tip pokopa: žarni pokop

Št. posameznikov, spol in starostna skupina

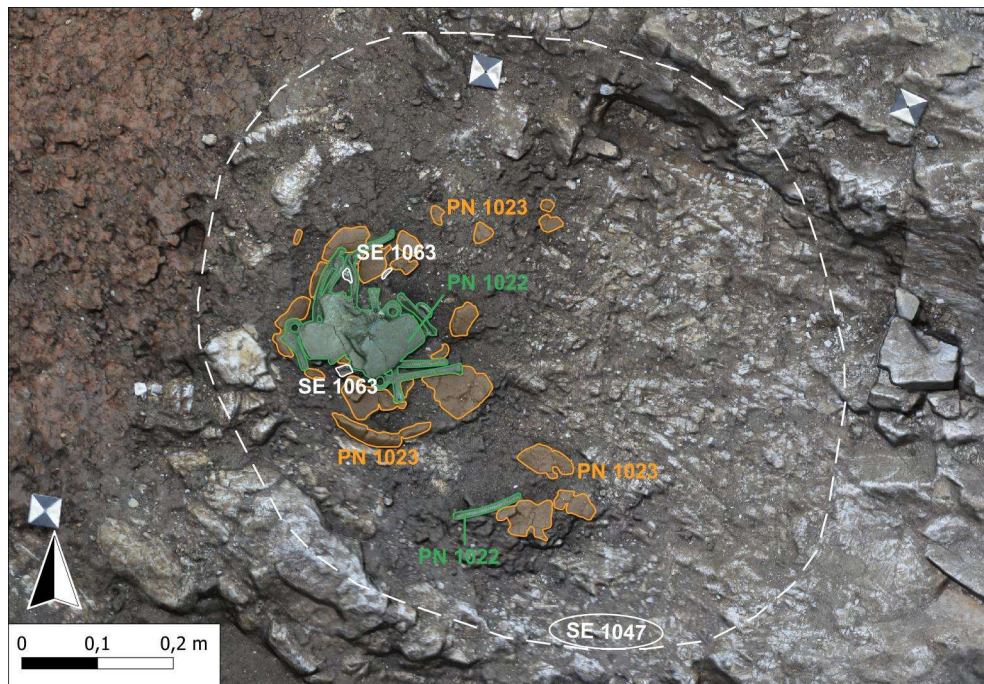
Vsaj dve osebi; ena oseba bi glede na pridanke lahko bil možki; ena mlada (zrela?) oseba in otrok

Časovna opredelitev: Ha C – Ha D

Glede na radiokarbonsko verjetnost 6.–5. stoletje pr. n. št., torej Ha D

Ohranjenost: poškodovan grob

Najdbe: PN 1023 – keramičen lonc, PN 1022 – bronast kotliček, nahaja se v keramični žari (del kotlička sta tudi PN 1009 in 1010); PN 1025 – odlomek bronaste igle; odlomki dvozankaste ločne fibule z votlim lokom; lonc, skleda z uvihanim ustjem, skleda z uvihanim ustjem na nogi, odlomek ustja lonca.

SLIKA 6.3.10
Pogled na interpretiran grob 1010.

Opis groba:

Grob se je nahajal na vzhodni polovici izkopnega polja, na skrajnem severozahodu odkritega grobišča v skupini s še dvema grobovoma 1012 in 1011, ki sta ležala zahodno in severozahodno od njega. Grobna jama (SE 1047) oglate oblike je bila vkopana v dolomitno skalo, a je bila ob odkritju že močno poškodovana, tako da je bilo ohranjeno le njeno dno. V severozahodnem delu groba je bila na dno grobne jame položena keramična žara (PN 1023, T. 5: 1), v katero je bil pridani bronast kotliček (PN 1022, T. 6, 7) ter odlomek bronaste igle (PN 1025, T. 5: 6) in dvoankaste ločne fibule z votlim lokom (T. 5: 7a-b). Jugovzhodno od žare je bil v grobu odkrit delno ohranjen lonec (T. 5: 5), nad katerim je ležal odlomek enega izmed tordiranih ročajev bronastega kotlička (T. 6: 1a, desni odlomek). Na neznanih lokacijah znotraj groba so bili odkriti še delno ohranjena skleda z rahlo uvihanim ustjem (T. 5: 2), delno ohranjena skleda z uvihanim ustjem na nogi (T. 5: 4) in odlomek posode, najverjetneje manjšega lonca, z močno izvihanim ustjem (T. 5: 3). Njihovi ostanke smo prepoznali pri poterenjski obdelavi gradiva. Ker grob ni ohranjen v celoti in ker je keramika močno uničena zaradi postdepozicijskih procesov, ne moremo vedeti kolikšen delež teh posod je bil pravzaprav položen v grob in v kakšni obliki so bile, torej ali so bile pridane že razlomljene ali cele. Predvidevamo lahko, da so posode, ki so ohranjene le v odlomkih ustij in dna, kot je ustje T. 5: 3, pridane le kot odlomki. Med in nad kosi kotlička je v žari ležalo 118,8 g sežganih človeških kosti (SE 1063). Morebitni ločeni skupki kosti znotraj žare ali tudi izven nje, zaradi stanja ohranjenosti groba na terenu niso bili prepoznani.

Opis stratigrafskih enot in dela arhitekturnega elementa:

SE 1046 – homogeno polnilo temno sivega peščenega melja (80 %) z manjšo vsebnostjo peska (20 %). Vsebuje sežgane kosti (SE 1063).

SE 1063 – razdrobljene kalcinirane (bele) človeške kosti (100 %) se nahajajo v bronastem kotličku (PN 1022). So del polnila SE 1046. Teža: 118,8 g.

SE 1047 – vkop v tlorisu oglate in v preseku banjaste oblike. Stene vkopa so strme in ostro prehajajo v ravno dno. Vkop v dolomitno skalo (SE 1003). Velikosti: 0,93 × 0,85 × 0,2 m.

Opisi predmetov v grobu s tipološko-kronološko opredelitvijo:

Na dno grobne jame je bila položena keramična posoda in sicer delno ohranjen lonec (žara) z ostrim prehodom dna v rahlo vbočen trebuh, ki tekoče prehaja v kratka ramena. Ta ostro prehajajo v stožčast vrat, slednji pa v navpično ustje z ravnim robom (T. 5: 1). Dno lonca je v celoti ohranjeno in na notranji strani premazano s temnim (organskim, morda smolnim) premazom. Ustje žare je ohranjeno le v nekaj odlomkih in je prav tako premazano na notranji strani. Rame žare zaradi prisotnosti dveh po žganju izvrtanih luknjic nakazujejo na popravilo te posode, ki je imela pred pokopom morda drugo funkcijo in ni bila namensko narejena za žaro. Povsem enakih loncev na notranjskih, posoških in ljubljanskih pozno bronasto in starejše železnodobnih najdiščih, predvsem grobiščih za zdaj nismo zasledili. Morda je žari groba 1010 nekoliko podobna le žara iz groba 66 na dvorišču SAZU (Škvor Jernejčič 2014, sl. 4.20, T. 31: 11), le da ima ta bolj izrazita ramena in bolj usločen vrat, na največjem obodu je okrašena z lečastimi bradavicami, česar za žaro iz Tičnice zaradi slabe ohranjenosti ne moremo potrditi (Škvor Jernejčič 2014, 31, sl. 4.20). Grob s to žaro je datiran v začetek pokopavanja na grobišču v stopnjo Ljubljana Ia 1/2 oz. v stopnjo Bd D ali Ha A (Škvor Jernejčič 2014, 196), primerjave zanjo, ki izvirajo iz območja Lužiške kulture pa so datirane tudi še v stopnjo Ha D (Škvor Jernejčič 2014, 31). Podobno je oblikovan tudi lonec, pridan k nogam skeleta iz groba 73 na Križni gori, le da ima ta veliko višji vrat, česar za žaro iz groba 1010 na Tičnici zaradi stanja ohranjenosti ne morem potrditi (Urleb 1974, T. 16: 2). Omenjen grob iz Križne gore je datiran na sam začetek pokopavanja na tem grobišču, kar je sočasno prehodu pozne bronaste v starejšo železno dobo oz. stopnji Ha B3/C1 (Urleb 1974, 32).

Na dno žare so bili položeni le nekateri kosi bronastega kotlička s po dvema enojnima križnima atašama z vrezanim šrafiranim okrasom. V žari so bile vse štiri enojne križne ataše s tremi koničastimi zaključki na vsakem izmed treh krakov, ki so bili na kotliček pritrjeni s po tremi stožčastimi ali zaobljenimi zakovicami, pri čemer sta v celoti ohranjeni dve izmed štirih ataš (T. 6: 1d, 7: 1a), dve sta ohranjeni le polovično (T. 6: 1c, e). Na eno izmed celih ataš je pritrjeno ustje in okrašeno ostenje kotlička (T. 7: 1a). Poleg tega je bilo v žari še: odlomek sprednjega dela zakovice (T. 6: 1f, odlomek zadnjega dela zakovice (T. 6: 1g), velik odlomek ustja in okrašene ostenja kotlička (T. 7: 1c), močno poškodovan odlomek ustja in okrašene ostenja kotlička (T. 7: 1b), majhen odlomek ustja in okrašene ostenja kotlička (T. 7: 1d), droben odlomek ustja in ostenja kotlička (T. 7: 1c), manjši (T. 7: 1g) in velik odlomek okrašene ostenja (T. 7: 1f) in večji odlomek neokrašenega ostenja kotlička (T. 7: 1h). V kotličku je bil še najden skoraj v celoti ohranjen polno ulit tordiran ročaj, močno poškodovan v ognju in razkosan na tri dele (T. 6: 1b) ter polovica drugega polno ulitega tordiranega ročaja (T. 6:1a, levi odlomek). To pomeni, da kotliček v grobu ni bil položen cel, zato glede na lego in orientacijo odlomkov ter očitne znake popravil sklepamo, da je bil že pred odložitvijo v grob poškodovan, morda so deli kotlička že manjkali, tisti deli, ki so bili ohranjeni, pa so bili bolj ali manj izpostavljeni ognju oz. visokim temperaturam in nato namensko zviti, razkosani in položeni v grob. Da so kotliček namensko poškodovali in razkosali pričata tudi dva kosa enega izmed tordiranih ročajev kotlička, ki ju je bilo mogoče sestaviti in restavrirati v celoto, ležala pa sta na dveh ločenih lokacijah znotraj groba. Drugi odlomek drugega ročaja, ki izkazuje znake naknadnega popravila,

je namreč ležal na odlomkih lonca T. 5: 5, ki je ležal JV od žare. Na vrhu odlomkov kotlička v žari je ležal še odlomek bronaste igle (T. 5: 6), med odlomki pa na neznani lokaciji še odlomek noge in zanke (T. 5: 7b) ter loka (T. 5:7a) dvozankaste ločne fibule z votlim lokom, ter tipološko neopredeljivi drobci bronaste pločevine, ki najverjetneje pripadajo kotličku. Nekateri odlomki ostenja kotlička so okrašeni z vrezanim okrasom, ki ga je mogoče rekonstruirati in sicer gre za devet vrezanih vrstic, razdeljenih na kvadratke in pravokotnike, ki so poševno šrafirani, pri čemer se usmerjenost šrafur med dvema sosednjima vrsticama razlikuje. Šrafirani kvadratki kot celota tvorijo obliko tekočega meandra. Deseta vrstica okrasa ni razdeljena na kvadratke, temveč gre za trak z okrasom pokončnih vrezanih šrafiranih trikotnikov.

V restavratorski delavnici je bilo na kotličku zaznanih več recentnih poškodb, hkrati pa tudi zanimivi znaki rabe kotlička ter popravil oz. krpanja. V notranjosti krožnega oboda ataš so vidni znaki obrabe zaradi trenja z ročaji. Predeli na zadnji strani zakovic so bili popravljene z dodajanjem novih zaplat bronaste pločevine, ki kažejo na poskus popravila, nekateri kosi ostenj so tudi valovito ukrivljeni in sprijeti skupaj, kar bi lahko nakazovalo na stik z ognjem. Na popravilo kaže tudi že omenjen manjši odlomek drugega ročaja, ki je na koncu sploščen v polkrožno zaključeno ploščico, ki ima na sredini predrtno, na kateri so ohranjeni korozijski produkti železa (T. 6: 1a, desni odlomek), ki kaže na popravilo ročaja z železom ali pa je bil na tem mestu tudi železni predmet, ki se ni ohranil (Pucelj Krajnc 2024, 97-98). Glede na prepoznavne oblikovne značilnosti križnih ataš in način njihove pritrditve na ostenje kotlička, uvrščamo razkosan bronast kotliček v tip C po tipologiji G. von Merharta iz leta 1969.

Kotlička, okrašenega z enakim motivom kot na Tičnici, za zdaj v literaturi še nismo uspeli najti, poznamo pa več primerov kotličkov s po dvema enojnima atašama, okrašenih z nekoliko drugačnimi meandri. Med kotlički z določljivim tipom ataš in motivom okrasa je varianta s po dvema enojnima atašama in motivom meandra pravzaprav najbolj pogosta. Glede na splošni trend motivov okrasa, ki naj bi bil kompleksnejši v zgodnejšem času, in datacije drugih kotličkov iste variante, bi lahko naš kotliček datirali v stopnjo Ha C ali v stopnjo Ha D1/D2, manj verjetno pa tudi v stopnjo Ha D3/Lt A (Baur, Welser, Reitmaier 2024, 230). Največ kotličkov s po dvema enojnima atašama in okrasom meandra se namreč pojavlja v stopnjah Ha C in Ha D. Iz stopnje Ha C poznamo dva primera iz današnje Avstrije, en primer iz Francije, Nemčije, Italije in Slovenije, skupaj jih je torej šest. Tudi iz stopnje Ha D poznamo šest kotličkov te variante, po dva iz Slovenije in Avstrije, enega iz Češke in enega iz Nemčije. V stopnjo Ha D3-Lt A je datiran le en primer te variante in sicer iz Švice (Baur, Welser, Reitmaier 2024, 230, 232). Če se omejimo le na primerjave iz območja današnje Slovenije, bi lahko kotliček iz groba 1010 morda bolj natančno časovno opredelili v stopnjo Ha D, iz katere v Sloveniji torej poznamo še dva podobna primerka in sicer kotliček iz prazgodovinske plasti, datirane v Ha D iz Rifnika (Vrenčur 2018, 87-91, T. 38: 2) in kotliček iz groba 18 gomile 5 v Stični (Gabrovec et al. 2006, sl. 42). Iz stopnje Ha C2 poznamo podoben kotliček v Sloveniji v grobu iz Magdalenske gore (Stare 1955, 143, T. 25: 1). Datacija sicer najverjetneje kaže na čas pokopa, izdelavo kotlička pa lahko zaradi stanja ohranjenosti kotlička predvidevamo vsaj nekaj generacij pred tem.

Tipološko in kronološko opredeljiv je tudi odlomek zanke in noge ter loka bronaste dvozankaste ločne fibule, ki je imela najverjetneje votel lok. Ta tip je izpeljanka dvozankastih fibul, ki se pojavi v Posočju, na Notranjskem in na Dolenjskem. Medtem ko so dolenjski primerki večinoma precej veliki in okrašeni z vrezanim okrasom, so svetolucijski primerki precej manjši in neokrašeni, zato bi lahko zanje predpostavljali dve ločeni proizvodni lokaciji. Na grobiščih svetolucijske skupine se ta tip fibule pojavi v

času stopnje Sv. Lucija Ic, torej v horizontu Ha C (Teržan, Trampuž Orel 1973, priloga 1; Teržan, Lo Schiavo, Trampuž-Orel 1984, T. 7A: 3, 27A: 4, 28C: 34G: 1, 40C: 1, 44A: 1, 45D: 1, 50E: 1, 112H: 1, 135A: 4, 136C: 1, 163E: 1, 166K: 1, 188D: 1). Svetolucijsko različico te fibule najdemo tudi na notranjskih grobiščih kot je Brežec pri Škocjanu (Ruaro Loseri et al. 1977, T. II/11: 1, 21: 1, XXX/12: 1) in Križna gora, kjer je prisotna tudi v skeletnih grobovih (Urleb 1974, T. 11: 5, 15: 2, 19: 13, 25: 3, 30). Najdemo pa jo tudi v obravnavanem grobu 1010 iz Tičnice pri Vrhniku. Na Notranjskem je ta varianta fibule datirana v stopnjo Notranjska IIIb po Guštinu (1979) oz. stopnjo Ha C2 po srednjeevropski kronologiji (Guštin 1973, 473 sl. 2: 34; Guštin 1979, 27). Na nekropoli v Trnovem pri Ilirski Bistrici se je zanjo izkazala tudi nekoliko starejša datacija, saj se dvozankaste fibule z votlim lokom pojavljajo skupaj z materialom, ki je značilen za stopnje Notranjska IIb/c in IIIa, torej tudi za horizont Ha B3/C1 in Ha C1 (Bavdek, Tecco Hvala 2025, 78). Fibule te vrste so značilen pridelek ženskih grobov, medtem ko igle označujejo moške grobove (Teržan, Trampuž 1973, 419; Teržan 2022, 357).

Odlomek bronaste igle nam pri časovni umestitvi groba, zaradi stanja ohranjenosti žal ne pomaga. Ohranjena je namreč le konica igle, datacijsko občutljivi pa so zaključki, o obliki katerega žal ne moremo sklepati. Igle v moških grobovih notranjsko kraške skupine in tudi sicer pojavljajo že v mlajše žarnogrobišni fazi v stopnji Ha B, kar se nadaljuje vse do stopnje Notranjska III oz. do konca stopnje Ha C2 (Guštin 1973 sl. 2: 2, 31, 463; Guštin 1979, 17).

Nekoliko južno od žare je ležal manjši lonec, ali le deli lonca z izvihanim ustjem in razmeroma ostrim prehodom v kratek stožčast vrat. Tipološko je za širši prostor razmeroma neznačilen, zato nismo uspeli najti veliko zares dobrih primerjav.

Na neznani lokaciji v grobu so ležali tudi odlomki posode na nogi (T. 5: 4), ki jo zaradi majhnega premera noge in dveh v grobu odkritih ustij skled z uvihanim ustjem, opredeljujemo kot skledo z uvihanim ustjem na nogi. Te poznamo iz več grobov iz pozno bronasto dobnega grobišča v Tolminu. Najdemo jih v grobovih 96, 155, 162, 170, 269, in 321 (Svoljšak, Pogačnik 2001, T. 19:4, 27:8, 29:5, 30:5, 49:16, 61:2), ki so datirani v pozno bronasto dobo in v čas prehoda pozne bronaste v starejšo železno dobo, med stopnje Ha B1 in Ha B3/C1. V navedenih grobovih so skleda na nogi ležale položene na žganino, v več primerih so vsebovale tudi živalske kosti (Teržan 2002, 99).

Skleda na nogi je bila odkrita tudi v grobu 41 na Križni gori (Urleb 1974, T. 9: 8), ki je datiran v fazo pokopavanja na grobišču IIa, ki je enaka stopnji Ha C1 (Urleb 1974, 34).

Dve skledi na nogi sta bili odkriti v centralnem žganem grobu 50 gomile 1 s Kongresnega trga v Ljubljani. Tam sta bili pridani kot del obsežnega pivskega posodja zelo bogatega groba. Ta je glede na pridano vaško vozlasto situlo datiran v konec stopnje Podzemelj 1 oz. stopnjo Ha C1 (Škvor Jernejčič, Vojaković 2023, 599). Skleda z uvihanim ustjem na nogi, ki ima v steni noge štiri trikotne odprtine je bila odkrita v grobu 101 na Dvorišču SAZU, ki je bil datiran v stopnjo Ljubljana IIb/Podzemelj 1, torej začetek stopnje Ha C1, kar je potrdila tudi absolutna datacija groba v 1. polovico 8. stoletja (Škvor Jernejčič 2014, T. 51: 2; Teržan, Črešnar 2014, 708). Na ustju okrašena skleda na nogi je na tem grobišču znana iz groba 54 (Škvor Jernejčič 2014, T. 26: 2), ki je datiran v stopnjo Ljubljana Ib, kar pomeni čas Ha B1-2 (Škvor Jernejčič 2014, 212, 215). Iz tega grobišča in sicer iz groba 108 izhaja tudi neokrašena skleda na nogi, ki je najbolj podobna skledi iz groba 1010, datirana pa je v stopnjo Ljubljana II ali IIIa, torej v prehod pozne bronaste v starejšo železno dobo, v stopnji Ha B3 ali Ha B3/C1 (Škvor Jernejčič 2014, T. 54: 2, 232). Skleda

z uvihanim ustjem na nogi je bila tudi v grobu 998 na Mostu na Soči, ki je zaradi odlomka loka železne ločne fibule datiran v stopnjo Sv. Lucija I b, torej v sam prehod pozne bronaste v starejšo železno dobo v stopnjo Ha B3/C1, kamor je tudi sicer datirana večina grobov s skledo na nogi iz Mosta na Soči (Teržan, Trampuž Orel 1973, 421; Teržan, Lo Schiavo, Trampuž Orel 1984, T. 101: C: 3). Podobno skledo poznamo tudi iz groba 40 iz Mosta na Soči, kjer se pojavlja skupaj z dvoankasto fibulo z votlim lokom, kar jo datira v stopnjo Sv. Lucija Ic, torej v horizont Ha C (Teržan, Trampuž Orel 1973, priloga 1; Dular 1982, 104; Teržan, Lo Schiavo, Trampuž Orel 1984, T. 7A:10). Podobne sklede na nogi se v svetolucijski skupini pojavljajo še v grobovih iz faz Sv. Lucija Ic, torej v času Ha C (Kruh 2022, 515–518, T. 4: 6, 6: 6).

Poleg tega je bilo v grobu prepoznano še eno ustje sklede z uvihanim ustjem ter odlomek ustja manjšega lonca z izvihanimi ustji ter en odlomek dna.

Odlomek ustja lonca (T. 5: 3) najverjetneje pripada loncu s kratkim navzven izvihanim ustjem, ki niso ožje časovno opredeljivi.

Datacije večine keramičnega posodja le do stopnje Ha C2 povezujemo s podatkom, da je bilo keramično posodje iz grobišč zahodne Slovenije do nedavnega zapostavljeno, v več primerih ni bilo hranjeno, in z mankom obsežno raziskanih mlajše halštatskih najdišč, še posebej grobišč na območju notranjsko-kraške skupine.

Osteološka in radiokarbonska analiza:

Analiza ohranjenega dela kosti, ki so ležale na oz. med kosi razlomljenega kotlička v grobu 1010 je pokazala, da sta bila v grobu pokopana vsaj 2 posameznika in sicer mlada (ali zrela?) odrasla oseba (113,2 g) in otrok (5,6 g), katerih spola ni bilo mogoče določiti. Informacij o morebitnih ločenih skupkih kosti otroka in odraslega žal nimamo.

Kosti iz groba so bile poslani tudi na C14 datacijo v Poznańskie Laboratorium Radiowęglowe na Poljsko. Rezultati datacije kažejo, da je grob mogoče z 68,3% verjetnostjo umestiti v časovni razpon med koncem 6. in koncem 5. st. pr. n. št., kar sovпада s stopnjami Ha D2 oz. koncem starejšega halštatskega obdobja (glej poglavje *C14 datacija*).

Sklep:

Kotliček v grobu glede na primerjave iz širšega evropskega prostora nakazuje na širšo datacijo v stopnji Ha C in Ha D. Okras na njem, ki je razmeroma kompleksen, govori o zgodnejši dataciji, torej stopnja Ha C, medtem ko primerjave iz Slovenije bolj nakazujejo na datacijo v stopnjo Ha D. Če upoštevamo še druge pridanke v grobu, kot sta odlomka fibule, bi lahko grob umestili v stopnjo Ha C, saj tovrstnih fibul v stopnji Ha D za zdaj še ne poznamo. Dataciji Ha C pritrjujejo tudi keramične najdbe iz groba. Nasprotno pa primerjave kotlička iz območja današnje Slovenije skupaj z rezultati C14 datacije nakazujejo na datacijo v stopnjo Ha D, iz katere grobov v notranjsko-kraški skupini ne poznamo. Za potrditev mlajše datacije, bi bilo potrebno ponoviti C14 datacijo na skrbno izbranih kosteh.

Ne glede na to kaže datacija na čas pokopa, izdelavo kotlička pa lahko zaradi njegove ohranjenosti predvidevamo vsaj nekaj generacij pred tem. V grobu sta bila pokopana najmanj dva posameznika in sicer mlada (ali zrela?) odrasla oseba in otrok. Pridatki nakazujejo na to, da je bil v grob pokopan moški (kotliček in igla), prisotnost odlomkov fibule pa bi lahko razumeli tudi kot elemente ženske noše in torej pokop osebe ženskega spola.

GROB 1011 (slika 6.3.11; priloga 2, 4.2, priloga 5.3)

Dokumentacijski podatki: SE 1064, 1069 / 1065

Tip pokopa: žarni pokop

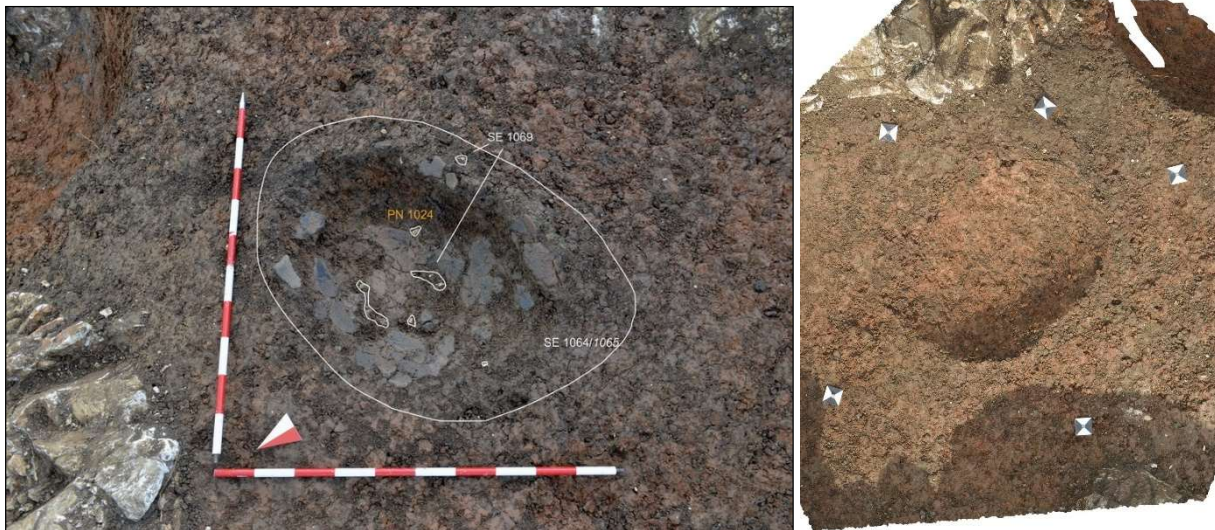
Št. posameznikov, spol in starostna skupina

Ena oseba; spol neznan; otroški pokop

Časovna opredelitev: Ha B3/C1 – Ha C2

Ohranjenost: močno poškodovan

Najdbe: PN 1024 – keramičen lonec.

SLIKA 6.3.11

Pogled na interpretiran grob 1011, desno pogled na grobno jamo.

Opis groba:

Grobna jama (SE 1065) ovalne oblike je bila vkopana v rdečo sterilno glino. Ob stene grobne jame je bila položena keramična žara (PN 1024), ohranjena le v spodnjem delu (dno in del ostenja). Maloštevilni ostanki žganih kosti (SE 1069) so bili položeni v žaro. Brez pridatkov.

Opis stratigrafskih enot in dela arhitekturnega elementa:

SE 1064 – homogeno polnilo temno sivega glinenega melja (80 %) z manjšo vsebnostjo peska (20 %). Vsebuje sežgane kosti (SE 1069).

SE 1069 – razdrobljene kalcinirane (bele) človeške kosti (100 %) v keramični žari PN 1024. So del polnila SE 1064. Teža: 14 g.

SE 1065 – vkop v tlorisu ovalne in v preseku banjaste oblike. Stene vkopa so dokaj položne in ostro prehajajo v ravno dno. Vkop v rdečo sterilno glino (SE 1119). Velikosti: 0,54 × 0,4 × 0,15 m.

Opisi predmetov v grobu s tipo-kronološko opredelitvijo:

V grobu se je ohranilo le dno žare in sicer gre za dno delno ohranjenega lonca z rahlo odebeljenim sedlastim prehodom v kroglast trebuh. Na notranji površini so vidni ostanki temnega premaza (T. 8: 1). Dno je žal premalo ohranjeno za natančnejšo tipo-kronološko analizo.

Osteološka analiza:

Analiza je pokazala, da kosti iz groba pripadajo najmanj eni osebi in sicer otroku, spola ni bilo mogoče določiti.

Sklep:

Grob bi lahko na podlagi ostalih grobov na grobišču morda datirali v čas med prehodom pozne bronaste v starejšo železno dobo, torej Ha B3/C1 in koncem starejšega halštata Ha C2. V grob je bila pokopana ena oseba, otrok.

GROB 1012 (slika 6.3.12; priloga 2, 4.2, priloga 5.4)

Dokumentacijski podatki: SE 1066, 1072, 1073, 1074 / SE 1067, SEKTOR 1, KV. K7)

Časovna opredelitev: Ha B3/C1

Tip pokopa: žarni pokop

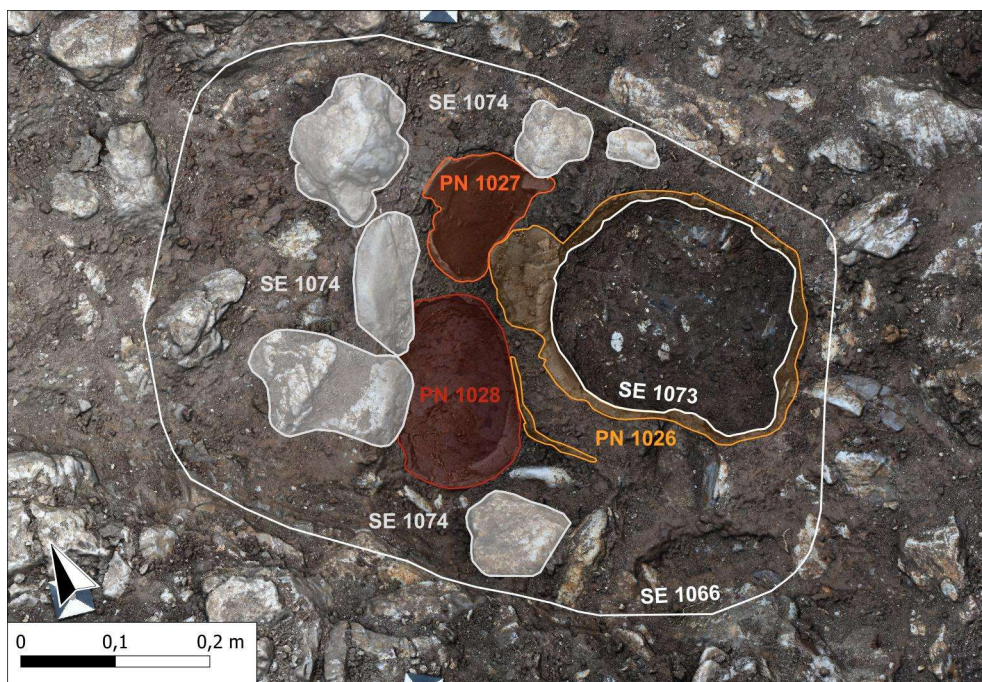
Ohranjenost: dobro ohranjen

Št. posameznikov, spol in starostna skupina

Najdbe: PN 1026 – keramičen lonec, PN 1027 –

Tri osebe; moška oseba; otrok star okoli 5,5 let in otrok star okoli 1,5 let

skleda z uvihanim ustjem; PN 1028 – skleda z uvihanim ustjem, kremenov odbitek.

SLIKA 5.3.12
Pogled na interpretiran grob 1012.

Opis groba:

Grob se je nahajal na skrajnem severovzhodu odkritega grobišča, v skupini z grobovoma 1010 in 1011. Je najbolj severno ležeč grob na grobišču. Razmeroma dobro ohranjena grobna jama (SE 1067) nepravilne oglate oblike je bila vkopana v dolomitno skalo. Ovalni kamni (SE 1074) ob severnem in zahodnem rob grobne jame morda predstavljajo ostanek kamnitega venca. V jamo je bila položena keramična žara (PN 1026, T. 8: 2), v katero je bila položena žganina (SE 1073) s sežganimi kostmi (SE 1072) s skupno težo 659, 2 g. V severozahodnem delu groba sta bili ob žaro položeni dve skledi z

uvihanim ustjem (PN 1028, T. 8: 4, 1027, T. 8: 3). Med mokrim sejanjem polnila je bil odkrit droben kremenov odbitek (T. 7: 5), zato njegova natančna lokacija znotraj groba ni znana.

Opis stratigrafskih enot in dela arhitekturnega elementa:

SE 1066 – homogeno polnilo iz rjavega peščenega melja (80 %) z manjšo vsebnostjo peska (20 %). Nahaja se v zgornjem delu groba. Nastalo je sekundarno s spiranjem zemljine izven groba.

SE 1072 – razdrobljene kalcinirane (bele) človeške kosti (100 %) v keramični žari PN 1026. So del žganine SE 1073. Teža: 659,2 g.

SE 1073 – homogeno temno sivo-črno polnilo, sestavljeno predvsem iz zdrobljenih kalciniranih kosti (94 %) z drobci oglja (velikosti do 2 mm; 2 %) ter manjšo vsebnostjo peska (2 %) in drobcev lončenine (velikosti do 1 cm; 2 %). Nahaja se v keramični žari (PN 1013) pod polnilom SE 1066.

SE 1074 – kamnit venec iz ovalnih kamnov lokalnega dolomita (velikosti do 10 cm; 100 %), postavljeni en ob drugem. Ohranjen predvsem v severnem in zahodnem robu grobne jame.

SE 1067 – vkop (grobna jama) v tlorisu nepravilne oglate in v preseku banjaste oblike. Stene vkopa so strme in ostro prehajajo v neravno dno. Vkop v dolomitno skalo (SE 1003). Velikosti 0,54 × 0,4 × 0,15 m.

Opisi predmetov v grobu s tipo-kronološko opredelitvijo:

Kot žara je v grobu služil sicer le delno ohranjen manjši lonec, katerega okroglast trebuh tekoče prehaja v zaobljena ramena, ta pa razmeroma izrazito prehajajo v navzven orientiran vrat in močno izvihano ustje. Na ramenih je okrašen z dvema apliciranimi bradavicama. Na njegovi notranji površini so vidni ostanki temnega premaza (T. 8: 2). Loncu na ljubljanskem, notranjsko-kraških in svetolucijskih grobiščih nismo uspeli najti ustreznih primerjav. Zelo podoben lonec, ki je sicer veliko večji in brez okrasa apliciranih bradavic, je bil odkrit v naselbinskem kontekstu in sicer v plasti 1. poselitvene faze Tabora pri Vrabčah, ki je glede na keramiko, ki ima primerjave predvsem na območju severne Italije, pa tudi absolutno, datirana v čas med 10. in 8. stoletjem, torej na prehod med pozno bronasto in starejšo železno dobo Ha B3/C1 (Vinazza 2021, 425, T. 1: 1). Podobno so oblikovani tudi lonci tipa L8 iz Mosta na Soči (Grahek 2018, 260, 302), ki so značilni za mlajše halštatske faze Sv. Lucija IIa-c, torej od Ha D1 do Ha D2 (Grahek 2018, 260, 302). Ob loncu sta bili dve skledi z uvihanim ustjem z aplicirano vodoravno preluknjano bradavico (T. 8: 3-4). Bradavica na eni izmed njiju je nekoliko odlomljena. Lom izgleda star, zato predvidevamo, da je nastal že pred zakopom sklede v grob. Sklede z uvihanim ustjem se na najdiščih na območju današnje Slovenije in tudi širše pojavljajo od začetka mlajše žarnogrobišnega obdobja (Ha B1) pa vse do konca starejše železne dobe (Ha D2), tako prisotnost sklede z uvihanim ustjem grob natančneje ne datira. Na notranjsko-kraških grobiščih kot sta Križna Gora in Šmihel so tovrstne sklede sicer razširjene v stopnjah Notranjska II in III, torej v horizontih Ha B3/C1, Ha C1 in C2 (Guštin 1979, 17; Dular 1982, 128–129), na grobiščih svetolucijske skupine kot je Tolmin in na ljubljanskem grobišču Dvorišče SAZU, na obeh najdiščih so sklede zelo pogost pridatek ali žare v grobu, pa tudi že prej, v stopnjah med Ha B1 in Ha B3/C1 (Svoljšak, Pogačnik 2002; Škvor Jernejčič 2014, 75). Na Mostu na Soči se sklede z uvihanim ustjem pojavljajo v vseh stopnjah pokopavanja torej od faze Sv. Lucija Ib oz. stopnje Ha B3/C1, najbolj pogoste so v stopnji Sv. Lucija 1c, torej v fazi Ha C, nato pa njihovo število upade, a se pojavljajo še vse do konca stopnje Sv. Lucija IIc (Dular 1982, 104–105). Največ skled z vodoravno preluknjanimi bradavicami, ki kljub okrasu niso ožje časovno opredeljive, najdemo na grobišču na

Dvorišču SAZU, kjer so znane iz grobov 129, 157, 181, 194, 214, 281 in 326 (Škvor Jernejčič 2014, T. 65: 2, 79: 2, 91: 11, 97: 2, 5, 108: 1, 140: 3, 162: 2). Na neznani lokaciji znotraj groba je bil tudi droben kremenov odbitek (T. 8: 5). Pridajanje kamnitega orodja v grobove poznamo na grobišču z Dvorišča SAZU v Ljubljani, kjer je bilo kamnito orodje pridano kar v 25 grobovih, ki so datirani v čas od začetka pokopavanja na grobišču, v fazo Ljubljana Ia2, torej Ha A, do zgodnje starejše železne dobe, torej Ha B3/C1 in C1. V mlajše halštatskih grobovih kamnitega orodja ni bilo. Glede na spremljajoče dodatke v grobovih in antropološke podatke, je bilo za ljubljansko grobišče mogoče skleniti, da je kamnito orodje tam značilen pridelek ženskih grobov, le v dveh primerih se namreč pojavlja v moških grobovih. Zelo malo orodij je bilo retuširanih, gre predvsem za odlomke, jedra ali odbitke, ki naj ne bi imeli posebnih funkcij. Zato se pojavlja vprašanje, čemu so služili in zakaj so jih pridajali v grobove. Na ostalih sočasnih grobiščih pridajanje kamnitega orodja ne poznamo ali pa se pojavlja zelo redko (Škvor Jernejčič 2014, 182). V Tolminu jih poznamo iz treh prav tako ženskih grobov, na Mostu na Soči tovrstne prakse niso poznali (Svoljšak, Pogačnik 2001, T. 6: 8, 21: 12, 23: 14). Kamnito orodje je bilo odkrito tudi v ženskem grobu 2 na Zidanici pri Podnanosu (Bratina 2014, 553, sl. 34.5: 3), ki je datiran v stopnjo Notranjska IIb, torej v Ha B3/C1, kar potrjuje tudi C14 datacija (Teržan, Črešnar 2014, 706). Kamnita orodja se pojavljajo tudi v predvsem ženskih grobovih na dolenskih žarnih grobiščih, grobiščih severozahoda italškega polotoka in v Istri, zato Brina Škvor Jernejčič pojav kamnitega orodja v ljubljanskih grobovih povezuje z območjem Dolenjskem, Istre in omenjenega dela Italije (2014, 182–183). Podobno najverjetneje velja tudi za grobišče na Tičnici.

Osteološka analiza:

Analiza je pokazala, da kosti iz groba pripadajo najmanj trem osebam, odrasli osebi, ki bi lahko bila moškega spola (640,4 g), otroku staremu 5,5 let \pm 1 leto in otroku staremu 1,5 let \pm 1 leto (18, 8 g), katerih spola ni bilo mogoče določiti. Morebitni ločeni skupki kosti niso bili zaznavni.

Sklep:

Grob 1012 lahko glede na bolj ustrezne primerjave lonca, ki je služil kot žara, bolj verjetno umestimo v čas Ha B3/C1, kar je skladno z datacijo skled z uvihanim ustjem in kremenovega odlomka iz groba. Kamnit odbitek v grobu bi lahko nakazoval tudi na prisotnost osebe ženskega spola, čeprav jih poznamo tudi iz redkih moških grobov. Antropološka analiza nakazuje na pokop treh oseb, ene odrasle, ki bi lahko bila moškega spola in dveh otrok.

GROB 1013 (slika 6.3.13; priloga 2, 4.2, priloga 5.4)

Dokumentacijski podatki: SE 1088, 1089, SE 1090, SEKTOR 2, KV. H5

Časovna opredelitev: Ha B3/C1 – Ha C1

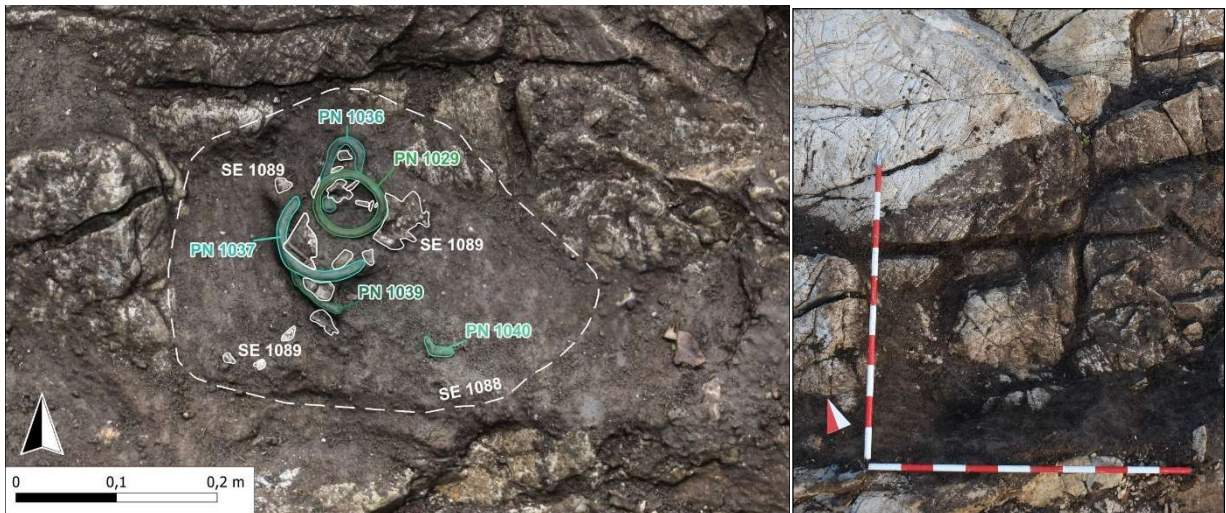
Tip pokopa: plan žgan pokop v preprosti grobni jami

Ohranjenost: poškodovan

Št. posameznikov, spol in starostna skupina

Ena oseba; glede na pridatke ženska; mlada ali zrela oseba

Najdbe: PN 1029 – bronasta zapestnica s tremi snopi vrezanega okrasa, PN 1036 in 1040 – odlomka gladke zapestnice; PN 1037 – lok masivne lite bronaste fibule z okrasom punciranih krožcev; PN 1039 – odlomek bronaste ovratnice, PN 1060 – lasni obroček ali uhan iz trakaste bronaste pločevine, steklena jagoda.

SLIKA 6.3.13

Pogled na interpretiran grob 1013, desno pogled na izpraznjen grob.

Opis groba:

Grob se je nahajal na jugovzhodu odkritega grobišča, tik severozahodno ob vrtači 1 in ob grobu 1018. Gre za edini plani žgani grob brez žare na grobišču. Grobna jama (SE 1090) nepravilne ovalne oblike, ki je bila močno poškodovana in je bilo zato ohranjeno le njeno dno, je bila vkopana v rjavo rumeno sterilno glino. Na dnu jame so bile raztresene sežgane kosti (SE 1089) s skupno težo 168 g, ter le bronasti grobni pridatki naloženi na enem mestu. Gre za bronast obročast nakit in sicer za lok masivne bronaste fibule z okrasom punciranih krožcev (PN 1037, T. 9: 1), odlomek bronaste gladke ovratnice (PN 1039, T. 9: 2), dva odlomka gladke bronaste neokrašene zapestnice (PN 1036, 1040, T. 9: 3a-b), gladko bronasto zapestnico s tremi snopi vrezanega okrasa (PN 1029, T. 10: 1), in odlomke lasnega obročka ali uhana iz trakaste bronaste pločevine (PN 1060, T. 10: 2). Med mokrim sejanjem je bila odkrita temno modra steklena jagoda (T. 10: 3).

Opis stratigrafskih enot in dela arhitekturnega elementa:

SE 1088 – homogeno polnilo temno sivega peščenega melja (80 %) z manjšo vsebnostjo peska (20 %). Vsebuje sežgane kosti (SE 1089) ter grobne pridatke.

SE 1089 – razdrobljene kalcinirane (bele) človeške kosti (100 %) na dnu grobne jame. So del polnila SE 1088. Teža: 168 g.

SE 1090 – vkop v tlorisu nepravilne ovalne in v preseku banjaste oblike. Stene vkopa so dokaj strme in ostro prehajajo v neravno dno. Vkop v rjavorumeno sterilno glino (SE 1087) v manjši špranji med skalo. Velikosti: 0,57 × 0,4 × 0,15 m.

Opisi predmetov v grobu s tipološko opredelitvijo:

V grobu, ki ni vseboval keramične žare ali drugih keramičnih predmetov je bilo odkritih več kosov bronastega obročastega nakita in sicer odlomek loka trodelne dvozankaste ločne fibule, ki je razčlenjen z odebelitvami, ki so okrašene z vtolčenimi pari krožca s piko (očesci). Med dvema krožcema s piko je pravokotna ali nepravilno oblikovana bradavica. Na enem koncu loka je ohranjen ploščat pravokoten zatič za pritrditev zanke z nogo ali zanke z iglo, na drugem koncu je lok glede na oblikovanost zaključka najverjetneje namensko odlomljen (T. 9: 1). Podobne, a ne povsem enake primerke poznamo iz grobov 56, 78, 93 in 110 iz Trnovega pri Ilirski Bistrici (Bavdek, Tecco Hvala 2025, T. 23: 2, 28C:1, 33A: 1, 37C: 1). Gre za masivne fibule z asimetričnim lokom, ki ima rahlo nakazane vozle oz. odebelitve ali bradavice, ki so opredeljene kot lokalni izdelki trnovske skupnosti, ki po obliki posnemajo dolenske fibule, s tehničnimi rešitvami (način spajanja različnih delov) pa svetolucijske. Vrhniškemu primerku je najbolj podoben lok fibule iz trnovskega groba 56, ki je sicer nekoliko tanjši, a nosi enak okras, njeni konci so oblikovani na poseben način, ki govori o načinu pripenjanja loka na nogo in peresovino, kar velja tudi za primerke iz Tičnice, a zaključek na nobeni izmed trnovskih fibul ni enak vrhniškemu. Grob 56 iz Trnovega je glede na spremljajoče pridatke datiran v stopnjo Notranjska III oz. Ha C. Zanimiv je tudi podatek, da je prav trnovski grob izmed vseh naštetih tudi edini žgani grob brez žare, kar velja tudi za grob 1013 iz Tičnice. Poleg odlomka loka fibule so v njem prav tako odlomki ali cele masivne bronaste zapestnice, kar je prav tako podobno obravnavanemu grobu iz Tičnice. Po obliki in okrasu je odlomku iz groba 1013 podobna tudi enako okrašena in oblikovana dvozankasta fibula iz Vač, ki sicer še ni objavljena in natančneje kronološko obravnavana (Bavdek, Tecco Hvala 2025, 75–77; Škvor Jernejčič 2014, 102, sl. 4.100: 3). Enako velja tudi za zelo podobno oblikovano in okrašeno fibulo iz enega izmed grobov, odkritih na Kongresnem trgu leta 2008 (ustna informacija P. Vojaković, 22. 5. 2025). Podobno okrašena dvozankasta fibula, sicer brez odebelitev na loku in le eno vrsto punciranih očesc, je bila odkrita tudi v grobu 2 iz Kongresnega trga leta 1944, ki je datiran v stopnjo Ljubljana IIIa, torej Ha B3/C1 (Škvor Jernejčič 2014, 101). Zraven fibule je ležal odlomek bronaste polno ulite gladke ovratnice, ki je bila prav tako namensko razlomljena (T. 9: 2). Gre za gladko ovratnico brez okrasa variante A1 po Tecco Hvala (2012, 270), ki so značilnost ženskih grobov. Časovno so v notranjsko kraški regiji značilne za grobove stopenj Notranjska IIc do IIIb, kar je enako obdobju med koncem Ha B3/C1 in koncem Ha C2. Poznamo jih na primer iz grobov 115 in 126 na Križni gori (Urleb 1974, T. 23: 4, 25: 11), iz grobov 53, 94, 111, 120 in 127 iz Šmihela (Guštin 1979, T. 46: 1, 50: 22, 52: 18, 54: 2, 57: 3) grobovih 27, 28, 57, 231 iz Brežca pri Škocjanu (Ruaro Loseri et al. 1977, T. III27: 1-3, III28: 2, VI: 3-8, XX231: 2). Na Dvorišču SAZU v Ljubljani poznamo podoben primerke iz groba 214, ki je datiran v stopnjo Ljubljana IIIa, kar je sočasno Ha B3/C1 (Škvor Jernejčič 2014, 101, T. 108: 6). Na Dolenskem je njihova pojavnost sočasna, poznamo pa jih tudi še v grobovih iz časa certoških fibul, torej do konca Ha D2 (Tecco Hvala 2012, 275–276). Na grobiščih

svetolucijske skupine so tovrstne ovratnice razmeroma redke, poznamo jih le iz grobov 467, 1003 in 1409 na Mostu na Soči (Teržan, Lo Schiavo, Trampuž Orel 1985, T. 40C: 2, 101D: 2, 129A: 11).

Namensko poškodovana sta bila tudi dva odlomka močno deformirane in zaradi stika z ognjem poškodovane polno ulite bronaste zapestnice z gladko površino (T. 9: 3a-b). Njeni konci so bili sklenjeni ali nesklenjeni in zaprti, kar ustreza tipoma Ia in IIa po Tecco Hvala (20212, 293), ki so značilni za otroške oz. dekliške in ženske oprave. Glede na primerjave iz notranjsko-kraške in svetolucijske skupine predvidevamo, da gre bolj verjetno za zapestnico s sklenjenimi konci. Primerki s sklenjenimi konci so v notranjsko-kraški skupini značilni za grobove stopnje Notranjska III, torej Ha C, sočasno se pojavljajo tudi v grobovih svetolucijske skupine (Sv. Lucija Ic). Na ljubljanskem grobišču Dvorišče SAZU se pojavljajo v grobovih stopnje Ljubljana IIb, torej v času Ha B3/C1 (Škvor Jernejčič 2014, T. 79: 4). Na Dolenjskem se pojavljajo tudi še v mlajše halštatskem obdobju, ko jih zasledimo v moških grobovih (Tecco Hvala 2012, 295–296). V kolikor konca nista bila sklenjena ostaja datacija podobna, morda bi lahko segala tudi še v mlajši halštat. Variante zapestnice z nesklenjenimi konci namreč poznamo na dolenskih grobiščih že od stopnje Ha B3/C1 pa vse do kačastega horizonta, torej Ha D, na Dvorišču SAZU pa iz stopnje Ha C2 (Tecco Hvala 2012, 298). Ker glede na ostale pridatke sklepamo, da gre za ženski grob, je verjetnejša datacija v Ha C, ko se tovrstne zapestnice pojavljajo v ženskih grobovih.

Poleg poškodovanih kosov bronastega obročastega nakita sta bila v grobu še dva cela kosa in sicer polno ulite bronaste zapestnice z gladko površino in sklenjenimi konci. Okrašena je s tremi snopi devetih navpičnih vrezov, med njimi pa še s po tremi vrezi, ki tvorijo obliko "zvezde", t. j. z enim navpičnim in dvema poševnima vrezoma, ki ga sekata (T. 10: 1). Podobno, a v nobenem primeru povsem enako okrašene primere tovrstnih zapestnic, po Teržanovi imenovane tip Poštela (Teržan 1990, 64, 210) poznamo od Pohorja na vzhodu do Posočja na zahodu. Značilne so za stopnje Ljubljana IIb in IIIa, torej za čas Ha B3/C1 in C1 (Teržan 1990, 64), na Notranjskem naj bi bile sicer značilne predvsem za stopnjo Notranjska IIc, kar je sočasno koncu Ha B3/C1 (Guštin 1973, 471), a se na Trnovem pojavljajo v stopnji Notranjska IIIa, torej Ha C1 (Bavdek, Tecco Hvala 2025, 105).

Poleg vsega se je v grobu nahajal še lasni obroček ali uhan iz trakaste bronaste pločevine z zožitvijo pravokotnega preseka na sredini. Na zunanji strani je obroček okrašen s kratkimi poševnimi vrezi, ki tvorijo enojno ali dvojno cik-cak linijo (T. 10: 2). Lasni obročki so značilni predstavnik ženske noše. Vrhniškemu primerku najdemo primerjave v grobu 178 že iz stopnje Ha B3/C1 iz Ljubljane. Škvor Jernejčič (2014) sicer okrašen obroček iz groba 178, ki je vrhniškemu primerku najbolj podoben, glede na primerjave datira že v mlajše žarnogrobiščno fazo Ljubljana Ib. Podobni se na tem grobišču pojavljajo še vse do stopnje Ljubljana IIIb, torej Ha C1 (Škvor Jernejčič 2014, 141–142, T. 90: 2-3). To varianto obročkov poznamo tudi v drugih halštatskih skupinah, kjer se v njih zrcali žarnogrobiščna tradicija. Slednja se je sicer ohranila še do konca starejšega halštatskega obdobja torej stopnje Ha C2 (Tecco Hvala 2012, 333).

Na neznani lokaciji v grobu je bila odkrita tudi kroglasta steklena jagoda temno modre barve. Jagoda je bila podobno kot ena izmed gladkih zapestnic, poškodovana v ognju (T. 10: 3). Znotraj luknjice so vidni ostanki brona, ki nakazujejo, da je bila jagoda pritrdjena na bronasto žico, morda uhan ali fibulo. V kolikor je bila jagoda vdeta na žičnat uhan ji lahko najdemo primerjavo v grobu 89 iz Trnovega pri Ilirski Bistrici (Bavdek, Tecco Hvala 2025, T. 32A: 2, 3), ki je sicer vseboval zeleno jagodo, datiran pa je v fazo Notranjska IIIb, torej Ha C2 (Bavdek, Tecco Hvala 2025, 106). Žičnati uhani z jagodami predvsem pa brez

njih so značilnost notranjsko-kraške skupine in so pogosti predvsem na trnovskem grobišču, poznamo po jih tudi v nekaterih grobovih s Križne gore, Brežca pri Škocjanu in Tržišča pri Dolenji vasi, kjer so datirani v stopnjo Notranjska III (Ha C) in odsevajo povezavo notranjsko-kraške regije z Istro (Bavdek, Tecco Hvala 2025, 107–108). Sicer se steklene jagode v grobovih notranjsko-kraške skupine pojavljajo zelo redko (Bavdek, Tecco Hvala 2025, 117).

Osteološka in radiokarbonska analiza:

Analiza je pokazala, da kosti iz groba pripadajo najmanj eni osebi in sicer mladi ali zreli odrasli osebi, spola ni bilo mogoče določiti. Pridatki v grobu nakazujejo na osebo ženskega spola.

Ker grob zaradi odsotnosti žare na grobišču izstopa, je bil vzorec kosti poslan na C14 datacijo v Poznańskie Laboratorium Radiowęglowe na Poljsko. Rezultati datacije kažejo na t. i. halštatski plato, kar sicer ni v nasprotju s siceršnjo datacijo groba, a onemogoča natančnejšo časovno umestitev groba (glej prilogo - poročilo *C14 datacija*).

Sklep:

Bronasti pridatki v grobu nakazujejo na datacijo med stopnje Ha B3/C1 in Ha C2. Datacijo ožje zameji v celoti ohranjena nepoškodovana in okrašena gladka masivna zapestnica Saj se pojavlja le v času Ha B3/C1 in C1. Pridatki nakazujejo na pokop ženske osebe, antropološka analiza pa na pokop mlade ali zrele odrasle osebe.

GROB 1014 (slika 6.3.14; priloga 2, 4.2, priloga 5.4)

Dokumentacijski podatki: SE 1098, 1116, 1099, **Časovna opredelitev:** Ha B3 – Ha B3/C1
SKETOR 2, KV I3

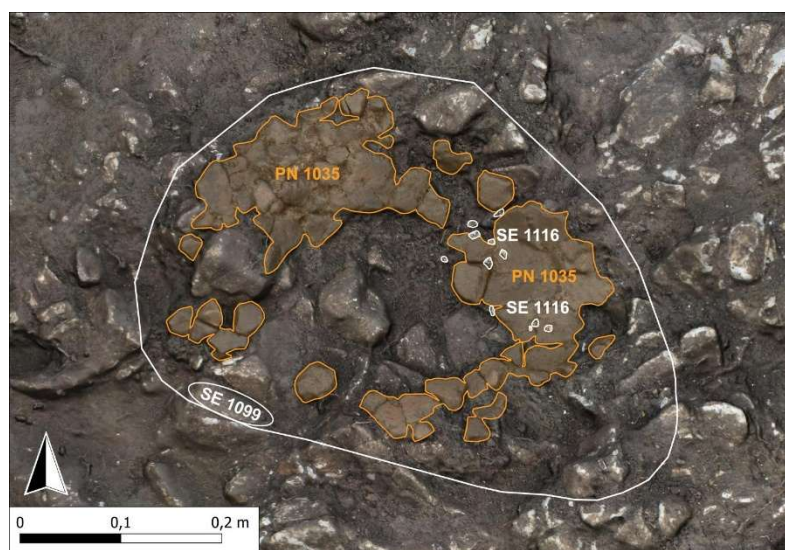
Tip pokopa: žarni pokop

Ohranjenost: poškodovan

Št. posameznikov, spol in starostna skupina

Najdbe: PN 1035 – keramičen lonec.

Dve osebi, mladostnik ali odrasla oseba ter otrok

SLIKA 6.3.14

Pogled na interpretiran grob 1014.

Opis groba:

Grobna jama (SE 1099) nepravilne ovalne oblike je bila vkopana v dolomitno skalo. V jamo je bila položena keramična žara (PN 1035), v kateri so bile shranjene sežgane kosti (SE 1116). Brez pridatkov.

Opis stratigrafskih enot in dela arhitekturnega elementa:

SE 1098 – zasutje iz rjavega peščenega melja (75 %) s posameznimi manjšimi kamni (velikosti do 5 cm; 20 %) in peskom (5 %). Med zemljino so se nahajale sežgane kosti (SE 1116). Nastalo je sekundarno s spiranjem zemljine izven groba.

SE 1116 – razdrobljene kalcinirane (bele) človeške kosti (100 %) v žari (PN 1035), ki so del polnila SE 1098. Teža: 9,4 g.

SE 1099 – vkop v tlorisu nepravilne ovalne in v preseku konkavne oblike. Stene vkopa so poševne in ostro prehajajo v konkavno dno. Vkop v dolomitno skalo (SE 1003). Velikosti: 0,5 × 0,45 × 0,15 m.

Opisi predmetov v grobu s tipološko opredelitvijo:

Kot žara je bil v grobu uporabljen sicer le delno ohranjen lonec. Njegovo dno zaobljeno prehaja v vrečast trebuh, ki tekoče prehaja v neizrazita ramena, ta pa razmeroma ostro prehajajo v vrat, ustje je izvihano. Na ramenih ima aplicirano poševno, široko in plitko gladko rebro. Na zunanji površini enega izmed odlomkov je ohranjena po žganju izvrtana luknjica 0,7×0,8×0,3 cm, na drugem odlomku luknjica velikosti 0,3×0,3×0,2 cm, na tretjem pa luknjica velikosti 0,6×0,6×0,5 cm. En izmed odlomkov je bil po žganju prevrtan z dvema luknjicama velikosti 0,9×0,9 cm (T. 8: 6). Povsem ustreznih primerjav loncu nismo uspeli poiskati. Po obliki so mu podobni lonci s konkavno oblikovanim vratom in ustjem ter bikonično-vrečastim trupom z Dvorišča SAZU v Ljubljani, ki so značilne za grobove stopnje Ljubljana II-IIIa, torej Ha B3 in Ha B3/C1, med njimi je vrhniški najbolj podobna posoda iz ljubljanskega groba 198, ki ima sicer aplicirano vodoravno razčlenjeno rebro (Škvor Jernejčič 2014, 39–40). Podobni so mu tudi lonci druge oblikovne skupine iz ljubljanskega grobišča in sicer lonci s kratkim, navzven izvihanim ustjem, ki so sicer v vseh primerih okrašeni z vodoravnim in razčlenjenim rebrom. Ti so značilni za stopnjo mlajše žarnogrobiščno stopnjo Ljubljana Ib, torej Ha B1 in Ha B2, iz zgodnje železnodobnih grobov jih ne poznamo (Škvor Jernejčič 2014, 43). Podobno oblikovane posode oz. njihove odlomke poznamo tudi iz ožje časovno neopredeljenih grobov 74 in 404 iz Tolmina (Svoljšak, Pogačnik 2001, T. 16: 12, 79: 3).

Osteološka analiza:

Analiza je pokazala, da kosti iz groba pripadajo najmanj dvema osebam in sicer majhnemu otroku (8,9 g) in mladostniku ali odrasli osebi (0,5 g), spola ni bilo mogoče določiti. Morebitni ločeni skupki kosti niso bili zaznavni.

Sklep:

Grob bi lahko na podlagi primerjav za žaro morda z največjo verjetnostjo datirali v čas stopenj Ha B3 in Ha B3/C1. Vanj sta bili pokopani najmanj dve osebi in sicer majhen otrok in mladostnik ali odrasla oseba.

GROB 1015 (slika 6.3.15; priloga 2, 4.2, priloga 5.5)

Dokumentacijski podatki: 1092, 1093 / 1094, SEKTOR 2, KV. H/I 3

Tip pokopa: žarni pokop

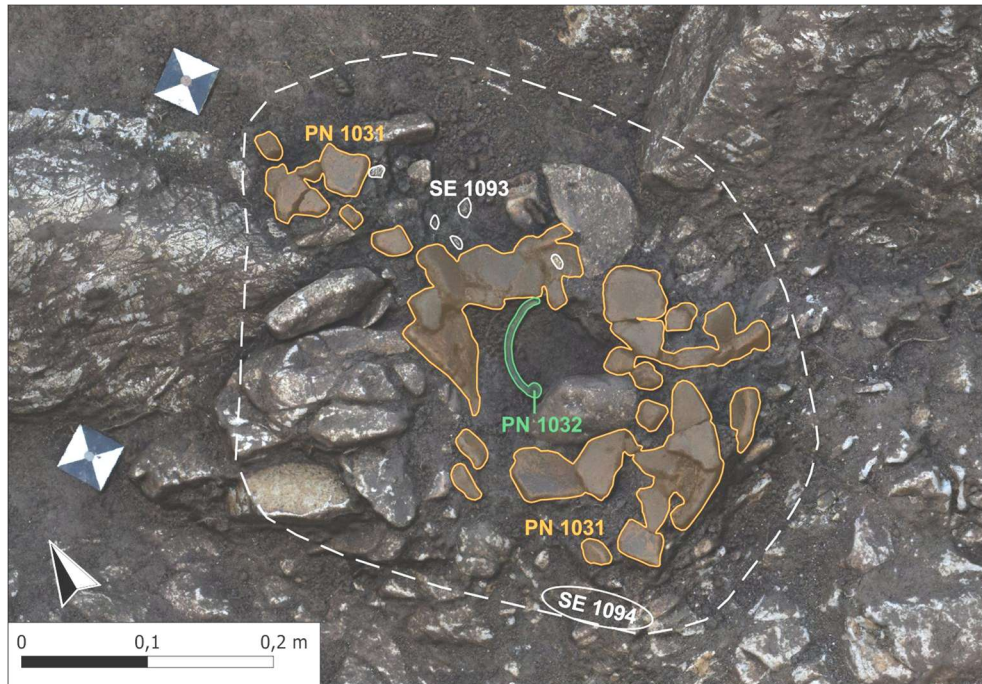
Št. posameznikov, spol in starostna skupina

Vsaj dve osebi; otrok ter mladostna ali odrasla oseba; glede na prdatke ženska oseba

Časovna opredelitev: Ha B3 – Ha C2

Ohranjenost: poškodovan

Najdbe: PN 1031 – keramičen lonec, PN 1032 – odlomek bronaste fibule, skleda z uvihanim ustjem.

SLIKA 6.3.15
Pogled na interpretiran grob 1015.

Opis groba:

Grob je ležal na skrajnem zahodu izkopnega polja in zahodnem delu grobišča. Grobna jama (SE 1092) nepravilne ovalne oblike, ki je razmeroma slabo ohranjena in poškodovana, je bila vkopana v dolomitno skalo. V jama je bila položena keramična žara (PN 1031, T. 8: 7), v kateri so bile shranjene sežgane kosti (SE 1093) s težo le 12,3 g ter lok bronaste fibule (PN 1032, T. 8: 9). V žari je bila odkrita tudi skleda z uvihanim ustjem (T. 8: 8).

Opis stratigrafskih enot in dela arhitekturnega elementa:

SE 1092 – zasutje iz rjavega peščenega melja (75 %) s posameznimi manjšimi kamni (velikosti do 5 cm; 20 %) in peskom (5 %). Med zemljino so se nahajale sežgane kosti (SE 1093) in lok bronaste fibule (PN 1032). Nastalo je sekundarno s spiranjem zemljine izven groba.

SE 1093 – razdrobljene kalcinirane (bele) človeške kosti (100 %) v žari (PN 1031). So del polnila SE 1092. Teža: 12,3 g.

SE 1094 – slabo prepoznaven vkop v tlorisu nepravilne ovalne in v preseku konkavne oblike. Stene vkopa so poševne in postopoma prehajajo v konkavno dno. Vkop v dolomitno skalo (SE 1003). Velikosti: 0,25 × 0,25 × 0,15 m.

Opisi predmetov v grobu s tipološko opredelitvijo:

Od žare se je ohranilo le dno. Gre za dno delno ohranjenega lonca z rahlo odebeljenim sedlastim prehodom v kroglast trebuh (T. 8: 7), ki ima na notranji površini vidne ostanke temnega premaza. Lonec se žal ni ohranil do te mere, da bi bil primeren za natančnejšo datacijo. V loncu je ležala delno ohranjena skleda z uvihanim ustjem s poškodovano aplicirano vodoravno preluknjano bradavico (T. 8: 8). Sklede z uvihanim ustjem brez in z okrasom bradavic se na najdiščih na območju današnje Slovenije in tudi širše pojavljajo od začetka mlajše žarnogrobišnega obdobja (Ha B1) pa vse do konca starejše železne dobe (Ha D2), tako da prisotnost sklede z uvihanim ustjem na pripomore k natančnejši dataciji groba. Največ skled z vodoravno preluknjanimi bradavicami, ki kljub okrasu niso ožje časovno opredeljive, najdemo na grobišču na Dvorišču SAZU, kjer so znane iz grobov 129, 157, 181, 194, 214, 281 in 326 (Škvor Jernejčič 2014, T. 65: 2, 79: 2, 91: 11, 97: 2, 5, 108: 1, 140: 3, 162: 2).

Ob skledi je bil odkrit odlomek loka in ene zanke bronaste eno- ali dvozankaste ločne fibule (T. 8: 9), ki je bila poškodovana v ognju, oblikovanost koncev odlomka nakazuje tudi na namensko razkosavanje. Odlomek zanke ali loka bronaste ločne fibule je nekoliko ožje časovno opredeljiv. Odlomek bi lahko pripadal tako eno kot tudi dvozankasti fibuli. Obe različici sta značilni predvsem za ženske grobove. V kolikor pripada enozankasti fibuli, to nakazuje na datacijo stopnje Notranjska II torej Ha B3 in začetek Ha B3/C1, za katero so značilne enozankaste fibule z nizkim lokom (Guštin 1973, 469). Na posoških grobiščih jih poznamo že v stopnji Sv. Lucija Ia, kar je enako stopnji Ha B (Teržan, Trampuž Orel 1973, 419; Teržan 2022, 357). V kolikor gre za odlomek dvozankaste ločne fibule, je datacija nekoliko mlajša. Enozankaste fibule so bile v stopnji Sv. Lucija Ib (Ha B3, Ha B3/C1) postopoma nadomeščene z bronastimi dvozankastimi fibulami v različnih variantah, ki so v rabi še do stopnje Sv. Lucija Ic2, torej do konca Ha C2. Gre za zelo široko razširjen predmet ženske noše, ki poznamo vse od Črnega morja do osrednjega Balkana, preko Dolenjske, Notranjske do Posočja in Nadiške doline (Teržan 2022, 357–358). Primerek iz groba 1015 bi lahko pripadal tipu 1a ali 1c po Gabrovcu, saj se primerki tipa 1b z visoko glasinačko nogo na območju notranjske in posoške halštatske skupine ne pojavljajo (1970, 24-37).

Osteološka analiza:

Analiza je pokazala, da kosti iz groba pripadajo najmanj dvema osebama in sicer mladostniku ali odrasli osebi (7,1 g) in morda še otroku (2,3 g), spola ni bilo mogoče določiti. Morebitni ločeni skupki kosti niso bili zaznavni. Pridatki v grobu nakazujejo na ženski grob.

Sklep:

Ker fibula ni ohranjena v celoti sta za grob mogoči dve dataciji. V kolikor je bila enozankasta, bi to grob postavljalo v čas med Ha B in C0, v kolikor je bila dvozankasta ga to datira v čas med Ha B3/C1 in C2, skleda z uvihanim ustjem ne omogoča natančnejše datacije. Pridatki v grobu nakazujejo na ženski grob, antropološka analiza pa na pokop vsaj dveh oseb, mladostnika ali odrasle osebe in morda še otroka.

GROB 1016 (slika 6.3.16; priloga 2, 4.2, priloga 5.5)

Dokumentacijski podatki: 1095, 1097 / 1096, SEKTOR 2, KV. H3

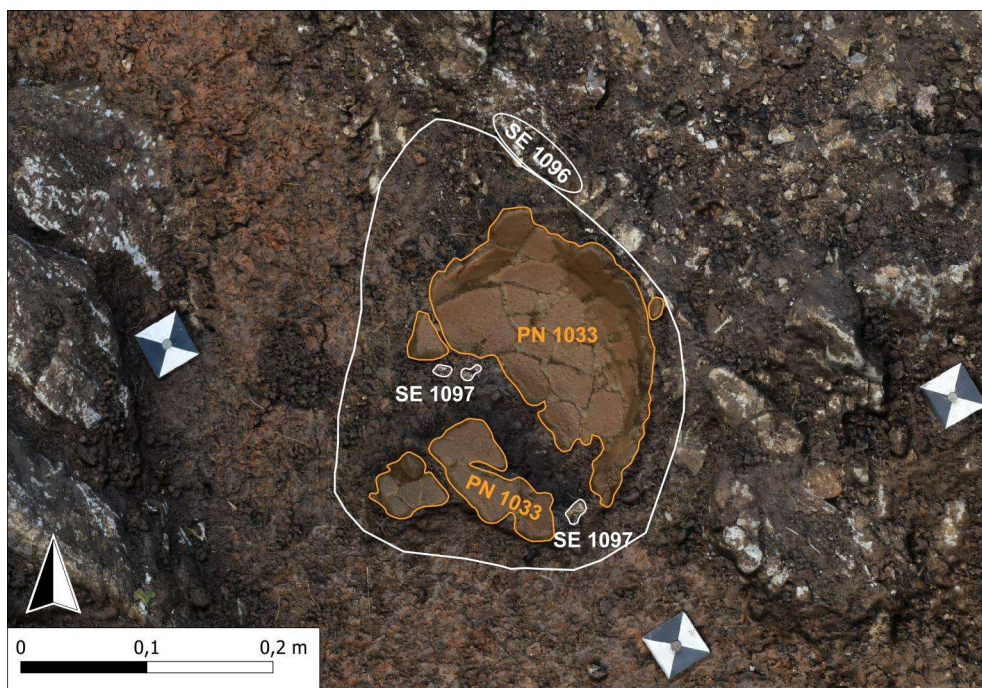
Časovna opredelitev: Ha B3/C1 – Ha C2

Tip pokopa: žarni pokop

Ohranjenost: poškodovan, delno uničen

Št. posameznikov, spol in starostna skupina
ena oseba, ostalo neznano

Najdbe: PN 1033 – keramičen lonec.

SLIKA 6.3.16

Pogled na interpretiran grob 1016.

Opis groba:

Grob je ležal na skrajnem zahodu izkopnega polja in na jugozahodnem delu grobišča. Grobna jama (SE 1096) nepravilne ovalne oblike, ki je bila ohranjena le v spodnjem delu, je bila vkopana deloma v dolomitno skalo, deloma v rdečo sterilno glino. V jamo je bila položena keramična žara (PN 1033, T. 11: 1), v kateri so bile shranjene sežgane kosti (SE 1097) s težo 21,5 g. Grob je bil sicer brez pridatkov, kar je lahko posledica stanja ohranjenosti.

Opis stratigrafskih enot in dela arhitekturnega elementa:

SE 1095 – zasutje iz rjavega peščenega melja (75 %) s posameznimi manjšimi kamni (velikosti do 5 cm; 20 %) in peskom (5 %). Med zemljino so se nahajale sežgane kosti (SE 1097). Nastalo je sekundarno s spiranjem zemljine izven groba.

SE 1097 – razdrobljene kalcinirane (bele) človeške kosti (100 %) v žari (PN 1033). So del polnila SE 1095. Teža: 21,5 g.

SE 1096 – vkop v tlorisu nepravilne ovalne in v preseku konkavne oblike. Stene vkopa so poševne in postopoma prehajajo v konkavno dno. Vkop v dolomitno skalo (SE 1003) in rdečo sterilno glino (SE 1119). Velikosti: 0,5 × 0,45 × 0,10 m.

Opisi predmetov v grobu s tipološko-kronološko opredelitvijo:

Kot žara je bil v grobu uporabljen lonec, ohranjeno je bilo njegovo dno in ostenje. Delno ohranjen lonec z vbočenim dnom zaobljeno prehaja v vrečast trebuh (T. 11: 1). Je zelo podoben žari iz groba 1002 in ima zato prav tako najbližje primerjave v loncih t. i. prve skupine na Trnovem pri Ilirski Bistrici. Gre za lonce z ravnim ali rahlo vbočenim dnom in koničnim ostenjem, ki se dviga proti poudarjenim ramenom, ki so zaobljena in tekoče prehajajo v usločen vrat. Tovrstni lonci imajo izvihana ustja, zato lahko takšno ustje predvidevamo tudi za žaro groba 1002. Odkriti so bili v trnovskih grobovih XXXIII, 33, 41, 57, 77, 85, 104 in v grobu odkritem leta 1977 (Bavdek, Tecoo Hvala 2025, T. 3A: 1, 17A: 1, 19: 16, 24A: 1, 28B: 2, 30E: 1, 36A: 1, sl. 3: 12: 5), ki so datirani v stopnjo Notranjska III oz. v horizont Ha C1 in Ha C2 po srednjeevropski kronologiji, kar dokazuje tudi C14 datacija groba 41 v sredo 7. st. pr. n. št. (Bavdek, Tecco Hvala 2025, 78, 126). V to stopnjo, natančneje v stopnjo Notranjska IIIa, torej v čas Ha C1, je datiran tudi grob 32 s tovrstnim loncem iz grobišča Pod Kucljem na Šmihelu (Guštin 1979, 30. sl. 11, T. 41: 7). Podobno oblikovanih je tudi nekaj loncev iz grobišča na Mostu na Soči. Poznamo jih iz grobov 508, 502, 1828, ki niso ožje časovno opredeljena in v grobu 973, ki je datiran v stopnjo Sv. Lucija Ib2 oz. v Ha B3/C1 (Teržan, Trampuž Orel 1973, 420; Teržan, Lo Schiavo, Trampuž Orel 1985, T. 42: G, 48A: 1, 174: C, 100G: 4). Pojavnost podobno oblikovanih loncev v nekaterih grobovih ljubljanskega grobišča na Dvorišču SAZU (11, 51, Škvor Jernejčič 2014, T. 5: 6, 23: 10), ki so datirani že v mlajšo fazo kulture žarnih grobišč, pa govori o začetkih pojavljanja tovrstnih loncev na širšem območju (Škvor Jernejčič 2014, 175). Podobno oblikovana sta tudi lonca iz grobov 1 in 2, odkritih leta 1944 na Kongresnem trgu (Škvor Jernejčič 2014, T. 163), prvi ni natančneje časovno opredeljen, drugi pa sodi v stopnjo Ljubljana IIIa, torej v Ha B3/C1 (Škvor Jernejčič 2014, 101).

Osteološka analiza:

Analiza je pokazala, da kosti iz groba pripadajo najmanj eni odrasli osebi, spola ni bilo mogoče določiti niti z analizo kosti niti preko analize vsebine groba.

Sklep:

Grob bi lahko glede na primerjave, ki smo jih uspeli najti loncu, ki je služil kot žara, umestili v čas med stopnjami Ha B3/C1 in Ha C2. Vanj je bila pokopana ena odrasla oseba.

GROB 1017 (slika 6.3.17; priloga 2, 4.2, priloga 5.5)

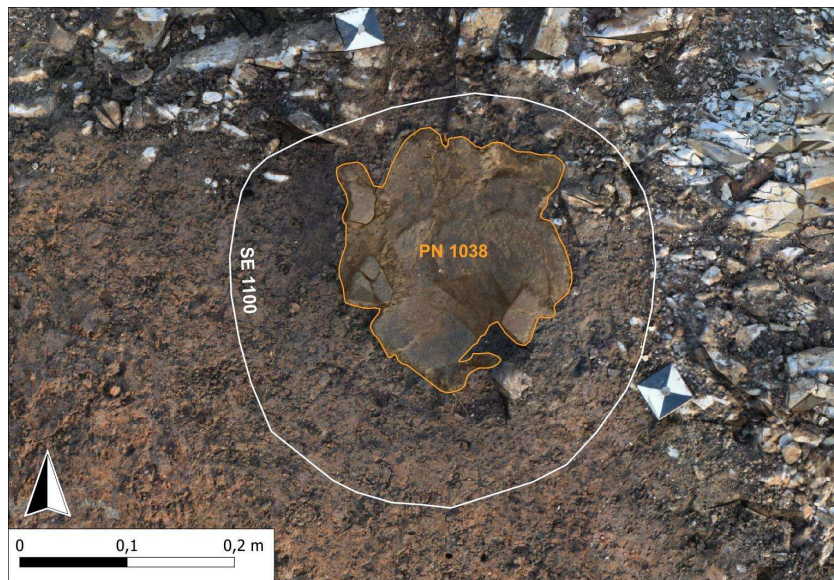
Dokumentacijski podatki: SE 1100, 1140 / 1101; **Časovna opredelitev:** Ha B3/C1 – Ha C2
SEKTOR 2, KV. G/H 3

Tip pokopa: žarni pokop

Ohranjenost: poškodovan, do uničen

Št. posameznikov, spol in starostna skupina
ena oseba nedoločljive starosti in spola

Najdbe: PN 1038 – keramičen lonec.

SLIKA 6.3.17

Pogled na interpretiran grob 1017.

Opis groba:

Grob je ležal na skrajnem zahodu izkopnega polja in jugozahodnem delu grobišča. Grobna jama (SE 1101) ovalne oblike, ki je bila močno poškodovana in zato ohranjena le v spodnjem delu, je bila vkopana deloma v dolomitno skalo, deloma v rdečo sterilno glino. V jamo je bila položena keramična žara (PN 1038, T. 11: 2), v kateri so bile shranjene sežgane kosti (SE 1140) s skupno težo le 1,3 g. Grob je bil brez pridatkov, kar bi lahko bila posledica stanja ohranjenosti.

Opis stratigrafskih enot in dela arhitekturnega elementa:

SE 1100 – zasutje iz rjavega peščenega melja (75 %) s posameznimi manjšimi kamni (velikosti do 5 cm; 20 %) in peskom (5 %). Med zemljino so se nahajale sežgane kosti (SE 1140). Nastalo je sekundarno s spiranjem zemljine izven groba.

SE 1140 – razdrobljene kalcinirane (bele) človeške kosti (100 %) v žari (PN 1038). So del polnila SE 1100. Teža: 1,3 g.

SE 1101 – vkop v tlorisu ovalne in v preseku banjaste oblike. Stene vkopa so poševne in postopoma prehajajo v ravno dno. Vkop v dolomitno skalo (SE 1003) in rdečo sterilno glino (SE 1119). Velikosti: 0,5 × 0,45 × 0,10 m.

Opisi predmetov v grobu s tipološko opredelitvijo:

V grobu je bilo ohranjeno le dno žare, ki pripada delno ohranjenemu loncu, z rahlo odebeljenim

sedlastim prehodom v kroglast trebuh, ki ima na notranji površini vidne ostanke temnega premaza (T. 11: 2). Dno je žal premalo ohranjeno za natančnejšo tipološko-kronološko analizo.

Osteološka analiza:

Analiza je pokazala, da kosti iz groba pripadajo najmanj eni osebi nedoločljive starosti in spola.

Sklep:

Grob bi lahko na podlagi ostalih grobov na grobišču morda datirali v čas med prehodom pozne bronaste v starejšo železno dobo, torej Ha B3/C1 in koncem starejšega halštata Ha C2. Vanj je bila pokopana ena odrasla oseba.

GROB 1018 (slika 6.3.18; priloga 2, 4.2, priloga 5.6)

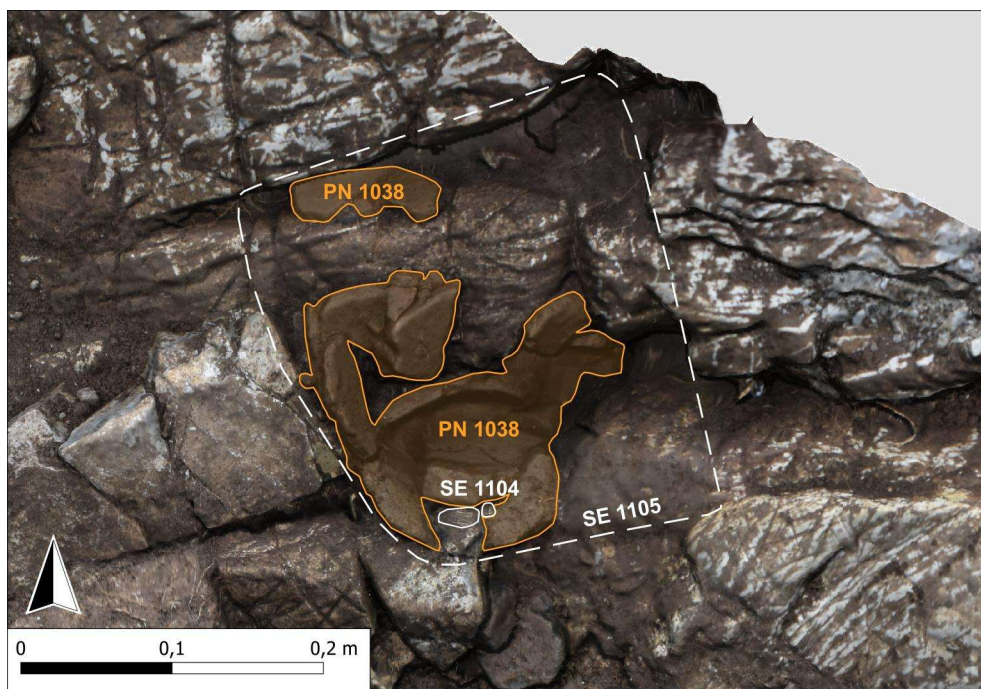
Dokumentacijski podatki: SE 1103, 1104/1105, **Časovna opredelitev:** Ha B3/C1 – Ha C2
SEKTOR 2, KV. H5

Tip pokopa: žarni pokop

Ohranjenost: poškodovana, do uničena

Št. posameznikov, spol in starostna skupina
ena oseba neznane starosti in spola

Najdbe: PN 1030 – keramična posoda.

SLIKA 6.3.18

Pogled na interpretiran grob 1018.

Opis groba:

Grob se je nahajal na jugovzhodu odkritega grobišča tik ob grobu 1013, ki je ležal zahodno od njega. Grobna jama (SE 1105) nepravilne oglate oblike, ki je bila močno poškodovana in zato ohranjena le v spodnjem delu, je bila vkopana v dolomitno skalo. V jamo je bila položena keramična žara (PN 1030, T.

11: 3), v kateri so bile shranjene sežgane kosti (SE 1104) s težo le 0,6 g. Grob je bil brez pridatkov, kar bi lahko bila posledica stanja ohranjenosti.

Opis stratigrafskih enot in dela arhitekturnega elementa:

SE 1103 – zasutje iz rjavega peščenega melja (75 %) s posameznimi manjšimi kamni (velikosti do 5 cm; 20 %) in

peskom (5 %). Med zemljino so se nahajale sežgane kosti (SE 1104). Nastalo je sekundarno s spiranjem zemljine izven groba.

SE 1104 – razdrobljene kalcinirane (bele) človeške kosti (100 %) v žari (PN 1038). So del polnila SE 1103. Teža: 0,6 g.

SE 1105 – slabo viden vkop v tlorisu nepravilne oglate in v preseku banjaste oblike. Stene vkopa so strme in postopoma prehajajo v neravno dno. Vkop v dolomitno skalo (SE 1003). Velikosti: 0,35 × 0,2 × 0,05 m.

Opisi predmetov v grobu s tipološko-kronološko opredelitvijo:

V grobu je bilo ohranjeno le dno žare, ki pripada delno ohranjenemu loncu z rahlo odebeljenim sedlastim prehodom v vrečast trebuh (T. 11: 3). Tudi ta lonec ima tako kot žari iz grobov 1002 in 1016 najbližje primerjave v loncih t. i. prve skupine na Trnovem pri Ilirski Bistrici. Gre za lonce z ravnim ali rahlo vbočenim dnom in koničnim ostenjem, ki se dviga proti poudarjenim ramenom, ki so zaobljena in tekoče prehajajo v usločen vrat. Tovrstni lonci imajo izviha. na ustja, zato lahko takšno ustje predvidevamo tudi za žaro groba 1002. Odkriti so bili v trnovskih grobovih XXXIII, 33, 41, 57, 77, 85, 104 in v grobu odkritem leta 1977 (Bavdek, Tecoo Hvala 2025, T. 3A: 1, 17A: .1, 19: 16, 24A: 1, 28B: 2, 30E: 1, 36A: 1, sl. 3: 12: 5), ki so datirani v stopnjo Notranjska III oz. v horizont Ha C1 in Ha C2 po srednjeevropski kronologiji, kar dokazuje tudi C14 datacija groba 41 v sredo 7. st. pr. n. št. (Bavdek, Tecco Hvala 2025, 78, 126). V to stopnjo, natančneje v stopnjo Notranjska IIIa, torej v čas Ha C1, je datiran tudi grob 32 s tovrstnim loncem iz grobišča Pod Kucljem na Šmihelu (Guštin 1979, 30. sl. 11, T. 41: 7). Podobno oblikovanih je tudi nekaj loncev iz grobišča na Mostu na Soči. Poznamo jih iz grobov 508, 502, 1828, ki niso ožje časovno opredeljeni in v grobu 973, ki je datiran v stopnjo Sv. Lucija Ib2 oz. v Ha B3/C1 (Teržan, Trampuž Orel 1973, 420; Teržan, Lo Schiavo, Trampuž Orel 1985, T. 42: G, 48A: 1, 174: C, 100G: 4). Pojavnost podobno oblikovanih loncev v nekaterih grobovih ljubljanskega grobišča na Dvorišču SAZU (11, 51, Škvor Jernejčič 2014, T. 5: 6, 23: 10), ki so datirani že v mlajšo fazo kulture žarnih grobišč, pa govori o začetkih pojavljanja tovrstnih loncev na širšem območju (Škvor Jernejčič 2014, 175). Podobno oblikovana sta tudi lonca iz grobov 1 in 2, odkritih leta 1944 na Kongresnem trgu (Škvor Jernejčič 2014, T. 163), prvi ni natančneje časovno opredeljen, drugi pa sodi v stopnjo Ljubljana IIIa, torej v Ha B3/C1 (Škvor Jernejčič 2014, 101).

Osteološka analiza:

Analiza je pokazala, da kosti iz groba pripadajo najmanj eni osebi nedoločljive starosti in spola. Tudi iz vsebine grobe ne moremo sklepati o spolu ali starosti pokopanega.

Sklep:

Grob bi lahko glede na primerjave, ki smo jih uspeli najti loncu, ki je služil kot žara, umestili v čas med stopnjami Ha B3/C1 in Ha C2. Vanj je bila pokopana ena oseba.

GROB 1019 (slika 6.3.19; priloga 2, 4.2)

Dokumentacijski podatki: 1106, 1107, SEKTOR ½, KV. I4) **Časovna opredelitev:** Ha B3/C1 – Ha C2

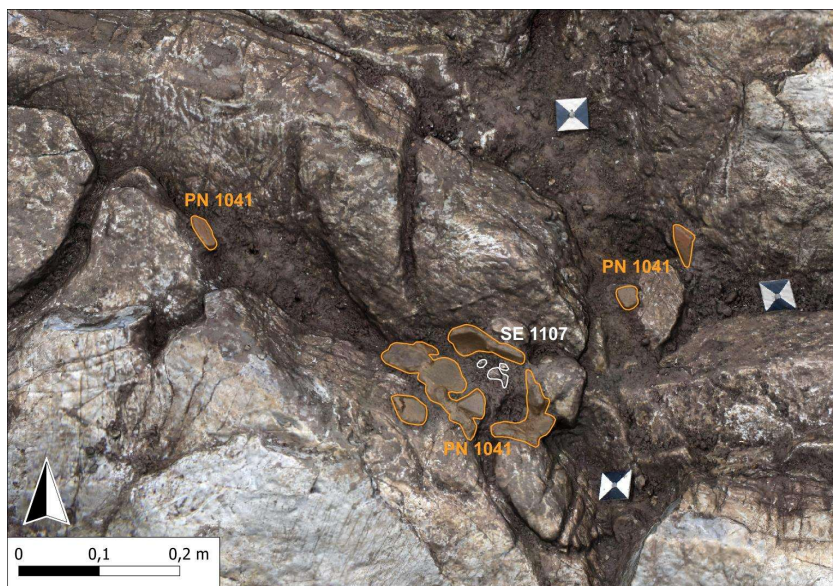
Tip pokopa: žarni pokop

Ohranjenost: uničen

Št. posameznikov, spol in starostna skupina

Najdbe: PN 1041 – keramična posoda, odlomka keramične posode, morda lonca.

Ena oseba; nedoločljiv spol; mladostnik ali odrasla oseba

SLIKA 6.3.19

Pogled na interpretirane ostanke lončenine odkrite v grobu 1019.

Opis groba:

Vkop grobne jame ni bil viden, najbrž je bil uničen z mlajšimi posegi. Grob sestavljajo odlomki keramične žare (PN 1041) in drobcu sežganih kosti (SE 1107). Brez pridatkov.

Opis stratigrafskih enot in dela arhitekturnega elementa:

SE 1106 – zasutje iz rjavega peščenega melja (75 %) s posameznimi manjšimi kamni (velikosti do 5 cm; 20 %) in peskom (5 %). Med zemljino so se nahajale sežgane kosti (SE 1107). Nastalo je sekundarno s spiranjem zemljine izven groba.

SE 1107 – razdrobljene kalcinirane (bele) človeške kosti (100 %) v žari (PN 1038). So del polnila SE 1106. Teža: 10 g.

Opisi predmetov v grobu s tipo-kronološko opredelitvijo:

V grobu je bilo ohranjeno le dno žare, ki pripada delno ohranjenemu loncu z vbočenim dnom, ki zaobljeno prehaja v kroglast trebuh (T. 11: 4). Dno je žal premalo ohranjen za natančno tipološko-kronološko opredelitev. Poleg nje sta bila v grobu odkrita še dva odlomka druge posode, najverjetneje lonca, ki nista bila dovolj opredeljiva za izris.

Osteološka analiza:

Analiza je pokazala, da kosti iz groba pripadajo najmanj eni osebi in sicer mladostniku ali odrasli osebi nedoločljive spola.

Sklep:

Grob bi lahko na podlagi ostalih grobov na grobišču morda datirali v čas med prehodom pozne bronaste v starejšo železno dobo, torej Ha B3/C1 in koncem starejšega halštata Ha C2. Vanj je bila pokopana ena oseba in sicer mladostnik ali odrasla oseba.

GROB 1020 (slika 6.3.20; priloga 2, 4.2, 5.6)

Dokumentacijski podatki: SE 1109, 1110, 1111; SEKTOR 2, KV H5)

Tip pokopa: žarni pokop

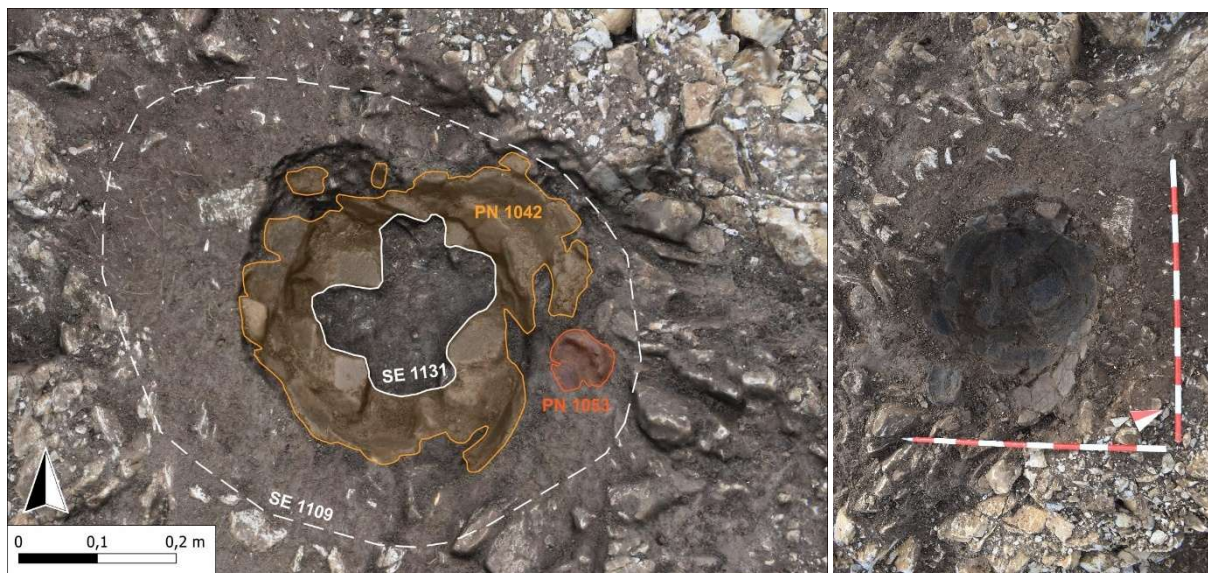
Št. posameznikov, spol in starostna skupina

najmanj dve osebi; otrok, mlada ali zrela oseba, morda moškega spola. Pridatki bolj kažejo na žensko osebo.

Časovna opredelitev: Ha B3/C1 – Ha C2.

Ohranjenost: dobro ohranjen

Najdbe: PN 1042 – keramičen pitos ali skleda/skledi z uvihanim ustjem ali vse izmed navedenega; PN 1053 – manjši lonec na nogi; PN 1054 – odlomek bronaste zapestnice; PN 1061 – odlomki bronaste polno ulite gladke zapestnice ali ovratnice ali fibule očalarke ali žičnatega uhana ali igle, bronast odlomek - morda ustja bronaste posode, odlomek lasnega obročka ali uhana, odlomek nedoločljivega bronastega predmeta, morda ena ali dve skledi z uvihanim ustjem (ena morda žara?), odlomek tretje sklede z uvihanim ustjem, odlomek dna lonca.

SLIKA 6.3.20

Pogled na interpretiran grob 1020, desno pogled na grobno jamo z ostanomk pitosa v njem.

Opis groba:

Grob se je nahajal na jugu odkritega grobišča, tik ob vrtači 1. Grobna jama (SE 1111) nepravilne ovalne oblike, ki je bila dobro ohranjena, je bila vkopana v dolomitno skalo. V jamo je bila položna velika keramična posoda – pitos (PN 1042, T. 12: 1), ki je morda služil kot žara. Pri poterenški obdelavi gradiva

so bili med odlomki pitosa odkriti še skleda z uvihanim ustjem (T. 12: 3), skleda z uvihanim ustjem z aplicirano bradavico (T. 12: 5) in odlomek druge sklede z uvihanim ustjem (T. 12: 4). Zraven je bil odkrit še odlomek dna posode, najverjetneje lonca, ki ne pripada nobeni izmed posod v grobu (T. 12: 6). Kot žara bi lahko tako služil pitos ali ena ali celo obe izmed skled z uvihanim ustjem. Ker je od lonca in ene izmed skled ohranjen le odlomek, grobna jama pa je bila dobro ohranjena, predvidevamo, da sta bili ti dve posodi pridani kot že razlomljena odlomka. Znotraj pitosa je bila odkrita večja količina žganine (SE 1131) s sežganimi kostmi (SE 1110) s skupno teža 1073,31 g. Nad žganino se je nahajalo zemljeno polnilo (SE 1109), ki je nastalo sekundarno z izpiranjem zemljine izven groba. Vsebuje redke drobce sežganih kosti.

Opis stratigrafskih enot in dela arhitekturnega elementa:

SE 1109 – zasutje iz rjavega peščenega melja (80 %) s posameznimi manjšimi kamni (velikosti do 5 cm; 10 %) in peskom (10 %). Med zemljino so se v manjši količini nahajale sežgane kosti (SE 1110). Nastalo je sekundarno s spiranjem zemljine izven groba. Zapolnjuje keramično žaro PN 1042 v zgornjem delu. Zasutje je prekrivalo žganino SE 1131.

SE 1131 – homogeno temno sivo-črno polnilo, sestavljeno predvsem iz zdrobljenih kalciniranih kosti (94 %) z drobci oglja (velikosti do 2 mm; 2 %) ter manjšo vsebnostjo peska (2 %) in drobcev lončenine (velikosti do 1 cm; 2 %). Nahaja se v keramični žari (PN 1042) pod polnilom SE 1109.

SE 1111 – vkop v tlorisu ovalne in v preseku U oblike. Stene vkopa so relativno strme in postopoma prehajajo v neravno dno. Vkop v dolomitno skalo (SE 1003). Velikosti: 0,8 × 0,7 × 0,4 m.

PN 1042 - pitos je morda služil kot obloga grobne jame in torej kot neke vrste grobna konstrukcija, morda pa kot žara.

Opisi predmetov v grobu s tipološko opredelitvijo:

V jamo je bila položena velika keramična posoda – pitos (PN 1042, T. 12: 1). Gre za pitos z zaobljenim prehodom dna v vrečast trebuh, ki tekoče prehaja v zaobljena ramena, ta pa tekoče v kratek pokončen vrat. Vrat tekoče prehaja v rahlo izvihano ustje. Na notranji površini pitosa je viden temen premaz, na dnu morda tudi zogleneli ostanki hrane. Na enem izmed odlomkov je na zunanji površini ohranjena po žganju izvrtana luknjica velikosti 0,5×0,4×0,7 cm. Forma pitosa je dokaj neznačilna. Na širšem prostoru mu nismo uspeli najti popolnoma ustreznih primerjav. Podobne, a ne povsem enake posode, sicer opredeljene kot lonci, poznamo iz grobov LIII, XXXIII in 57 na Trnovem pri Ilirski Bistrici, ki so datirani v stopnjo Notranjska II (Ha B3/C1), III (Ha C) ali pa niso ožje časovno opredeljeni (Bavdek, Tecco Hvala 2025, 103, 126, T. 4A: 2, 3A: 1, 24A: 1). Ker imajo v širšem prostoru malo primerjav, so na Trnovem interpretirani kot izdelek domačih lončarskih delavnic (Bavdek, Tecco Hvala 2025, 126). Podobna posoda z bolj izvihanim ustjem je bila odkrita tudi v grobu 13 na Šmihelu Pod Kucljem, ki je datiran v stopnjo Notranjska IIb oz. Ha B3/C1 (Guštin 1973, 477).

Pri poterenski obdelavi gradiva so bili med odlomki pitosa odkriti še delno ohranjena skleda z rahlo uvihanim ustjem (T. 12: 3), skleda z uvihanim ustjem z aplicirano poškodovano bradavico (T. 12: 5) in odlomek tretje sklede z uvihanim ustjem (T. 12: 4). Tovrstne sklede se na najdiščih na območju današnje Slovenije in tudi širše pojavljajo od začetka mlajše žarnogrobišnega obdobja (Ha B1) pa vse do konca

starejše železne dobe (Ha D2), tako prisotnost sklede z uvihanim ustjem na pripomore k natančnejši dataciji groba. Tudi skleda z uvihanim ustjem z aplicirano bradavico, kljub okrasu ni ožje časovno opredeljiva, zanjo velja enako široka datacija kot za sklede z uvihanim ustjem brez okrasa.

Poleg skled je bil odkrit še odlomek dna posode, najverjetneje lonca, ki ne pripada nobeni izmed posod v grobu (T. 12: 6). Žal ni primeren za natančnejše določitev.

Na vzhodno stran groba je bil izven žare položen manjši lonec z nogo, okrašeno z vodoravnimi kanelurami (PN 1053, T. 12: 2). Tudi temu primerku nismo uspeli najti popolnoma ustreznih primerjav. Največ primerjav po obliki smo našli na grobišču na Mostu na Soči, kjer se tovrstne posode pojavijo v stopnji Sv. Lucija Ib2 (Ha B3/C1) in so za tem pogoste tudi v stopnji Ic (Ha C) (Teržan, Trampuž Orel 1973, 422). Večina ima sicer drugače oblikovano ustje in bolj cilindričen vrat kot posoda iz groba 1020 na Tičnici, le nekatere pa imajo tudi kanelirane noge. Najbolj podobne primerke smo našli v grobovih 273, 399, 346, 518 in 181 (Teržan, Lo Schiavo, Trampuž Orel 1985, T. 25K, 30I: 2, 30A: 3, 44A: 5, 173A: 9). Podobna posoda na sicer neokrašeni nogi je bila odkrita tudi v grobu 54 na Križni gori, ki je datiran v tamkajšnjo fazo IIb, kar je enako stopnji Ha C2 (Urleb 1974, 34, T. 12: 2). Posoda s podobno oblikovanim ustjem, a krajšo in neusločeno in neokrašeno nogo je bila odkrita tudi v grobu 88 na Trnovem pri Ilirski Bistrici, ki je datiran v stopnjo Notranjska IIIa oz. Ha C1 (Bavdek, Tecco Hvala 2025, 101, T. 31: 6).

Med mokrim sejanjem so bili v žganini (SE 1131) najdeni v ognju poškodovan in razlomljen odlomek bronastega predmeta, morda ustja bronaste posode (T. 13: 1), ki je premalo ohranjen za natančnejšo tipološko opredelitev, kar onemogoča natančnejšo časovno opredelitev, podobno velja za odlomek tipološko popolnoma neopredeljivega odlomka predmeta iz bronaste pločevine (T. 13: 6), ki je bil poškodovan v ognju.

Tretji bronast predmet v grobu je odlomek trakastega lasnega obročka ali uhana z zožitvijo na sredini traku (T. 13: 2). Na traku je okras petih podolžnih vrezanih črt, ki tvorijo drobna rebra med njimi. Nekatere primerjave nakazujejo na to, da je bil na sredi zožan in je imel nesklenjene presegajoče konce, kakršne so imeli podobni primerki iz grobov 285, 289 in 267 na Dvorišču SAZU (Škvor Jernejčič 2014, T. 141: 5–6, 142: 10, 133: 2-3). Datirani so v stopnjo Ljubljana IIIa, IIIb in IV, kar je sočasno stopnjam od Ha B3/C1 do konca Ha C2. Značilni so za žensko nošo. V njih se tudi na grobiščih drugih halštatskih skupin, predvsem dolenske, zrcali žarnogrobiščna tradicija, ki se je ohranila vse tja do konca starejšega halštatskega obdobja (Tecco Hvala 2012, 332–333). Lahko pa da gre za tip trakastih uhanov, ki so narebreni in so zapirali s kvačico, njihova površina je nažlebljena. Poznamo jih iz grobišč svetolucijske skupine in so značilne za stopnji Sv. Lucija IIa in IIb, torej Ha D (Teržan 2022, 358). Na Dolenjskem so se podobni primerki pojavili v horizontu kačastih fibul, torej Ha D1 (Tecco Hvala 2012, 333).

Nekoliko ožje časovno opredeljiv je odlomek široke masivne bronaste zapestnice D ali trikotnega preseka, ki je bil poškodovan v ognju in glede na oblikovanost koncev tudi namensko razkosan (T. 13: 3). Podobne zapestnice z D presekom poznamo iz grobov iz Dvorišča SAZU kjer so datirane v čas mlajše žarnogrobiščne stopnje in začetek železne dobe (Škvor Jernejčič 2014, 125). Tam se pojavljajo tudi zapestnice s trikotnim presekom, ki so datirane v mlajše žarnogrobiščno fazo (Škvor Jernejčič 2014, 122). V začetku železne dobe oz. stopnjah Notranjska II in IIIa (Ha B3/C1 in Ha C1) jih poznamo tudi na Trnovem pri Ilirski Bistrici. Povesod so značilen element ženske noše (Bavdek, Tecco Hvala 2025, 105).

Poleg tega je bilo v polnilu odkritih še 5 odlomkov bodisi bronaste polno ulite gladke zapestnice, bodisi ovratnice, fibule očalarke ali uhana ali celo igle, ki so bili močno poškodovan v ognju in namensko razkosani (T. 13: 5a-d). Odlomki so poškodovani do te mere, da je njihova tipološko-kronološka opredelitev nemogoča.

Osteološka analiza:

Analiza je pokazala, da kosti iz groba pripadajo najmanj dvema osebam in sicer mladi ali zreli odrasli osebi, ki bi lahko bila moškega spola (1068,4 g) in otroku, staremu od 2,5 do 6,5 let (4,9 g). Morebitni ločeni skupki kosti niso bili zaznavni. Pridatki v grobu kot sta lasni obroček in zapestnica nakazujejo na pokop ženske osebe.

Sklep:

Na podlagi zapestnice s trikotnim ali D presekom umeščamo grob v čas stopenj Ha B3/C1 in Ha C, s čemer je skladna tudi datacija pitosa, posode na nogi, skled in lasnega obročka, za katerega na podlagi datacije ostalih predmetov v grobu predpostavljamo starejšo datacijo, torej od stopnje Ha B3/C1 do Ha C2, kar nakazuje, da gre za tip lasnega obročka z zožitvijo na sredi in ne za mlajši tip s kavčico. V grobu so bili pokopani vsaj trije posamezniki in sicer dve odrasli osebi, ena je na podlagi antropološke analize morda moškega spola, za drugo bi lahko glede na pridatke v grobu predvidevali ženski spol in otrok.

GROB 1021 (slika 6.3.21; priloga 2, 4.2, 5.6)

Dokumentacijski podatki: 1112, 1113/1114; SEKTOR 2, KV. H5

Tip pokopa: žarni pokop?

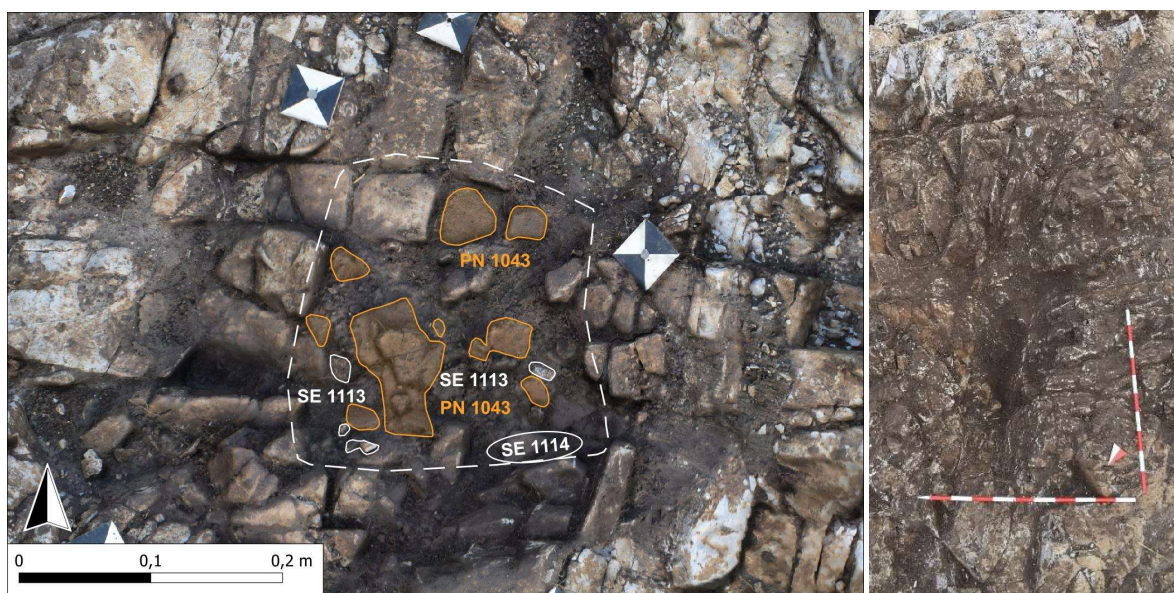
Št. posameznikov, spol in starostna skupina

najmanj dve osebi; otrok in ena odrasla oseba
neznanega spola

Časovna opredelitev: Ha B3/C1 – Ha C2

Ohranjenost: poškodovan / uničen

Najdbe: PN 1043 – keramična posoda, nežgane živalske kosti

SLIKA 6.3.21

Pogled na interpretiran grob 1021, desno pogled na izpraznjen grob.

Opis groba:

Grob se je nahajal na jugu odkritega grobišča tik severozahodno ob vrtači 1. Grobna jama (SE 1105) nepravilne oglate oblike, ki je bila močno poškodovana in je bilo zato ohranjeno le njeno dno, je bila vkopana v dolomitno skalo. V jamo je bila položena zelo slabo ohranjena keramična žara (PN 1043, T. 13: 7), v kateri so bile shranjene sežgane kosti (SE 1113) s težo le 12,1 g. Med njimi so bili odkriti tudi drobci nežganih živalskih kosti (0,1 g). Grob je bil sicer brez pridatkov, kar bi lahko bila posledica stanja ohranjenosti.

Opis stratigrafskih enot in dela arhitekturnega elementa:

SE 1112 – zasutje iz rjavega peščenega melja (80 %) s posameznimi manjšimi kamni (velikosti do 5 cm; 10 %) in peskom (10 %). Med zemljino so se v manjši količini nahajale sežgane kosti (SE 1113). Nastalo je sekundarno s spiranjem zemljine izven groba.

SE 1113 – razdrobljene kalcinirane (bele) človeške kosti (100 %) položene v keramično žaro (PN 1043). So del polnila SE 1112. Teža; 11 g.

SE 1114 – vkop v tlorisu nepravilne oglate in v preseku banjaste oblike. Stene vkopa so relativno strme in ostro prehajajo v neravno dno. Vkop v dolomitno skalo (SE 1003). Velikosti: 0,5 × 0,5 × 0,1 m.

Opisi predmetov v grobu s tipološko opredelitvijo:

Od domnevne žare je bil v grobu ohranjen le odlomek ostenja, okrašenega z aplicirano bradavico (T. 13: 7). Odlomek bi lahko pripadal skledi z uvihanim ustjem, ki ima na ostenju aplicirano bradavico oz. držaj. Tovrstne sklede tako brez kot z okrasom bradavice se pojavljajo na najdiščih na območju današnje Slovenije in tudi širše pojavljajo od začetka mlajše žarnogrobiščne dobe (Ha B1) pa vse do konca starejše železne dobe (Ha D2), tako prisotnost sklede z uvihanim ustjem na pripomore k natančnejši dataciji groba. Tudi, če gre za skledo z uvihanim ustjem z aplicirano bradavico, se datacija časovno ne zoži, saj zanjo velja enako široka datacija kot za sklede z uvihanim ustjem brez okrasa. Odlomek bi lahko pripadal tudi različnim tipom manjših loncev ali drugim tipom posod z apliciranimi bradavicami, a zaradi slabe ohranjenosti to ni preverljivo in zato tudi ne ožje časovno opredeljivo.

Osteološka analiza:

Analiza je pokazala, da kosti iz groba pripadajo najmanj dvema osebam in sicer odrasli osebi in morda otroku (1,1 g), spola ni bilo mogoče določiti. Morebitni ločeni skupki kosti niso bili zaznavni.

Sklep:

Grob bi lahko na podlagi ostalih grobov na grobišču in pojavnost skled z uvihanim ustjem na notranjskih grobiščih morda datirali v čas med prehodom pozne bronaste v starejšo železno dobo, torej Ha B3/C1 in koncem starejšega halštata Ha C2. V grob sta bili pokopani najmanj dve osebi in sicer odrasla oseba in morda otrok.

GROB 1022 (slika 6.3.22; priloga 2, 4.2, 5.7)

Dokumentacijski podatki: 1125, 1141 / 1126, SEKTOR 2, KV. I4 **Časovna opredelitev:** Ha B3/C1 – Ha C2

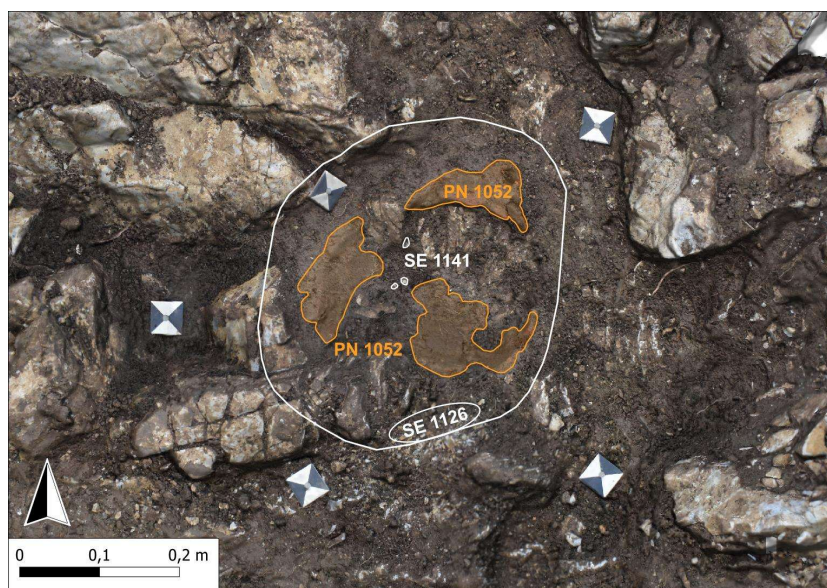
Tip pokopa: žarni pokop

Ohranjenost: uničen

Št. posameznikov, spol in starostna skupina

Najdbe: PN 1052 – keramičen lonec, ožgane živalske

najmanj dve osebi, morda otrok in mladostnik ali odrasla oseba kosti

SLIKA 6.3.22
Pogled na interpretiran grob 1022.

Opis groba:

Grob je ležal na jugu odkritega grobišča ob vrtači 1. Močno uničena in zato slabo vidna grobna jama (SE 1126) nepravilne ovalne oblike je bila vkopana v dolomitno skalo. V jamo je bila položena keramična žara (PN 1052, T. 13: 8), v katero so bile shranjene sežgane kosti (SE 1141) v skupni teži le 11,1 g. Med njimi so bili odkriti drobci ožganih živalskih kosti (0,1 g). Grob je bil sicer brez pridatkov, kar bi lahko bila posledica stanja ohranjenosti.

Opis stratigrafskih enot in dela arhitekturnega elementa:

SE 1125 – zasutje iz rjavega peščenega melja (80 %) s posameznimi manjšimi kamni (velikosti do 5 cm; 10 %) in peskom (10 %). Med zemljino so se v manjši količini nahajale sežgane kosti (SE 1141). Nastalo je sekundarno s spiranjem zemljine izven groba.

SE 1141 – razdrobljene kalcinirane (bele) človeške kosti (100 %) položene v keramično žaro (PN 1052). So del polnila SE 1125. Teža: 11,1 g.

SE 1126 – slabo viden vkop v tlorisu nepravilne ovalne in v preseku banjaste oblike. Stene vkopa so relativno strme in ostro prehajajo v neravno dno. Vkop v dolomitno skalo (SE 1003). Velikosti: 0,45 × 0,4 × 0,10 m

Opisi predmetov v grobu s tipo-kronološko opredelitvijo:

Od žare je bilo v grobu ohranjeno le dno in sicer gre za dno delno ohranjenega lonca, ki zaobljeno prehaja v rahlo vbočen trebuh (T. 13: 8). Dno je žal premalo ohranjeno za natančnejšo tipo-kronološko analizo.

Osteološka analiza:

Analiza je pokazala, da kosti iz groba pripadajo najmanj dvema osebam in sicer mladostniku ali odrasli osebi in morda otroku (drobci). Morebitni ločeni skupki kosti niso bili zaznavni.

Sklep:

Grob bi lahko na podlagi ostalih grobov na grobišču morda datirali v čas med prehodom pozne bronaste v starejšo železno dobo, torej Ha B3/C1 in koncem starejšega halštata Ha C2. V grob sta bili pokopani najmanj dve osebi, mladostnik ali odrasla oseba in morda še otrok.

GROB 1023 (slika 6.3.23; priloga 2, 4.2, 5.7)

Dokumentacijski podatki: SE 1112, 1142 / 1133

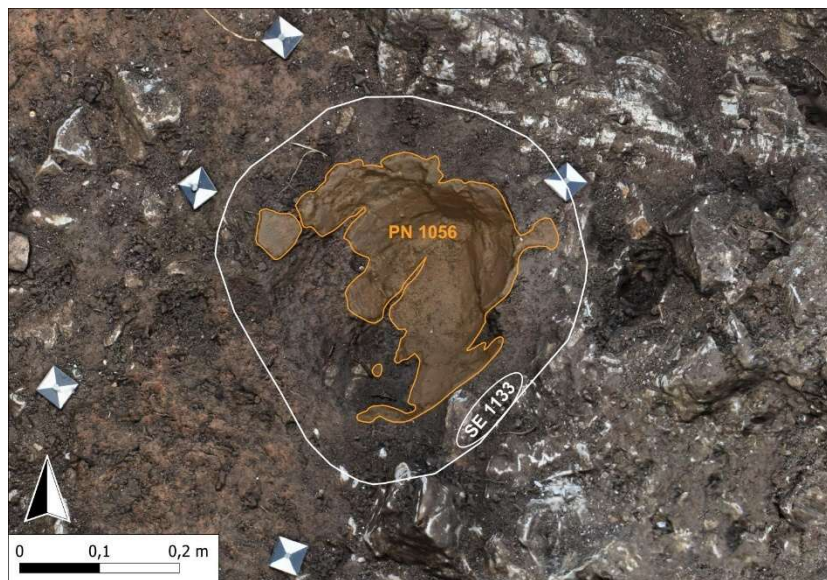
Tip pokopa: žarni pokop

Št. posameznikov, spol in starostna skupina
najmanj ena oseba; nedoločljive starosti in spola

Časovna opredelitev: Ha B3/C1 – Ha C2

Ohranjenost: močno poškodovan

Najdbe: PN 1056 – keramičen lonec, ožgane živalske kosti

SLIKA 6.3.23
Pogled na interpretiran grob 1023

Opis groba:

Grob se je nahajal na jugozahodu grobišča, na skrajnem zahodnem delu izkopnega polja. Grobna jama

(SE 1133) nepravilne ovalne oblike, ki je bila ohranjena le v spodnjem delu, je bila vkopana v dolomitno skalo in rdečo sterilno glino. V jamo je bila položena keramična žara (PN 1056, T.13: 9), v kateri so bile shranjene sežgane kosti (SE 1142) s skupno težo le 0,4 g. Med njimi so bili odkriti drobci ožganih živalskih kosti (0,1 g). Grob je bil sicer brez pridatkov, kar bi lahko bila posledica stanja ohranjenosti.

Opis stratigrafskih enot in dela arhitekturnega elementa:

SE 1112 – zasutje iz rjavega peščenega melja (80 %) s posameznimi manjšimi kamni (velikosti do 5 cm; 10 %) in

peskom (10 %). Med zemljino so se v manjši količini nahajale sežgane kosti (SE 1142). Nastalo je sekundarno s spiranjem zemljine izven groba.

SE 1142 – razdrobljene kalcinirane (bele) človeške kosti (100 %) položene v keramično žaro (PN 1056). So del polnila SE 1112. Teža: 0,4 g.

SE 1133 – vkop v tlorisu nepravilne ovalne in v preseku konkavne oblike. Stene vkopa so poševne in ostro postopoma prehajajo v konkavno dno. Vkop v dolomitno skalo (SE 1003) in sterilno rdečo glino (SE 1119). Velikosti: 0,6 × 0,45 × 0,15 m.

Opisi predmetov v grobu s tipološko opredelitvijo:

Od žare je bilo v grobu ohranjeno le dno in sicer gre za dno delno ohranjenega lonca, ki je na sredini rahlo odebeljeno in ki zaobljeno prehaja v vrečast trebuh (T. 13: 9). Lonca, ki je v grobu služil kot žara, je premalo ohranjen za tipološko analizo.

Osteološka analiza:

Analiza je pokazala, da kosti iz groba pripadajo najmanj eni osebi nedoločljive starosti in spola.

Sklep:

Grob bi lahko na podlagi ostalih grobov na grobišču morda datirali v čas med prehodom pozne bronaste v starejšo železno dobo, torej Ha B3/C1 in koncem starejšega halštata Ha C2. Vanj je bila pokopana najmanj ena oseba.

GROB 1026 (slika 6.3.24; priloga 2, 4.2, 5.7)

Dokumentacijski podatki: SE 1137, 1143 / 1138, SEKTRO 2, KV G3

Časovna opredelitev: Ha B3/C1

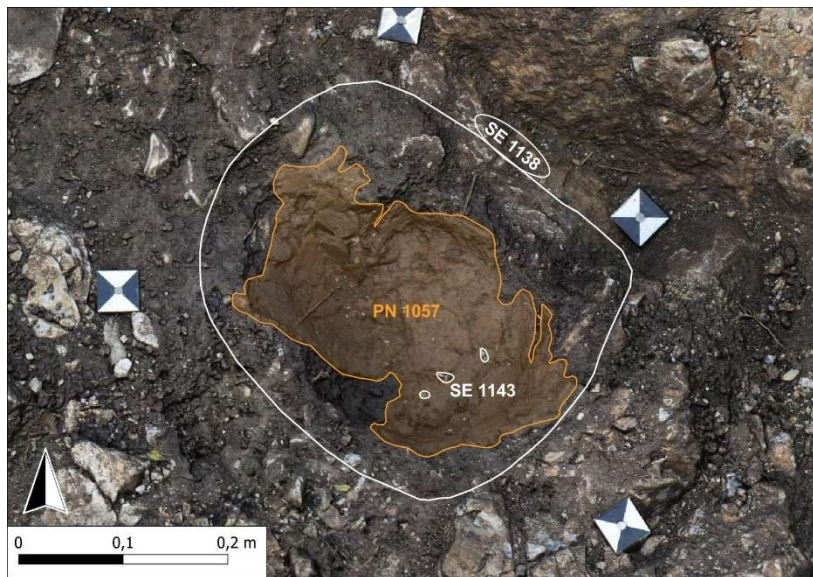
Tip pokopa: žarni pokop

Ohranjenost: močno poškodovan

Št. posameznikov, spol in starostna skupina

Najdbe: PN 1057 – keramičen lonca, odlomek skleda, odlomek saltaleona, prežgane živalske kosti.

najmanj ena oseba, mladostnik ali odrasla oseba, nedoločljive starosti

SLIKA 6.3.24

Pogled na interpretiran grob 1026.

Opis groba:

Grob se je nahajal na skrajnem zahodu izkopnega polja in grobišča in je najbolj južno ležeč grob na grobišču. Grobna jama (SE 1138) nepravilne ovalne oblike je bila vkopana v dolomitno skalo. Na dno grobne jame je bila položena keramična žara (PN 1057, T. 14: 1), v kateri so bile shranjene sežgane kosti (SE 1143) s skupno težo le 10,8 g. Med njimi so bili odkriti drobci prežganih živalskih kosti (0,2 g). Med odlomki žare se je nahajal odlomek sklede (T. 14: 2). Med mokrim sejanjem polnila je bil najden odlomek bronaste zvite žice oz. saltaleona (T. 14: 3). Ker grob ni ohranjen v celoti in ker je keramika močno uničena zaradi postepozicijskih procesov, ne moremo vedeti kolikšen delež posod je bil pravzaprav položen v grob in v kakšni obliki so bile, torej ali so bile pridane že razlomljene ali cele. Predvidevamo lahko, da so posode, ki so ohranjene le v odlomkih ustij in dna, kot je ustje T. 14: 2 iz groba 1026, morda pridane le kot odlomki.

Opis stratigrafskih enot in dela arhitekturnega elementa:

SE 1137 – zasutje iz rjavega peščenega melja (80 %) s posameznimi manjšimi kamni (velikosti do 5 cm; 10 %) in peskom (10 %). Med zemljino so se v manjši količini nahajale sežgane kosti (SE 1143). Nastalo je sekundarno s spiranjem zemljine izven groba.

SE 1143 – razdrobljene kalcinirane (bele) človeške kosti (100 %) položene v keramično žaro (PN 1057). So del polnila SE 1137. Teža: 10,8 g.

SE 1138 – vkop v tlorisu nepravilne ovalne in v preseku konkavne oblike. Stene vkopa so poševne in ostro postopoma prehajajo v konkavno dno. Vkop v dolomitno skalo (SE 1003). Velikosti: 0,62 × 0,4 × 0,15 m.

Opisi predmetov v grobu s tipo-kronološko opredelitvijo:

Od žare se je v grobu ohranil le del dna lonca, ki zaobljeno prehaja v vrečast trebuh (T. 14: 1), primerek je premalo ohranjen za konkretnejšo tipo-kronološko analizo. Poleg dna lonca se je v grobu nahajal še

odlomek sklede z navpičnim ustjem in blagim prehodom v spodnji del trupa (T. 14: 2). V širši okolici Vrhnike ni poznana podobna skleda, kot je iz groba 1026, poznamo pa jih iz naselbinskih kontekstov. Podobna skleda je bila odkrita v plasti iz 1. naselbinske faze na Taboru pri Vrabčah na Krasu, kjer je glede na primerjave in tudi absolutno datirana v prehod pozne bronaste v starejšo železno dobo torej Ha B3/C1 (Vinazza 2021, 426–427, T. 2: 10–11). Podoben primerek poznamo tudi iz sicer ožje časovno neopredeljenem kontekstu v hiši 21 iz Mosta na Soči, kjer je plast s tovrstno skledo datirana v mlajše halštatsko obdobje (Grahek 2018, 270–272). Odlomek bronastega saltaleona (T. 14: 3) ni ožje časovno opredeljiv. Na Notranjskem in Krasu se pojavljajo že v stopnji Notranjska I, ki predstavlja mlajše žarnogrobiščno obdobje pa vse do stopnje Notranjska IIIb/IV (Ha C2/D1) ko jih poznamo iz groba z Ulake nad Starim trgom pri Ložu (Bavdek, Tecco Hvala 2025, 113). Najpogosteje se sicer pojavljajo v grobovih stopnje Notranjska IIb in c, torej na koncu Ha B3 in Ha B3/C1, sočasno v stopnji Sv. Lucija Ib pa tudi na grobiščih svetolucijske skupine kot sta Tolmin in Kobarid. Na Mostu na Soči so najpogostejši pridatek v stopnji Sv. Lucija Ic, torej Ha C (Guštin 1973, 471; Kruh 2022, 514; Bavdek, Tecco Hvala 2025, 112–113). Imajo torej dolgo tradicijo uporabe in so povezani z žensko opravo oz. nošo (Bavdek, Tecco Hvala 2025, 111).

Osteološka analiza:

Analiza je pokazala, da kosti iz groba pripadajo najmanj eni osebi in sicer mladostniku ali odrasli osebi nedoločljivega spola. Pridatki v grobu morda nakazujejo na pokop ženske osebe.

Sklep:

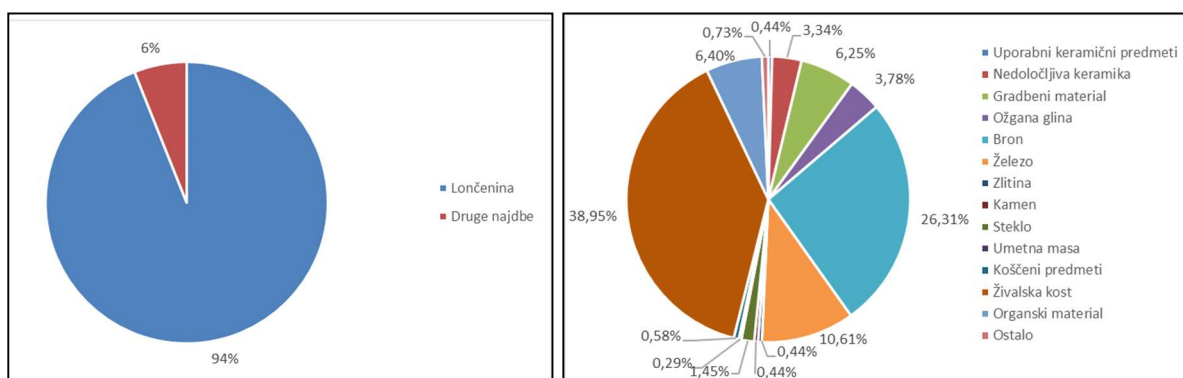
Grob 1026 bi lahko glede na skledo v njem datirali v čas stopnje Ha B3/C1, s to datacijo se sklada tudi datacija pojavnosti saltaleonov v grobovih. Prav saltaleon nakazuje na pokop ženske osebe, rezultati antropološke analize pa na pokop najmanj ene osebe, mladostnika ali odrasle osebe nedoločljivega spola.

7. NAJDBE

7.1. ARHEOLOŠKA IZKOPAVANJA

Med raziskavo smo shranili 11.417 najdb (priloga najdbe) s skupno maso 50.269 g oziroma približno 50,3 kg ter 3.982 g človeških kosti, ki smo jih opisali in dokumentirali v 294 enotah, označenih kot DIS.³ Predmetom, ki so bili med izvedbo terenskega dela raziskave prepoznani kot bolj izpovedni (bodisi zaradi časovne ali tipološke komponente) posebni, je bila dana številka posebne najdbe (PN). Takšnih predmetov je 61 (PN 1001–1061). Iz grobov in posebnih kontekstov je bila vzeta 100 % separacija – vzorec za mokro sejanje (SC 1001–1028). Med primarno obdelavo smo za nadaljnjo obdelavo izločili 124 predmetov.

Najdbe smo glede na material razdelili sledeče: lončenina (10.729 odlomkov, 39.436 g), uporabni keramični predmeti (3 odlomki, 64 g), nedoločljiva keramika (23 odlomki, 15 g), gradbeni material (43 kosov, 773 g), ožgana glina (26 primerkov, 71 g), bron (181 primerkov,⁴ 970 g), železo (73 primerkov, 114 g), zlitina (3 primerki, 15 g), kamen (3 primerki, 8.257 g), steklo (10 odlomkov, 71 g), umetna masa (2 primerka, 10 g), koščeni predmeti (4 odlomki, 1 g), živalska kost (268 odlomkov, 307 g), organski material (44 primerkov, 11 g) in ostalo (5 primerkov, 154 g) (sliki 7.1.1). Pod slednje smo uvrstili predmete iz nedoločljivih materialov.

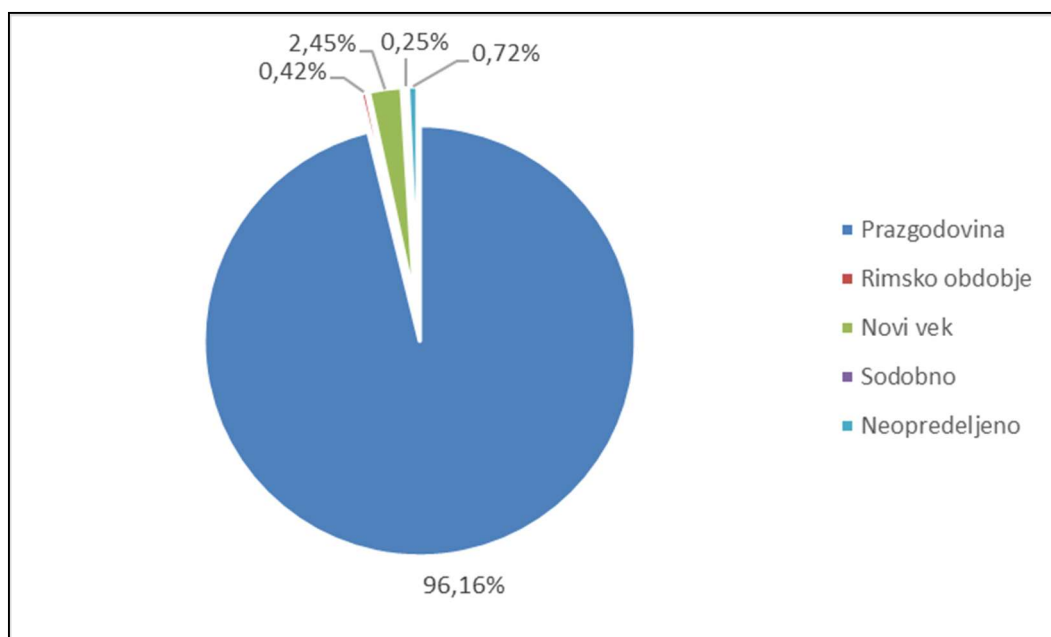
SLIKA 7.1.1

Levo: Deležni prikaz distribucije odkritih najdb (lončenina in drugo). Izračun je narejen glede na število primerkov. Desno: Deležni prikaz distribucije odkritih najdb brez lončenine. Izračun je narejen glede na število primerkov.

Kronološko smo najdbe opredelili v prazgodovino (10.979 kosov, 47.190 g), rimsko obdobje (48 kosov, 239 g), novi vek (280 kosov, 2.035 g) in sodoben čas (28 kosov, 243 g), 82 kosov s skupno maso 562 g pa časovno nismo opredelili (slika 7.1.2).

³ Med številčenjem na terenskem delu raziskave je prišlo do preskoka števil, in sicer enote DIS od 257 do 276 ne obstajajo. Hkrati so bile posamezne enote številčene dvakrat z različnimi DIS, pri čemer prihaja do razhajanj v dejanskem številu enot DIS in številu enot DIS na seznamu.

⁴ V ta seštevek ni všteto število odlomkov bronastega kotlička (PN 1009, 1010, 1022) in lasnice oziroma igle (PN 1025) iz groba 1013, ki sta bila predana naprej v konservacijo že v času terenskega dela raziskav.

SLIKA 7.1.2

Deležni prikaz kronološko opredeljenega gradiva. Izračun je narejen glede na število primerkov.

PRAZGODOVINA

V prazgodovino sodi 10.410 odlomkov lončenine, 3 odlomki uporabnih keramičnih predmetov, 5 odlomkov nedoločljive keramike, 8 primerkov žgane gline, 177 primerkov bronca, 63 primerkov železa, 3 primerki kamna, 2 primerka stekla, 262 odlomkov živalskih kosti in 42 primerkov organskega materiala. Večina najdb izhaja iz grobov (gr. 1001–1006, 1008–1023, 1026). Ravno slednje smo podrobno predstavili že v katalogu grobov (poglavje 6.3). Opisi bolj izpovednih predmetov iz preostalih plasti in struktur so podani v nadaljevanju.

V travni ruši (SE 1001) je bil odkrit odlomek vratu in ustja posode, najverjetneje lonca, z močno izvihanim ustjem (T. 14: 4), odlomek polno ulite bronaste narebrene ovratnice ali nanožnice, ki je bila najverjetneje namensko razlomljena (T. 14: 5) in popolnoma ohranjena bronasta igla, ki je bila v spodnjem delu zvita (T. 14: 6). Odlomek ustja bi lahko pripadal skoraj vsakemu izmed tipov loncev z izvihanimi ustji, ki so v rabi izjemno dolgo časovno obdobje, zato natančnejša kronološka opredelitev ni mogoča. Prelom posode in lončarska masa izkazujeta opredelitev odlomka v obdobje prazgodovine.

Odlomek narebrene zapestnice ali nanožnice (slika 7.1.3; T. 14: 5) pripada eni izmed različic tipa polnih narebrenih zapestnic ali nanožnic po Tecco Hvala (2012, 299–300). Pripadal bi lahko različici IIIa, katere obroč je sklenjen, različici IIIb, ki imajo dotikajoče se razprte konce ali različici IIIc, ki ima stanjšane presegojoče konce, vse po so značilen element ženske noše. Varianti IIIa in IIIb se na Dolenjskem pojavlja že v stopnji Stična 2, torej Ha C2, a je bolj pogost v stopnji kačastih in certoških fibul, poznamo pa ga še v negovski stopnji, torej ob koncu mlajšega halštata - Ha D, medtem ko je varianta IIIc v rabi le do certoške stopnje (Tecco Hvala 2012, 301–307). Na Notranjskem se tovrstne zapestnice ali nanožnice, predvsem tipa z zožanimi presegojočimi konci, pojavljajo v stopnji Notranjska IIc in Notranjska III, torej od konca Ha B3/C1 do konca Ha C2 (Guštin 1973, 471). Za svetolucijsko skupino niso značilne.

SLIKA 7.1.3

Odlomek narebrene zapestnice ali nanožnice odkrit v SE 1001.

Igla (T. 14: 6), odkrita v ornici je za prazgodovinsko obdobje nekoliko nenavadno oblikovana. Še najbolj je podobna iglam s sploščeno glavico, čeprav sploščitev ni tako očitna. Gre za razmeroma redek tip igle, ki ga poznamo iz enega od grobov odkritih na Dvorišču SAZU. Tovrstna igla je bila odkrita v Brežicah pri Škocjanu (Pabst 2012, 30–32, karta 5, list 5; Škvor Jernejčič 2014, 155) in je datiran na začetek mlajše žarnogrobiščne faze, na širšem prostoru pa se pojavljajo tudi primerki iz stopnje Ha C2 (Škvor Jernejčič 2014, 155).

V polnilu sicer sodobne jame (SE 1036) smo odkrili odlomek loka in zanke bronaste dvozankaste ločne fibule z votlim lokom. Fibula je bila najverjetneje namensko razlomljena (T. 15: 1). Ta tip je izpeljanka dvozankastih fibul, ki se je pojavljal v Posočju, na Notranjskem in na Dolenjskem. Medtem, ko so dolenski primerki večinoma precej veliki in okrašeni z vrezanim okrasom, so svetolucijski primerki precej manjši in neokrašeni, zato bi lahko zanje predpostavljali dve ločeni delavnici. Na grobiščih svetolucijske skupine se ta tip fibule pojavi v času stopnje Sv. Lucija Ic, torej v horizontu Ha C (Teržan, Trampuž Orel 1973, priloga 1; Teržan, Lo Schiavo, Trampuž-Orel 1984, T. 7A: 3, 27A: 4, 28C: 34G: 1, 40C: 1, 44A: 1, 45D: 1, 50E: 1, 112H: 1, 135A: 4, 136C: 1, 163E: 1, 166K: 1, 188D: 1). Svetolucijsko različico te fibule najdemo tudi na notranjskih grobiščih kot je Brežec pri Škocjanu (Ruaro Loseri et al. 1977, T. II/11: 1, 21: 1, XXX/12: 1) in Križna gora, kjer je prisotna tudi v skeletnih grobovih (Urleb 1974, T. 11: 5, 15: 2, 19: 13, 25: 3, 30). Najdemo jo tudi v obravnavanem grobu 1010 iz Tičnice pri Vrhniku (glej poglavje 8). Na Notranjskem je ta varianta fibule datirana v stopnjo Notranjska IIIb po Guštinu (1979) oz. stopnjo Ha C2 po srednjeevropski kronologiji (Guštin 1973, 473 sl. 2: 34; Guštin 1979, 27). Na nekropoli v Trnovem pri Ilirski Bistrici je ugotovljena nekoliko starejša datacija, saj se dvozankaste fibule z votlim lokom pojavljajo skupaj z materialom, ki je značilen za stopnje Notranjska IIb/c in IIIa, torej tudi za horizont Ha B3/C1 in

Ha C1 (Bavdek, Tecco Hvala 2025, 78). Fibule te vrste so značilen pridatek ženskih grobov, medtem ko igle označujejo moške grobove (Teržan, Termpuž 1973, 419; Teržan 2022, 357).

V jami SE 1041/1042 je bila odkrita delno ohranjena skleda z uvihanim ustjem, ki ima na ostenju najverjetneje aplicirano bradavico (T. 15: 2a-b). Tovrstne sklede se tako brez kot z okrasom bradavice pojavljajo, na najdiščih na območju današnje Slovenije in tudi na širšem območju, od začetka mlajše žarnogrobišnega obdobja (Ha B1) pa vse do konca starejše železne dobe (Ha D2), tako prisotnost sklede z uvihanim ustjem ne pripomore k natančnejši dataciji groba. V kolikor gre torej za skledo z uvihanim ustjem z aplicirano bradavico, ta kljub okrasu ni ožje časovno opredeljiva, zanjo velja enako široka datacija kot za sklede z uvihanim ustjem brez okrasa.

V koncentraciji lončenine (SE 1043) smo v gradivu prepoznali odlomek sklede z uvihanim ustjem z aplicirano bradavico (T. 15: 3) in dno delno ohranjenega masivnega lonca, ki se proti sredini tanjša, in ki tekoče prehaja v vrečast trebuh (T. 15: 4). Sklede z uvihanim ustjem z aplicirano bradavico se na najdiščih na območju današnje Slovenije in tudi širše pojavljajo od začetka mlajše žarnogrobišnega obdobja (Ha B1) pa vse do konca starejše železne dobe (Ha D2), tako da kljub okrasu niso ožje časovno opredeljive.

Dno masivnega manjšega lonca (T. 15: 4) z zelo debelim dnom in ostenjem je zaradi debeline ostenja na najdišču edinstven primer. Tudi sicer mu povsem ustreznih primerjav nismo uspeli najti, k čemur je gotovo pripomogla njegova delna ohranjenost. Ramena, vrat in ustja lonca namreč niso ohranjena. Oblikovno gre morda za enak lonec, kot ga poznamo iz groba 1002, ki ima primerjave v loncih t. i. prve skupine na Trnovem pri Ilirski Bistrici. Gre za lonce z ravnim ali rahlo vbočenim dnom in koničnim ostenjem, ki se dviga proti poudarjenim ramenom, ki so zaobljena in tekoče prehajajo v usločen vrat. Tovrstni lonci imajo izvihana ustja, zato lahko takšno ustje predvidevamo tudi za žaro groba 1002. Odkriti so bili v trnovskih grobovih XXXIII, 33, 41, 57, 77, 85, 104 in v grobu odkritem leta 1977 (Bavdek, Tecco Hvala 2025, T. 3A: 1, 17A: 1, 19: 16, 24A: 1, 28B: 2, 30E: 1, 36A: 1, sl. 3: 12: 5). Slednji so datirani v stopnjo Notranjska III oz. v horizont Ha C1 in Ha C2 po srednjeevropski kronologiji, kar potrjuje tudi C14 datacija groba 41, ki ga umešča v sredo 7. st. pr. n. št. (Bavdek, Tecco Hvala 2025, 78, 126). V to stopnjo, natančneje v stopnjo Notranjska IIIa, torej v čas Ha C1, je datiran tudi grob 32 s tovrstnim loncem iz grobišča Pod Kucijem na Šmihelu (Guštin 1979, 30. sl. 11, T. 41: 7). Podobno oblikovanih je tudi nekaj loncev iz grobišča na Mostu na Soči. Poznamo jih iz grobov 508, 502, 1828, ki niso ožje časovno opredeljena in v grobu 973, ki je datiran v stopnjo Sv. Lucija Ib2 oz. v Ha B3/C1 (Teržan, Trampuž Orel 1973, 420; Teržan, Lo Schiavo, Trampuž Orel 1985, T. 42: G, 48A: 1, 174: C, 100G: 4). Pojavnost podobno oblikovanih loncev poznamo tudi v nekaterih grobovih ljubljanskega grobišča na Dvorišču SAZU (11, 51, Škvor Jernejčič 2014, T. 5: 6, 23: 10). Grobovi s podobnimi lonci so datirani že v mlajšo fazo kulture žarnih grobišč, kar govori o začetkih pojavljanja tovrstnih loncev na širšem območju (Škvor Jernejčič 2014, 175). Podobno oblikovana sta tudi lonca iz grobov 1 in 2, odkritih leta 1944 na Kongresnem trgu (Škvor Jernejčič 2014, T. 163), prvi ni natančneje časovno opredeljen, drugi pa sodi v stopnjo Ljubljana IIIa, torej v Ha B3/C1 (Škvor Jernejčič 2014, 101). Pomembno je poudariti, da noben izmed navedenih primerjav ni tako masiven kot lonec iz koncentracije lončenine SE 1043.

Koncentracijo lončenine SE 1139 tvorijo odlomki dna delno ohranjenega lonca, ki zaobljeno prehaja v trebuh (T. 15: 5). Odlomki dna, ki najverjetneje pripadajo loncu, so preveč uničeni in fragmentirani, da bi jih lahko poskušali tipološko in kronološko opredeliti. Izgled in lončarska masa govorita v prid dataciji v čas prazgodovine.

V koluviju vrtače 1 (SE 1127) je bilo odkrito kamnito orodje iz kremenca (T. 16: 1) in sicer bazalni odlomek kline, katerega izvorne lokacije ne poznamo. Morda bi lahko v vrtačo prišlo z uničenjem katerega izmed odkritih grobov, ali pa drugih prazgodovinskih ostalin. V kolikor gre za kamnito orodje, ki se je v plasti znašlo zaradi uničenja enega izmed grobov, bi lahko zanj predvidevali podobno kot za orodje iz groba 1012. Največ primerjav za pridajanje kamnitega orodja v grobove lahko najdemo na grobišču z Dvorišča SAZU v Ljubljani, kjer je bilo kamnito orodje pridano kar v 25 grobov. Grobovi so datirani v čas od začetka pokopavanja na grobišču v fazo Ljubljana Ia2, torej Ha A, do zgodnje železne dobe, Ha B3/C1 in Ha C1. V mlajših halštatskih grobovih kamnitega orodja ni bilo. Glede na spremljajoče pridatke v grobovih in antropološke podatke, je bilo za ljubljansko grobišče mogoče skleniti, da je kamnito orodje značilen pridatek ženskih grobov, le v dveh primerih se namreč pojavlja v moških grobovih. Kamnita orodja se pojavljajo predvsem v ženskih grobovih tudi na dolenskih žarnih grobiščih, grobiščih severozahoda italskega polotoka in v Istri, zato B. Škvor Jernejčič pojav kamnitega orodja v ljubljanskih grobovih povezuje z območjem Dolenjskem, Istre in omenjenega dela Italije (182–183). Podobno najverjetneje velja tudi za grobišče na Tičnici.

V kolikor orodje ne izhaja iz groba, ni dovolj specifično, da bi ga bilo mogoče ožje časovno umestiti. Tako bi lahko pripadalo erodiranim depozitom iz zelo dolgega časovnega obdobja od paleolitika do eneolitika (ustna informacija M. Turk 29. 8. 2025).

Ravno tako v koluviju vrtače 1 (SE 1128) smo prepoznali odlomek navzven orientiranega ustja posode z ravnim robom ustja (T. 16: 2). Ustje je premalo ohranjeno za natančnejšo tipološko analizo. Prelom in lončarska masa potrjujeta širšo datacijo v čas prazgodovine.

V jami (SE 1129, 1134 /1130) smo odkrili več živalskih kosti, ki jih je prekrivala skleda z ravnim robom ustja. Njena zunanja površina je mestoma ožgana, na notranji površini so vidni ostanki temnega premaza (T. 16: 3). Tovrstne sklede so na širšem območju značilne za široko časovno obdobje od mlajše žarnogrobiščne do mlajšega halštata oz. do začetka Ha D2, ko jih poznamo na primer na naselbini na Mostu na Soči (Črešnar, Kramberger 2021, 77–78, sl. 4: S4/1; Grahek 2018, 302, sl. 27: Sk6). Kar se lepo vklopi na rezultat C – 14 datacije, ki zakop kosti s 68 % verjetnostjo umešča v čas med 517 in 409 pr. n. št..

V rjavi plasti SE 1118 v vrtači 2 smo odkrili odlomek ustja sklede z rahlo uvihanim ustjem (T. 16: 4), odlomek navzven orientiranega ustja posode z ravnim robom ustja, tik pod ustjem je izvečeno tanko gladko rebro (T. 16: 5) in delno ohranjeno keramično predilno vretenca stožčaste oblike (T. 16: 6, slika 7.1.4). Prvi izmed odlomkov posod pripada ustju sklede z uvihanim ustjem. Tovrstne sklede se na najdiščih na območju današnje Slovenije in tudi širše pojavljajo od začetka mlajše žarnogrobiščne doba (Ha B1) pa vse do konca starejše železne dobe (Ha D2), tako prisotnost sklede z uvihanim ustjem na pripomore k natančnejši dataciji groba ali druge vrste izvornega konteksta, iz katerega izhaja odlomek.

Drugi izmed odlomkov je zelo majhen in slabo ohranjen ter oblikovno razmeroma neznačilen, a izgled njegovega preloma in lončarska masa nakazujeta na datacijo v obdobje prazgodovine. Za natančnejšo tipološko analizo ni dovolj ohranjen.

Keramično predilno vretenca bi lahko izhajala iz katerega izmed grobov, ki bi pripadal osebi ženskega spola, saj so predilna vretenca povezana s predilstvom, ki ga razumemo predvsem kot žensko opravilo,

lahko pa prihaja tudi iz naselbinskega konteksta, kjer se predilna vretenca prav tako pogosto pojavljajo (Teržan, Trampuž Orel 1973, 419; Svobljak, Pogačnik 2002, 70; Tecco Hvala 2012, 431). Glede datacije njihovega pojavljanja v grobovih lahko povemo, da se na grobišču Dvorišče SAZU v Ljubljani in Tolminu pojavljajo že v grobovih mlajše žarnogrobiščne faze, njihovo število se na širšem geografskem območju poveča z začetkom starejše železne dobe, pojavljajo se tudi v mlajše halštatskem obdobju in niso ožje časovno opredeljivi (Tecco Hvala 2012, 341; Škvor Jernejčič 2014, 78; Grahek 2018, 286). Enako velja tudi za datacijo predilnih vretenc iz naselbinskih kontekstov (Grahek 2018, 286).

RIMSKO OBODBJE

V rimsko obdobje smo uvrstili 40 odlomkov lončenine, 3 odlomke nedoločljive keramike, 3 kose gradbenega materiala, železen žebliček (PN 1048; T. 16: 8) (*slika 7.1.4 levo*), odlomek jagode iz naravno obarvanega svetlo modrega stekla (PN 1046; T. 16: 9) (*slika 7.1.4 desno*) ter bronast novc (T. 16: 7). Največ najdb se je nahajalo v plasti SE 1117, posamezni odlomki pa v plasteh SE 1001, 1002, 1060, 1083 in 1118. Lončenina je močno fragmentirana, s precej zaobljenimi robovi. Prevladujejo odlomki ostenj oksidacijske namizne lončenine, dva prežgana odlomka dna krožnika smo pripisali namizni lončenini s premazom, dva odlomka noge in dva odlomka ostenja pa različnim amforam. V plasti SE 1117 je bili odkriti poznorimski bronast novc (T. 16: 7)⁵, izdan med letoma 324 in 329, ki lahko pripada Constantinu I., Crispusu, Constantinu II. ali Constantiusu II., kovnice pa ni bilo mogoče določiti. Novc sodi v *tip Providentiae Augg ali Caess*, s trdnjavo. Dalje smo v isti plasti odkrili železni žebliček za okovanje rimskodobnega vojaškega obuvala s polkroglasto glavico in petimi krožno razporejenimi buncicami na spodnji strani. Trn je kvadratnega preseka in upognjen (T. 15: 8). Sodi med zgodnje rimskodobne predmete, ki ga lahko po tipologiji iz Alesie uvrstimo v tip C, za katerega so značilne večje, pravilno razporejene bunkice (Brouquier-Reddé, Deyber 2001, 303–304, T. 93). Takšni žeblički so dobro izpričani na pozno republikanskih vojaških najdiščih, datiranih v čas med Cezarjevimi pohodi v Galiji in začetkom avgustovskega obdobja (Istenič 2019, 273–79). Njihova razširjenost na strateško pomembnih gradiščih, utrdbah in bojiščih v zahodni in osrednji Sloveniji priča o vojaških posegih Rimljanov, zlasti v času Oktavijanovih ilirskih vojn (35–33 pr. n. št.). Žebliček, najden na Vrhniku, se v ta kontekst jasno umešča, saj potrjuje zgodnjo prisotnost rimskih enot na ključnih prometnih poteh proti notranjosti Balkana (Istenič 2019, 286, 287). Poleg novca in žeblička je bil v plasti odkrit še odlomek jagode iz naravno obarvanega stekla (T. 15: 9), ki je žal časovno najmanj izpoveden. Saj se take jagode pojavljajo skozi daljše časovno obdobje.

⁵ Novc je določila dr. Alenka Miškec iz Numizmatičnega kabineta, Narodnega Muzeja Slovenije.

SLIKA 7.1.4

Levo: železni žebeljček za obuvalo. Desno: steklena jagoda. Oba predmeta sta bila odkrita v plasti SE 1117.

NOVI VEK

Kot novoveške smo opredelili 252 odlomkov lončenine, 2 odlomka nedoločljive keramike, 24 kosov gradbenega materiala, železen žebelj (PN 1050) in odlomek dna steklenice. Najdbe so se nahajale v plasteh 1001, 1002, 1035, 1038, 1041, 1057, 1060, 1079, 1102, posamezni odlomki pa še v plasteh SE 1117, 1118, 1127, 1128 in 1139 ter zasutih posameznih grobov, kamor so prišle sekundarno v postdepozicijskih procesih. Večina lončenine sodi med kuhinjsko lončenino (213 odlomkov). Gre za redukcijsko žgane lonce, glede na fakturo in obliko ustij verjetno zgodnje novoveške (*slika 7.1.5 levo*). Posamezni odlomki predvsem namiznega posodja sodi v sklop loščene lončenine (33 odlomkov), med katerimi se pojavljajo odlomki loščeni z zelenim, oker, rjavim in prozornim loščem (*slika 7.1.5 desno*). Šest odlomkov, med njimi odlomek ustja in pet odlomkov ostenj različnih skled oziroma krožnikov, smo pripisali engobirani lončenini.

SLIKA 7.1.5

Levo: Novoveški lonci. Desno: izbor loščene lončenine.

SODOBNO

V sodoben čas smo opredelili 16 kosov gradbenega materiala, železen žebelj (PN 1049), aluminijast zamašek steklenice, žeton za telefonsko govornico, 2 tulca nabojev (en iz zlitine, en plastični), 6 odlomkov stekla in odlomek plastičnega pokrovčka. Najdbe so se nahajale v mlajših plasteh SE 1001, 1002, 1035, 1041 in 1102. Železen žebelj (PN 1049) je bil sicer odkrit v zasutju SE 1109 v grobu 1020, ki

pa je v ta kontekst prišel kot posledica postdepozicijskih procesov, tako kot žebelj PN 1050. Večino sodobnih najdb lahko povežemo z aktivnostmi, ki so na območju raziskav potekale v okviru vojaškega poligona JLA.

NEOPREDELJENO

Časovno nismo opredelili 27 odlomkov lončenine, 13 odlomkov nedoločljive keramike, 18 kosov ožgane gline, 4 kosov brona, 7 kosov železa, 6 odlomkov živalskih kosti, 2 kosa organskega materiala, kosa ožganega lepa in 4 kosov predmetov iz prežganega nedoločljivega materiala. Najdbe so se nahajale v plasteh SE 1001, 1002, 1060, 1117, 1118 in 1128. Odlomki lončenine so zelo fragmentirani, večinoma gre za ostenja, ki so neizpovedna in težko opredeljiva. Železni predmeti so močno korodirani, glede na kontekst verjetno novoveški ali sodobni, medtem ko lahko za posamezne bronaste predmete domnevamo, da lahko prazgodovinski in rimskodobni, npr. igla s kijasto glavico iz SE 1001.

7.2. ARHEOLOŠKI TESTNI IZKOP

Med raziskavo smo shranili 16 najdb (priloga najdbe) s skupno maso 72 g, ki smo jih opisali in dokumentirali v 6 enotah, označenih kot DIS. Najdbe smo glede na material ločili sledeče: lončenina (9 odlomkov, 34 g), nedoločljiva keramika (1 odlomek, 1 g), ožgana glina (1 kos, 16 g), železo (1 kos, 4 g) in živalska kost (4 kosi, 17 g).

Največ najdb je sodilo v novi vek (7 kosov, 15 g), v prazgodovino smo opredelili le 1 odlomek (1 g), v rimsko obdobje pa 2 odlomka (16 g). Časovno nismo opredelili 6 kosov s skupno maso 40 g.

V prazgodovino smo opredelili odlomek keramične aplikle, bradavice iz sodobne plasti SE 1001 v sondi 1003. Rimskodobne najdbe so bile odkrite v sodobni plasti SE 1001 in plasti SE 1122 v sondi 1005, kamor smo opredelili odlomek ostenja amfore in odlomek nedoločljive keramike.

Med novoveškimi najdbami prevladuje lončenina (6 odlomkov), ki je zastopana le z odlomki ostenj različnih loncev. Ti se nahajali v plasti SE 1001 v sondah 1003 in 1006. Novec za ½ krajcarja iz sonde 1002 je bil odkrit kot detektorska najdba.

Časovno nismo opredelili odlomka ostenja posode, najverjetneje lonca, kosa ožgane gline in štirih odlomkov živalskih kosti iz plasti SE 1122 in 1123 v sondi 1005 ter SE 1001 v sondi 1006.

7.3 Katalog najdb

Kratice:

d. = debelina,

ohr. = ohranjen/a,

pr. = premer,

rek. = rekonstruiran/rekonstruirana,

š. = širina,

v. = višina.

Vse obravnavane keramične posode in njihovi odlomki so izdelani prostoročno.

KRATICE

SE = stratigrafska enota

PN = posebna najdba

SN = skupek najdb

odl. = odlomek

d. = dolžina odlomka

š. = širina odlomka

deb. = debelina

pr. = premer

v. = višina

ohr. viš. = ohranjena višina

t. = teža

Tabla 1

T. 1: 1

Grob 1001, SE 1004, sek 1, kv. J5, PN 1001. Delno ohranjen vrečast lonec (najverjetneje žara) z blagim prehodom kratkih neizrazitih ramen v vrat. v. 7,8 cm, š. 5,4 cm.

T. 1: 2

Grob 1001, SE 1004, sek 1, kv. J5, PN 1001. Delno ohranjena skleda z rahlo uvihanim ustjem. Rek. pr. ustja 20,7 cm, ohr. v. 3 cm.

T. 1: 3

Grob 1001, SE 1004, sek 1, kv. J5. Odlomek nedoločljivega predmeta iz bronaste pločevine. Najverjetneje poškodovan v ognju. V. 0,7 cm, š. 0,7 cm, d. 0,06 cm.

T. 1: 4

Grob 1001, SE 1014, sek 1, kv. J5. Odlomek nedoločljivega predmeta iz bronaste pločevine. Najverjetneje poškodovan v ognju. V. 1,7 cm, š. 2 cm, d. 0,09 cm.

T. 1: 5

Grob 1001, SE 1004, sek 1, kv. J5. Odlomek nedoločljivega predmeta iz bronaste pločevine. Najverjetneje poškodovan v ognju. V. 1,2 cm, š. 0,6 cm, d. 0,09–0,2 cm

T. 1: 6

Grob 1001, SE 1004, sek 1, kv. J5, PN 1002. Odlomek nedoločljivega predmeta iz bronaste pločevine. Najverjetneje poškodovan v ognju. V. 1 cm, š. 0,4 cm, d. 0,05 cm.

T. 1: 7

Grob 1001, SE 1004, sek 1, kv. J5, PN 1015. Odlomek nedoločljivega predmeta iz bronaste pločevine. V. 0,4 cm, š. 0,6 cm, d. 0,06 cm.

T. 1: 8

Grob 1002, SE 1006, sek 1, kv. J5, PN 1003. Delno ohranjen lonec (žara) z rahlo vbočenim dnom, ostrim prehodom dna v nekoliko vbočen vrečast tebu, ki tekoče prehaja v zaobljena ramena. Ta tekoče prehajajo v najverjetneje nekoliko usločen stožčast vrat. Na notranji površini lonca ostanki temnega premaza. Pr. dna 15,3 cm, rek. ohr. v. 22,8 cm.

T. 1: 9

Grob 1002, SE 1006, sek 1, kv. J5, PN 1003.

Odlomek ustja skleda z uvihanim ustjem V. 1,5 cm, š. 1,5 cm.

T. 1: 10

Grob 1002, SE 1006, sek 1, kv. J5, PN 1003. Delno ohranjena skleda z uvihanim ustjem. Rek. pr. ustja 15,6 cm, rek. pr. dna 6 cm, rek. ohr. v. 6,9 cm.

T. 1: 11

Grob 1002, SE 1006, sek 1, kv. J5, PN 1016. Odlomek dvozankaste ločne fibule z votlim lokom. Ohranjene je le del prehoda ene izmed zank v lok. Močno poškodovan v ognju poškodovan v ognju. V. 1,7 cm, š. 0,9 cm, d. 0,1–0,4 cm.

T. 1: 12a

Grob 1002, SE 1006, sek 1, kv. J5, PN 1004. Odlomek bronaste igle nedoločljivega tipa ali gladke ulite bronaste zapestnice. Poškodovana v ognju in najverjetneje namensko razlomljena. V. 3,2 cm, š. 0,3 cm, d. 0,3 cm.

T. 1: 12b

Grob 1002, SE 1006, sek 1, kv. J5, PN 1004. Odlomek bronaste igle nedoločljivega tipa ali gladke ulite bronaste zapestnice. Poškodovana v ognju in najverjetneje namensko razlomljena. V. 3,2 cm, š. 1,8 cm, d. 0,3 cm.

T. 1: 13a

Grob 1002, SE 1006, sek 1, kv. J5. Odlomek dvojnokrižne pasne sponse, ki je na sredini okrašen z vdolbino, ki jo obkrožata dva vrezana kroga, kraki so na robovih okrašeni s poševnimi vrezi. V. 1,4 cm, š. 1 cm, d. 0,2 cm.

T. 1: 13b

Grob 1002, SE 1006, sek 1, kv. J5. Odlomek dvojnokrižne pasne sponse. Ohranjen je le en izmed krakov. Na robu je okrašen s poševnimi vrezi. Najverjetneje del T. 1: 13a. V. 0,7 cm, š. 0,6 cm, d. 0,1 cm.

Tabla 2

T.2: 1a

Grob 1002, SE 1006, sek 1, kv. J5. Odlomek bronastega saltaleona. V. 0,3 cm, š. 0,6 cm, d. 0,09 cm.

T.2: 1b

Grob 1002, SE 1006, sek 1, kv. J5. Odlomek bronastega saltaleona. V. 0,3 cm, š. 0,3 cm, d. 0,09 cm.

T. 2: 1c

Grob 1002, SE 1006, sek 1, kv. J5. Odlomek bronastega saltaleona. V. 0,4 cm, š. 0,6 cm, d. 0,06 cm.

T. 2: 2

Grob 1002, SE 1006, sek 1, kv. J5. Ovalna steklena jagoda temno modre barve. Pr. 0,8 cm, pr. luknjice 0,4 cm, v. 0,4 cm.

T. 2: 3

Grob 1003, SE 1008, sek 1, kv. I5, PN 1005. Pitos z nekoliko odebeljenim sedlastim prehodom dna v rahlo usločen vrečast trebuh. Ta tekoče prehaja v zaobljena ramena, ki tekoče prehajajo v rahlo usločen kratek vrat. Ta tekoče prehaja v izvihano ustje. Pr. ustja 12,9 cm, pr. dna 21,6 cm, rek. v. 42,6 cm.

T. 2: 4

Grob 1003, SE 1008, sek 1, kv. I5, PN 1005. Delno ohranjen kroglast lonec (najverjetneje žara) z ostrim prehodom dna v trebuh. Ustje je najverjetneje izvihano. Na zunanji površini ostanki temnega premaza. Rek pr. dna 14,4 cm, rek. ohr. v. 10,5 cm.

Tabla 3

T. 3: 1

Grob 1003, SE 1008, sek 1, kv. I5. Delno ohranjena skleda z uvihanim ustjem z aplicirano vodoravno preluknjano bradavico. Rek. pr. dna 7,2 cm, rek. ohr. v. 8,7 cm.

T. 3: 2

Grob 1003, SE 1058, sek 1, kv. I5. Odlomek bronastega predmeta. Najverjetneje namensko razlomljen. V. 0,6 cm, š. 1,1 cm, d. 0,2 cm.

T. 3: 3

Grob 1003, SE 1058, sek 1, kv. I5, PN 1018. Odlomek široke masivne bronaste zapestnice trikotnega oz. D preseka. Najverjetneje namensko razlomljena. V. 1,2 cm, š. 1,3 cm, d.

T. 3: 4

Grob 1003, SE 1008, sek 1, kv. I5. Odlomek tanke bronaste pločevine, okrašene s tremi luknjicami.

Najverjetneje poškodovan v ognju. V. 1,2 cm, š. 2,3 cm, d. 0,3 cm.

T. 3: 5

Grob 1003, SE 1058, sek 1, kv. I5. Odlomek nedoločljivega predmeta iz bronaste pločevine. V. 0,8 cm, š. 0,6 cm, d. 0,04 cm.

T. 3: 6

Grob 1003, SE 1058, sek 1, kv. I5. Odlomek nedoločljivega predmeta iz bronaste pločevine. Najverjetneje poškodovan v ognju. V. 1,5 cm, š. 0,7 cm, d. 0,03 cm.

T. 3: 7

Grob 1003, SE 1005, 1058, sek 1, kv. I5, PN 1005. Odlomek vrha železne igle z zankasto uvito glavico. Močno poškodovan. V. 1,3 cm, š. 0,7 cm, d. 0,2–0,6 cm.

T. 3: 8

Grob 1003, SE 1005, 1058, sek 1, kv. I5, PN 1005. Odlomek votlega cevastega železnega predmeta. Močno poškodovan. V. 1,9 cm, š. 0,8 cm, d. 0,2 cm.

T. 3: 9

Grob 1003, SE 1005, 1058, sek 1, kv. I5, PN 1005. Odlomek votlega cevastega železnega predmeta. Močno poškodovan. V. 1,3 cm, š. 0,5 cm, d. 0,08 cm.

T. 3: 10

Grob 1003, SE 1005, 1058, sek 1, kv. I5, PN 1005. Odlomek votlega cevastega železnega predmeta. Močno poškodovan. V. 1,7 cm, š. 0,8 cm, d. 0,2 cm.

T. 3: 11

Grob 1003, SE 1005, 1058, sek 1, kv. I5, PN 1005. Odlomek železnega predmeta. Močno poškodovan. V. 1,2 cm, š. 0,8 cm, d. 0,3–0,5 cm.

T. 3: 12

Grob 1004, SE 1010, sek 1, kv. J4, PN 1006. Dno delno ohranjenega lonca (žare) z odebeljenim sedlastim prehodom v kroglast trebuh. Pr. dna 16,2 cm, ohr. v. 6,1 cm⁶.

T. 3: 13

Grob 1005, SE 1012, 1051, sek 1, kv. K4, PN 1007. Dno delno ohranjenega lonca (žare), ki zaobljeno

⁶ V grobu 1004 je bil odkrit tudi kos ostenja posode (žare ali druge posode) velikosti 2,5×2,5 cm, z luknjo velikosti 0,6×0,6 cm, po izkopavanju žal izgubljen ali razlomljen do neprepoznavnosti.

prehaja v vrečast trebuh. Na notranji površini ostanki temnega premaza. Pr. dna 16 cm, ohr. v. 6,2 cm.

T. 3: 14

Grob 1005, SE 1012, sek 1, kv. K4. Delno ohranjena skleda z uvihanim ustjem. Rek. pr. ustja 14,5 cm, rek. pr. dna 9,2 cm, rek. ohr. v. 5,9 cm

Tabla 4

T. 4: 1

Grob 1006, SE 1027, sek 1, kv. I6, PN 1008. Močno poškodovan odlomek dna posode, najverjetneje lonca (morda žare). V. 3,1 cm, š. 4,2 cm.

T. 4: 2

Grob 1006, SE 1027, sek 1, kv. I6, PN 1008. Odlomek nedoločljivega predmeta iz bronaste pločevine. Poškodovan v ognju. V. 1,4 cm, š. 1,7 cm, d. 0,04 cm.

T. 4: 3

Grob 1008, SE 1054, sek 1, kv. J4, PN 1013. Delno ohranjen lonec (žara) z zaobljenim prehodom dna v kroglast trebuh. Ustje lonca je navpično, rob ustja je raven. Vrat najverjetneje tekoče prehaja v ramena. Rek. pr. ustja 23,9 cm, pr. dna 19,2 cm, ohr. v. 21 cm.

T. 4: 4

Grob 1008, SE 1054, sek 1, kv. J4, PN 1013, 1017. Delno ohranjena skleda z uvihanim ustjem. Rek. pr. ustja 23,1 cm, ohr. v. 5,9 cm.

T. 4: 5

Grob 1008, SE 1054, sek 1, kv. J4, PN 1011. Keramično predilno vretence bikonične oblike. Na dveh mestih morda namensko odlomljeno. Pr. 1,7 cm in 3,8 cm, pr. luknjice 0,8 cm, v. 2,4 cm.

T. 4: 6

Grob 1008, SE 1054, sek 1, kv. J4. Ploščata drobna steklena jagoda svetlo modre barve. Pr. 0,4 cm, pr. luknjice 0,2 cm, v. 0,1–0,2 cm.

T. 4: 7

Grob 1009, SE 1061, sek 1, kv. J3, PN 1020. Dno delno ohranjenega lonca (žare), ki zaobljeno prehaja v trebuh. Na notranji površini ostanki temnega premaza. Pr. dna 13, 8 cm, ohr.

Tabla 5

T. 5: 1

Grob 1010, SE 1046, sek 1, kv. J7, PN 1023. Delno ohranjen lonec (žara) z ostrim prehodom dna v rahlo

vbočen trebuh, ki tekoče prehaja v kratka ramena. Ta ostro prehajajo v stožčast vrat, ta pa v navpično ustje z ravnim robom. Na notranji površini temen premaz. Na zunanji površini sta v odlomku ramena ohranjeni dve po žganju izvrtani luknjici velikosti 0,4×0,4×0,5 in 0,4×0,4×0,4 cm. Rek. pr. ustja 24,9 cm, pr. dna 14,5 cm, rek. v. 23,6 cm.

T. 5: 2

Grob 1010, SE 1046, sek 1, kv. J7, PN 1023. Delno ohranjena skleda z rahlo uvihanim ustjem. V. 1,5 cm, š. 1,3 cm.

T. 5: 3

Grob 1010, SE 1046, sek 1, kv. J7, PN 1023. Odlomek posode, najverjetneje manjšega lonca, z močno izvihanim ustjem. V. 1,5 cm, š. 2,4 cm.

T. 5: 4

Grob 1010, SE 1046, sek 1, kv. J7, PN 1023. Delno ohranjena skleda z uvihanim ustjem na nogi. Na notranji površini ostanki temnega premaza. Rek. pr. ustja 13 cm, rek. ohr. v. 7,8 cm.

T. 5: 5

Grob 1010, SE 1046, sek 1, kv. J7, PN 1023. Delno ohranjen lonec s stožčastim vratom, ki ostro prehaja v kratko izvihano ustje. Rek. pr. ustja 22,5 cm, ohr. v. 2,9 cm.

T. 5: 6

Grob 1010, SE 1046, sek 1, kv. J7, PN 1025. Odlomek bronaste igle nedoločljivega tipa. V. 4,7 cm, š. 2,9 cm, d. 0,2–0,3 cm.

T. 5: 7a

Grob 1010, SE 1046, sek 1, kv. J7. Odlomek loka bronaste dvozankaste fibule z votlim lokom. V. 2,6 cm, š. 2,7 cm, d. 0,07 cm.

T. 5: 7b

Grob 1010, SE 1046, sek 1, kv. J7. Odlomek noge in zanke bronaste dvozankaste fibule z votlim lokom. V. 0,9 cm, š. 1,8 cm, d. 0,1–0,4 cm.

Tabla 6

T. 6: Grob 1010, SE 1046, sek 1, kv. J7, PN 1009, 1010, 1022. Odlomki približno polovice bronastega kotlička s po dvema enojnima križnima atašama in dvema ulitima tordiranimi ročajema. Šrafirani kvadrati kot celota tvorijo obliko tekočega meandra. Deseta

vrstica okrasa ni razdeljena na kvadratke, temveč gre za trak z okrasom pokončnih šrafiranih trikotnikov. Odlomki kažejo znake bolj ali manj intenzivnega stika z ognjem in namenskega razkosavanja. Rek. pr. ustja, 24,4 cm, ohr. v. z atašami 12,4 cm, ohr. v. z ročaji 21,9 cm, d. ustja 0,2 cm, d. ostenja 0,1-0,2 cm.

T. 6: 1a

Trije odlomki bronastega polno ulitega tordiranega ročaja z zaključki v obliki črke S ali ptičje glave in polkroglastim gumbom na enem izmed koncev. Drug konec je bil, najverjetneje z namenom popravila, preoblikovan in sicer skovan oz. sploščen je v polkrožno zaključeno ploščico, ki ima na sredini predrtino. Odlomki tega ročaja niso tako intenzivno poškodovani zaradi stika z ognjem, njihovi konci pa kljub temu nakazujejo na namensko razkosavanje. V. 9,5 cm, ohr. š. 23,9 cm, d. 0,4-0,9 cm.

T. 6: 1b

Trije odlomki bronastega polno ulitega tordiranega ročaja z zaključki v obliki črke S ali ptičje glave in polkroglastimi gumbi na koncih, ki na tem ročaju manjkajo, na njihovo prisotnost sklepamo na podlagi drugega ročaja. Ohranjeni odlomki so močno poškodovani in deformirani zaradi stika z ognjem. Na srednji odlomek, ki je najbolj poškodovan in močno zvit, je pritaljen kos bronaste pločevine, najverjetneje del ostenja kotlička. Konci odlomkov ročaja kažejo znake namenskega razkosavanja. V. 9,7 cm, ohr. š. 25, 6 cm, d. 0,4-0,9 cm.

T. 6: 1c

Delno ohranjena podaljšana enojna križna ataša. V celoti je ohranjen le levi krak s tremi koničastimi zaključki, ki je bil na kotliček pritrjen s stožčasto zakovico, ki je na zadnji strani odbita, in polovica spodnjega kraka, desni krak povsem manjka. Konec spodnjega in desnega kraka nakazujeta na namensko razkosavanje oz. lomljenje. Na zadnjo stran ataše je pritaljena bronasta pločevina, najverjetneje ostenje kotlička in del zakovice, ki je atašo povezovala s kotličkom, kar nakazuje na stik ataše in kotlička z ognjem. Ohr. v. 6,9 cm, š. 5,2 cm, d. ataše 0,6 cm, d. pritaljene pločevine 0,1 cm.

T. 6: 1d

V celoti ohranjena podaljšana enojna križna ataša s tremi koničastimi zaključki na vsakem izmed treh krakov, ki so na kotliček pritrjeni s po tremi stožčastimi ali zaobljenimi zakovicami. Ostenje kotlička je ohranjeno le okrog spodnje zakovice, ki je edina ohranjena v celoti, drugi dve sta na zadnjem delu odbiti. V. 12, 0 cm, š. 6,5 cm, d. 0,2-0,6 cm

T. 6: 1e

Dva odlomka delno ohranjene podaljšane enojne križne ataše. V celoti je ohranjen le desni krak s tremi koničastimi zaključki, ki je bil na kotliček pritrjen z zaobljeno zakovico, ki je na zadnji strani odbita, in polovica spodnjega kraka, levi krak povsem manjka. Spodnji odlomek ataše je poškodovan in deformiran zaradi stika z ognjem, konci obeh odlomkov nakazujejo na namensko razkosavanje. Ohr. v. 8,2 cm, š. 4,6 cm, d. 0,5-0,7 cm.

T. 6: 1f

Odlomek sprednjega dela zaobljene zakovice, s katero je bil na kotiček pritrjen krak ene izmed križnih ataš. V. 1,0 cm, š. 1,0 cm, d. 1,0 cm.

T. 6: 1g

Odlomek zadnjega dela zakovice, s katero je bil na kotliček pritrjen krak ene izmed križnih ataš. V. 1,0 cm, š. 1,0 cm, d. 0,4 cm.

Tabla 7

T. 7: 1a

Dva odlomka v celoti ohranjene podaljšane enojne križne ataše s tremi koničastimi zaključki na vsakem izmed treh krakov, ki so na kotliček pritrjeni s po tremi stožčastimi ali zaobljenimi zakovicami, nobena od njih ni ohranjena v celoti, zadnji deli so odbiti. Zgornji odlomek ataše je pritrjen na odlomek ustja in ostenja kotlička iz bronaste pločevine, ki je dobro ohranjeno. Ostenje je tik pod ustjem okrašeno z vrezanim okrasom in sicer je razdeljeno na šest vrstic. Konca odlomkov kažeta znake namenskega razkosavanja. V. ataše 12,4 cm, v. ostenja 3,5 cm, š. ataše 7,1 cm, š. ostenja 7,3 cm, d. ataše 0,2-0,7 cm, d. ustja 0,2 cm, d. ostenja 0,1-0,2 cm.

T. 7: 1b

Močno poškodovan odlomek ustja in ostenja kotlička iz bronaste pločevine. Pod robom ustja je ostenje okrašeno z vrezanim okrasom. Usmerjenost šrafur med dvema sosednjima vrsticama se razlikuje. Površina odlomka je zvita, valovita in nagrbančena. Na zadnjo stran je pritaljen drug kos bronaste pločevine, najverjetneje del neokrašenega ostenja kotlička, ki je prav tako zvit in valovit, kar nakazuje na stik z ognjem. Ohr. v. 4,8 cm, š. 5,6 cm, d. ustja, 0,2 cm, d. ostenja 0,1-0,2 cm, d. pritaljene pločevine 0,03-0,1 cm.

T. 7: 1c

Dobro ohranjen odlomek ustja in ostenja kotlička iz bronaste pločevine. Pod robom ustja je ostenje okrašeno z vrezanim okrasom in sicer z devetimi vrsticami, razdeljenimi na kvadratke in pravokotnike, ki so poševno šrafirani in deseto vrstico, ki je trak pokončnih šrafiranih trikotnikov. Odlomek je nekoliko deformiran, a na njem ni očitnih znakov stika z ognjem. Ohr. v. 9,2 cm, š. 13,2 cm, d. ustja 0,2 cm, d. ostenja 0,1-0,2 cm.

T. 7: 1d

Odlomek ustja in ostenja kotlička iz bronaste pločevine. Pod robom ustja je ostenje okrašeno z vrezanim okrasom in sicer s tremi vrsticami, razdeljenimi na kvadratke in pravokotnike, ki so poševno šrafirani. Odlomek je blago zvit, na njem ni izrazitih znakov stika z ognjem. Ohr. v. 1,9 cm, š. 2,0 cm, d. ustja 0,2 cm, d. ostenja 0,2-0,1.

T. 7: 1e

Odlomek ustja in ostenja kotlička iz bronaste pločevine. V. 0,6 cm, š. 0,7 cm, d. ustja 0,2 cm, d. ostenja 0,1-0,2 cm.

T. 7: 1f

Dobro ohranjen odlomek ostenja kotlička iz bronaste pločevine. Okrašeno je z vrezanim okrasom in sicer s tremi vrsticami, razdeljenimi na kvadratke in pravokotnike, ki so poševno šrafirani in četrto vrstico, ki je pas pokončnih šrafiranih trikotnikov. Odlomek je rahlo zvit, na njem ni izrazitih znakov stika z ognjem. Ohr. v. 6,8 cm, š. 10,6 cm, d. 0,1-0,2 cm.

T. 7: 1g

Odlomek ostenja kotlička iz bronaste pločevine. Okrašeno je z vrezanim okrasom in sicer s tremi vrsticami, razdeljenimi na kvadratke in pravokotnike, ki so poševno šrafirani in četrto vrstico, ki je pas pokončnih šrafiranih trikotnikov. Odlomek je zvit, na njem ni izrazitih znakov stika z ognjem. Ohr. v. 2,0 cm, š. 3,3 cm, d. 0,1 cm.

T. 7: 1h

Odlomek neokrašenega ostenja kotlička iz bronaste pločevine, najverjetneje prehoda v dno. Odlomek je nekoliko sploščen, na njem ni izrazitih znakov stika z ognjem. Ohr. v. 4,1 cm, š. 8,6 cm, d. 0,1 cm.

Tabla 8

T. 8: 1

Grob 1011, SE 1064, 1070, 1048, sek 1, kv. J/K6, PN 1024. Dno delno ohranjenega lonca (žare) z rahlo odebeljenim sedlastim prehodom v kroglast trebuh.

Na notranji površini ostanki temnega premaza. Rek. pr. dna 13,8 cm, ohr. v. 3,2 cm.

T. 8: 2

Grob 1012, SE 1066, 1073, sek 1, kv. K7, PN 1026 Delno ohranjen lonec (žara), katerega okroglast trebuh tekoče prehaja v zaobljena ramena, ta pa razmeroma izrazito prehajajo v navzven orientiran vrat in močno izvihano ustje. Na ramenih okrašen z dvema apliciranima bradavicama. Na notranji površini ostanki temnega premaza. Rek. pr. ustja 20,1 cm, ohr. v. 8,9 cm.

T. 8: 3

Grob 1012, SE 1066, sek 1, kv. K7, PN 1027. Skleda z uvihanim ustjem z aplicirano vodoravno preluknjano bradavico. Pr. ustja 15,9 cm, pr. dna 5,8 cm, v. 7,1–8,1 cm.

T. 8: 4

Grob 1012, SE 1066, sek 1, kv. K7, PN 1028. Skleda z uvihanim ustjem s poškodovano aplicirano vodoravno preluknjano bradavico. Pr. ustja 16,5 cm, pr. dna 6,9 cm, v. 6,9 cm.

T. 8: 5

Grob 1012, SE 1066, sek 1, kv. K7. Kremenov odbitek. V. 1 cm, š. 0,6 cm, d. 0,2 cm.

T. 8: 6

Grob 1014, SE 1098, sek 1, kv. I3, PN 1035. Delno ohranjen lonec. Dno zaobljeno prehaja v vrečast trebuh, ta tekoče prehaja v neizrazita ramena, ta pa razmeroma ostro prehajajo v vrat, ustje je izvihano. Na ramenih je aplicirano poševno, široko in plitko gladko rebro. Na zunanji površini enega izmed odlomkov je ohranjena po žganju izvrtana luknjica 0,7×0,8×0,3 cm, na drugem odlomku luknjica velikosti 0,3×0,3×0,2 cm, na tretjem pa luknjica velikosti 0,6×0,6×0,5 cm. En izmed odlomkov je bil po žganju prevrtan z dvema luknjicama velikosti 0,9×0,9 cm. rek. Pr. dna 7,8 cm, rek. ohr. v. 16,8 cm.

T. 8: 7

Grob 1015, SE 1092, sek 1, kv. H/I3, PN 1031. Dno delno ohranjenega lonca (žare) z rahlo odebeljenim sedlastim prehodom v kroglast trebuh. Na notranji površini ostanki temnega premaza. Pr. dna 11,4 cm, ohr. v. 10,5 cm.

T. 8: 8

Grob 1015, SE 1092, sek 1, kv. H/I3. Delno ohranjena skleda z uvihanim ustjem s poškodovano aplicirano vodoravno preluknjano bradavico. V. 3,1 cm, š. 3,6 cm.

T. 8: 9

Grob 1015, SE 1092, sek 1, kv. H/13, PN 1032. Delno ohranjena bronasta eno ali dvozankasta ločna fibula. Poškodovana v ognju, konci nakazujejo na namensko razkosavanje. V. 3,5 cm, š. 7,9 cm, d. 0,3–0,6 cm.

Tabla 9

T. 9: 1

Grob 1013, SE 1088, sek 1, kv. H5, PN 1037. Odlomek loka trodelne dvozankaste ločne fibule. Lok je razčlenjen z odebelitvami, ki so okrašene z vtolčenimi pari krožca s piko (očesci). Med dvema krožcema s piko je pravokotna ali nepravilno oblikovana bradavica. Na enem koncu loka je ohranjen ploščat pravokoten zatič za pritrnitev zanke z ного ali zanke z iglo, na drugem koncu je lok namensko odlomljen. V. 5,4 cm, š. 10,3 cm, d. 0,7–1,1 cm.

T. 9: 2

Grob 1013, SE 1088, sek 1, kv. H5, PN 1039. Odlomek bronaste polno ulite gladke ovratnice. Najverjetneje namensko razlomljena V. 10 cm, š. 3,6 cm, d. 0,3–0,5 cm.

T. 9: 3a

Grob 1013, SE 1088, sek 1, kv. H5, PN 1040. Odlomek polno ulite bronaste zapestnice z gladko površino. Močno poškodovana in deformirana zaradi stika z ognjem. Najverjetneje namensko razlomljena. V. 1,6 cm, š. 2,9 cm, d. 0,5–0,8 cm.

T. 9: 3b

Grob 1013, SE 1088, sek 1, kv. H5, PN 1036. Odlomek polno ulite bronaste zapestnice z gladko površino. Močno poškodovana in deformirana zaradi stika z ognjem. Najverjetneje namensko razlomljena. V. 4,2 cm, š. 7,8 cm, d. 0,6–0,9 cm.

Tabla 10

T. 10: 1

Grob 1013, SE 1088, sek 1, kv. H5, PN 1029. Polno ulita bronasta zapestnica z gladko površino in sklenjenimi konci. Okrašena je s tremi snopi devetih navpičnih vrezov, med njimi pa še s po tremi vrezji, ki tvorijo obliko "zvezde", t. j. z enim navpičnim in dvema poševnima vrezoma, ki ga sekata. V. 7,4 cm, š. 7,4 cm, d. 0,6–1,0 cm.

T. 10: 2

Grob 1013, SE 1088, sek 1, kv. H5, PN 1060. Trakast lasni obroček iz bronaste pločevine z zožitvijo pravokotnega preseka na sredini. Na zunanji strani je obroček okrašen s kratkimi poševnimi vrezji, ki tvorijo enojno ali dvojno cik-cak linijo. Pr. 4,1 cm, v. 0,8 cm, d. 0,04–0,2 cm.

T. 10: 3

Grob 1013, SE 1088, sek 1, kv. H5. Kroglasta steklena jagoda temno modre barve. Znotraj luknjice so vidni ostanki brona, ki nakazujejo, da je bila jagoda pritrjena na bronasto žico, morda uhan ali fibulo. Najverjetneje poškodovana v ognju. Pr. 0,9 cm, pr. luknjice 0,3 cm, v. 0,6 cm.

Tabla 11

T. 11: 1

Grob 1016, SE 1095, sek 1, kv. H3, PN 1033. Dno in ostenje delno ohranjenega lonca (žare) z vbočnim dnom, ki zaobljeno prehaja v vrečast trebuh. Pr. dna 17,1 cm, ohr. v. 11,6 cm.

T. 11: 2

Grob 1017, SE 1100, sek 1, kv. G/H3, **PN 1038**. Dno delno ohranjenega lonca, z rahlo odebeljenim sedlastim prehodom v kroglast trebuh. Na notranji površini ostanki temnega premaza. Pr. dna 15,5 cm, ohr. v. 6,9 cm.⁷

T. 11: 3

Grob 1018, SE 1103, sek 1, kv. H5, **PN 1030, 1034**. Dno delno ohranjenega lonca, z rahlo odebeljenim sedlastim prehodom v vrečast trebuh. Pr. dna 14,7 cm, ohr. v. 11,8 cm.

T. 11: 4

Grob 1019, SE 1106, sek 1, kv. I4, **PN 1041**. Dno delno ohranjenega lonca z vbočnim dnom, ki zaobljeno prehaja v kroglast trebuh. Pr. dna 15,3 cm, ohr. v. 3,9 cm

Tabla 12

T. 12: 1

Grob 1020, SE 1109, sek 1, kv. H5, **PN 1042**. Pitos z zaobljenim prehodom dna v vrečast trebuh. Ta tekoče prehaja v zaobljena ramena, ta pa tekoče v kratek pokončen vrat. Vrat tekoče prehaja v rahlo

⁷Poleg nje sta bila v grobu odkrita še dva odlomka druge posode, najverjetneje lonca, ki nista bila dovolj opredeljiva za izris.

izvihano ustje. Na notranji površini temen premaz, na dnu morda tudi zogleneli ostanki hrane. Na enem izmed odlomkov je na zunanji površini ohranjena po žganju izvrtana luknjica velikosti 0,5×0,4×0,7 cm. Pr. ustja 31,2 cm, pr. dna 23,4 cm, rek. v. 42,6 cm.

T. 12: 2

Grob 1020, SE 1109, sek 1, kv. H5, **PN 1042**. Delno ohranjen manjši lonec na nogi. Noga je okrašena s štirimi vodoravnimi kanelurami, dvema pri vrhu in dvema pri dnu, in tekoče prehaja v najverjetneje trebušast trup. Vrat je stožčast in ostro prehaja v izvihano ustje. Rek. pr. ustja 11,1 cm, pr. dna 10,2 cm, rek. v. 21,9 cm.

T. 12: 3

Grob 1020, SE 1109, sek 1, kv. H5. Delno ohranjena skleda z rahlo uvihanim ustjem. Rek pr. ustja 13,8 cm, ohr. v. 3,9 cm.

T. 12: 4

Grob 1020, SE 1109, sek 1, kv. H5, **PN 1042**. Odlomek ustja skleda z uvihanim ustjem. V. 2,4 cm, š. 3,3 cm.

T. 12: 5

Grob 1020, SE 1109, sek 1, kv. H5, **PN 1042**. Delno ohranjena skleda z uvihanim ustjem z aplicirano poškodovano bradavico. V. 3,9 cm, š. 5,1 cm.

T. 12: 6

Grob 1020, SE 1109, sek 1, kv. H5, **PN 1042**. Odlomek dna, najverjetneje lonca. V. 1,1 cm, š. 5,5 cm.

Tabla 13

T. 13: 1

Grob 1020, SE 1131, sek 1, kv. H5, **PN 1061**. Odlomek bronastega predmeta, morda ustje bronaste posode. Poškodovano v ognju in najverjetneje namensko razlomljeno. V. 0,5 cm, š. 0,6 cm, d. 0,4 cm.

T. 13: 2

Grob 1020, SE 1131, sek 1, kv. H5, **PN 1054**. Odlomek trakastega lasnega obročka ali uhana iz bronaste pločevine z zožitvijo na sredini traku. Na traku je okras petih podolžnih vrezanih črt, ki tvorijo drobna rebra med njimi. V. 0,9 cm, š. 1,2 cm, d. 0,1 cm.

T. 13: 3

Grob 1020, SE 1131, sek 1, kv. H5, **PN 1061**. Odlomek široke masivne bronaste zapestnice trikotnega preseka. Poškodovan v ognju in namensko razkosan. V. 1,4 cm, š. 1,1 cm, d. 0,4 cm.

T. 13: 4

Grob 1020, SE 1131, sek 1, kv. H5. Odlomek bronaste polno ulite gladke zapestnice ali ovratnice ali fibule očalarke ali žičnatega uhana ali igle. Močno poškodovan v ognju in namensko razkosan. V. 1,6 cm, š. 2,3 cm, d. 0,4 cm.

T. 13: 5a

Grob 1020, SE 1131, sek 1, kv. H5. Odlomek bronaste polno ulite gladke zapestnice ali ovratnice ali fibule očalarke ali žičnatega uhana ali igle. Najverjetneje poškodovan v ognju in namensko razkosan. V. 1,6 cm, š. 0,6 cm, d. 0,3 cm.

T. 13: 5b

Grob 1020, SE 1131, sek 1, kv. H5. Odlomek bronaste polno ulite gladke zapestnice ali ovratnice ali fibule očalarke ali žičnatega uhana ali igle. Najverjetneje poškodovan v ognju in namensko razkosan. V. 1,9 cm, š. 0,4 cm, d. 0,3 cm.

T. 13: 5c

Grob 1020, SE 1131, sek 1, kv. H5. Odlomek bronaste polno ulite gladke zapestnice ali ovratnice ali fibule očalarke ali žičnatega uhana ali igle. Najverjetneje poškodovan v ognju in namensko razkosan. V. 1,8 cm, š. 0,5 cm, d. 0,3–0,4 cm.

T. 13: 5d

Grob 1020, SE 1131, sek 1, kv. H5. Odlomek bronaste polno ulite gladke zapestnice ali ovratnice ali fibule očalarke ali žičnatega uhana ali igle. Najverjetneje poškodovan v ognju in namensko razkosan. V. 0,7 cm, š. 0,4 cm, d. 0,3 cm.

T. 13: 9

Grob 1020, SE 1131, sek 1, kv. H5. Odlomek nedoločljivega predmeta iz bronaste pločevine. V. 1,2 cm, š. 0,8 cm, d. 0,1 cm.

T. 13: 10

Grob 1021, SE 1112, 1113, sek 1, kv. H5, **PN 1043**. Odlomek ostenja posode, okrašenega z aplicirano bradavico. V. 2,7 cm, š. 3 cm.

T. 13: 11

Grob 1022, SE 1125, sek 1, kv. I4, **PN 1052**. Dno delno ohranjenega lonca (žare), ki zaobljeno prehaja v rahlo vbočen trebuh. Rek. pr. dna 14,7 cm, ohr. v. 3,6 cm.

T. 13: 12

Grob 1023, SE 1132, sek 1, kv. H3, **PN 1056**. Dno delno ohranjenega lonca (žare), ki je na sredini rahlo

odebeljeno in ki zaobljeno prehaja v vrečast trebuh. Pr. dna 16,8 cm, ohr. v. 7,8 cm.

Tabla 14

T. 14: 1

Grob 1026, SE 1137, sek 1, kv. G3, **PN 1057**. Dno delno ohranjenega lonca (žare), ki zaobljeno prehaja v vrečast trebuh. rek. Pr. dna 25,2 cm, ohr. v. 3,9 cm.

T. 14: 2

Grob 1026, SE 1137, sek 1, kv. G3. Odlomek sklede z navpičnim ustjem in blagim prehodom v spodnji del trupa. Rek pr. ustja 12,6 cm, ohr. v. 3,3 cm.

T. 14: 3

Grob 1026, SE 1137, sek 1, kv. G3. Odlomek bronaste saltaleona. V. 0,3 cm, š. 0,5 cm, d. 0,08 cm.

T. 14: 4

SE 1001, sek 1, kv. K8. Odlomek vratu in ustja posode, najverjetneje lonca, z močno izvihanim ustjem. V. 5,1 cm, š. 5,1 cm.

T. 14: 5

SE 1001, sek 1, kv. K17, **PN 1019**. Odlomek polno ulite bronaste narebrene ovratnice ali nanožnice. Najverjetneje namensko razlomljena. V. 9,2 cm, š. 5,4 cm, d. 0,5–0,8 cm.

T. 14: 6

SE 1001, sek 1, kv. J6. Bronasta igla nedoločljivega tipa. V spodnjem delu najverjetneje namensko zvita. V. 15 cm, š. 6,6 cm, d. 0,05–0,4 cm

Tabla 15

T. 15: 1

SE 1036/1037, sek 1, kv. J3. Odlomek loka in zanke bronaste dvozankaste ločne fibule z votlim lokom. V. 2,8 cm, š. 1,6 cm, d. 0,05–0,3 cm.

T. 15: 2a

SE 1041/1042, sek 1, kv. L5. Delno ohranjena skleda z uvihanim ustjem. V. 8,4 cm, š. 5,9 cm.

T. 15: 2b

SE 1041, sek 1, kv. L5. Odlomek sklede z aplicirano nepravilno oblikovano bradavico. Najverjetneje pripada skledi T. 14: 2a. V. 2,8 cm, š. 3,6 cm.

T. 15: 3

SE 1043, sek 1, kv. K4. Odlomek sklede z uvihanim ustjem z aplicirano bradavico. Rek. pr. dna 18,6 cm, ohr. v. 2,5 cm.

T. 15: 4

SE 1043, sek 1, kv. K4, **PN 1012**. Dno delno ohranjenega lonca, ki se proti sredini tanjša in ki tekoče prehaja v vrečast trebuh. Pr. dna 17,1 cm, ohr. v. 12 cm.

T. 15: 5

SE 1139, sek 2, kv. G3, **PN 1058**. Dno delno ohranjenega lonca, ki zaobljeno prehaja v trebuh. V. 1,6 cm, š. 3,9 cm.

Tabla 16

T. 16: 1

SE 1127, sek 2, kv. G5, **PN 1051**. Bazalni odlomek kline iz kremenca. V. 2,3 cm, š. 1,6 cm, d. 0,4 cm.

T. 16: 2

SE 1128, sek 2, kv. E6. Odlomek navzven orientiranega ustja posode z ravnim robom ustja. V. 2,4 cm, š. 2,7 cm.

T. 16: 3

SE 1129/1130, sek 2, kv. F4, **PN 1053**. Delno ohranjena polkroglasta skleda z ravnim robom ustja. Zunanja površina mestoma ožgana, na notranji površini ostanki temnega premaza. Pr. ustja 16 cm, ohr. v. 6,6 cm.

T. 16: 4

SE 1118, sek 2, kv. H8. Odlomek ustja sklede z rahlo uvihanim ustjem. V. 3 cm, š. 2,1 cm.

T. 16: 5

SE 1118, sek 2, kv. G10. Odlomek navzven orientiranega ustja posode z ravnim robom ustja, tik pod ustjem je izvlečeno tanko gladko rebro. V. 2,1 cm, š. 2,1 cm.

T. 16: 6

SE 1118, sek 2, kv. H10, **PN 1047**. Delno ohranjeno keramično predilno vretence stožčaste oblike. Pr. 2,6 in 3,4 cm, pr. luknjice 0,8 cm, v. 2,9 cm.

T. 16: 7

SE 1117, sek 1, kv. H12, **PN 1048**. Bronast novc. Constantinus I., Crispus, Constantinus II. ali Constantius II. Centenionalis, Nedoločljiva kovnica, RIC ?, ? V. 1,4 cm, š. 1,3 cm.

T. 16: 8

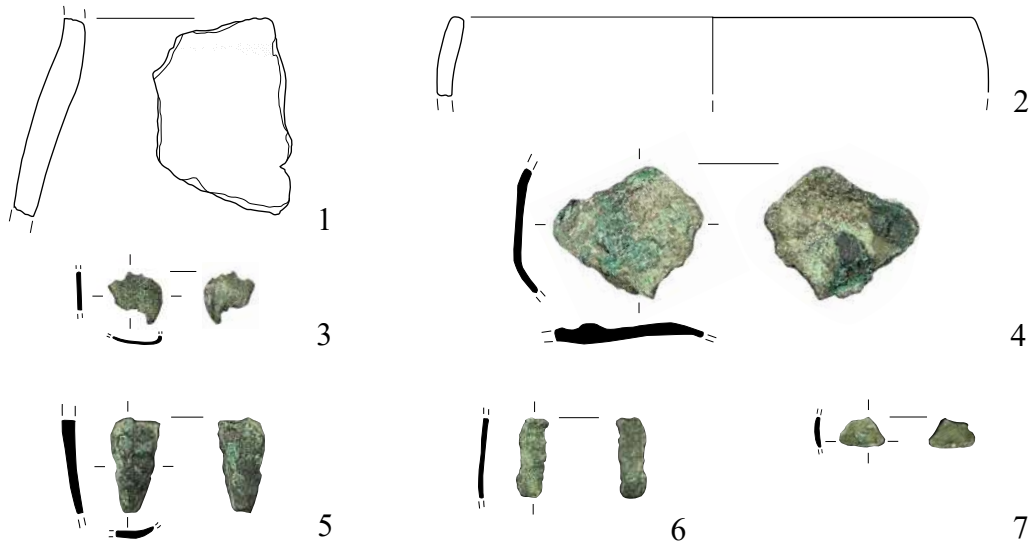
SE 1117, sek 2, kv. G14, PN 1046. Železni žebliček za okovanje rimskodobnega vojaškega obuvala s polkroglasto glavico in petimi krožno razporejenimi bunčicami na spodnji strani. Trn je kvadratnega preseka in upognjen. Pr. 0,8 cm, pr. luknjice 0,4 cm, v. 0,5 cm.

T. 16: 9

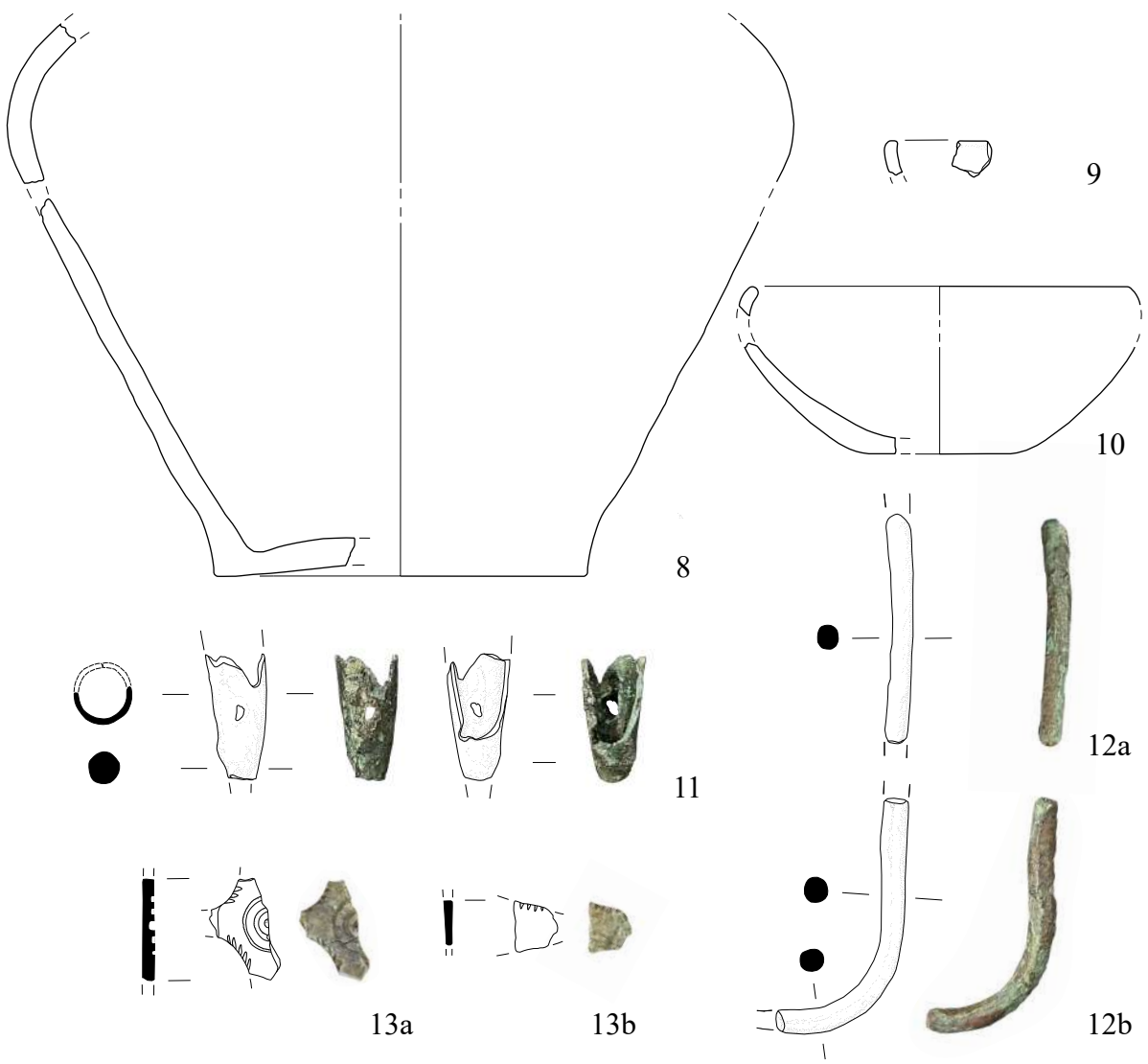
SE 1117, sek 2, kv. H14, PN 1045. Odlomek jagode iz svetlo modrega stekla. V. 1,7 cm, š. 1,8 cm, d. 1,1 cm.

7.4 TABLE

Grob 1001

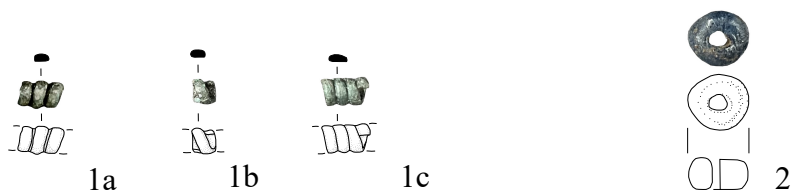

Grob 1002

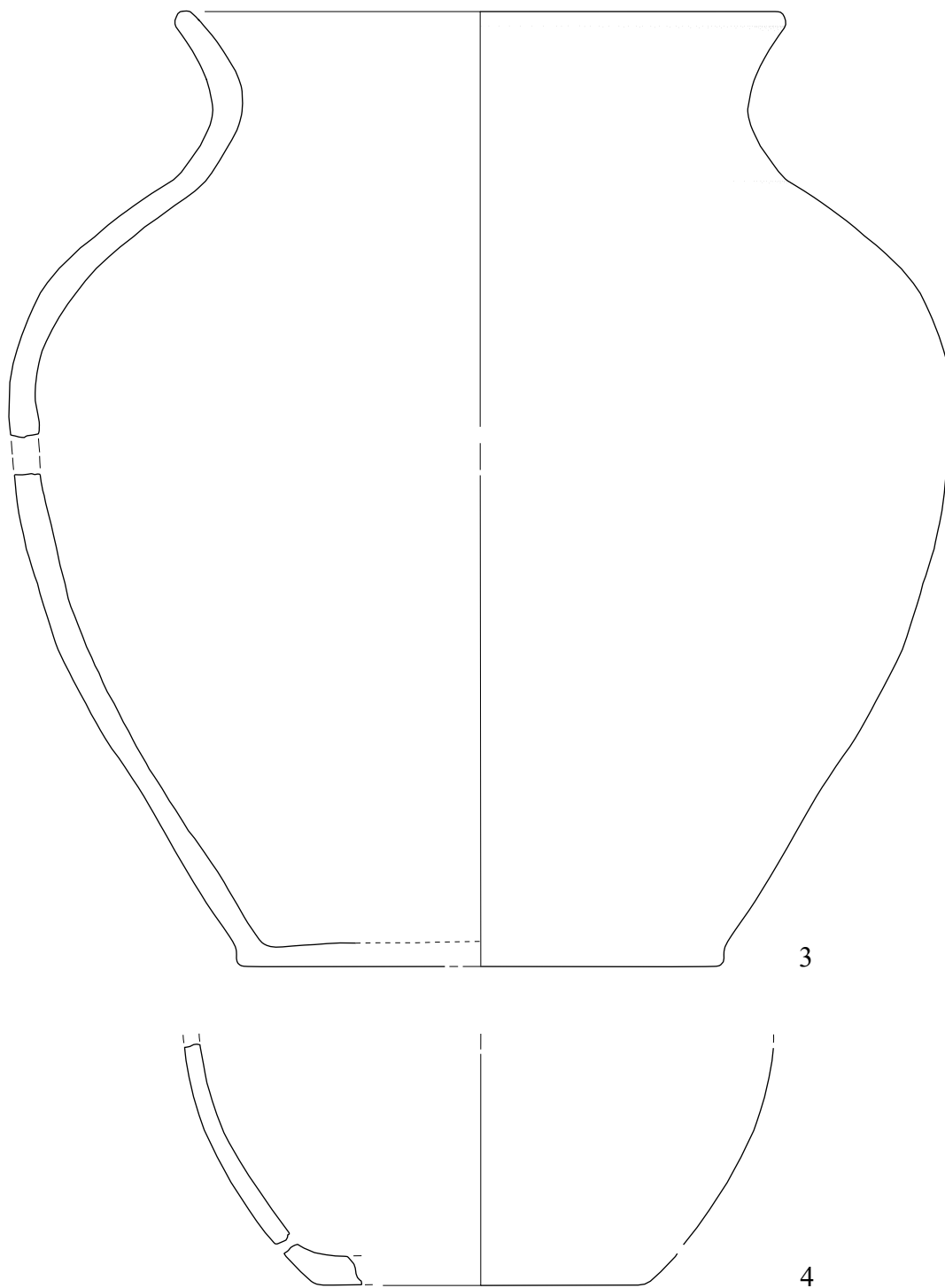

T. 1. Vrhnika - Tičnica. **Grob 1001:** 1-7, **Grob 1002:** 8-13b. M. 1-2, 8-10 = 1 : 3; 3-7, 11-13b = 1 : 1. 1-2, 8-10 keramika, 3-7, 11-13b bron.

Grob 1002

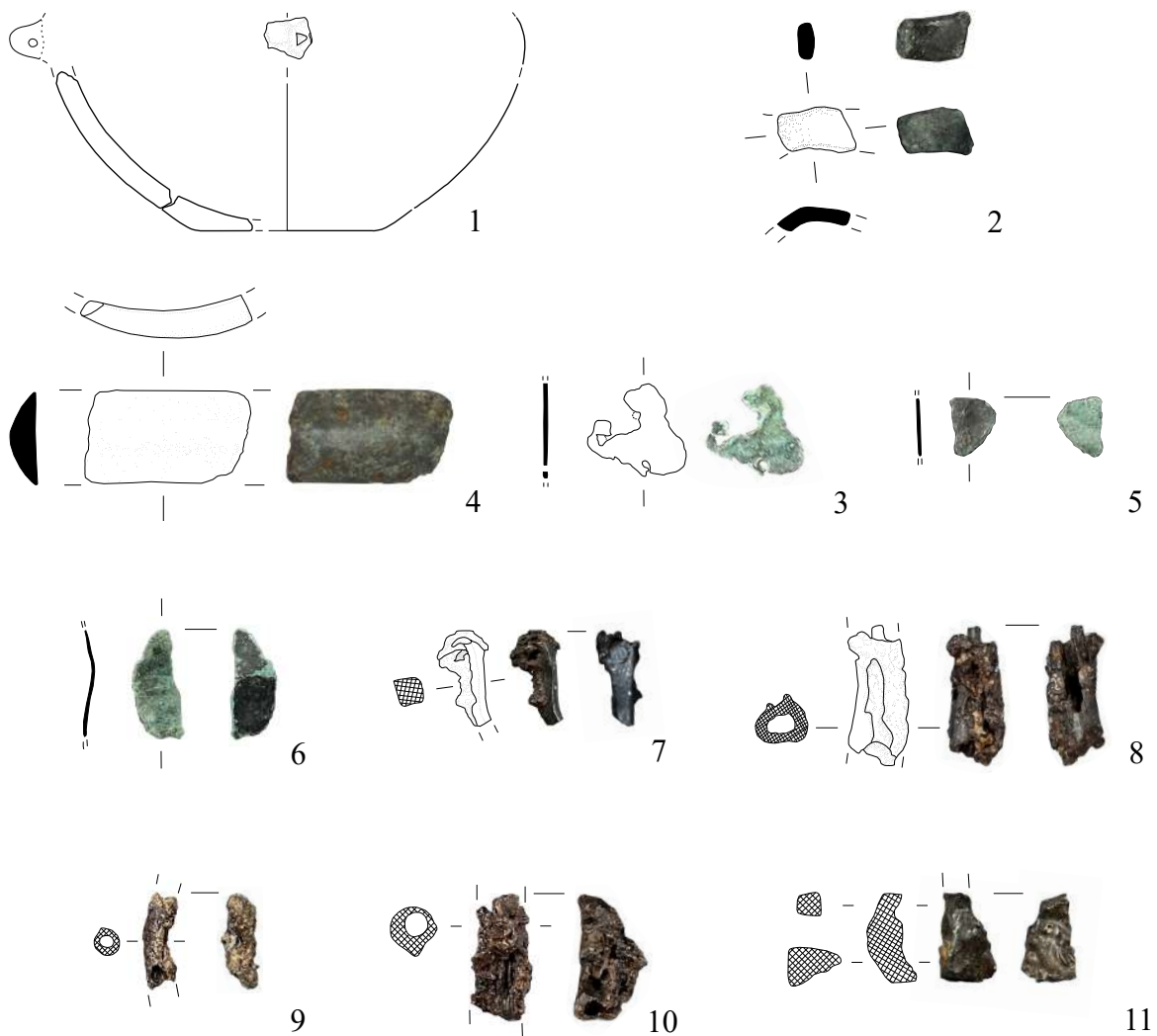

Grob 1003

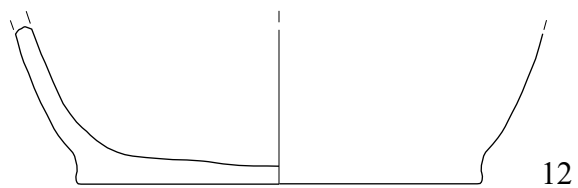

T. 2. Vrhnika - Tičnica. **Grob 1002:** 1a-2, **Grob 1003:** 3-4. M. 1-2 = 1 : 1; 3-4 = 1 : 3. 1a-1c bron, 2 steklo, 3-4 keramika.

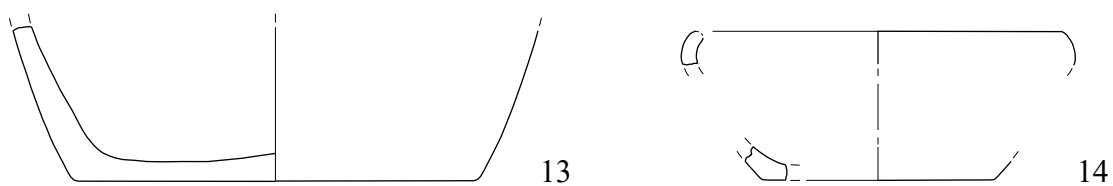
Grob 1003

Grob 1004

Grob 1005

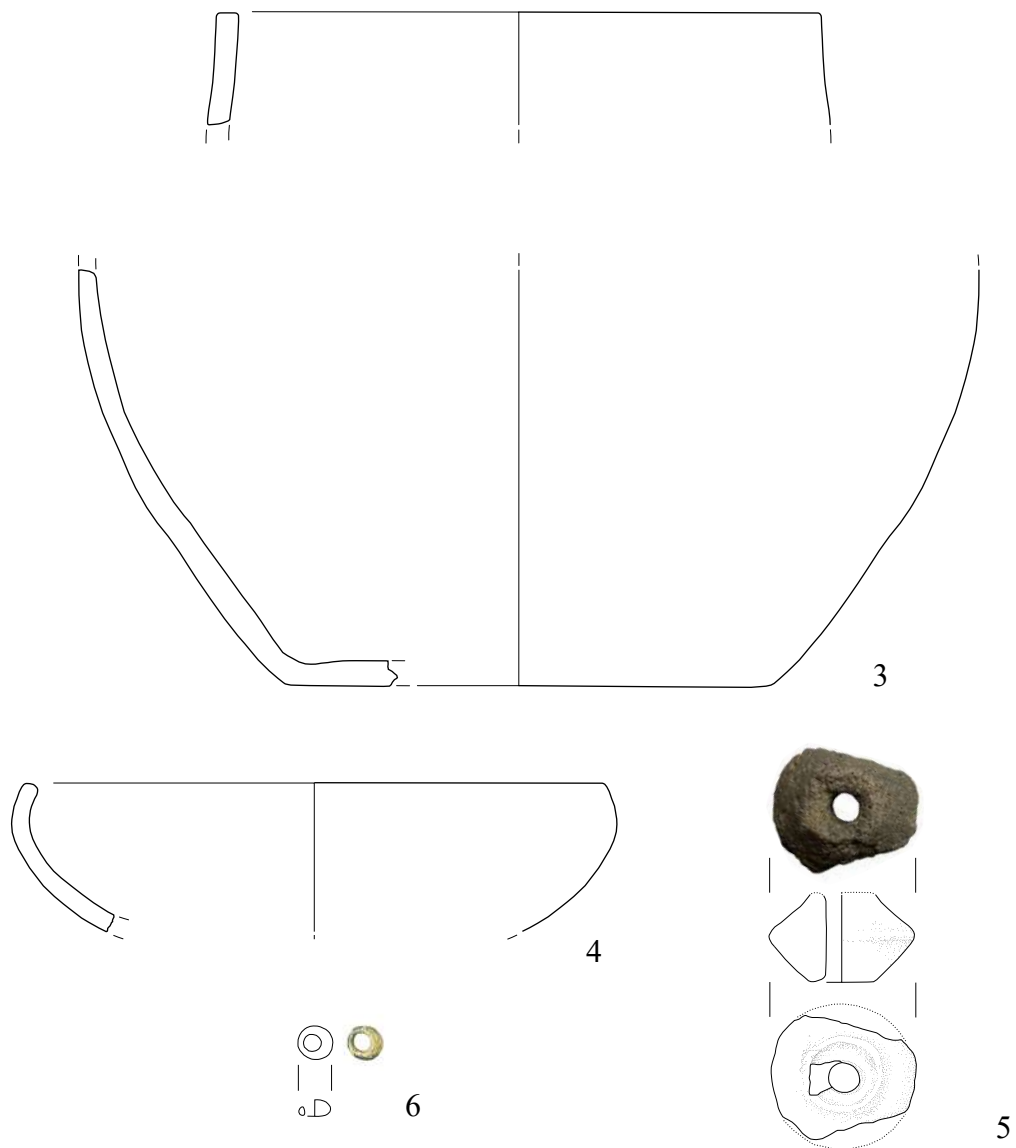

T. 3. Vrhnika - Tičnica. **Grob 1003:** 1-11, **Grob 1004:** 12, **Grob 1005:** 13-14. M. 1, 12-14 = 1 : 3; 2-11= 1 : 1. 1, 12-14 keramika, 2-6 bron, 7-11 železo..

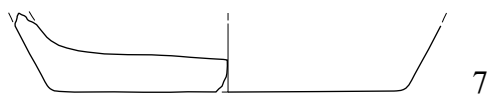
Grob 1006

Grob 1008

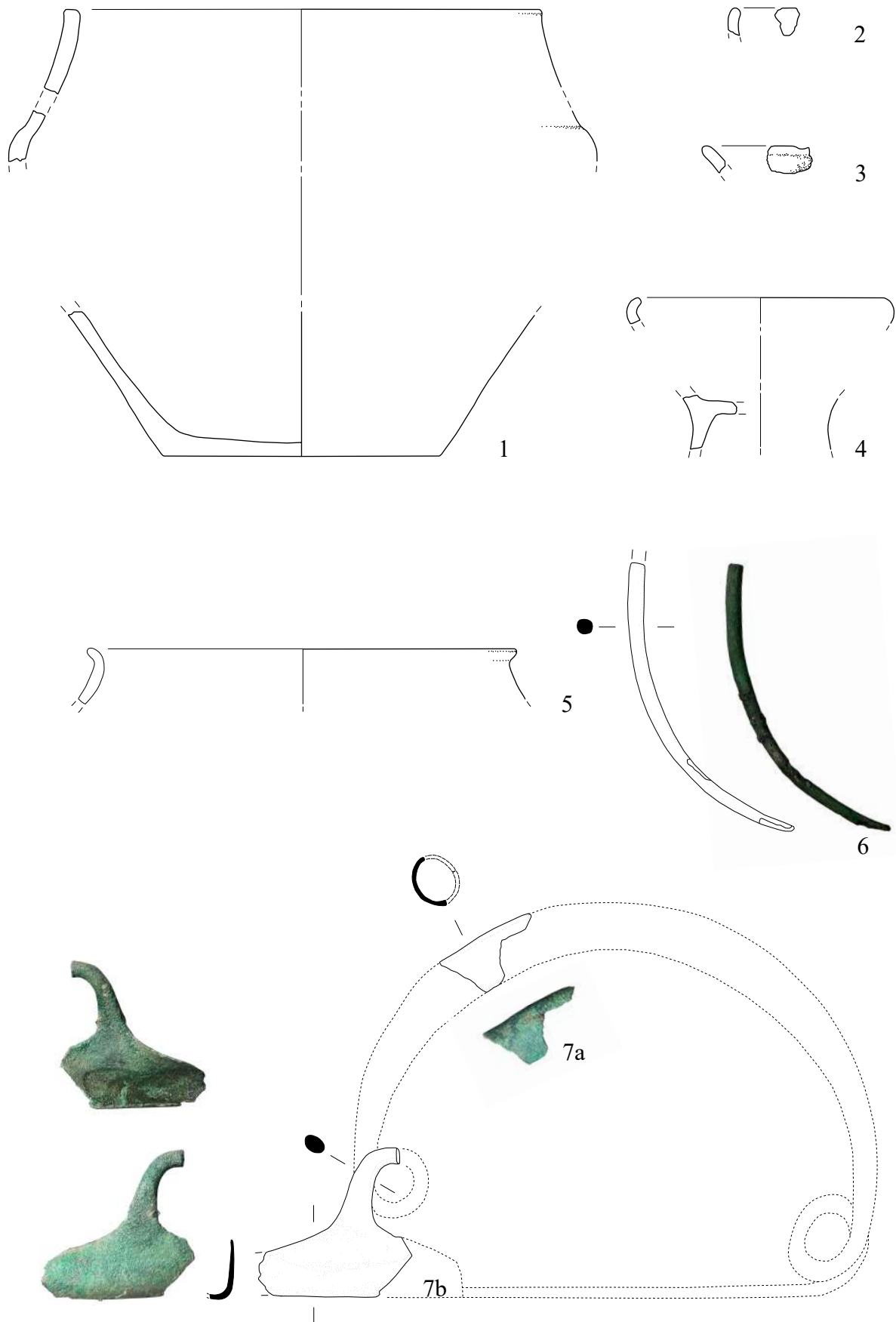

Grob 1009

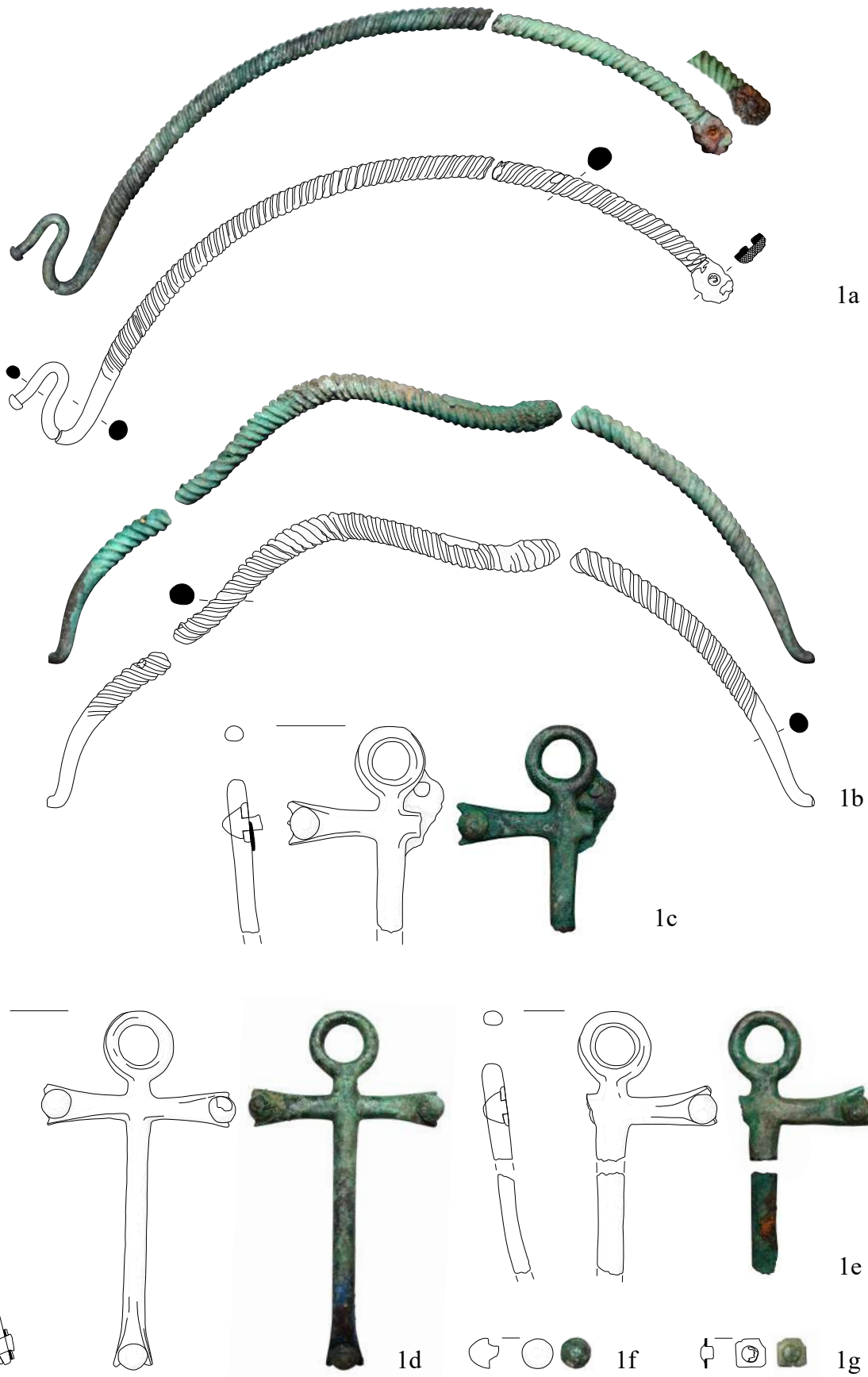
T. 4. Vrhnika - Tičnica. **Grob 1006:** 1-2, **Grob 1008:** 3-6, **Grob 1009:** 7. M. 1, 3-4, 7 = 1 : 3; 2, 6 = 1 : 1; 5 = 1 : 2. 1, 3-5, 7 keramika, 2 bron, 6 steklo.

Grob 1010

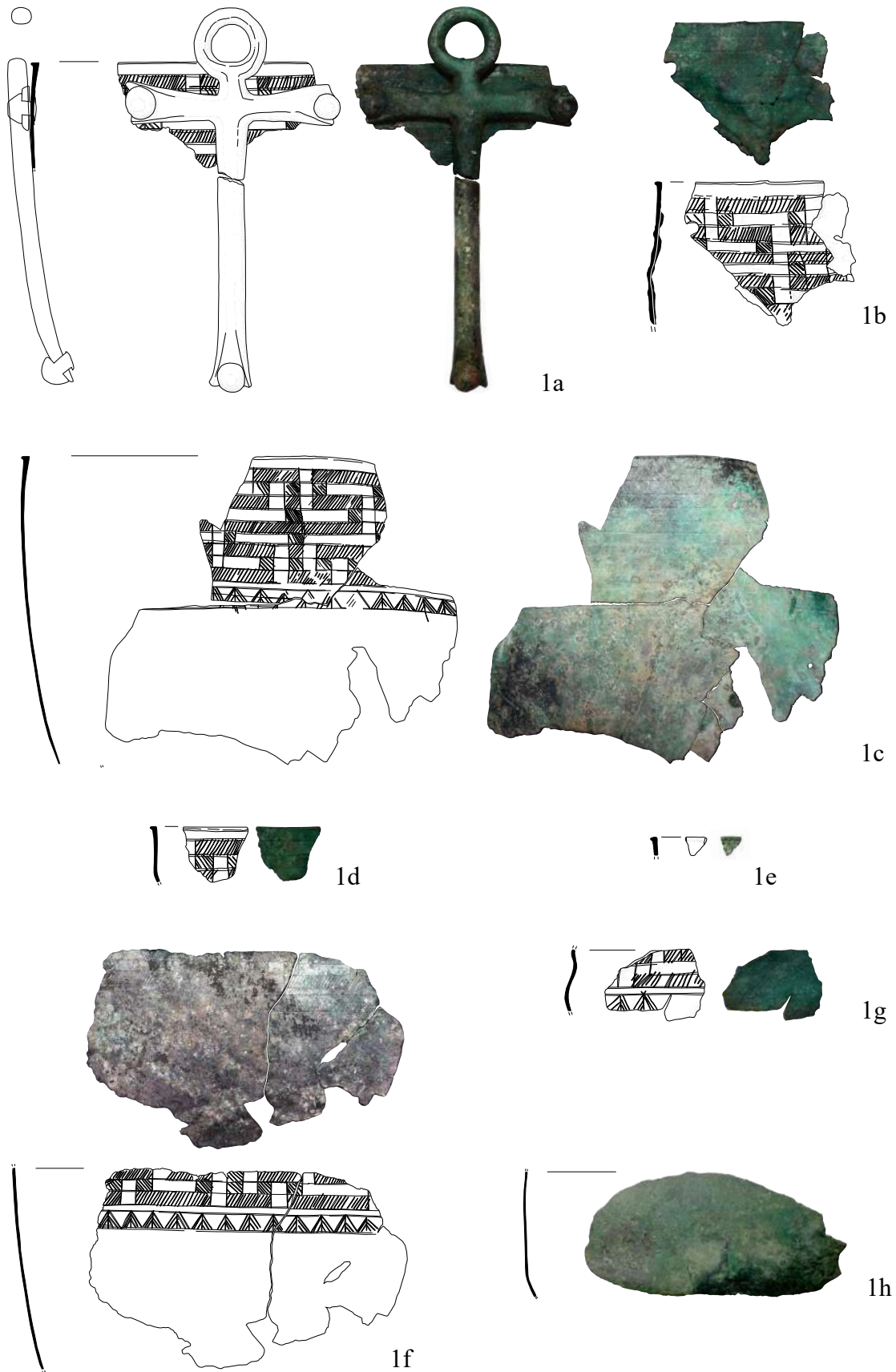
T. 5. Vrhnik a - Tičnica. **Grob 1010:** 1-7b. 7. M. 1-5 = 1 : 3; 6-7b = 1 : 1. 1-5 keramika, 6-7b bron.

Grob 1010

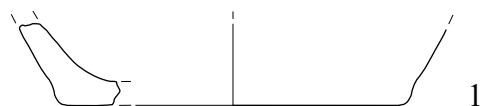
T. 6. Vrhnika - Tičnica. Grob 1010: 1a-1g. M. = 1 : 2. 1a-1g bron.

Grob 1010

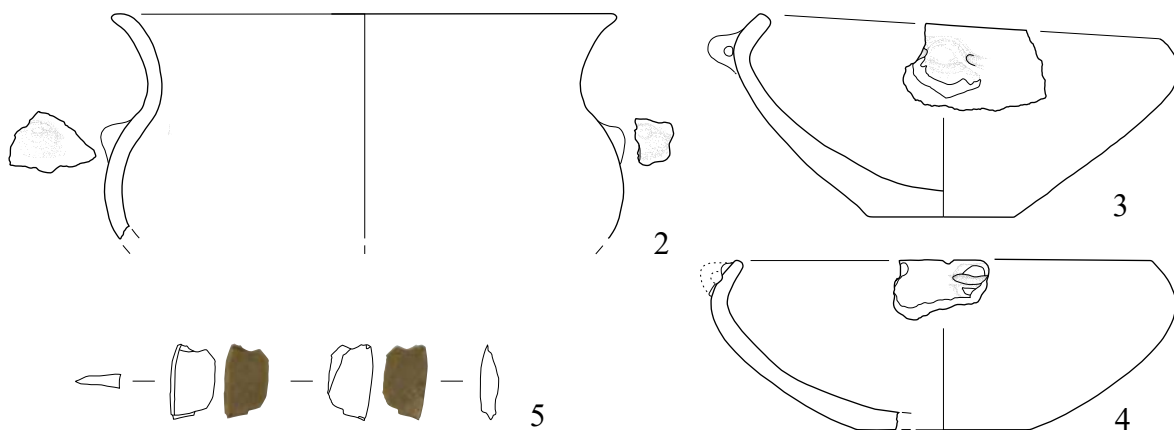

T. 7. Vrhnika - Tičnica. Grob 1010: 1a-1h. M. = 1 : 2. 1a-1h bron.

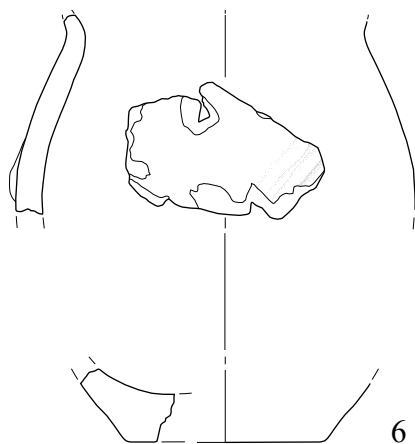
Grob 1011

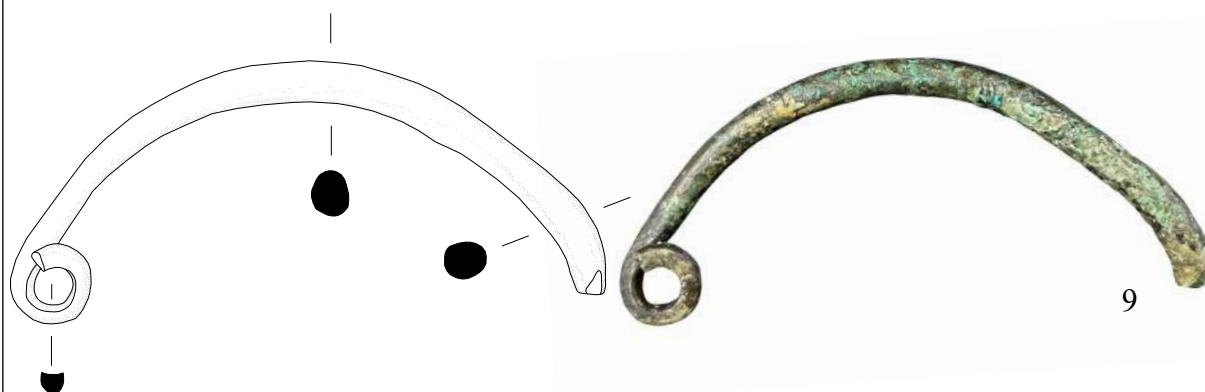
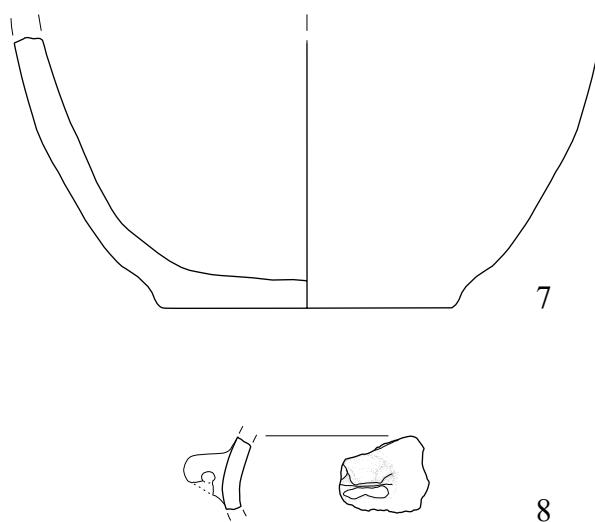
Grob 1012

Grob 1014

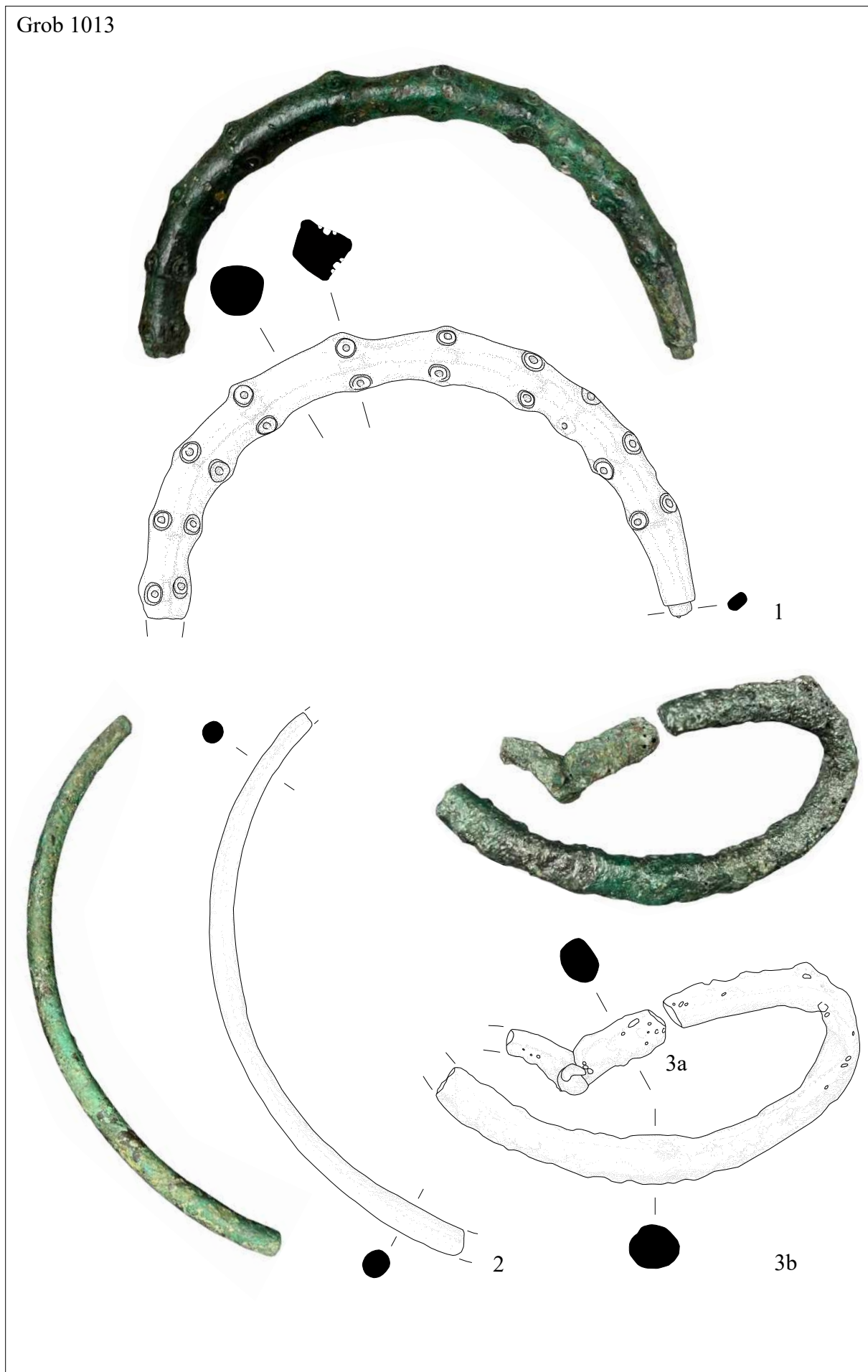

Grob 1015

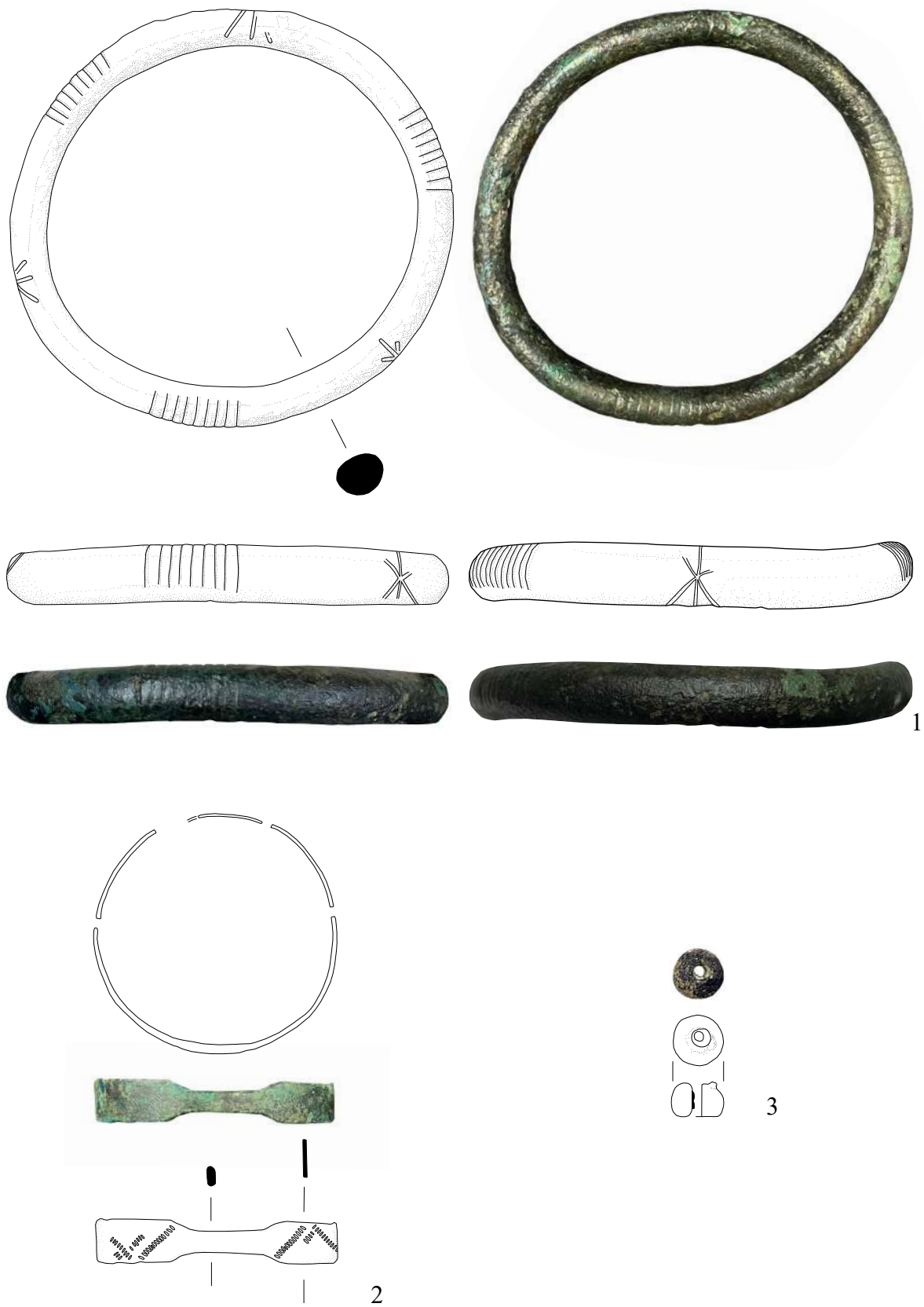
T. 8. Vrhnika - Tičnica. **Grob 1011:** 1, **Grob 1012:** 2-5, **Grob 1014:** 6, **Grob 1015:** 7-9. M. 1-4, 6-8 = 1 : 3; 5, 9 = 1 : 1. 1-4, 6-8 keramika, 5 kamen, 9 bron.

Grob 1013

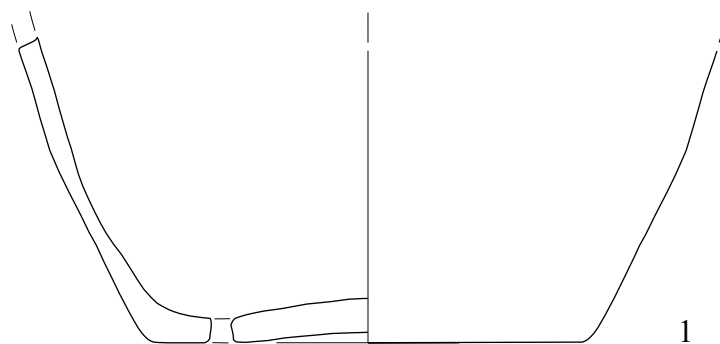
T. 9. Vrhnika - Tičnica. Grob 1013: 1-3b. M. 1-3b = 1 : 1. 1-3b bron.

Grob 1013

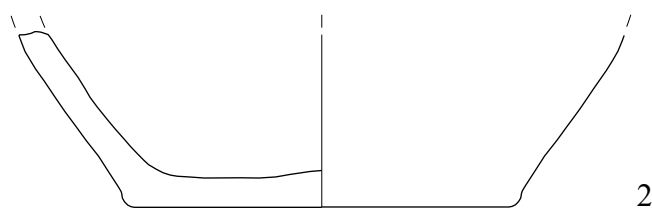

T. 10. Vrhnika - Tičnica. **Grob 1013**: 1-3. M. 1-3 = 1 : 1. 1-2 bron, 3 steklo in bron.

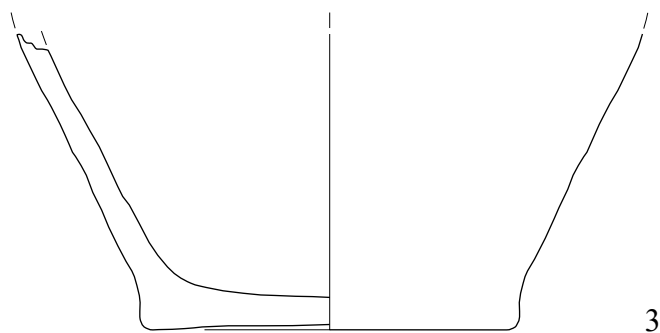
Grob 1016

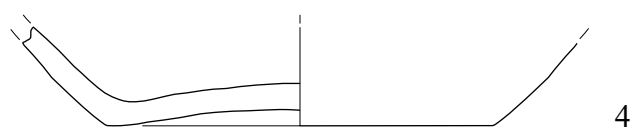
Grob 1017

Grob 1018

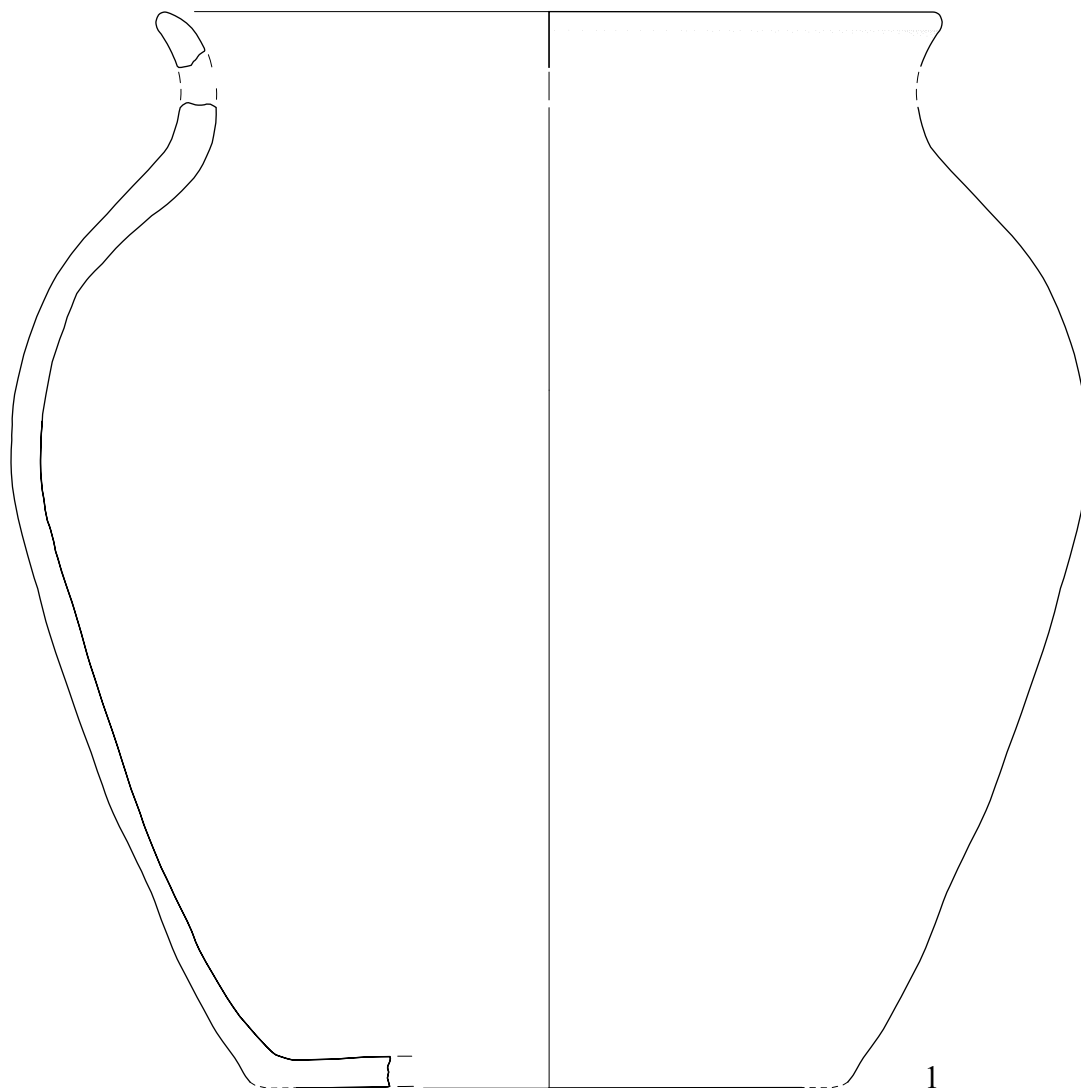

Grob 1019

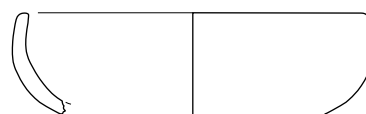
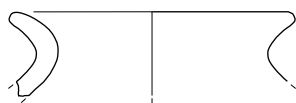

T. 11. Vrhnika - Tičnica. **Grob 1016:** 1, **Grob 1017:** 2, **Grob 1018:** 3, **Grob 1019:** 4. M. 1-4 = 1 : 3. 1-4 keramika.

Grob 1020

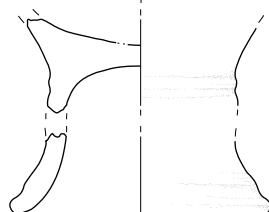
1

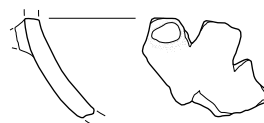
3

4

2

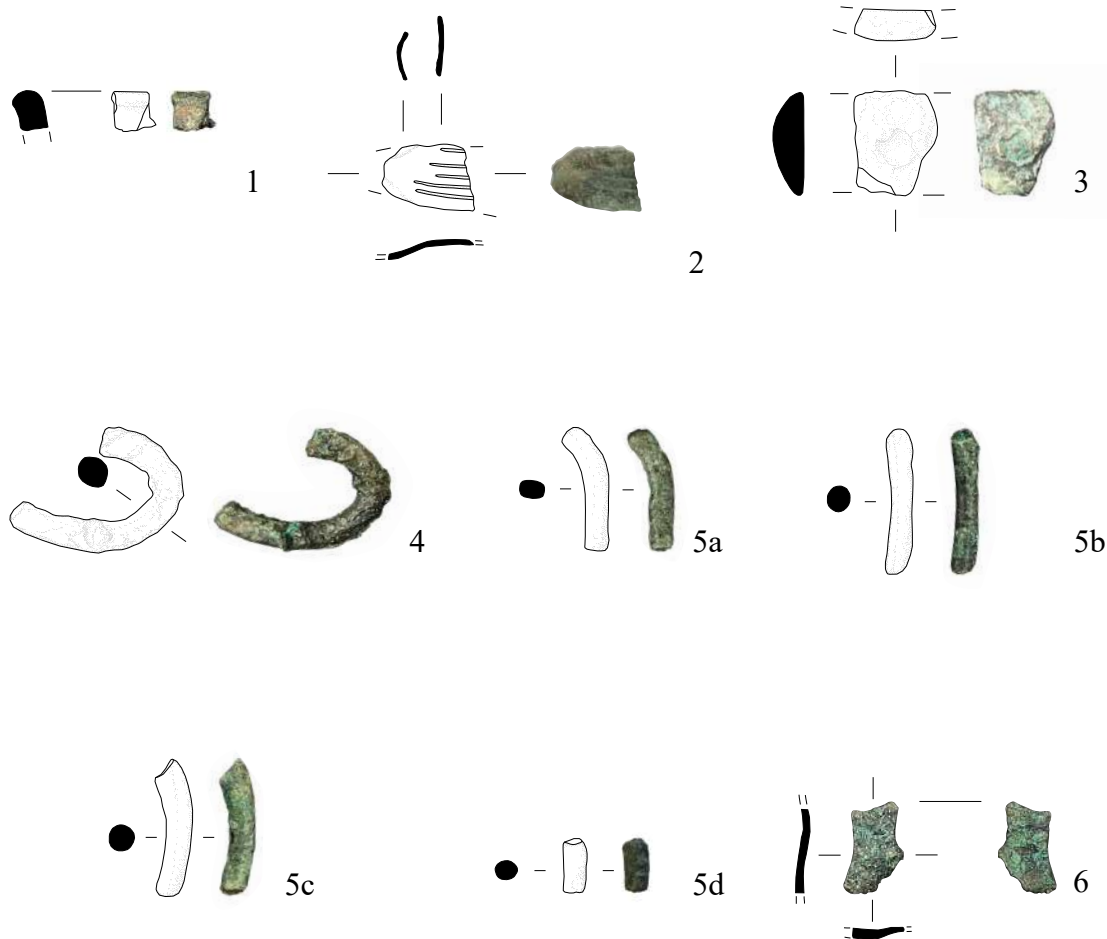
5

6

T. 12. Vrhnika - Tičnica. **Grob 1020**: 1-6. M. 1-6 = 1 : 3. 1-6 keramika.

Grob 1020

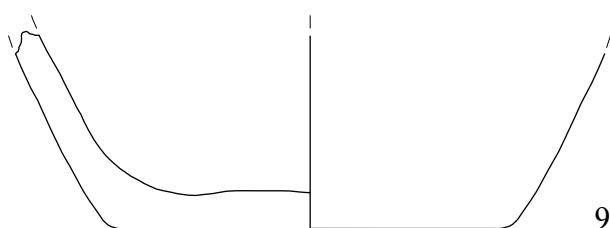
Grob 1021

Grob 1022

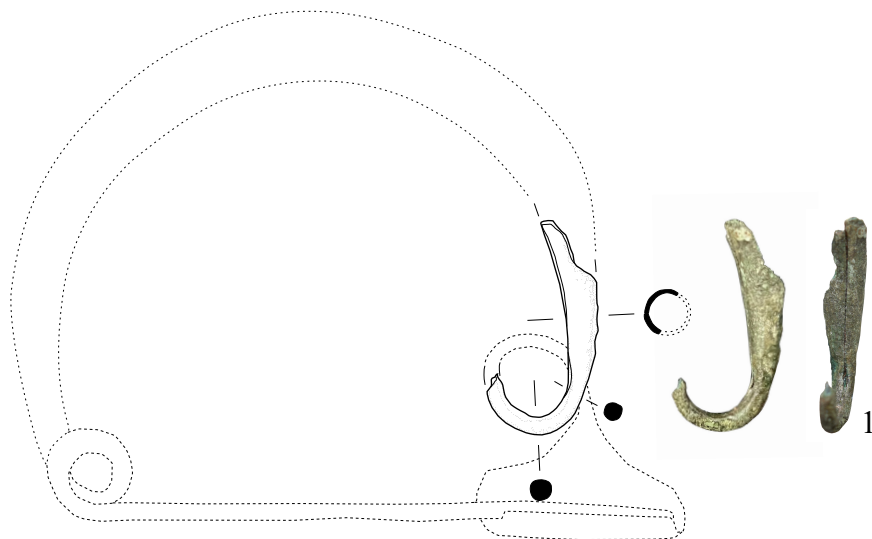

Grob 1023

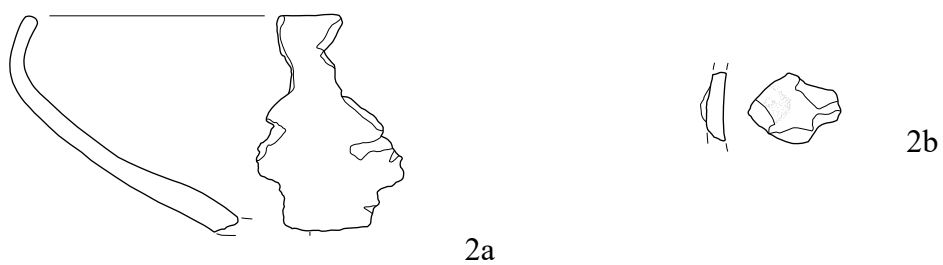

T. 13. Vrhnika - Tičnica. **Grob 1020:** 1-6, **Grob 1021:** 7, **Grob 1022:** 8, **Grob 1023:** 9. M. 1-6 = 1 : 1; 7-9 = 1 : 3. 1-6 bron, 7-9 keramika.

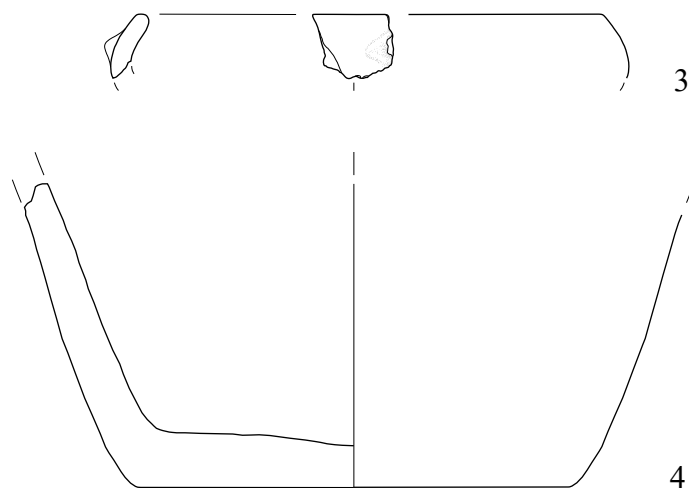
SE 1036/1037

SE 1041/1042

SE 1043

SE 1139

T. 15. Vrhnika - Tičnica. SE 1036/1037: 1, SE 1041/1042: 2a-2b, SE 1043: 3-4, SE 1139: 5. M.
1 = 1 : 1; 2a-5= 1 : 3. 1 bron, 2a-5 keramika.

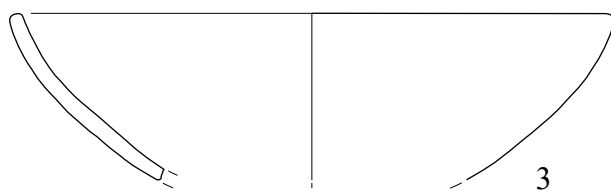
SE 1127

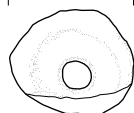
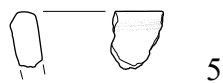
SE 1128

SE 1129/1130

SE 1118

6

SE 1117

8

9

T. 16. Vrhnika - Tičnica. SE 1127: 1, SE 1128: 2, SE 1129/1130: 3, SE 1118: 4-6, SE 1117: 7-9
M. 1, 7-9 = 1 : 1; 2-5 = 1 : 3; 6 = 1 : 2. 1 kamen, 2-6 keramika, 7 bron, 8 železo, 9 steklo.

8. UGOTOVITVE

Arheološke raziskave na severnem pobočju Tičnice na Vrhniku so potrdile in presegle ugotovitve predhodne arheološke raziskave – arheološki testni izkop iz leta 2021 (s kodo ministrstva 21-0483).

Arheološka izkopavanja so zaobjele približno 2700 m² veliko območje na severozahodnih obronkih utrjene prazgodovinske naselbine na vrhu hriba Tičnica. Zunanji linija domnevnih utrdbenih struktur se nahaja le približno 10 m severozahodno od območja raziskav, t. i. akropola na vrhu Tičnice pa približno 90 m. Teren je valovit, spušča se po pobočju proti severu oziroma severozahodu.

Stratigrafska podoba najdišča je enostavna. **Geološko osnovo** na lokaciji predstavljajo skladi krušljive **dolomitne skale** (SE 1003), nad katero so mestoma nastajali žepi rdeče in rumene gline (SE 1119, SE 1087). Geološko podlago smo dosegli na globini od 0,1 do 0,5 m. Teren, predvsem najvišja točka v severozahodnem delu izkopnega polja, je bil deloma preoblikovan oziroma izravnán z dolgoletnimi aktivnostmi na vojaškem poligonu JLA.

Na dolomitno/apnenčasti osnovi nastale **naravne vrtače**, ki v morfologiji terena niso bile vidne, smo prepoznali v jugozahodnem vogalu (**vrtača 1**; velikosti 20 × 15 m) ter v osrednjem delu izkopnega polja (**vrtača 2**; velikosti 25 × 18 m). Arheološke raziskave so bile na teh območjih omejene le na izkop vrhnjih plasti oziroma do nivoja erozijskih plasti s prazgodovinskimi najdbami ter na minimalni poseg do dna vrtač.

Najstarejše ostaline na raziskanem arealu predstavljajo že med sondiranji odkriti **prazgodovinski grobovi** skoncentrirani v severozahodnem delu izkopnega polja. Skupno je bilo najdenih **24 grobov**, vkopanih v geološko osnovo dolomitne skale ali rdeče gline. Plitvo vkopani grobovi so bili močno poškodovani s sodobnimi posegi (vojaški poligon JLA). Večina jih je ohranjena le v spodnjem delu, vkopi pa v nekaterih primerih niso bili vidni. Značilnost odkritih grobov je fragmentiranost lončenine, kar razumemo kot posledico intenzivnih sodobnih posegov in kraškega okolja, v katerem so bili grobovi odkriti, za katerega je značilna zelo počasna sedimentacija, plitva prst ter močna erozija terena. Grobne celote so zato v številnih primerih zaradi slabe ohranjenosti nepopolne.

Grobovi izkazujejo heterogenost v načinu pokopa in v pridatkih. Najštevilnejši so pokopi v **keramični žari**, položeni v preprosto grobno jamo, vklesano v skalo ali vkopano v rdečo sterilno glino. Posebna grobna konstrukcija je bila ohranjena le v grobu 1012, kjer so bile stene grobne jame obdane s kamnitim vencem. Grob 1003 je bil pokrit s kamnito ploščo lokalnega dolomita sive barve, kot grobna konstrukcija pa bi lahko razumeli tudi pitosa iz grobov 1003 in 1020. Za žaro so bile uporabljene večje posode, lonci, zelo enotni v izdelavi. Pogost je tudi premaz na notranji, zunanji ali obeh straneh posode. V dveh primerih je bil prepoznan pokop v keramičnem pitosu (grob 1003 in 1020), ki bi lahko bil žara, še verjetneje pa konstrukcija grobne jame, v katero so položili lonec, ki je služil kot žara. Grob 1013 je edini grob, ki ni vseboval žare. V žaro je bila zbrana žganina s sežganimi ostanki pokojnika ter nekateri grobni pridatki, predvsem deli noše. Kostni so bile popolnoma kalcinirane (bele) in povečini močno razdrobljene. Posamezni bronasti predmeti so bili vidno poškodovani v ognju in so bili na grmadi sežgani skupaj s pokojnikom. Elemente noše na grobišču na Tičnici predstavljajo bronaste dvozankaste fibule, bronaste zapestnice in ovratnice ter morda bronaste igle, ki pa so zaradi slabe ohranjenosti vprašljive. Ostanke

ovratnic najverjetneje predstavljajo drobne modre steklene jagode ter odlomki zvite bronaste žičke t. i. saltaleoni.

V grobove so bile pridane tudi keramične posode. V grobu 1008 se je izven žare nahajalo tudi keramično predilno vretence. Posebej presenetljivo je bilo odkritje bronastega kotlička z enojnimi križnimi atašami v grobu 1010, ki izkazuje visok status pokojnika.

Zanimive rezultate je dala tudi antropološka analiza žganih ostankov. Slednja je pokazala, da je na raziskanem grobišču v 24 grobovih pokopanih vsaj 38 oseb. V kar 11 grobovih sta pokopani vsaj dve osebi. V vseh primerih poleg mladostne ali odrasle osebe vsaj en otrok. Za pokope, kjer sta pokopani vsaj dve osebi ali več zadržano menimo, da bi lahko šlo za grobove, kjer se je grobni ritual izvajal večkrat. Da bi lahko šlo za t.i. »družinske grobove (o grobnicah težje govorimo, ker nimamo podatkov o konstrukcijah in stratigrafskih ostankov večkratnega odpiranja in zapiranja grobov) omenjamo kot možnost, a hkrati poudarjamo, da zaradi slabo ohranjenih grobnih struktur tega ne moremo potrditi. Tudi analize starodavne DNK (aDNA) so kljub številnim eksperimentalnim študijam, na kosteh, žganih pri temperaturi višji od 600°C, morda pa že pri temperaturi 300-400°C neizvedljive, saj v kosteh ni ohranjene več nič organske snovi, torej tudi DNA, ki bi jo bilo mogoče analizirati (McKinley 2017, 17). Na vprašanje sočasnosti ali zaporednega pokopavanja več posameznikov v isto grobno jamo ali žaro, bi lahko zato skušali odgovoriti le s pomočjo C14 datacije kosti različnih posameznikov iz istega groba. To bi lahko nadgradili z analizo kremiranih kosti z metodo FTIR in analizo razmerij izotopov lahkih elementov ¹³C, ¹⁸O. Kombinacija obeh bi nam omogočila sklepanje o tem, ali so bile kosti žgane na grmadi, ali je bil zanjo uporabljen les C4 ali C3 rastlin, kakšna je bila velikost grmade, kje v pokrajini je bila grmada umeščena, kje na grmadi so ležali določeni skeletni elementi oz. ali je bil pokojni položen na ali v grmado, ali je bila atmosfera gorenja, ki je odvisna od vsega navedenega zgoraj, oksidacijska ali redukcijska (Snoeck et al. 2016, 41). Z rezultati bi lahko skušali razumeti, ali so bile osebe kremirane na isti grmadi in torej sočasno, ali morda prostorsko in/ali časovno ločeno.

Glede na izbrane podatke se nam zdi najverjetneje, da so bili grobovi vklesani v skalno podlago, ali vkopani v glino, v dveh primerih so grobne jame obložili s pitosom (grob 1003, 1020), najverjetneje so bili pokriti s kamnitim pokrovom. Seveda pa se zavedamo, da so grobovi žal uničeni do te mera, da ostaja zgoraj napisano le hipoteza in možna razlaga. Le v grobu 1003 smo odkrili kamniti pokrov. Tudi pitosa, ki sta najverjetneje služila kot grobni konstrukciji ne moremo s čisto gotovostjo proglasiti kot taka. V kolikor je naša hipoteza pravilna se paralele o tovrstnih praksah kažejo predvsem znotraj notranjskih skupnosti tistega časa.

Na podlagi natančnejše tipološke analize lahko pokopavanje na grobišču na Tičnici umestimo v čas med stopnjami Ha B3/C1 in koncem Ha C2. Nekateri grobovi bi lahko segli še v mlajše žarnogrobiščno stopnjo Ha B3, grob s kotličkom pa bi lahko morda umestili v mlajše halštatsko obdobje v stopnjo Ha D. Navedena datacija je skupaj z načinom pokopa skladna z datacijo in pogrebnim ritualom sorodnih grobišč notranjsko-kraške halštatske skupine, kjer smo predmetom iz grobov našli tudi največ primerjav. To so grobišča Trnovo pri Ilirski Bistrici, Križna gora pri Ložu, Cvinger pri Dolenji vasi pri Cerknici, Šmihel, Zidanica pri Podnanosu in Brežec pri Škocjanu (Bavdek, Tecco Hvala 2025; Urleb 1974; Guštin 1979, Bratina 2014; Ruaro Loseri et al. 1977). Nekateri predmeti so vezani tudi na ljubljansko grobišče na Dvorišču SAZU (Škvor Jernejčič 2014) ali grobišče v Tolminu (Svoljšak, Pogačnik 2001, 2002) in Mostu na

Soči ter Kobaridu (Teržan, Lo Schiavo, Trampuž-Orel 1984; Kruh 2022). Nekateri elementi noše nakazujejo tudi na povezave z dolensko halštatsko skupino (Tecco Hvala 2012).

Na območju grobišča smo dokumentirali tudi posamezne zgoščitve lončenine (SE 1041/1042, SE 1043, SE 1139). Glede na podobnost posameznih zgoštitev lončenine s keramičnimi žarami s premazom iz grobov, bi morda lahko v nekaterih primerih te zgoščitve razumeli kot ostanke grobov. Zaradi slabe ohranjenosti in odsotnosti sežganih kosti v teh kontekstih domneve ne moremo potrditi. Drugo razlago teh zgoštitev vidimo v namenskem odlaganju posod, morda v okviru posebnih pogrebniških praks.

Razprostranjenost odkritih grobov kaže, da se je grobišče najverjetneje nadaljevalo proti zahodu. Odsotnost grobov proti vzhodu, jugu in severu nakazuje, da lahko nekropolo v te smeri z gotovostjo zamejimo. V novoodkritem grobišču na Tičnici lahko prepoznamo tipičen primer železnodobne nekropole, pripadajoče utrjeni naselbini na vrhu hriba. Za lokacijo pokopavanja je bilo izbrano severno pobočje hriba ter najvišja točka terena, ki nudi dober pregled nad okolico. Logiko prostorske umestitve grobišča bi lahko dodatno utemeljevali z bližino nekdanjih poti na naselbino. Na podlagi analiz lidarskih posnetkov Tičnice je morebitna komunikacija na naselbino iz severne strani potekala neposredno ob zahodnem robu novoodkritega grobišča (priloga 4.1?). Glede na velikost in izpričano večfaznost naselbine ter glede na poznavanje podobnih sočasnih naselbin v slovenskem prostoru novoodkrito grobišče najverjetneje predstavlja le enega izmed nekdanjih prostorov pokopavanja prebivalcev Tičnice.

Sočasne z grobiščem so najverjetneje tudi ostaline v vrtači 1. Ob odstranitvi betonske vojaške strukture smo na dnu vrtače na globini 1,5 m odkrili jamo z živalskimi kostmi (SE 1129, 1134/1130). V ovalno jamo (velikosti 0,28 × 0,25 × 0,25 m) so bili odloženi izbrani deli kosti jelena, domačega prašiča in goveda, pokriti s keramično posodo, najverjetneje skledo. Sam kontekst na dnu vrtače ob južnem robu prazgodovinskega grobišča, kot tudi izbor kosti in specifičnih živali, predvsem jelena, morda lahko nakazuje na posebne obrede v vrtači. V neposredni bližini tega zakopa smo namreč na dnu vrtače že med sondiranji (leta 2021) odkrili *in situ* razbito keramično posodo.

Z arheološkim testnim izkopom (sonda 1001) v vrtači 2 smo odkrili prazgodovinske najdbe tudi v plasti SE 1118, a je arheološki potencial tega območja sicer šibkejši kot na drugih delih izkopnega polja. V južnem delu vrtače, ki je sonda 1001 ni zajela, smo pod novoveškim nasutjem (SE 1102) odkrili debelejšo temno zemljeno plast (SE 1117) s prevladujočimi odlomki rimskodobne lončenine in keramičnega gradbenega materiala ter redkimi drobnimi najdbami. Na celotnem najdišču je bila koncentracija rimskodobnih najdb največja ravno v tem kontekstu. Ni jasno ali lahko plast razlagamo kot erozijski depozit ali kot ostanek rimskodobne hodne površine.

Izrazito spremembo namembnosti in hkrati invaziven poseg v raziskan prostor predstavlja preobrazba lokacije v vojaški poligon JLA v času po drugi svetovni vojni. Med raziskavami smo odkrivali številne betonske strukture in vkope, ki so arheološki zapis močno poškodovali.

Sočasno z izkopavanji je bil izveden tudi arheološki testni izkop v pasu južno od izkopnega polja. Na mestu predvidenih novogradenj so bile izkopane strojne sonde (sonda 1002–1008), velikosti približno 9 × 1,5 m, ki so segale do geološke osnove. S sondiranji ugotavljamo šibek arheološki potencial tega območja z izjemo ožjega prostora na lokaciji sonde 1005. Pod sodobnimi nasutji na globini 0,6 m so se nahajale tri koluvijalne plasti (SE 1121, SE 1122, SE 1123), skupne debeline 0,4 m, z zelo redkimi najdbami rimskodobne nedoločljive keramike in časovno neopredeljivimi živalskimi kostmi in odlomkom ožgane

gline. Najverjetneje gre za erozijske plasti, ki so zapolnjevale manjšo in plitvo depresijo oziroma vrtačo. S sondo smo locirali zahodni rob te depresije, ki se nadaljuje proti vzhodu, jugu in severu.

Če povzamemo smo z arheološko raziskavo odkrili grobišče, na katerem se je pokopavalo od konca pozne bronaste dobe do konca starejšega halštata, morda pa tudi še v mlajšem halštatu. Odkriti so bili tako grobovi, kot sestavi, ki jih vežemo na ritualne dejavnosti povezane s pokopavanji. Žal so bili arheološki ostanki v zelo slabem stanju. Temu botruje že sama geografska lega najdišča. Slednje se nahaja na pobočju kraške vzpetine, kjer delujejo različni geografski vplivi. Kot so plitva zemlja, ki hitro erodira, agresivno preperevanje matične podlage, zaradi česar nastajajo vrtače (dve smo prepoznali tudi z dotično raziskavo). Posledično se v kotanje (vrtače) iz višje ležečih delov še hitreje erodira zemlja, nastajajo tako imenovani koluviji. Vsekakor pa je arheološkim ostalinam zadnji in bistveni udarec zadel še človeški vpliv. Na tem območju je dolgo časa svoj vadbeni poligon imela vojska (s prva jugoslovanska, nato slovenska). Z raznimi vkopi, ki so bili deli vadbenega poligona, vsakodnevnim pešačenju čez ostaline, ki so bile pokrite s tankim slojem mlajših plasti, so v dobršni meri uničili arheološke ostaline.

Kljub vsemu lahko glede na analizirano poudarimo, da imamo grobišče z žganimi grobovi, razen v enem primeru (grob 1013) so bili ostanki odloženi v žare. Spogledujemo se celo z mislijo, da so bili po vzoru notranjskih skupin iz tistega časa, vsekani v skalno osnovo in imeli pokrove. V kar 11 grobovih sta bili pokopani vsaj dve osebi, v vsakem večkratnem pokopu so prisotni ostanki vsaj enega otroka.

Glede na grobni ritual, predvsem pa glede na prdatke, ki so bili odkriti v poškodovanih grobovih kaže, da se je skupnost bolj naslanjala na t.i. notranjsko-kraško halštatsko skupino. Glede na njeno prehodno lego in bližino Ljubljane pa ne čudi, da določene povezave najdemo tudi s tedanjo skupnostjo na območju Dolenjske, Ljubljane ter tudi Posočja. Najdišče je pomembno tako zaradi svoje geografske lege v pokrajini in glede na naselbino, saj do sedaj na zahodnem robu Ljubljanskega barja, ki leži na stičišču več halštatskih kulturnih skupin, tovrstnega najdišča nismo poznali, kot tudi zaradi datacije, ki morda kaže na pokopavanje od konca bronaste dobe pa vse do mlajše halštatskega obdobja.

9. LITERATURA

Arheo 12 1991, Glasilo Slovenskega arheološkega društva. – Ljubljana.

Barker, P. 1998, *Tehnike arheološkega izkopavanja*. – Ljubljana, Slovensko arheološko društvo in Uprava RS za kulturno dediščino.

Bavdek, A. 2021, Notranjska v pozni bronasti in starejši železni dobi = The Notranjska Region in the Late Bronze and Early Iron Ages. – *Arheološki vestnik* 72, str. 263–308.

Bavdek, A. in S. Tecco Hvala 2025, *Trnovo pri Ilirski Bistrici v starejši železni dobi*. – Opera Instituti Archaeologici Sloveniae 49. – Ljubljana, Založba ZRC.

Bratina P. 2014, 34. Zidanica pri Podnanosu. – V: Teržan B. in M. Črešnar (ur.), *Absolutno datiranje bronaste in železne dobe na Slovenskem*. – Katalogi in monografije 40. – Ljubljana, Narodni muzej Slovenije, str. 549–561.

Brouquier-Reddé, V. in A. Deyber 2001, *Fourniment, harnachement, quincaillerie, objets divers*. – V: M. Reddé, S. Von Schnurbein (eds.), *Alésia 2 – Le matériel (Mémoires de l'Académie des inscriptions et belles-lettres 22)*, Paris 293–362.

Cestnik, V. 2009, *Železnodobna nekropola Kaštel kod Buja*. – V: Monografije I katalogi 18, Arheološki muzej Istre.

Dular J. 1982, *Halštatska keramika v Sloveniji. Prispevek k proučevanju halštatske grobne keramike in lončarstva na Dolenjskem*. / Die Grabkeramik der älteren Eisenzeit in Slowenien. – Dela 1. razreda SAZU 23/12. Ljubljana.

Dular, J. in P. Pavlin 2007, Prazgodovinska višinska naselja v Posavskem hribovju. – *Arheološki vestnik* 58, str. 65–120.

Dular, J. in S. Tecco Hvala 2007, *South-Eastern Slovenia in the Early Iron Age: settlement, economy, society = Jugovzhodna Slovenija v starejši železni dobi: poselitev, gospodarstvo, družba*. – Opera Instituti archaeologici Sloveniae 12. – Ljubljana, Inštitut za arheologijo ZRC SAZU, Založba ZRC.

Egg, M. 1985, Die hallstattzeitlichen Hügelgräber bei Helpfau-Uttendorf in Oberösterreich. – *Jahrbuch des Römisch-Germanischen Zentralmuseums Mainz* 32, str. 323–393.

Gabrovec S. 1966, Bronastodobni grob z Vrhnike. – *Arheološki vestnik* 17, str. 441 – 451.

Gabrovec S. 1970, Dvozankaste ločne fibule. Doprinos k problematiki začetka železne dobe na Balkanu in v jugovzhodnih Alpah. / Die zweischleifige Bogenfibeln. Ein Beitrag zum Beginn der Hallstattzeit am Balkan und in den Südostalpen. – *Godišnjak 8, Centar za balkanološka ispitivanja* 6, str. 5–67.

Gabrovec, M. 1999, Cerkljansko, Škofjeloško, Polhograjsko in Rovtarsko hribovje. – V: Perko, D. in M. Orožen Adamič (ur.), *Slovenija. Pokrajine in ljudje*. – Ljubljana, Mladinska knjiga, str. 72–73.

Gaspari, A. in M. Erič 2008, Arheološke raziskave struge Ljubljanice med Verdrom in Vrhniko. – *Annales. Series historia et sociologia* 18/2, str. 407–430.

Gaspari, A. in R. Masaryk 2009, Na sledi prazgodovinskega Navporta. Gradišče na hribu Tičnica na Vrhniku. – *Arheološki vestnik* 60, str. 195–206.

Gaspari, A. in D. Mlekuž 2013, Gradišče na hribu Tičnica: prostorsko vrednotenje osrednje prazgodovinske naselbine na Vrhniku. – *Vrhniški razgledi* 14, str. 9–18.

Gaspari, A., R. Klasinc, M. Vinazza, B. Toškan, L. Škerjanec, D. Kožuh, E. Ftičar 2017, *Arheološke raziskave prazgodovinske naselbine na hribu Tičnica na Vrhniku (parc. št. 2450 k. o. Vrhnika). Končno strokovno poročilo o raziskavi 17-0126* (URL: <https://geohub.gov.si/ghapp/iskd/?page=eArheologija&views=Prikaz-app%2CView-5>), (citirano 3.11.2025)

Gaspari, A. in M. Vinazza 2018, Prazgodovinska naselbina na hribu Tičnica (Vrhnika – Arheološko najdišče Nauportus). – V: Stipaničič, P. in B. Djurić (ur.) *Arheologija v letu 2017*. – Ljubljana, Slovensko arheološko društvo, str. 21.

Giumila-Mair, A. in M. P. Riccardi 2020, Bronze Age/Iron Age cauldrons with crossattachments or Kreuzattaschenkessel. – *Materials and Manufacturing Processes* 35, str. 1–8. – URL: <https://doi.org/10.1080/10426914.2020.1726949> (citirano 1. 2. 2024).

Gonçalves, D., E. Cunha, in T. Thompson 2013, Weight references for burned skeletal remains from Portuguese Samples, - *Journal of Forensic Sciences* 58, str. 1134-1140.

Grahek, L. 2018, Naselbinska keramika z Mosta na Soči. – V: Dular, J. in S. Tecco Hvala (ur.), *Železnodobno naselje Most na Soči: Razprave*. – Opera Instituti Archaeologici Sloveniae 34. – Ljubljana, Založba ZRC, str. 249–306.

Guštin, M. 1973, Kronologija notranjske skupine. – *Arheološki vestnik* 24, str. 461–508.

Guštin, M. 1979, *Notranjska: K začetkom železne dobe na Severnem Jadranu*. – Katalogi in monografije 17. – Ljubljana, Narodni muzej Slovenije.

Habič, P. 1962, Vrhnika. Geografska monografija manjšega mesta. – *Geografski zbornik* 7, str. 5–68.

Harris, E. 1989, *Načela arheološke stratigrafije*. – Ljubljana, Slovensko arheološko društvo.

Horvat, J. 1990, *Nauportus (Vrhnika)*. – Dela 1. razr. SAZU 33. – Ljubljana, Slovenska akademija znanosti in umetnosti.

Horvat, J., P. Peterle Udovič, T. Tolar in B. Toškan 2016, Območje pristanišča v Navportu = The port area of Nauportus. – *Arheološki vestnik* 67, str. 177–258.

Ipavec, A., J. Štajdohar, D. Pečar, M. Draksler, S. Hvalec 2022, *Končno strokovno poročilo o arheoloških izkopavanjih na najdišču Vrhnika – Kočvarjev vrt*. – Ljubljana. – URL: <https://geohub.gov.si/ghapp/iskd/?page=eArheologija&views=Prikaz-app%2CView> (citirano 10. 1. 2024).

Ipavec, A., S. Pavković, R. Klasinc in A. J. Klasinc 2023, *Prvo poročilo o arheološki raziskavi – arheološki testni izkop in arheološka izkopavanja na Stari Vrhniku, zaradi spremembe in dopolnitve občinskega prostorskega načrta Občine Vrhnika (SD OPN 5) za ureditev doživljajskega parka Argonavti, na zemljišču*

s parc. št. 2014/5, k. o. 2001 Stara Vrhnika (21-0339 Vrhnika – SD OPN Argonavti). – URL: <https://geohub.gov.si/ghapp/iskd/?page=eArheologija&views=Prikaz-app%2CView> (citirano 3. 11. 2025).

Jereb, M., 2016, *Die Bronzegefäße in Slowenien*. – *Prähistorische Bronzefunde* II/19. – Stuttgart, F. Steiner.

Kruh, A. 2022, Železnodobno grobišče v Kobaridu: raziskave leta 1979. – *Arheološki vestnik* 73, str. 507–537.

McKinley, J, 1994, *The Anglo-Saxon Cemetery at Sponge Hill, North Elmham Part VIII: The Cremations*, Report No. 69. – East Anglian Archaeology, Dereham, UK.

McKinley, J. 1994, Bone Fragment Size in British Cremation Burials and its Implications for Pyre Technology and Ritual. – *J. Archaeol. Sci.* 21, str. 339–342.

McKinley, J. 2004, Compiling a skeletal inventory: cremated human bone. – V: M. Brickley & J. McKinley (Eds.), *Guidelines to the Standards for Recording Human Remains: Vol. IFA Paper*, str. 9–13.

Merhart, G., 1969. *Hallstatt und Italien. Gesammelte Aufsätze zur frühen Eisenzeit in Italien und Mitteleuropa*. – Mainz, Bonn, Römisch-Germanisches Zentralmuseum.

Mitchell, P.D. in M. Brickley 2017, *Updated Guidelines to the Standards for Recording Human Remains*. – Institute of Field Archaeologists, Reading (UK).

Mušič, B. in J. Horvat 2007, Nauportus – an Early Roman trading post at Dolge njive in Vrhnika. The results of geophysical prospecting using a variety of independent methods. – *Arheološki vestnik* 58, str. 219–270.

Pabst, S. 2012, *Die Brillenfibeln. Untersuchungen zu spätbronze- und ältereisenzeitlichen Frauentrachten zwischen Ostsee und Mittelmeer*. – Marburger Studien zur Vor- und Frühgeschichte 25. – Rahden/Westf.

Pravilnik 2013: *Pravilnik o arheoloških raziskavah*, Uradni list RS 3/2013, št. 3/13.

Pravilnik 2022: *Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o arheoloških raziskavah*, Uradni list RS, št. 56/22.

Pucelj Krajnc, H. 2024 *Izkušnja konservatorske-restavratorske z ostanki bronastega kotlička s Tičnice (Stara Vrhnika)*. – *Argo* 67/2, str.

Ruaro Loseri L., G. Steffè De Piero, S. Vitri in G. Righi 1977, La necropoli di Brežec presso S. Canziano del Carso. Scavi Marchesetti 1896-1900. – *Atti dei Civici Musei di Storia ed Arte di Trieste*. – Monografie di preistoria 1. Trieste.

Schultz, J. J., M. W. Warren, in J. S. Krigbaum 2008, Analysis of human cremains: gross and chemical methods. – *The Analysis of Burned Human Remains* 4, str. 75–94.

Snoeck, C., R. J. Schulting, J. A. Lee-Thorp, M. Lebon in A. Zazzo 2016, Impact of heating conditions on the carbon and oxygen isotope composition of calcined bone. – *Journal of Archaeological Science* 65, str. 32–43.

Stevo, D. 2011, *Geološke razmere na prehodu Ljubljanskega barja v kras« v: Naš časopis št. 388, 28.11.2011, str. 40.*

Svoljšak, D. in A. Pogačnik 2001, *Tolmin, prazgodovinsko grobišče II: Katalog.* – Katalogi in monografije 34. – Ljubljana, Narodni muzej Slovenije

Svoljšak, D. in A. Pogačnik 2002, *Tolmin, prazgodovinsko grobišče I: Razprave.* – Katalogi in monografije 35. – Ljubljana, Narodni muzej Slovenije.

Šašel, J. 1992, Keltisches portorium in den Ostalpen (zu Plin. n. h. III 128). V: Bratož, R. in M. Šašel Kos (ur.), *Jaroslav Šašel: Opera Selecta*, Situla 30. – Ljubljana, Narodni muzej, str. 500–506.

Škvor Jernejčič 2014, *Žarna nekropola v Ljubljani in preobrazba ljubljanske skupine na prehodu iz bronaste v železno dobo* (Neobjavljena doktorska disertacija, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta). – Ljubljana.

Škvor Jernejčič B. in P. Vojaković 2023, Grobišča iz starejše železne dobe v Ljubljani. Različni načini pokopa kot kazalci heterogenih prazgodovinskih družbenih identitet. – *Arheološki vestnik* 74, str. 591–632.

Tecco Hvala, S. 2012, *Magdalenska gora: Družbena struktura in grobni ritual železnodobne skupnosti.* – Opera Instituti Archaeologici Sloveniae 26. – Ljubljana, Založba ZRC.

Teržan, B., F. Lo Schiavo in N. Trampuž Orel 1984, *Most na Soči (S. Lucia) II.* – Katalogi in monografije 23/2. – Ljubljana, Narodni muzej Slovenije.

Teržan, Trampuž 1973, Prispevek h kronologiji svetolucijske skupine. – *Arheološki vestnik* 24, str. 416–460.

Teržan B. 2002, Kronološki oris. – V: Svolfjšak D. in A. Pogačnik (ur.), *Tolmin, prazgodovinsko grobišče II. Razprave.* – Katalogi in monografije 35. – Ljubljana, Narodni muzej Slovenije, str. 85–102.

Teržan B. 1990, *Starejša železna doba na Slovenskem Štajerskem / The Early Iron Age in Slovenian Styria* – Katalogi in monografije 25. – Ljubljana, Narodni muzej Slovenije.

Teržan, B. in M. Črešnar 2014, Poskus absolutnega datiranja starejše železne dobe na Slovenskem. – V: Teržan, B. in M. Črešnar (ur.) 2014, *Absolutno datiranje bronaste in starejše železne dobe na Slovenskem.* – Katalogi in monografije 40. – Ljubljana, Narodni muzej Slovenije, str. 703–724.

Teržan, B. 2021, Notranjsko-kraška halštatska skupina: Uvodnik in kratek oris. – *Arheološki vestnik* 72, str. 229–262.

Teržan, B. 2022, Svetolucijska halštatska skupina: Uvodnik in kratek oris. – *Arheološki vestnik* 73, str. 347–396.

Turk, p. 2007, Bronasti polnoročajni meč iz Jabelj v osrednji / A Bronze Solid-Hilted Sword from Jablje in Central Slovenia. – V: M. Blečić et al. (ur.), *Scripta praeistorica in honorem Biba Teržan*, Situla 44, 209–229.

Turk, P., J. Istenič, T. Knific in T. Nabergoj (ur.) 2009, *Ljubljanica: kulturna dediščina reke.* – Ljubljana, Narodni muzej Slovenije.

Verbič, T. 2023, *Poročilo o geološkem ogledu arheoloških izkopavanj pri Vrhniku v letu 2023*. Poročilo je del tega poročila. Glej prilogo – geološko poročilo.

Vinazza, M. 2021, Naselbinska keramika starejše železne dobe na Krasu. – *Arheološki vestnik* 72, str. 419–452.

Vojaković, P. 2013, *Prazgodovinska Emona: Novo odkrita protourbana naselbina na Prulah in njeno mesto v času in prostoru* (Neobjavljena doktorska disertacija, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta). – Ljubljana.

Vojaković, P. in M. Draksler 2018, Nova spoznanja o načinu gradnje obrambnega sistema na prazgodovinskem gradišču Brecljev hrib na Gorenjskem. – V: Črešnar, M. in Vinazza (ur.), *Srečanja in vplivi v raziskovanju bronaste in železne dobe na Slovenskem. Zbornik prispevkov v čast Bibi Teržan*. – Ljubljana, Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, str. 275–297.

Vojaković, P. in I. Bekljanov Zidanšek 2019, Poznorepublikanski Navport: območje Stare pošte = Late Republican Nauportus: the Stara pošta site. – *Arheološki vestnik* 70, str. 93–126.

Vuga, D. 1980, Železnodobna najdišča v kotlini Ljubljanskega barja. – V: *Zbornik posvečen Stanetu Gabrovcu ob šestdesetletnici*, Situla 20–21. – Ljubljana, Narodni muzej, str. 199–210.

Warren, M. W. in W. Maples 1997, The anthropometry of contemporary commercial cremation. – *Journal of Forensic Sciences* 42, str. 417-423.

ZVKDS 2008: *Zakon o varstvu kulturne dediščine (ZVKD-1)*, Uradni list RS 16/2008, št. 16/2008.

Spletni viri:

Splet 1: <http://biotit.geo-zs.si/> (citirano 5. 1. 2024).

Drugi viri podatkov:

Vir podatkov 1: AGIS vtičnik za Qgis (Center za Preventivno Arheologijo; ZVKDS).

Vir podatkov 2: <https://geohub.gov.si/>

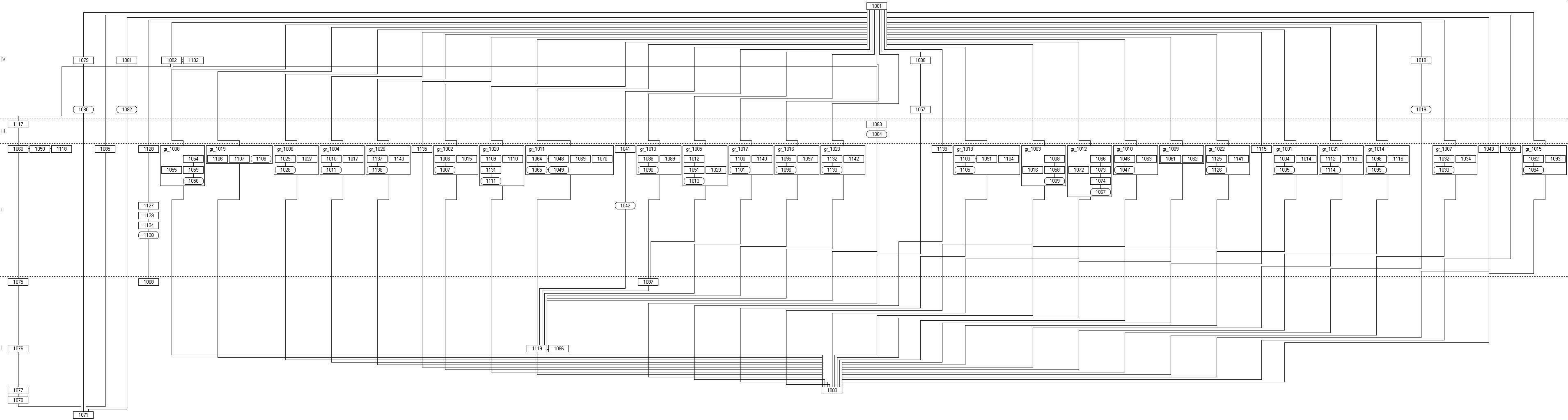
Vir podatkov 3: https://sl.wikipedia.org/wiki/Voja%C5%A1nica_26._oktober#Zgodovina

10. PRILOGE

- *Načrti*
- *Harrisov diagram*
- *Seznami (najdb in separacije)*
- *Specialistična poročila (antropološko poročilo, poročilo o konservaciji in restavraciji predmetov, arheozoološko poročilo, radiokarbonska analiza, geološko poročilo)*
 - *Poročilo o stanju območja raziskave*
 - *Tabela vsebine arhiva najdišča*

NAČRTI

HARRISOV DIAGRAM

SEZNAMI

23-0339 - seznam najdb Arheološki testni izkop					PRAZGODOVINA		ANTIKA				NOVI VEK				NEOPREDELJENO								
					lončenina		opombe	lončenina		nedoločljiva keramika	opombe	lončenina		kovina ZLITINA		opombe	lončenina		ožgana glina		živlaska kost		opombe
					št.	teža		št.	teža			št.	teža	št.	teža		št.	teža	št.	teža	št.	teža	
DIS	datum	Sonda	SE	Opomba																			
1	13.09.2023	1002	/	detektorska najdba	1	1							1	4									
200	9.11.2023	1003	1001										4	5									
204	9.11.2023	1005	1001				1	15															
202	9.11.2023	1005	1122						1	1									4	17			
203	9.11.2023	1005	1123													1	16						
201	9.11.2023	1006	1001										2	6									
					1	1	1	15	1	1			6	11	1	4	1	7	1	16	4	17	

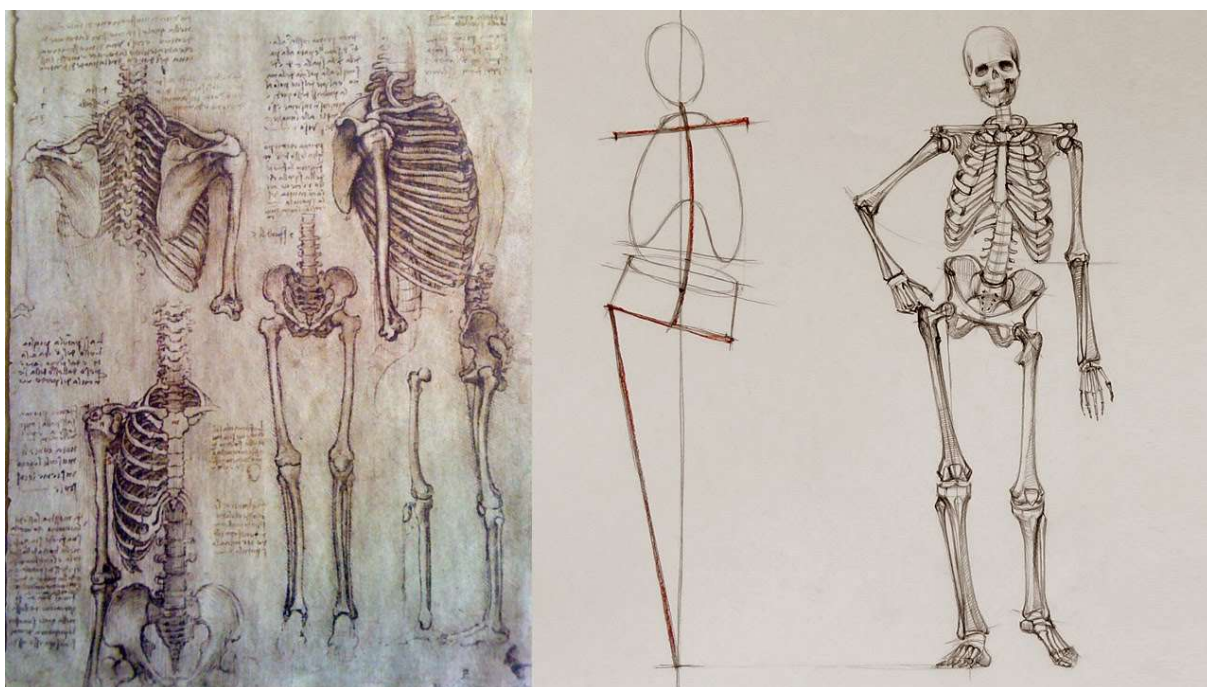
SEP	datum	SE	sek.	kv.	OPOMBA	VPISAL
1001	28.09.2023	1008	1	I5	Grob 1003, 3 vreče	A.Ipavec
1002	28.09.2023	1010	1	J4	Grob 1004; 1 vreča	A.Ipavec
1003	29.09.2023	1051	1	K4	Grob 1005	A.Ipavec
1004	29.09.2023	1012	1	K4	Grob 1005	A.Ipavec
1005	5.10.2023	1054	1	J4	Grob 1008, 5 vreč	A.Ipavec
1006	5.10.2023	1006	1	J5	Grob 1002, 2 vreči	A.Ipavec
1007	5.10.2023	1004	1	J5	Grob 1001	A.Ipavec
1008	6.10.2023	1058	1	I5	Grob 1003, iz žare, 4 vreče	A.Ipavec
1009	10.10.2023	1061	1	J3	Grob 1009, 1 vreča	A.Ipavec
1010	11.10.2023	1046	1	J/K7	Grob 1010, 3 vreče	A.Ipavec
1011	12.10.2023	1064	1	J/K7	Grob 1011	A.Ipavec
1012	12.10.2023	1070	1	J/K7	Grob 1011, 1 vreča	A.Ipavec
1013	13.10.2023	1066	1	J/K7	Grob 1012, 3 vreče	A.Ipavec
1014	13.10.2023	1073	1	J/K7	Grob 1012, iz žare, 1 vreča	A.Ipavec
1015	23.10.2023	1095	2	H2	Grob 1016, iz žare, 3 vreče	A.Ipavec
1016	23.10.2023	1092	2	H2	Grob iz 1015, 2 vreči	A.Ipavec
1017	24.10.2023	1088	2	H5/6	Grob 1013, 2 vreči	A.Ipavec
1018	6.11.2023	1103	2	H5	Grob 1018, 1 vreča	A.Ipavec
1019	15.11.2023	1109	2	H4	Grob 1020, 4 vreče	A.Ipavec
1020	15.11.2023	1106	2	I5	Grob 1019, 2 vreči	A.Ipavec
1021	15.11.2023	1098	2	H5	Grob 1014, 2 vreči	A.Ipavec
1022	17.11.2023	1131	2	H4	Grob 1020, iz žare, 1 vreča	A.Ipavec
1023	17.11.2023	1125	2	H5	Grob 1022, 2 vreči	A.Ipavec
1024	17.11.2023	1100	2	G/H3	Grob 1017, 1 vreča	A.Ipavec
1025	17.11.2022	1129	2	F4	Grob 1024, 2 vreči	A.Ipavec
1026	17.11.2023	1132	2	H3	Grob 1023, 2 vreči	A.Ipavec
1027	17.11.2023	1137	2	G3	Grob 1026, 1 vreča	A.Ipavec
1028	20.11.2023	1112	2	H4	Grob 1021, 1 vreča	A.Ipavec

ANTROPOLOŠKO POROČILO

(doc. dr. Tamara Leskovar, univ. dipl. arheol.)

ANTRPOLOŠKA ANALIZA SEŽGANIH ČLOVEŠKIH POSMRTNIH OSTANKOV ODKRITIH PRI ARHEOLOŠKIH RAZISKAVAH NA VRHNIKI (23-0339)

Tamara Leskovar

Center za interdisciplinarne raziskave v arheologiji, Oddelek za arheologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani

Nina Bratušek

Magistrska študentka na Oddelku za arheologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani

Ljubljana, avgust 2025

VSEBINA

UVOD	3
METODOLOŠKI POSTOPKI.....	3
REZULTATI.....	3
POVZETEK IN INTERPRETACIJA REZULTATOV.....	7
VIRI IN LITERATURA	12
INVENTAR	13

UVOD

V analizo so bili prejeti sežgani posmrtni ostanki iz 24 grobov, odkriti pri arheoloških raziskavah Vrhnika – SD OPN Argonavti (23-0339). Neočiščene sežgane kosti so bile v grobem suho očiščene. Ločene so bile živalske in človeške kosti, slednje so bile nato makroskopsko analizirane. Zbrani podatki so bili povezani in uporabljeni za določitev minimalnega števila oseb v posameznem grobu, za oceno spola in starosti oseb v času smrti, za prepoznavanje patoloških sprememb ter za grobo oceno višine temperature, kateri so bili posmrtni ostanki izpostavljeni. Slaba ohranjenost posmrtnih ostankov ni dovoljevala ocene telesne višine.

METODOLOŠKI POSTOPKI

Iz grobov zbrani človeški posmrtni ostanki so bili analizirani po uveljavljenih metodoloških postopkih (McKinley, 1994; McKinley, 2004, 1993; Mitchell and Brickley, 2017; Schultz et al., 2008). Zbrani odlomki so bili najprej razvrščeni v velikostne razrede > 8 mm, 8 – 5 mm, 5 – 2 mm, < 2 mm. Vsi odlomki so bili nato vizualno pregledani in razvrščeni v razrede glede na pripadnost skeletnim elementom oz. njihovim delom. Če skeletnega elementa oz. dela ni bilo mogoče natančno določiti, so bili odlomki uvrščeni med nedoločljive. Vsakemu izmed razredov je bila določena teža. Zabeležene so bile značilnosti za oceno spola in starosti, morebitne patološke spremembe ter debelina ohranjenih lobanjskih odlomkov in odlomkov dolgih kosti. Spol in starost oseb sta bila, kadar je ohranjenost to dovoljevala, ocenjena na podlagi razvitosti, robustnosti / gracilnosti in dimenzij skeletnih elementov ter na podlagi odprtosti / zaprtosti lobanjskih šivov. Zabeležene so bile barve odlomkov in vzorci razpok.

REZULTATI

Zbrani rezultati makroskopskih analiz so predstavljeni v poglavju Inventar, povzetek je podan v preglednici 5.

MINIMALNO ŠTEVILO OSEB V GROBU

Izmed 24 analiziranih so bili v 13 grobovih prepoznani posmrtni ostanki ene osebe, v osmih dveh in v treh tri. Na osnovi predpostavke, da je ista oseba prisotna le v enem grobu, so bili v 24 grobovih posmrtni ostanki 38 oseb. Pri tem ni mogoče izključiti, da je bila ista oseba v več grobovih in je število vseh oseb na grobišču manjše.

V primeru prepoznane ene osebe (MNI=1) je bila to največkrat odrasla oseba (#4) ali mladostnik/odrasla oseba (#3) (zaradi slabe ohranjenosti ni bilo mogoče z gotovostjo razločiti med mladostnikom in odraslo osebo). V enem primeru je bilo mogoče oceniti, da gre za otroka. V petih primerih ocene starosti ni bilo mogoče podati (Preglednica 1).

V primeru prepoznanih dveh oseb (MNI=2) so bili v petih primerih skupaj posmrtni ostanki otroka in mladostnika/odrasle osebe in v treh primerih otroka in odrasle osebe (Preglednica 1).

V primeru prepoznanih treh oseb (MNI=3) so bili v dveh primerih skupaj posmrtni ostanki dveh odraslih oseb in otroka, v enem pa odrasle osebe in dveh otrok (Preglednica 1).

Preglednica 1. Starost oseb glede na minimalno število oseb (MNI) v grobu.

MNI 1, starost osebe	# grobov
mladostnik/odrasla oseba	3
odrasla oseba	4
otrok	1
ND	5
MNI 2, starost oseb	# grobov
otrok in mladostnik/odrasla oseba	5
otrok in odrasla oseba	3
MNI 3, starost oseb	# grobov
dve odrasli osebi in otrok	2
odrasla oseba in dva otroka	1
SKUPAJ OSEB	38

Slika 1. Odlomki skalnice iz groba 8, ki verjetno pripadajo vsaj dvema osebam.

Slika 2. Številni zobje iz groba 3, verjetno pripadajo več osebam.

TEŽE

Teže zbranih človeških posmrtnih ostankov (Preglednica 2) so bile zelo raznolike, med 1616,5 g in 0,1 g. Povprečna teža je bila 196,9 g. Največja teža je bila v grobu 3 s prepoznanimi posmrtnimi ostanki treh oseb (dve odrasli osebi in otrok), najmanjša pa v grobu 6 z nedoločljivimi posmrtnimi ostanki. Povprečna teža grobov s prepoznanimi posmrtnimi ostanki ene osebe je znašala 38,9 g, grobov s prepoznanimi posmrtnimi ostanki dveh oseb 157,2 g in grobov prepoznanimi posmrtnimi ostanki treh oseb 987,4 g.

Preglednica 2. Teže posmrtnih ostankov.

TEŽA	g
največja	1616.5
najmanjša	0.1
povprečna	196.9
MNI 1	g
največja	182.6
najmanjša	0.1
povprečna	38.9
MNI 2	g
največja	1073.31
najmanjša	7
povprečna	157.2
MNI 3	g
največja	1616.5
najmanjša	659.2
povprečna	987.4

Največ odlomkov, skoraj polovica (44,6 %) je bilo nedoločljivih. Med določljivi odlomki prevladujejo dolge kosti (37,6 %) in kosti lobanje (16,1 %). Redko so prisotni drugi skeletni elementi (< 1 %) (Preglednica 3).

Preglednica 3. Teže in zastopanost skeletnih elementov.

SKELETNI ELEMENT	g	%
LOBANJA	751	16.1
ZOB	24.3	0.52
TRUP	16.1	0.35
MEDENICA	11	0.24
DOLGE KOSTI	1753.2	37.6
DLAN/STOPALO	3.3	0.07
SKLEPNE POVRŠINE	23.6	0.51
NEDOLOČLJIVO	2077.7	44.6
SKUPAJ	4660.2	100

STAROST IN SPOL

Izmed predpostavljenih 38 oseb je bilo trinajst otrok, pri čemer je bilo za tri mogoče oceniti da so umrli v starosti 1,5 leta \pm 1 leto, 2,5 – 6,5 let in 5,5 let \pm 1 leto, za ostale pa le, da so bili otroci.

Pri osmih osebah ni bilo mogoče z gotovostjo ugotoviti ali gre za mladostnika ali odraslo osebo. V po enem primeru je bilo mogoče oceniti, da gre za mlado odraslo osebo in zrelo ali starejšo odraslo in v po petih primerih, da gre za mlado ali zrelo odraslo osebo ali odraslo osebo. V petih primerih starosti ni bilo mogoče oceniti (Preglednica 4).

Preglednica 4. Ocenjena starost oseb.

STAROST	# oseb
otrok	13
mladostnik/odrasla oseba	8
mlada odrasla oseba	1
mlada ali zrela odrasla oseba	5
zrela ali starejša odrasla oseba	1
odrasla oseba	5
nedoločljiva	5
SKUPAJ	38

Spol je v večini primerov neocenjen. Izjemi sta grobova 12 in 20, kjer je odrasla oseba morda moški.

Slika 3. Odlomki lobanjskih kosti z ohranjenimi šivi, nekateri so zraščeni in komaj vidni (levo), nekateri deloma zraščeni in jasno vidni (sredina) in nekateri odprti (desno). Verjetno odlomki pripadajo dvema osebam različne starosti.

Slika 4. Krona stalnega podočnika, korenina ni začela rasti (5,5 let \pm 1 leto) (levo) in mlečni sekalec z odprtim vršičem in krona mlečnega podočnika z deloma razvito krono (1,5 let \pm 1 leto) (desno).

PATOLOŠKE SPREMEMBE

V treh primerih (grobovi 8, 10, 12) je bilo na posmrtnih ostanki mogoče opaziti patološke spremembe, ali poroznost ali tvorbe nove kosti, vendar zaradi slabe ohranjenosti sprememb ni mogoče natančneje opredeliti. Najverjetneje gre za vnetje, vzroka katerega ni mogoče opredeliti. Poleg tega je bila patološka sprememba, zraščena stopalnica in prstnica, prepoznana pri odrasli osebi iz groba 3.

Slika 5. Zraščena stopalnica in prstnica osebe iz groba 3.

Slika 6. Tvorbe nove kosti (levo) in makroskopske pore (desno), verjetno patološke spremembe na kosteh osebe iz groba 10.

DRUGO

Barve kosti so bile večinoma bele ali sivo modre odtenke, le redko temno modre. Na kosteh so bile opazne tudi razpoke, predvsem prečne, vzdolžne, mrežaste in redko tudi v obliki črke U.

V devetih grobovih so bile prisotne tudi živalske kosti belih, modrih, črnih in rjavih barv. Rjave kosti iz grobov 2 in 21 ne izgledajo ožgane, preostale pa. Količina prepoznanih živalskih kosti niha med 0,1 g in 2,7 g.

Omeniti velja še, da so imeli v grobovih 1 in 5 nekateri odlomki kosti zglajene površine in robove, kosti v grobu 16 so bile zelo mehke in kredaste, odlomek v grobu 7 pa ima razjedeno površino. Spremembe so najverjetneje tafonomske narave oz. posledica poodložitvenih procesov.

V grobu 3 so bili na nekaterih dolgih kosteh ostanki rdeče rjave barve, verjetno železa.

POVZETEK IN INTERPRETACIJA REZULTATOV

Zgolj uporaba makroskopskih analiz na sežganih posmrtnih ostankih ponuja omejene rezultate. Iz podatkov je razvidno, da so bili v večini grobov posmrtni ostanki ene osebe, a so precej pogosti tudi grobovi s posmrtnimi ostanki dveh ali celo treh oseb. V primerih več kot ene osebe je v grobu vedno prisoten vsaj en otrok.

Čeprav so teže posmrtnih ostankov zelo raznolike, se povprečne teže na nek način ujemajo s številom prepoznanih oseb v grobu, saj imajo grobovi z eno osebo povprečno najnižje teže,

sledijo grobovi z dvema osebama, največje teže pa so zabeležene v grobovih s tremi osebami. Pri tem najbolj izstopa grob 3 s 1616,5 g človeških kosti, v katerem so bili posmrtni ostanki dveh odraslih oseb in otroka. Načeloma pa so teže posmrtnih ostankov nizke, močno pod težami, ki jih je pričakovati za pokop vseh delov skeleta na osnovi eksperimentalnih študij. Le-te sicer podajo različne ocene, ki pa za odrasle znašajo med približno 1,6 kg in 3 kg ter za otroke med 0,1 kg in 0,5 kg (McKinley 1993, Gonçalves et al. 2013, Warren, Maples 1997). Pomenljiva je tudi zastopanost skeletnih elementov. Jasno prevladujejo nedoločljivi odlomki, saj je ohranjenost posmrtnih ostankov razmeroma slaba. Med prepoznanimi odlomki so predvsem najlažje prepoznavni in anatomske najbolj zastopani deli dolgih kosti in lobanje. Zelo malo pa je drugih delov skeleta (trup, medenica, kosti dlani/stopala), ki so prisotni le redko. Vsi zabeleženi deli skeleta (lobanja, trup, medenica, dolge kosti, kosti dlani/stopal) so prisotni le v treh grobovih (3, 12 in 20), v katerih so posmrtni ostanki treh oz. dveh oseb. Velik del skeletnih elementov torej manjka in teža posmrtnih ostankov je relativno nizka. Na osnovi nizkih tež in odsotnosti več delov telesa je mogoče sklepati, da je bil v grob položen le del pokojnikov.

Razpokanost in obarvanost kosti kažeta, da je bil večji del vseh analiziranih posmrtnih ostankov izpostavljen temperaturam nad 650°C. Z izjemo belega odlomka živalske kosti iz groba 26, živalske kosti niso bile izpostavljene enako visokim temperaturam. Prevladujoče črne barve namreč kažejo na veliko nižje temperature, rjavi odlomki pa morda sploh niso bili izpostavljeni visokim temperaturam.

Preglednica 5. Povzetek zbranih rezultatov.

		TEŽA GLEDE NA VELIKOST ODLOMKOV (g)											ŽIVAL	
GROB	SE	>8 mm	8 - 5 mm	5 - 2 mm	<2 mm	teža (g)	barva	MNI	starost	spol	patologije	opombe	teža (g)	barva
1	1014	39.8	29.5	16.1	3.4	88.8	bela, redko sivo modri odtenki	1	mlada ali zrela odrasla oseba	ND		nekateri odlomki imajo zglajene površine	1.3	rjavo modra
2	1015	80.8	37.9	60	3.9	182.6	bela, tudi sivo modri odtenki	1	mlada ali zrela odrasla oseba	ND			0.4	rjava
3	1016	675.2	411.7	494	35.6	1616.5	temno modra do bela	3	odrasla oseba, odrasla oseba, otrok	ND, ND, ND	zraščena stopalnica in prstnica	ostanki rdeče rjave kovine na nekaterih dolгих kosteh		
4	1017	6.8	1.4	5.3	1.1	14.6	bela, številni sivo modri odtenki	2	mladostnik/odrasla oseba in morda otrok	ND, ND			0.7	črna
5	1020		0.4	0.6	0.2	1.2	bela	1	ND	ND		nekateri odlomki imajo zglajene površine		
6	1029			0.1		0.1	bela	1	ND	ND				
7	1034	0.7				0.7	svetlo sivo modra in bela	1	mladostnik/odrasla oseba	ND		odlomek ima razjedeno površino		
8	1055	277.4	197.7	177.9	33.5	686.5	temno modra do bela	3	mlada ali zrela odrasla oseba, zrela ali starejša odrasla oseba, otrok	ND, ND, ND	tvorba nove kosti na lobanji		2.7	
9	1062	1.7	2.8	2.1	0.4	7	bela, redko sivo modri odtenki	2	otrok in mladostnik/odrasla oseba	ND, ND		večinoma kosti otroka, en odlomek pripada mladostniku/odrasli osebi		

10	1063	54.7	15.5	46.6	1.2	118	bela, tudi sivo modri odtenki	2	mlada odrasla oseba in otrok	ND, ND	poroznost na rebrih in kostna tvorba v obliki kanala na dolgi kosti		
11	1064	3.7	4.2	4.6	1	13.5	bela, izjemoma sivo modra	1	otrok	ND			
12	1072	243	176.3	239.9		659.2	sivo modre do bele	3	odrasla oseba, 5,5 let ± 1 leto, 1,5 let ± 1 leto	M??, ND, ND	poroznost na dolgih kosteh otroka		0.1
13	1089	54.9	51.4	57.6	4.1	168	sivo modra do bela	1	mlada ali zrela odrasla oseba	ND			
14	1098		1.5	2.6	5.3	9.4	bela, zobje sivo modri	2	otrok in mladostnik/odrasla oseba	ND, ND		večinoma kosti otroka, korenini zob morda ne sodita zraven, pripadata mladostniku/odrasli osebi	
15	1093	3.6	3.8	4.4	0.5	12.3	bela, redko sivo modri odtenki	2	mladostnik/odrasla oseba in morda otrok	ND, ND		ohranjenost je slaba, ni zanesljivo, da gre za dve osebi	
16	1095	1.6	9.6	7.1	3.2	21.5	bela, redko sivo modri odtenki	1	odrasla oseba	ND		mehke, kredaste kosti	
17	1100			1.1	0.2	1.3	bela, redko sivo modri odtenki	1	ND	ND		zelo slaba ohranjenost	
18	1104		0.4	0.1	0.1	0.6	bela, notranjost temno modra	1	ND	ND		zelo slaba ohranjenost	
19	1107	2.3	3	5.4	4.9	15.6	bela, notranjost temno modra	1	mladostnik/odrasla oseba	ND			
20	1109	494.2	263.01	213.3	102.8	1073.31	sivo modre do bele	2	mlada ali zrela odrasla oseba in 2,5 - 6,5 let	M??, ND			

21	1112	4.6	5.2	1.9	0.4	12.1	bela, redko sivo modri odtenki	2	odrasla oseba in morda otrok	ND, ND		slaba ohranjenost, prisotnost otroka ni zanesljiva	0.1	rjava
22	1125	2.1	3.1	4	1.9	11.1	bela, notranjost pri enem temno modra	2	mladostnik/odrasla oseba in morda otrok	ND, ND		slaba ohranjenost, prisotnost otroka ni zanesljiva	0.1	črna rjava
23	1132			0.4		0.4	sivo modra	1	ND	ND			0.1	črna
26	1137	2	2.6	4.2	2	10.8	bela, redko sivo modri odtenki	1	mladostnik/odrasla oseba	ND			0.2	bela

VIRI IN LITERATURA

Gonçalves, D., Cunha, E., Thompson, T. 2013. Weight references for burned skeletal remains from Portuguese Samples, *Journal of Forensic Sciences* 58, 1134-1140.

McKinley, J., 1993. Anglo-Saxon cemetery excavations carried out between 1976 and 1980: Cremated Bone. *Archaeol. J.* 150, 243–365.

McKinley, J., 1994. The Anglo-Saxon Cemetery at Sponge Hill, North Elmham Part VIII: The Cremations, Report No. 69. East Anglian Archaeology, Dereham, UK.

McKinley, Jacqueline, 1994. Bone Fragment Size in British Cremation Burials and its Implications for Pyre Technology and Ritual. *J. Archaeol. Sci.* 21, 339–342. <https://doi.org/http://dx.doi.org/10.1006/jasc.1994.1033>

McKinley, J. 2004. Compiling a skeletal inventory: cremated human bone. In M. Brickley & J. McKinley (Eds.), *Guidelines to the Standards for Recording Human Remains: Vol. IFA Paper* (pp. 9–13).

Mitchell, P.D., Brickley, M., 2017. Updated Guidelines to the Standards for Recording Human Remains. Institute of Field Archaeologists, Reading (UK).

Schultz, J.J., Warren, M.W., Krigbaum, J.S., 2008. Analysis of human cremains: gross and chemical methods. *Anal. Burn. Hum. Remain.* 4, 75–94.

Warren, M. W., Maples, W. 1997. The anthropometry of contemporary commercial cremation, *Journal of Forensic Sciences* 42, 417-423.

INVENTAR

Grob 1, SE 1014

> 8 mm = 39,81 g

8 – 5 mm = 29,49 g

2 – 5 mm = 16,05 g

<2 mm = 3,44 g (vsebuje koščke zemlje in prah)

39,93 g dolgih kosti velikosti do 26 mm in debeline do 7 mm. Prevladujejo bele barve, na določenih delih so vidne sivo modre, prelom včasih temno moder. Vidne so prečne, vzdolžne razpoke, odstopanje vrhnje plasti. Prepoznaven je del mečnice, ostalo verjetno kosti rok.

Nekateri odlomki imajo zaobljene robove in površina je »zlizana«.

0,8 g zob, prepoznati je no korenino nedoločljivega zoba modre barve in eno korenino dvokoreninskega kočnika, bele barve. Na obeh vidne drobne, mrežaste razpoke.

6,99 g lobanjskih kosti velikosti do 23 mm in debeline do 4 mm. Ohranjen en lobanjski šiv, izgleda, da ni bil zraščen. Ohranjen je del ali nadočesnega oboka ali ličnice, gracilno. Kostni so bele barve.

0,46 g reber velikosti do 20 mm, debeline 1 mm. Bele barve.

29,66 g nedoločljivih odlomkov, velikost večinoma pod 5 mm in 3,44 g nedoločljivih odlomkov pod 2 mm.

7 kosov morda živalskih kosti, bolj rjavo modre barve, 1,31 g.

Grob 2, SE 1015

>8mm = 80,78 g

5-8 mm = 37,93 g

2-5 mm = 60 g

<2 mm = 3,87 g

22,06 g lobanjskih kosti velikost do 20 mm in debeline do 6 mm. Odlomki so predvsem belih barv, a so vidni tudi odtenki sivo modre. Prepoznavna je skalnica, del spodnje čeljustnice z narastišči za mišice, en deloma odprt in en zaprt lobanjski šiv.

Odlomki štirih korenin in drobci korenin ter kron zob (0,72 g). Odlomki so sivo modre do bele barve. Zobje so enokoreninski.

88,30 g dolgih kosti velikosti do 31 mm in debeline do 7 mm. Kostni bele do temno sivo modre, vidne so prečne, vzdolžne in U razpoke, na enem odlomku odstopanje površine. Prepoznati je del stegenice s hrbtno linijo in del koželjnice.

0,35 g predstavljata dva odlomka reber velikosti do 17 mm, debeline 1 mm.

*odlomek dolge kosti za analize izotopov, 1,1 g.

2 – 5 mm veliki odlomki nedoločljivih kosti 63,53 g in 3,87 g nedoločljivih odlomkov pod 2 mm.

Dva odlomka morda živalskih kosti rjave barve, 0,36 g

Grob 3, SE 1016

>8 mm = 368,6 g + 112,2g + 194,4 g

8-5 mm = 99,7 g + 233,7 g + 78,3 g

5-2 mm = 262,5 g + 183,33 g + 37,1 g+10,9 g+0,2 g

<2 mm = 33,47 g + 2,1 g

Lobanja

Do 42 mm veliki in do 7 mm debeli odlomki lobanje (168,2 g). Prepoznati je predvsem ploščate kosti, en del predstavlja zatilnico. Poleg tega deli vsaj treh skalnic, del levega in desnega nadočesnega oboka, del temenice z ušesno odprtino. Odlomki so temno modre do bele barve, zelo raznolike barve. Na enem delu je viden šiv, ki je zraščten. Večina odlomkov je precej masivnih.

Poleg tudi tanki, manjši odlomki, drobno razpokani, z vidno fino poroznostjo (10,3 g). Odlomki so temno modrih do belih barv. Verjetno so otroški.

Ohranjenih je 17 korenin enokoreninskih zob in 10 korenin kočnikov ter številni odlomki razdrobljenih kron (11,1 g). Zobje so precej različnih dimenzij, verjetno pripadajo vsaj dvema različnima oseba. Vsi zobje so povsem razviti (14 +).

Poleg še en morda mlečni kočnik oz. del korenine in krone (3,5 – 8,5 let) (0,3 g).

Manjši odlomki zob, korenin in sklenine, izgledajo otroško (0,2 g).

Do 32 mm veliki odlomki sklepnih površin, prevladuje gobasta kostnina (8 g).

32 mm velik odlomek morda medenice (1,6 g).

Do 27 mm veliki odlomki reber modrih do belih barv (5,5 g).

10 mm velik odlomek morda lopatice (0,5 g).

Do 20 mm veliki odlomki vretenc, prepoznati je predvsem medvretenčne sklepne površine (1,9 g).

Do 40 mm veliki in do 8 mm debeli odlomki dolgih kosti (544,3 g). Prepoznati je dolge kosti rok in nog. Odlomki so temno modri do beli. Na nekaj odlomkih so vidni ostanki kovine (rjavo rdeče barve). Na površini so vidne prečne, vzdolžne, U in mrežaste razpoke.

Poleg tudi precej manjši in tanjši odlomki, mrežasto razpokani, verjetno otroški (3,3 g). Večinoma so bele barve, a so prisotni tudi odtenki modre.

6 odlomkov prstnic, ena stopalnica je zraščena s prvo prstnico (1,1 g).

Prisotna je ena lunica, 10 mm velika, morda otroška (0,2 g).

311,9 g nedoločljivih odlomkov. + 5-2 mm = 262,5 g + 183,33 g + 37,1 g + 10,9 g

<2 mm = 33,47 g + 2,1 g

Grob 4, SE 1017

>8 mm = 6,84 g

8 – 5 mm = 1,38 g

5 – 2 mm = 5,33 g

<2 mm = 1,1 g

1,15 g lobanjski kosti velikosti do 15 mm in debeline do 5 mm. Bele barve, površina mestoma svetlo sivo modra.

6,1 g dolgih kosti velikosti do 25 mm in debeline do 5 mm. Beli, a številni tudi sivo modri, tako na površini kot v prelomu. Na površini so vidne U razpoke.

Manjši odlomek zoba temno modre barve, verjetno del korenine (0,03 g).

Do 5 mm veliki odlomki belih in svetlo sivih barv, so zelo majhni in tanki. Niso izpovedni, a izgledajo otroški.

Nedoločljivi odlomki 2 – 5 mm, 3,64 g.

0,74 g domnevno odlomek živalske kosti, črne barve z nenavadnim linijskim vzorcem na površini.

*vzorec dolge kosti za analize izotopov 0,65 g.

Grob 5, SE 1020

<2 mm = 0,18 g

2-5 mm = 0,55 g

5-10 mm = 0,38 g

0,49 g odlomkov ploščatih lobanjskih kosti velikosti do 8 mm, debeline 4 mm. Odlomki so povsem beli.

0,88 g nedoločljivih odlomkov bele barve.

Nekateri odlomki so zaobljeni, zlizani.

Grob 6, SE 1029

Dva odlomka, nedoločljiva, velikosti 3 mm, 0,06 g.

Grob 7, SE 1034

25 mm velik in 5 mm debel odlomek dolge kosti svetlo sivo modre do bele barve. Površina je precej razjedena (0,7 g). Mladostnik ali odrasla oseba.

Grob 8, SE 1055

>8 mm = 277,42 g

8-5 mm = 197,70 g

5-2 mm = 177,9 g

<2 mm = 33,47 g

2,9 g zob, predvsem so drobcu korenin, nekaj celih korenin kočnikov in dva enokoreninska zoba. Ena korenina izgleda kot korenina tretjega kočnika. Barve so bele do temno modre, vidne so razpoke. Zobje izgledajo povsem razviti, tudi morebitni tretji kočnik.

90,72 g lobanjskih kosti. Do 40 mm veliki in do 7 mm debeli odlomki lobanje, prevladujejo ploščate kosti, prepoznavni so deli čeljustnic in skalnice. Nekaj šivov je ohranjenih, eden je povsem odprt, eden zraščena a viden, eden komaj viden. Sedem odlomkov skalnic, morda od več kot ene osebe.

Izstopajo zelo tanki, povsem beli, fini odlomki velikosti do 40 mm, debeline do 2 mm (7,64 g). Eden ima ohranjen del šiva, ki je zelo droben.

297,23 g dolgih kosti velikosti do 45 mm, debeline do 8 mm. Odlomki so temno modrih so belih barv, mestoma je prelom še črn. Prisotni so deli kosti rok in nog. Nekateri odlomki so zelo robustni, drugi bolj gracilni. Povsem mogoče je, da gre za dve odrasli osebi, a ocena ni zanesljiva.

En odlomek ima na zunanjem delu kompaktne kosti dodatno tvorbo kosti, ki izgleda a kot prilepljena na primarno kost. Morda gre za patološko spremembo.

Še bolj izstopajo zelo tanki, do 2 mm debeli odlomki dolgih kosti (3,97 g), ki so večinoma beli, redko modri. Izgledajo otroški.

10 mm velik odlomek prstnice povsem bele barve (0,16 g).

Do 20 mm veliki in do 2 mm debeli odlomki reber (4,13 g), ki so povsem bele barve, redko sivo modri.

266,27 g nedoločljivih odlomkov večinoma pod 0,8 mm.

Nekaj odlomkov živalskih kosti, 0,93 g. Še en odlomek (1,8 g), ki je morda živalski.

Trije odlomki drugega materiala (0,6 g).

Grob 9, SE 1062

> 8 mm = 1,7 g

8 – 5 mm = 2,8 g

5 – 2 mm = 2,1 g

<2 mm = 0,4 g

16 mm velik in 6 mm debel odlomek dolge kosti (1 g). Odlomek je bele barve, deloma svetlo sivo modre, vidne so prečne razpoke.

Do 12 mm veliki in do 4 mm debeli odlomki dolgih kosti (2,1 g). Odlomki so bele barve, v prelomu nekateri sivo modri. Odlomki so drobni in tanki, verjetno otroški.

Do 10 mm veliki odlomki (0,5 g) sklepne površine, bele barve. Na enem odlomku je morda viden del zobnice za korenino, ki je zelo majhna, verjetno pripada mlečnemu zobu.

Do 10 mm veliki in do 2 mm debeli odlomki lobanjskih kosti (0,47 g), predvsem ploščate kosti, povsem bele barve, redko so vidni odtenki svetlo sivo modre.

0,3 mm velik odlomek sklenine (0,1 g), modre barve.

Do 10 mm veliki nedoločljivi odlomki (1,6 g).

Verjetno otrok in ena kost odrasle osebe.

Grob 10, SE 1063

> 8 mm = 54,7 g

8 – 5 mm = 15,5 g

5 – 2 mm = 4,8 g + 41,8 g

< 2 mm je 1,2 g

Do 25 mm veliki in do 10 mm debeli odlomki lobanje (29,3 g). Predvsem so prisotne ploščate kosti. Kostni so bele barve, prisotni so sivo modri odtenki. Ohranjeni so tudi lobanjski šivi, ki so odprti.

Do 15 mm veliki odlomki sklepnih površin (2,2 g). Odlomki so sivo modre do bele barve.

Do 12 mm veliki odlomki enokoreninskih zob (0,8 g). Odlomki so temno modri do črni. Zobje so povsem razviti.

Do 20 mm veliki odlomki reber (0,4 g), povsem bele barve. Na ene so vidne tri luknjice premera pol do 1 mm, zaobljen rob. Izgleda kot patološka sprememba.

Do 26 mm veliki in do 5 mm debeli odlomki dolgih kosti (26,7 g). Odlomki so temno modrih do belih barv. Na enem odlomku je viden kanal iz nezrele kosti, izgleda, kot kanal, ki je objemal mehko tkivo.

Do 18 mm veliki in do 2 mm debeli odlomki dolgih kosti (4,7 g). Odlomki so tanki, gracilni, beli, redko sivo modri. Verjetno so otroški.

Do 10 mm veliki in do 2 mm debeli odlomki lobanjskih kosti (0,9 g). Odlomki so povsem beli, zelo tanki in gracilni, verjetno otroški.

52,8 g nedoločljivih odlomkov.

Odrasla oseba, verjetno mlada ali zrela in otrok.

Grob 11, SE 1064

> 8 mm = 3,7 g

8 – 5 mm = 4,2 g

5 – 2 mm = 4,6 g

< 2 mm = 1 g

10 mm velik odlomek rebra (0,1 g), povsem bele barve, gracilen.

Do 10 mm veliki in do 4 mm debeli odlomki lobanje (1 g) povsem bele barve, gracilni.

Do 23 mm veliki in do 5 mm debeli odlomki dolgih kosti (7 g). Odlomki so povsem bele barve, le eden, najdebelejši, je v notranjosti sivo moder. Preostali odlomki so zelo gracilni.

6,3 g nedoločljivih odlomkov.

Verjetno otrok, a ne zelo majhen.

Grob 12, SE 1072

>8 mm = 243 g

8 – 5 mm = 176,3 g

5 – 2 mm = 239,9 g

< 2 mm

Otroka

Zobje: mlečni sekalec z odprtim vršičem in krona mlečnega podočnika z deloma razvito krono (0.1 g). Verjetno otrok, 1,5 let +/- 1 leto.

Krona podočnika, stalnega, razvita krona, korenina ni začela rasti (5,5 let +/- 1 leto) (0,2 g).

Nedoločljive korenine otroških zob (0,15 g).

Nedoločljivi odlomki zob otrok in odraslega (0,9 g).

Korenine in krone zob odrasle osebe (1,1 g), verjetno sekalec, podočnik, ličnik in kočnik.

Do 10 mm veliki odlomki reber otroka (0,7 g), odlomki so bele barve.

Do 20 mm veliki in do 2 mm debeli odlomki dolgih kosti otroka (17,2 g). Na nekaj odlomkih je opazna poroznost kortikalne kosti, odlomki so bele barve.

Do 15 mm veliki in do 3 mm debeli odlomki lobanje (12,8 g), poleg ploščatih kosit odlomek skalnice in zgornje čeljustnice. Odlomki so bele barve.

Deli dlani, prstnice (0,9 g), bele barve.

Pogačica (2,7 g), sivo modre barve.

Do 20 mm veliki odlomki sklepnih površin (5,8 g). Odlomki so sivo modre barve, redko beli, vidne so mrežaste razpoke.

Do 10 mm veliki odlomki vretenc (0,7 g), prepoznaven je del telesa in del medvretenčne sklepne površine.

Do 30 mm veliki odlomki črevnice (2,5 g), odlomki so sivo modre do bele barve.

Do 35 mm veliki in do 10 mm debeli odlomki lobanjskih kosti. Odlomki so sivo modre do bele barve. Poleg ploščatih kosti je prepoznati del temenice in zgornje čeljustnice (136,7 g), deloma ohranjena je skalnica. Ohranjen je en šiv, ki je odprt.

Do 40 mm veliki in do 10 mm debeli odlomki dolgih kosti (213,3 g). Odlomki so sivo modre do bele barve. Prepoznati je dele stegenice, golenice, nadlahtnice. Jasno vidna je hrbtna linija stegenice. Vidne so prečne, vzdolžne in U razpoke.

258,1 g nedoločljivih odlomkov.

Trije odlomki morda živalskih kosti (0,1 g).

Verjetno odrasla oseba in dva otroka. Kostni ostanke odrasle osebe so precej robustne, morda gre za moškega. Otroka sta glede na zobe stara 1,5 let +/- 1 leto in 5,5 let +/- 1 leto.

Na otroških kosteh je vidna fina poroznost, ki kaže na nespecifično vnetje.

Grob 13, SE 1089

> 8 mm = 54,9 g

8 – 5 mm = 51,4 g

5 – 2 mm = 57,6 g

<2 mm = 4,1 g

Do 25 mm veliki in do 4 mm debeli odlomki ploščatih lobanjskih kosti (25,9 g). Odlomki so predvsem bele barve, redko sivo modri. Po površini so vidne nepravilne, dolge razpoke. Deloma so ohranjeni šivi, ki so odprti.

Ohranjen je en spodnji kočnik in nekaj odlomkov korenin zob (0,8 g). Kočnik ima deloma ohranjeno grizno površino, ki je videti obrabljena. Odlomki so temno modri do beli.

Do 25 mm veliki in do 5 mm debeli odlomki dolgih kosti (43,8 g). Odlomki so temno modri do beli, vidne so prečne in vzdolžne razpoke. Prepoznati je odlomke kosti rok in nog.

Do 15 mm veliki in do 5 mm debeli odlomki reber (0,7 g), ki so svetlo sivo modri do beli.

Do 25 mm veliki odlomki sklepnih površin (3,13 g).

78,4 g nedoločljivih odlomkov.

Kosti in zobje so videti gracilni. Kočnih je poškodovan, a se zdi, da je grizna površina nekoliko obrabljena. Ohranjeni lobanjski šivi so odprti. Morda gre za mlado ali zrelo odraslo osebo.

Grob 14, SE 1098

8 – 5 mm = 1,5 g

5 – 2 mm = 2,6 g

Do 10 mm veliki odlomki zob, večinoma manjši odlomki (0,5 g). Prepoznavni sta dve korenini, morda ličnika in podočnika, ki sta boljše ohranjeni, temno sivo modri. Izgledata, kot povsem razviti. Odlomki so sivo modrih barv.

Do 10 mm veliki in do 2 mm debeli odlomki lobanje (0,6 g), povsem beli, tanki, zelo majhni.

Do 12 mm veliki in do 3 mm debeli odlomki dolgih kosti (3,3 g), večinoma bele barve, redki odlomki so sivo modri. Odlomki so zelo tanki.

Do 8 mm veliki in do 1 mm debeli odlomki reber, povsem bele barve (0,1 g).

5,6 g nedoločljivih odlomkov.

Verjetno gre za otroške kosti, morda majhnega otroka. Izstopata korenini dveh zob, za kateri se zdi, da ne pripadata tako majhnemu otroku.

Grob 15, SE 1093

> 8 mm = 3,6 g

8 – 5 mm = 3,8 g

5 – 2 mm = 4,4 g

< 2 mm = 0,5 g

Do 41 mm veliki in do 5 mm debeli odlomki dolgih kosti (6,3 g). Večina odlomkov je manjših med 5 in 10 mm, izstopa en večji odlomek.

Dva odlomka do 15 mm velika in 3 mm debela, verjetno lobanje (0,7 g).

Odlomek krone zoba (0,1 g).

Poleg številni drobni, slabo ohranjeni odlomki (1,25 g). Odlomki so beli, redko svetlo sivo modri, tanki in porozni. Izgledajo kot otroški, a je ohranjenost slaba.

4,3 g nedoločljivih odlomkov. Številni so majhni in drobni, morda tudi ostanki otroškega skeleta.

Grob 16, SE 1095

>8 mm = 1,55 g

8 – 5 mm = 9,64 g

5 – 2 mm = 7,13 g

< 2 mm = 3,19 g

Do 12 mm veliki in do 5 mm debeli odlomki lobanje (1,8 g), večinoma bele barve, redko sivo modre.

Do 25 mm veliki in do 3 mm debeli odlomki dolgih kosti (11,5 g). Prepoznati je del stegenice s hrbtno linijo. Večina kosti je manjših in tanjših. So povsem bele barve, vidne so vzdolžne in prečne razpoke. Kosti so precej mehke, kredaste.

10 mm velik odlomek rebra, tanek, deloma ohranjen, povsem bel (0,1 g).

Do 5 mm veliki nedoločljivi odlomki (7,5 g).

Odlomki so precej gracilni, rahlo izstopa del stegenice s hrbtno linijo, ki je najbolj ohranjen. Odlomek kaže, da gre verjetno za odraslo osebo, saj je linija jasno vidna. Ostali odlomki so bolj gracilni, a je ohranjenost slaba. Tudi nekaj odlomkov lobanje je debelih okoli 5 mm, torej verjetno pripadajo mladostniku ali odrasli osebi.

Grob 17, SE 1100

5 – 2 mm = 1,14 g

< 2 mm = 0,18 g

Okoli 5 mm veliki odlomki dolgih kosti, tanki, okoli 1 – 2 mm (0,13 g). Odlomki so bele barve, redko svetlo sivo modre.

Okoli 5 mm veliki odlomki verjetno lobanje (0,1 g), slabo ohranjeni, beli, redko svetlo sivo modri.

Do 5 mm veliki nedoločljivi odlomki (0,8 g).

Odlomki so slabo ohranjeni, zaobljeni, gracilni. Ohranjenost je slaba, ni jasno ali gre za otroka ali odraslo osebo.

Grob 18, SE 1104

8 – 5 mm = 0,35 g

5 – 2 mm = 0,1 g

8 mm velik in 2 mm debel odlomek lobanje bele barve (0,1 g).

Do 8 mm veliki odlomki dolgih kosti (0,4 g). Dva odlomka sta na notranji strani temno modre barve.

Zelo slaba ohranjenost.

0,1 g nedoločljivih odlomkov velikosti pod 2 mm.

Grob 19, SE 1107

>8 mm = 2,3 g

8 – 5 mm = 3 g

5 – 2 mm = 5,38 g

< 2 mm = 4,9 g

Do 15 mm veliki in do 5 mm debeli odlomki ploščatih lobanjskih kosti (1,6 g). Odlomki so bele barve.

Do 15 mm veliki in do 5 mm debeli odlomki dolgih kosti. (3,41 g) Večinoma so bele barve, nekateri najdebelejši odlomki so v notranjosti temno modre do črne barve. Vidne so U in prečne razpoke.

10 mm velika korenina enokoreninskega zoba (0,3 g), verjetno ličnika in manjši odlomek korenine zoba. Korenini sta v notranjosti temno modri, zunaj beli, fino mrežasto razpokani.

9,8 g do 5 mm velikih nedoločljivih odlomkov.

Odlomki prepoznanih dolgih kosti kažejo na mladostnika ali odraslo osebo.

Grob 20, SE 1109

>8 mm = 319,4 g + 174,8 g

8 – 5 mm = 180,9 + 82,11 g

5 – 2 mm = 106,1 g + 107,2 g

<2 mm = 86,5 g + 16,3 g

2 mm velik odlomek lopatice, debelina 0,3 mm (0,8 g). Odlomek je povsem bele barve.

Do 25 mm veliki odlomki reber, debelina 0,1 mm (2,7 g). Odlomki so belih in modrikastih barv.

Do 27 mm veliki odlomki medenice (6,9 g). Prepoznati je del kolčnega vozla, a je preslabo ohranjen za oceno spola. Odlomki so bele barve, najdebelejši je sivo moder v notranjosti.

Do 10 mm veliki odlomki dlani/stopal (0,9 g). Sivo modrih barv, prepoznati je sklepne površine.

Do 15 mm veliki odlomki sklepnih površin (1,3 g), majhni in težko prepoznavni. En odlomek predstavlja del vretenca. Sivo modrih barv, redko beli.

Do 35 mm veliki in do 10 mm debeli odlomki dolgih kosti (406,8 g). Prepoznati je dele stegenice, golenice, koželjnice in nadlahtnice. Odlomki so sivo modri do beli. Vidne so U, prečne in vzdolžne razpoke.

Nekateri odlomki so manjši in tanjši, izgledajo otroški (4,8 g). Odlomki so večinoma bele barve, redko sivo modre.

Do 40 mm veliki in do 15 mm debeli odlomki lobanje (214,1 g). Prevladujejo ploščate lobanjske kosti, prepoznati pa je več odlomkov senčnice z odlomki skalnice (11,8 g) in del spodnje čeljustnice. Odlomkov skalnice je veliko, verjetno pripadajo dvema osebama. Prepoznati je tudi sicer zelo slabo ohranjen del nadočesnega oboka in zatilnice, ki je precej robustna. Številni ohranjeni lobanjski šivi so odprti. Nekateri so veliki, drugi so zelo drobni. Odlomki so sivo modri do beli, na površini so različne oblike razpok.

Ohranjeni so tudi zobje, največ je enokoreninskih, nekaj je pa tudi kočnikov (2,9 g). Ohranjeni so tudi odlomki sklenine. Izgleda, kot da so zobje različnih velikosti. Večinoma verjetno pripadajo odrasli osebi, nekaj odlomkov korenin pa je precej majhnih in so verjetno mlečni oz. otroški (0,1 g). Zobje so videti povsem razviti, tako da gre za otroka, starejšega od 2,5 let in mlajšega od 6,5 let.

Verjetno dve osebi, odrasla in otrok. Spola sicer ni mogoče oceniti, a robustnost kosti morda bolj kaže na moškega.

Grob 21, SE 1112

>8 mm = 4,6 g

8 – 5 mm = 5,2 g

5 – 2 mm = 1,9 g

< 2 mm = 0,4 g

Do 15 mm veliki in do 5 mm debeli odlomki lobanjskih kosti (1,4 g). Večinoma so bele barve, a so nekateri odlomki sivo modri.

Do 20 mm veliki in do 5 mm debeli odlomki dolgih kosti (7,2 g). Odlomki so beli, a tudi sivo modri, predvsem debelejši. Vidne so prečne, vzdolžne in U razpoke. Prepoznati je del kosti nog, morda stegenice in del koželjnice.

Do 10 mm veliki in do 1 mm debeli odlomki lobanje in dolgih kosti, izgledajo otroški (1,1 g). Odlomki so povsem beli.

Nedoločljivi odlomki veliki do 5 mm (2 g).

Živalska kost, ne zglada ožgano (0,1 g).

Nekateri odlomki dolgih kosti in lobanje jasno kažejo odraslo osebo. Nekaj drobnih, tankih odlomkov izgleda otroških. Ohranjenega ni nič jasno oprijemljivega, da bi lahko potrdili, da gre za otroka, a odlomki so zelo tanki, gracilni, povsem beli in se ne ujemajo z ostalimi.

Grob 22, SE 1125

> 8 mm = 2,1 g

8 – 5 mm = 3,1 g

5 – 2 mm = 4 g

< 2 mm = 1,9 g

Do 20 mm veliki in do 2 mm debeli odlomki dolgih kosti (3,9 g). Odlomki so povsem bele barve, izstopa eden, ki je trdnejši in sivo moder na notranji strani. Vidne so prečne in vzdolžne razpoke.

Do 15 mm veliki in do 4 mm debeli odlomki lobanjskih kosti (1 g), povsem bele barve.

En manjši odlomek zoba, verjetno del sklenine (0,1 g).

Manjši odlomek živalske kosti, izgleda ožgano, je črno rjave barve (0,1 g).

6 g do 5 mm velikih nedoločljivih odlomkov.

Odlomki so gracilni, nekateri zelo tanki. Morda gre za otroka, čeprav je nekaj odlomkov dolgih kosti in lobanje nekoliko debelejših. Morda starejši otrok ali mladostnik/odrasla oseba in otrok.

Grob 23, SE 1132

Do 5 mm veliki nedoločljivi odlomki (0,35 g). Odlomki so sivo modrih barv. En odlomek je povsem črn in ne izgleda, da je človeška kost. Morda živalski zob (0,1 g).

Grob 26, SE 1137

>8 mm = 2 g

8 – 5 mm = 2,6 g

5 – 2 mm = 4,2 g

<2 mm = 2 g

Do 16 mm veliki in do 6 mm debeli odlomki dolgih kosti (4,6 g). Odlomki so večinoma bele barve, izstopajo trije, dva sta najdebelejša med odlomki. Na površini so vidne prečne razpoke.

Do 15 mm veliki in do 3 mm debeli odlomki lobanjskih kosti (1 g), odlomki so beli, redko sivo modri. Na površini so vidne mrežaste razpoke. En odlomek je nenavaden, trden, podoben nakovalcu.

Nekaj drobnih odlomkov zob (0,2 g), nedoločljivih, predvsem sklenina in ena korenina, bele barve.

6,3 g nedoločljivih odlomkov velikosti do 5 mm.

Odlomka živalske kosti, bele barve (0,23 g).

Mladostnih ali odrasla oseba.

ARHEOZOOLOŠKA ANALIZA

Bernarda Sjekloča, dipl. arheol. (UN)

Živalski ostanki

Živalski material je bil pobran ročno med samimi izkopavanji. Zastopanost posameznih taksonov sem izrazila s pomočjo števila določenih primerkov (NISP – Number of identified specimens). Odlomke istih kosti sem obravnavala kot en sam primerek (NISP = 1). Pri taksonomski določitvi so bili sistematično obravnavani vsi skeletni elementi, z izjemo reber. Zaradi njihove manj izrazite morfološke diferenciranosti rebra praviloma niso omogočala zanesljive taksonomske opredelitve, zato so bila razvrščena zgolj glede na velikost v dve neformalni, funkcionalno oblikovani skupini: veliki rastlinojedi (npr. govedo, konj) in mali rastlinojedi (npr. ovca, koza, prašič). Podoben, velikostno osnovan pristop je bil izjemoma uporabljen tudi pri drugih kosteh, kadar njihova ohranjenost ni omogočala določanja najmanj do ravni rodu. Metrične podatke kosti sesalcev in ptic sem zbrala v skladu s splošno uveljavljenimi standardi (Driesch 1976).

Vsi živalski ostanki so bili najdeni znotraj vrtače 1 v jugozahodnem delu izkopnega polja. Na globini 1,5 m je bila na dnu vrtače svetlo rumenkasta meljasta glina (SE 1068) v katero je bila vkopana jama z zakopom živalskih kosti (SE 1129, 1134). Kostni so bile položene na dno jame, prekrivala pa jih je keramična posoda (PN 1053).

Analizirano arheozoološko gradivo obsega 158 fragmentov kosti in zob, od katerih jih je bilo mogoče natančneje taksonomsko opredeliti le 17 (10,7 %). Zaradi močne fragmentiranosti je bilo neopredeljivih kar 141 fragmentov, pri čemer jih 8 pripada skupini malih rastlinojedov. Med živalskimi ostanki prevladujejo gospodarsko najpomembnejše domače živali. Največ ostankov pripada prašiču (*Sus sp.* in *Sus domesticus*), prisotno pa je tudi govedo (*Bos taurus*). Odkrita je bila tudi golenica (*tibia*) navadnega jelena (*Cervus elaphus*), ki je bila ožgana, obarvana črno in ima tudi vidne zasekanine. En fragment nartnice (*metatarsus*) ni bilo mogoče zanesljivo pripisati ne govedu ne jelenu (*Bos/Cervus*). Odkrita sta bila tudi dva zoba, ki ju ni bilo mogoče z gotovostjo taksonomsko opredeliti. Pri enem je ohranjena le korenina, ki najverjetneje pripada prašiču, pri drugem pa le manjši košček korenine, ki je prav tako ožgan.

Med dvema fragmentoma, ki pripadata govedu, je ena prstnica (*phalanx*), ki je zaradi žganja obarvana črno. Drugi fragment je lopatica (*scapula*), na kateri so ob sklepu vidne zasekanine. Med enajstimi fragmenti, ki pripadajo prašiču, je največ prstnic, ostali fragmenti predstavljajo srednjeprstnico (*metapodij*), stegenico (*femur*) in medenico (*coxa*). Metapodij, pri katerem je bilo mogoče določiti, da pripada domačemu prašiču, je prav tako žgan in obarvan do črne barve. Ohranjena je le epifiza, saj gre za mlado žival, pri kateri epifize in diafize še niso bile zraščene. Tibia, ki je pripadala jelenu je bila prav tako ožgana in ter ima vidne zasekanine.

Takson	coxa	cranium	dens	phalanx	scapula	vertebra	tibia	metapodij	femur	metatarsus	costa	neopredeljeno	Skupaj
Bos taurus				1	1								2
SE 1134				1	1								2
Bos/Cervus				1						1			2
SE 1129				1									1
SE 1134										1			1
Cervus elaphus							1						1
SE 1134							1						1
Sus domesticus								1					1
SE 1134								1					1
Sus sp.	1			6		2		1	1				11
SE 1129				4		1		1					6
SE 1134	1			2		1			1				5
neopredeljeno		1	2		1	6			1		11	119	141
SE 1129			2			1					3	83	89
SE 1134		1			1	5			1		8	36	52
Skupaj	1	1	2	8	2	8	1	2	2	1	11	119	158

Tabela 1: Živalskih ostanki po stratigrafskih enotah

Literatura:

Driesch Von Den, A. 1976, *A Guide to the Measurement of Animal Bones from Archaeological Sites*.

– Bulletin of the Peabody Museum of Natural History 1. – Cambridge, Harvard University Press.

Zap. št.	datum	sektor	kvadrant	grob	SE	takson	skeletni element	Stran	Št. kosov	opombe	mere	starost
1	17.11.2023	2	F4	1024	1134	Sus sp.	Phalanx	/	1	I. Obarvana črno	Bp= 15 Bd= 14 SD= 12 GL= 39 Bp= 16 Bd= 14 SD= 13 GL= 35	
2	17.11.2023	2	F4	1024	1134	Sus sp.	Phalanx	/	1	I. tista krajša in bolj robustna. Obarvana črno		
3	17.11.2023	2	F4	1024	1134	Bos taurus	Phalanx proksi	/	1 fr	Obarvana črno		
4	17.11.2023	2	F4	1024	1134	Sus sp.	coxa	desna	1 fr	Človeški posegi	LA= 34	
5	17.11.2023	2	F4	1024	1134	Cervus elaphus	tibia proksi	leva	1 fr	obarvana črno. Zasekanina. del sklepa. Zasekanina ob sklepu.		
6	17.11.2023	2	F4	1024	1134	Bos taurus	scapula	leva	1 fr	Človeški posegi		
7	17.11.2023	2	F4	1024	1134	Sus domesticus	metapodij distalno	/	1 fr	(sklepni del)		nezaraščeno
8	17.11.2023	2	F4	1024	1134	Sus sp.	femur dist	/	1 fr	del sklepa		
9	17.11.2023	2	F4	1024	1134	Sus sp.	vertebra	/	1 fr	začetek trna torakalnega vretenca		
10	17.11.2023	2	F4	1024	1134	neopredeljeno	vertebra	/	5 fr	en fragment ima vreznine		
11	17.11.2023	2	F4	1024	1134	neopredeljeno	scapula	/	1 fr	verjetno bos taurus		
12	17.11.2023	2	F4	1024	1134	neopredeljeno	cranium	/	1 fr			
13	17.11.2023	2	F4	1024	1134	neopredeljeno	femur dist	/	1 fr	verjetno paše zgornjemu		
14	17.11.2023	2	F4	1024	1134	Bos/Cervus	metatarsus diafiza	/	1 fr	obarvan temnorjavo		
15	17.11.2023	2	F4	1024	1134	neopredeljeno	costa	/	8 fr	MR. En fragment ima zasekanino. en fragment ima vreznine, 11		
16	17.11.2023	2	F4	1024	1134	neopredeljeno	neopredeljeno	/	36 fr	fragmentov obarvanih črno.	DLS= 27 MSB= 11 Ld= 29	
17	17.11.2023	2	F4	sc 1025	1129	Sus sp.	phalanx	/	1	III. Obarvana črno in zelo majhna	DLS= 16 MSB= 6 Ld= 14	
18	17.11.2023	2	F4	sc 1025	1129	Sus sp.	phalanx	/	1	III.	GL= 24 SD= 13 Bp= 15 Bd= 13 Bd= 15	
19	17.11.2023	2	F4	sc 1025	1129	Sus sp.	phalanx	/	1	II. Obarvana črno		
20	17.11.2023	2	F4	sc 1025	1129	Sus sp.	phalanx dist	/	1	ed+dd		
21	17.11.2023	2	F4	sc 1025	1129	Sus sp.	metapodij dist	/	1 fr	ed+dd		
22	17.11.2023	2	F4	sc 1025	1129	Bos/Cervus	phalanx proksi	/	1 fr	samo del proksimalnega sklepa. Obarvano črno. I falanga		
23	17.11.2023	2	F4	sc 1025	1129	Sus sp.	vertebra	/	1 fr	torakalno vretence. Obarvano črno		
24	17.11.2023	2	F4	sc 1025	1129	neopredeljeno	vertebra	/	1 fr	obarvano črno. Samo košček diska		
25	17.11.2023	2	F4	sc 1025	1129	neopredeljeno	dens	/	1 fr	korenina. Najverjetneje Sus sp.		
26	17.11.2023	2	F4	sc 1025	1129	neopredeljeno	dens	/	1 fr	samo delček korenine. Obarvano črno		
27	17.11.2023	2	F4	sc 1025	1129	neopredeljeno	costa	/	3 fr			
28	17.11.2023	2	F4	sc 1025	1129	neopredeljeno	neopredeljeno	/	83 fr	močno fragmentirane kosti. Cca. 1/3 kosti obarvana črno. Verjetno en fragment vertebra - obarvan črno		

GEOLOŠKO POROČILO

(dr. Tomaž Verbič, dipl. inženir. geolog.)

Naročnik:

Skupina Stik
C. Andreja Bitenca 68
1000 Ljubljana

Poročilo o geološkem ogledu arheoloških izkopavanj pri Vrhniki v letu 2023

Izvajalec:

Tomaž Verbič, s.p.
Cesta dveh cesarjev 15a
1000 Ljubljana

Ljubljana, oktober 2023

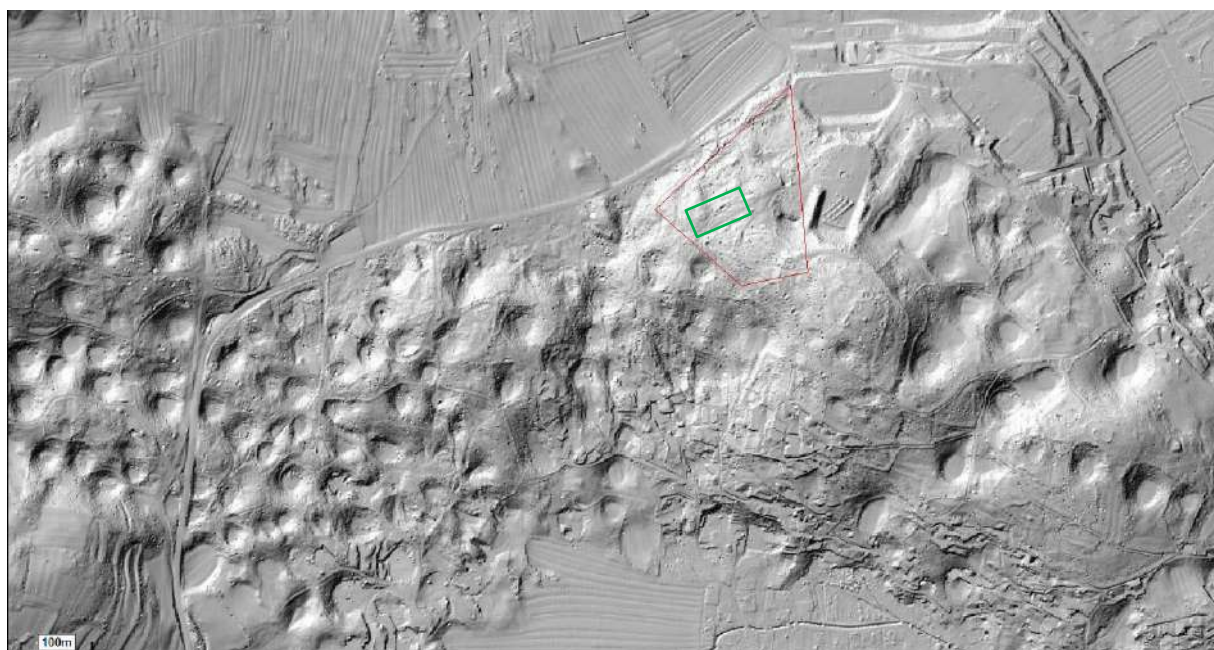
Uvod

Lokacijo arheoloških sond pri Vrhniku (slika 1) sem si ogledal 17.10.2023. Namen ogleda je bil geološka in pedološka opredelitev tal in kamnite podlage na izkopnem polju na podlagi makroskopskih terenskih opazovanj. V letu 2021 sem pregledal profile v arheoloških sondah na tem območju.

Geološka podlaga na izkopnem polju in v okolici

Na izkopnem polju je v podlagi povsod triasni dolomit. Na sliki 1 je rdeč vrisan poligon, znotraj katerega so bile izkopane sonde leta 2021 izkopane sonde in zelen poligon, ki približno omejuje letošnje izkopno polje. To območje je na lidarskem posnetku praktično brez morfološko izraženih vrtač. Morfološko izrazite so vrtače v okolici obeh poligonov, tako na vzhodu kot na zahodu, kjer je v podlagi apnenec jurske starosti. Sicer lahko vrtače nastajajo tudi na dolomitni podlagi, zaradi litološke razlike (apnenec – dolomit) je »življenje« vrtač na dolomitni podlagi drugačno od tistih na apnenčevi. Poudarek različnega »življenja« vrtač je na t.i. Zogovičevem efektu, torej preperevanja dolomita v dolomitna zrna, v dolomitni pesek in melj, za razliko od frontalnega raztapljanja apnenca.

V sami okolici poligona s sondami, tako vzhodno kot zahodno, pa je večinoma jurski apnenec. Relief je tam izrazito vrtačast (slika 1). Geološko podlago lahko na ta način dokaj zanesljivo določimo na podlagi oblikovanosti reliefa.

Slika 1: Lidarski posnetek lokacije sond (rdeč poligon) in približna lega arheološkega izkopnega polja (zelen pravokotnik) in okolice. Vir:

http://gis.arso.gov.si/evode/profile.aspx?id=atlas_voda_Lidar@Arso&culture=en-US

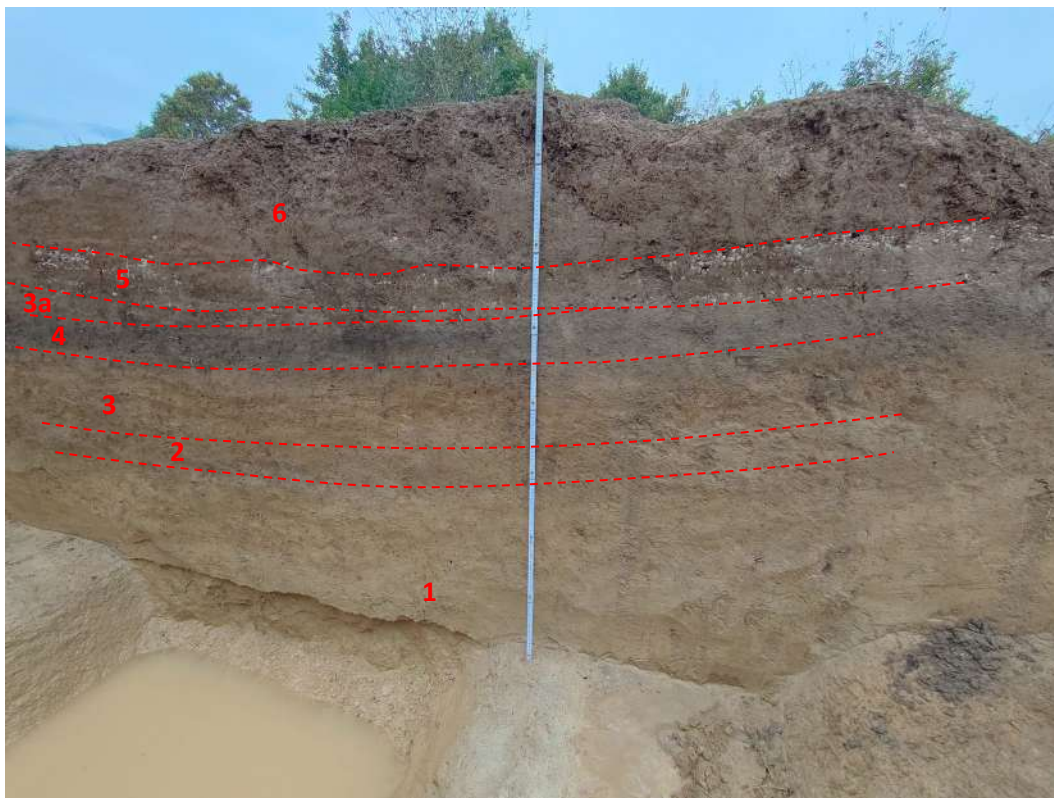
Razmere na izkopnem polju

Slika 2: Pogled na izkopno polje proti zahodu. V osrednjem delu poglobljena arheološka sonda.

Slika 3: Arheološka sonda, pogled na zahodni in severni profil.

Slika 4: Severni profil v arheološki sondi.

1 – melj, delno peščen, glinaste frakcije je zelo malo. V genetskem smislu je to koluvialni nanos dolomitne preperine (Zogovičev efekt!) kot zapolnitev topografske depresije (vrtače) na dolomitni podlagi. Glej tudi sliko 5a in b.

2 – spodnja, slabo izražena pokopana tla, opazna razlika v temnejši barvi, posledica koncentracije organske snovi, deloma povečana koncentracija oglja.

3 in 3a – melj, podobno kot 1, le nekoliko večja koncentracija fragmentov oglja.

4 – zgornja pokopana tla, izrazito povečana koncentracija fragmentov oglja, redki do 3 mm veliki prepereli fragmenti keramike. Glej tudi sliko 6.

5 – koluvialna meljasta plast z delno preperelimi klasti dolomita, velikimi do 2 cm. Glej tudi sliko 7.

6 – rjava pokarbonatna tla, genetsko, v prvotnem smislu, je pretežno koluvialnega nastanka. Glej tudi sliko 8.

Slika 5a, b: Plast 1 na sliki 4. Levo: naravni lom, koluvalna plast, pretežno meljasta, po nastanku preperina dolomita. Vidni so posamezni (mikro)gomolji železovega hidroksida, limonita, veliki do 2 mm. Desno, izprana površina plasti 1 s slike 4. Limonitni gomolji so bolj vidni. Svinčnik na sliki ima premer 8 mm. Vir železa je verjetno so verjetno tla poligenetska izvora, kraška rdeča tla, »terra rossa«.

Slika 6: Detajl zgornjega horizonta pokopanih tal, plast 4 na sliki 4. Vsebujejo fragmente oglja in preperle keramike. Hkrati vsebujejo večjo količino glinaste frakcije kot podlaga teh tal, plast 3 na sliki 4.

Slika 7: Koluvialna plast (plast 5 na sliki 4) s klasti dolomita ter preperelimi fragmenti keramike.

Slika 8: Mrvičasta do grudičasta struktura rjavih pokarbonatnih tal (plast 6 na sliki 4).

Slika 9: Zgornji del koluvijskih tal na vzhodnem robu izkopnega polja. Klasti dolomita kot skelet.

Slika 10: Na izkopnem polju so nad dolomitom ohranjena reliktna kraška rdeča tla poligenetskega nastanka (tudi »terra rossa«, jerina, jerovica), večinoma pa so ta tla erodirana in tako rjava pokarbovatna tla, ponekod rendzina leži neposredno na dolomitni podlagi.

POROČILO O KONSERVACIJI IN RESTAVRACIJI PREDMETOV

(Andrej Ferletič)

POROČILO O KONSERVIRANJU-RESTAVRIRANJU

Skupina Stik, Cesta Andrej Bitenca 68, 1000 Ljubljana

PODATKI O PREDMETU

SIGNATURA: 23-0339 Vrhnika – SD OPN
Argonavti

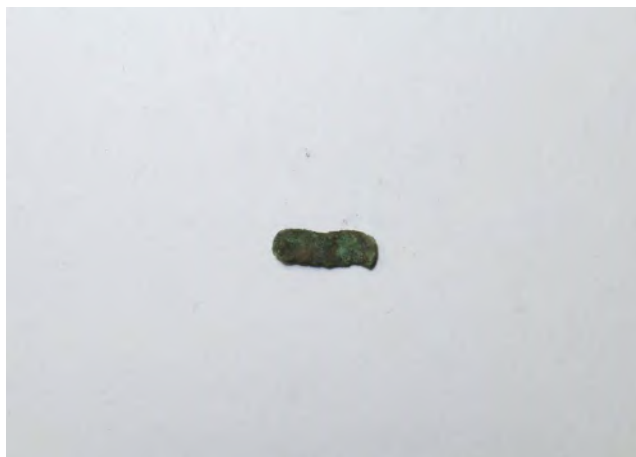
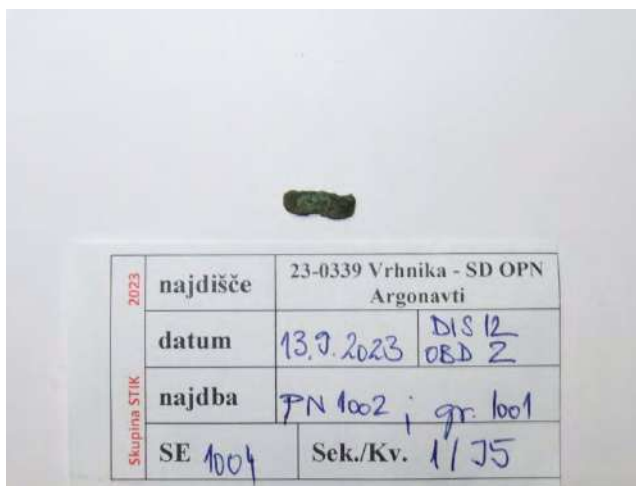
IME PREDMETA: DIS 12, OBD 2, bronast
predmet

MATERIAL: Kovina: bakrova zlitina

STANJE PREDMETA:
Delno ohranjen, delno deformiran in poškodovan
bronast del predmeta s prašnato, korodirano in
nestabilno površino.

PREISKAVE, ANALIZE:

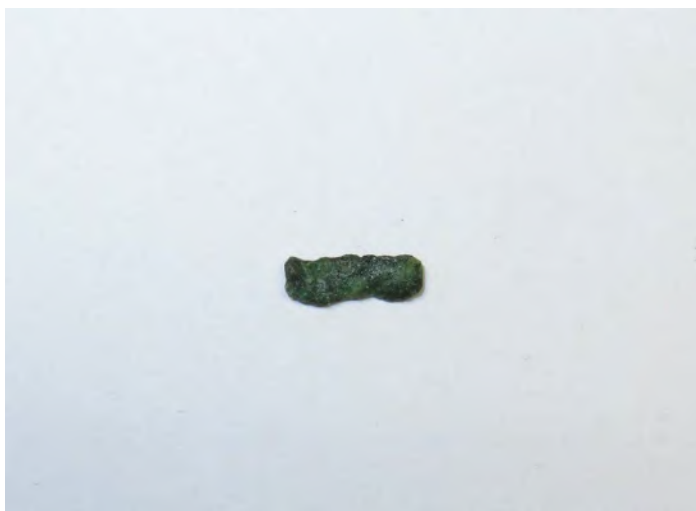
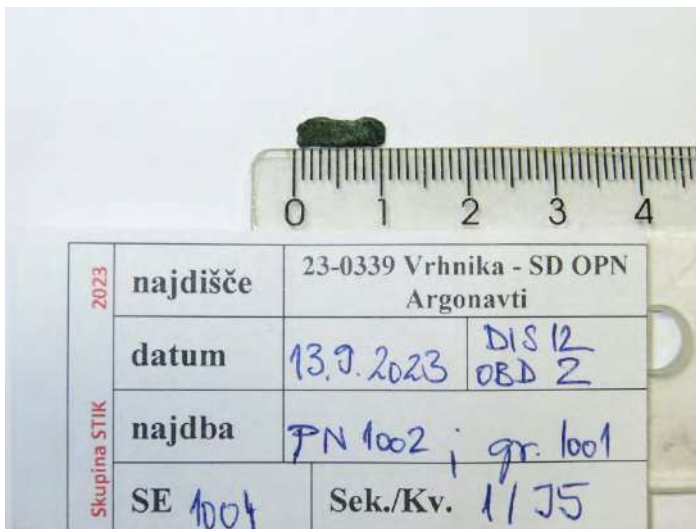
FOTOGRAFIJA PREDMETA PRED POSEGOM:

PODATKI O POSEGU

DATUM SPREJEMA PREDMETA:	28. 8. 2024
DATUM ODDAJE PREDMETA:	27. 2. 2025
KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI POSTOPKI:	KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI MATERIALI:
Dokumentiranje	
Izpiranje, "kuhanje"	Acetonitril, destilirana voda
Čiščenje	Vatirane paličice in destilirana voda, skalpel, mikromotor z različnimi krtačnimi in diamantnimi nastavki
Inhibitor korozije	Benzotriazol
Vakuusko sušenje	
Vakuusko lakiranje	Incralac
Končni premaz	Mikrokristalinični vosek
Dokumentiranje, poročilo	

FOTOGRAFIJE PREDMETA PO POSEGU:

POROČILO O KONSERVIRANJU-RESTAVRIRANJU

Skupina Stik, Cesta Andrej Bitenca 68, 1000 Ljubljana

PODATKI O PREDMETU

SIGNATURA: 23-0339 Vrhnika – SD
OPN Argonavti

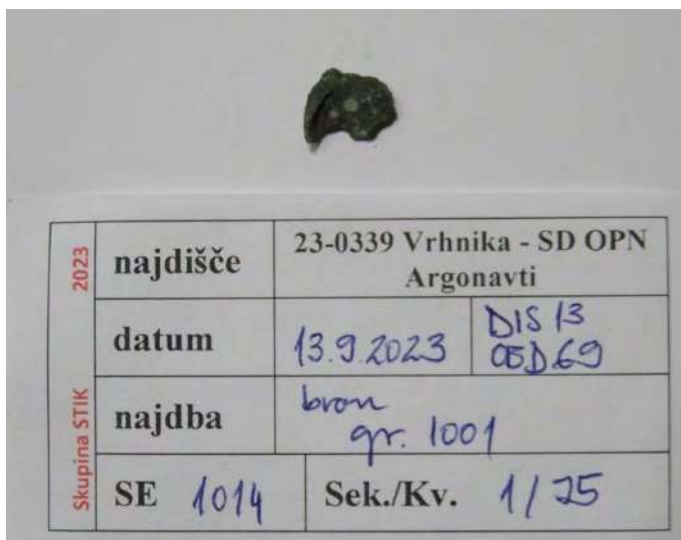
IME PREDMETA: DIS 13, OBD 69,
bronast predmet

MATERIAL: Kovina: bakrova zlitina

STANJE PREDMETA:
Delno ohranjen, delno deformiran in
poškodovan bronast del predmeta s prašnato,
korodirano in nestabilno površino.

PREISKAVE, ANALIZE:

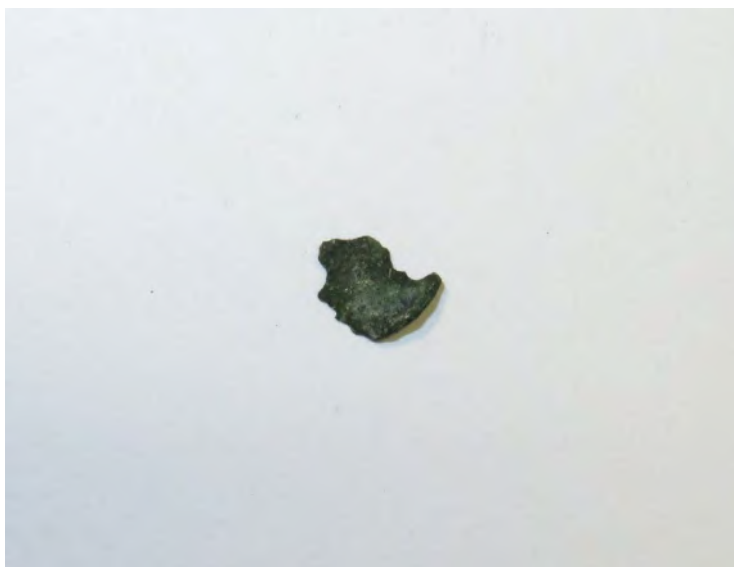
FOTOGRAFIJA PREDMETA PRED POSEGOM:

PODATKI O POSEGU

DATUM SPREJEMA PREDMETA:	28. 8. 2024
DATUM ODDAJE PREDMETA:	27. 2. 2025
KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI POSTOPKI:	KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI MATERIALI:
Dokumentiranje	
Izpiranje, "kuhanje"	Acetonitril, destilirana voda
Čiščenje	Vatirane paličice in destilirana voda, skalpel, mikromotor z različnimi krtačnimi in diamantnimi nastavki
Inhibitor korozije	Benzotriazol
Vakuusko sušenje	
Vakuusko lakiranje	Incralac
Končni premaz	Mikrokristalinični vosek
Dokumentiranje, poročilo	

FOTOGRAFIJE PREDMETA PO POSEGU:

POROČILO O KONSERVIRANJU-RESTAVRIRANJU

Skupina Stik, Cesta Andrej Bitenca 68, 1000 Ljubljana

PODATKI O PREDMETU

SIGNATURA: 23-0339 Vrhnik a – SD
OPN Argonavti

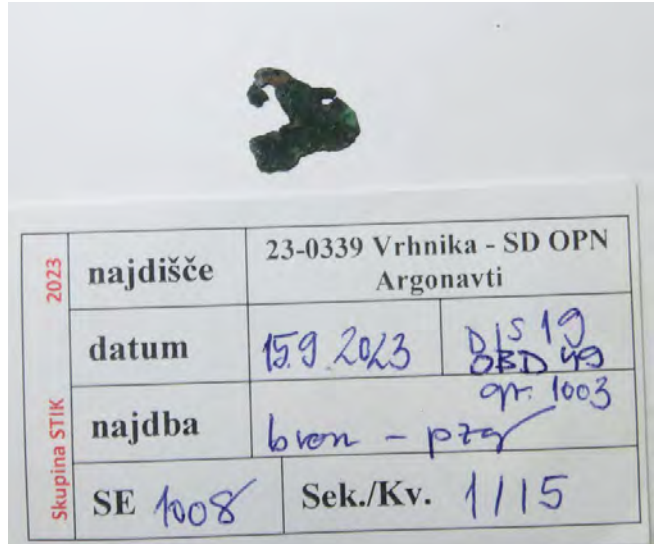
IME PREDMETA: DIS 19, OBD 49, bronast
predmet

MATERIAL: Kovina: bakrova zlitina

STANJE PREDMETA:
Delno ohranjen, delno deformiran in poškodovan
bronast del predmeta s prašnato, korodirano in
nestabilno površino.

PREISKAVE, ANALIZE:

FOTOGRAFIJA PREDMETA PRED POSEGOM:

PODATKI O POSEGU			
DATUM SPREJEMA PREDMETA:	28. 8. 2024	FOTOGRAFIJE PREDMETA PO POSEGU: 	
DATUM ODDAJE PREDMETA:	27. 2. 2025		
KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI POSTOPKI:	KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI MATERIALI:		
Dokumentiranje			
Izpiranje, "kuhanje"	Acetonitril, destilirana voda		
Čiščenje	Vatirane paličice in destilirana voda, skalpel, mikromotor z različnimi krtačnimi in diamantnimi nastavki		
Inhibitor korozije	Benzotriazol		
Vakuumsko sušenje			
Vakuumsko lakiranje	Incralac		
Končni premaz	Mikrokristalinični vosek		
Dokumentiranje, poročilo			

2023	najdišče	23-0339 Vrhnika - SD OPN Argonavti	
	datum	15.9.2023	DIS 19 OBD 49
Skupina STIK	najdba	bren - pzy gr. 1003	
	SE 1008	Sek./Kv. 1/15	

POROČILO O KONSERVIRANJU-RESTAVRIRANJU

Skupina Stik, Cesta Andrej Bitenca 68, 1000 Ljubljana

PODATKI O PREDMETU

SIGNATURA: 23-0339 Vrhnika – SD OPN Argonavti

IME PREDMETA: DIS 32, OBD 68, bronast predmet

MATERIAL: Kovina: bakrova zlitina

STANJE PREDMETA:
Delno ohranjen, delno deformiran in žgan, poškodovan bronast del predmeta s prašnato, korodirano in nestabilno površino z vključki oglja, zemlje in drobcev kosti.

PREISKAVE, ANALIZE:

FOTOGRAFIJA PREDMETA PRED POSEGOM:

PODATKI O POSEGU

DATUM SPREJEMA PREDMETA:	28. 8. 2024
DATUM ODDAJE PREDMETA:	27. 2. 2025
KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI POSTOPKI:	KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI MATERIALI:
Dokumentiranje	
Izpiranje, "kuhanje"	Acetonitril, destilirana voda
Čiščenje	Vatirane paličice in destilirana voda, skalpel, mikromotor z različnimi krtačnimi in diamantnimi nastavki
Inhibitor korozije	Benzotriazol
Vakuumsko sušenje	
Vakuumsko lakiranje	Incralac
Končni premaz	Mikrokristalinični vosek
Dokumentiranje, poročilo	

FOTOGRAFIJE PREDMETA PO POSEGU:

POROČILO O KONSERVIRANJU-RESTAVRIRANJU

Skupina Stik, Cesta Andrej Bitenca 68, 1000 Ljubljana

PODATKI O PREDMETU

SIGNATURA: 23-0339 Vrhnika – SD
OPN Argonavti

IME PREDMETA: DIS 41, OBD 85,
bronast predmet

MATERIAL: Kovina: bakrova zlitina

STANJE PREDMETA:
Delno ohranjen, delno deformiran in
poškodovan bronast del predmeta (mogoče
delno ohranjena fibula) z zelo nestabilno,
prašno in korodirano površino.

PREISKAVE, ANALIZE:

FOTOGRAFIJA PREDMETA PRED POSEGOM:

2023	najdišče	23-0339 Vrhnika - SD OPN Argonavti	
	datum	27.9.2023	DIS 41 OBD 85
Skupina STIK	najdba	bron	
	SE 1007	Sek./Kv.	1/73

PODATKI O POSEGU		FOTOGRAFIJE PREDMETA PO POSEGU:															
DATUM SPREJEMA PREDMETA:	28. 8. 2024																
DATUM ODDAJE PREDMETA:	27. 2. 2025																
KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI POSTOPKI:	KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI MATERIALI:																
Dokumentiranje																	
Izpiranje, "kuhanje"	Acetonitril, destilirana voda																
Čiščenje	Vatirane paličice in destilirana voda, skalpel, mikromotor z različnimi krtačnimi in diamantnimi nastavki																
Inhibitor korozije	Benzotriazol																
Vakuumsko sušenje																	
Vakuumsko lakiranje	Incralac																
Končni premaz	Mikrokristalinični vosek																
Dokumentiranje, poročilo		<table border="1"> <tr> <td rowspan="2">2023</td> <td>najdišče</td> <td colspan="2">23-0339 Vrhnika - SD OPN Argonavti</td> </tr> <tr> <td>datum</td> <td>27.9.2023</td> <td>DIS 41 OBD 85</td> </tr> <tr> <td rowspan="2">Skupina STIK</td> <td>najdba</td> <td colspan="2">bron</td> </tr> <tr> <td>SE 1007</td> <td>Sek./Kv.</td> <td>1/73</td> </tr> </table> 		2023	najdišče	23-0339 Vrhnika - SD OPN Argonavti		datum	27.9.2023	DIS 41 OBD 85	Skupina STIK	najdba	bron		SE 1007	Sek./Kv.	1/73
2023	najdišče	23-0339 Vrhnika - SD OPN Argonavti															
	datum	27.9.2023	DIS 41 OBD 85														
Skupina STIK	najdba	bron															
	SE 1007	Sek./Kv.	1/73														

POROČILO O KONSERVIRANJU-RESTAVRIRANJU

Skupina Stik, Cesta Andrej Bitenca 68, 1000 Ljubljana

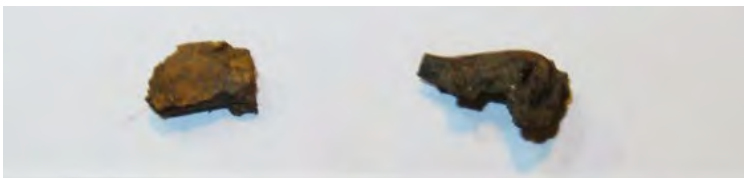
PODATKI O PREDMETU

SIGNATURA: 23-0339 Vrhnika – SD OPN Argonavti
IME PREDMETA: DIS 51, OBD 50, železna predmeta
MATERIAL: Kovina: železo

STANJE PREDMETA:
Delno ohranjena, delno deformirana in poškodovana železna predmeta s prašnato in korozivno površino in vključki peska in zemlje.

PREISKAVE, ANALIZE:

FOTOGRAFIJA PREDMETA PRED POSEGOM:

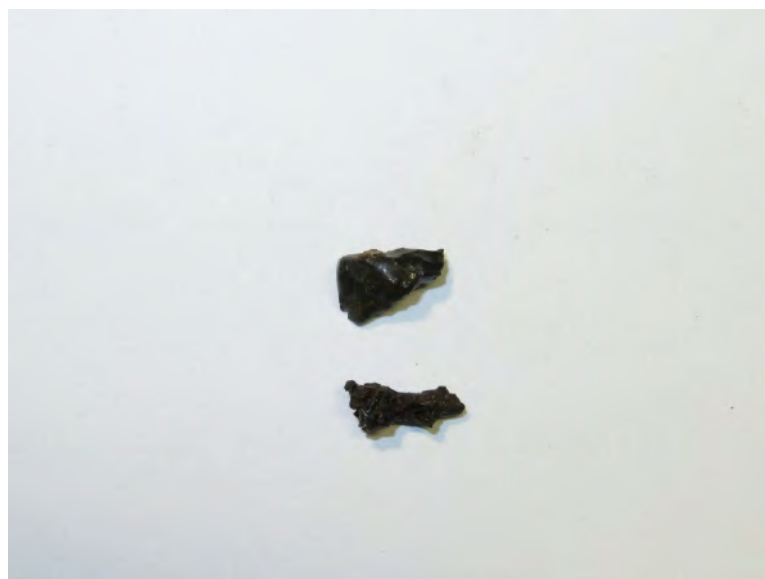
2023	najdišče	23-0339 Vrhnika - SD OPN Argonavti	
	datum	28.9.2023	DIS 51
Skupina STIK	najdba	SC 1001; gr. 1003	
	SE 1008	Sek./Kv. 1/15	

PODATKI O POSEGU

DATUM SPREJEMA PREDMETA:	28. 8. 2024
DATUM ODDAJE PREDMETA:	27. 2. 2025
KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI POSTOPKI:	KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI MATERIALI:
Dokumentiranje	
Izpiranje, "kuhanje"	Natrijev sulfit, natrijev hidroksid, destilirana voda
Čiščenje	Peskanje z elektrokorundnim peskom, skalpel, mikromotor z različnimi krtačnimi in diamantnimi nastavki
Inhibitor korozije	Tanin v etanolu
Vakuumsko sušenje	
Vakuumsko lakiranje	Paraloid B 72 v acetonu
Končni premaz	Mikrokristalinični vosek
Dokumentiranje, poročilo	

FOTOGRAFIJE PREDMETA PO POSEGU:

POROČILO O KONSERVIRANJU-RESTAVRIRANJU

Skupina Stik, Cesta Andrej Bitenca 68, 1000 Ljubljana

PODATKI O PREDMETU

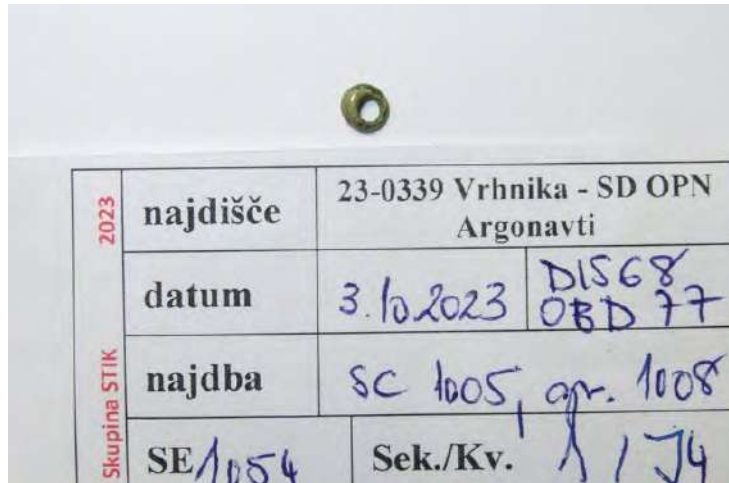
SIGNATURA: 23-0339 Vrhnika – SD OPN Argonavti

IME PREDMETA: DIS 68, OBD 77, steklen predmet

MATERIAL: Steklo

STANJE PREDMETA:
V celoti dobro ohranjen predmet (jagoda) iz steklene paste z mestoma korodirano in prašnato površino.

FOTOGRAFIJA PREDMETA PRED POSEGOM:

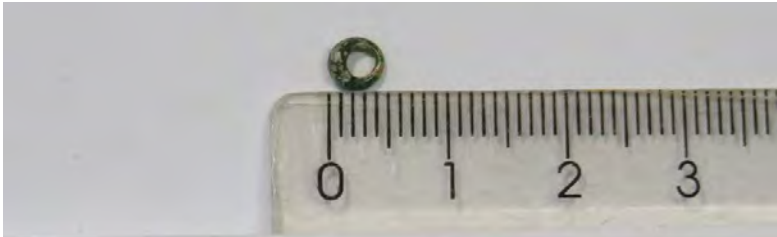

PREISKAVE, ANALIZE:

PODATKI O POSEGU	
DATUM SPREJEMA PREDMETA:	28. 8. 2024
DATUM ODDAJE PREDMETA:	27. 2. 2025
KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI POSTOPKI:	KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI MATERIALI:
Dokumentiranje	
Izpiranje, "kuhanje"	destilirana voda
Čiščenje	Vatirane paličice in destilirana voda, skalpel, mikromotor z različnimi krtačnimi in diamantnimi nastavki
Inhibitor korozije	
Vakuumsko sušenje	
Vakuumsko lakiranje	
Končni premaz	Mikrokristalinični vosek
Dokumentiranje, poročilo	

FOTOGRAFIJE PREDMETA PO POSEGU:

2023	najdišče	23-0339 Vrhnika - SD OPN Argonavti	
	datum	3. 10. 2023	DIS 68 OBD 77
Skupina STIK	najdba	SC 1005, opr. 1008	
	SE 1054	Sek./Kv.	1 / 74

POROČILO O KONSERVIRANJU-RESTAVRIRANJU

Skupina Stik, Cesta Andrej Bitenca 68, 1000 Ljubljana

PODATKI O PREDMETU

SIGNATURA: 23-0339 Vrhnika – SD
OPN Argonavti

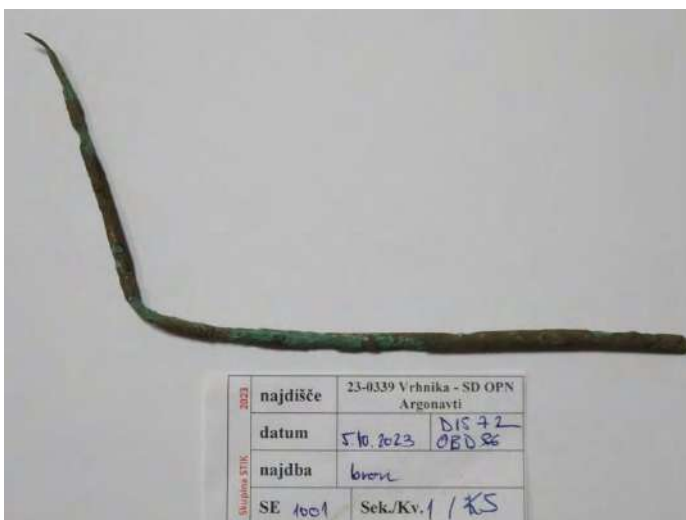
IME PREDMETA: DIS 72, OBD 56,
bronast predmet, igla

MATERIAL: Kovina: bakrova zlitina

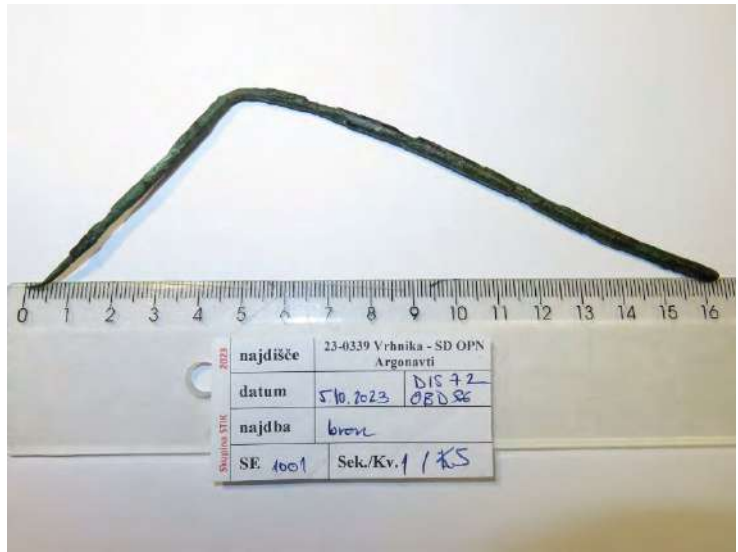
STANJE PREDMETA:
Delno ohranjen, delno deformiran in
poškodovan bronast del predmeta (delno
ohranjena igla) z zelo nestabilno, prašnato in
korodirano površino.

PREISKAVE, ANALIZE:

FOTOGRAFIJA PREDMETA PRED POSEGOM:

PODATKI O POSEGU		
DATUM SPREJEMA PREDMETA:	28. 8. 2024	FOTOGRAFIJE PREDMETA PO POSEGU:
DATUM ODDAJE PREDMETA:	27. 2. 2025	
KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI POSTOPKI:	KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI MATERIALI:	
Dokumentiranje		
Izpiranje, "kuhanje"	Acetonitril, destilirana voda	
Čiščenje	Vatirane paličice in destilirana voda, skalpel, mikromotor z različnimi krtačnimi in diamantnimi nastavki	
Inhibitor korozije	Benzotriazol	
Vakuumsko sušenje		
Vakuumsko lakiranje	Incralac	
Končni premaz	Mikrokristalinični vosek	
Dokumentiranje, poročilo		

POROČILO O KONSERVIRANJU-RESTAVRIRANJU

Skupina Stik, Cesta Andrej Bitenca 68, 1000 Ljubljana

PODATKI O PREDMETU

SIGNATURA: 23-0339 Vrhnika – SD
OPN Argonavti

IME PREDMETA: DIS 77, OBD 72, bronast
predmet

MATERIAL: Kovina: bakrova zlitina

STANJE PREDMETA:
Delno ohranjen, delno deformiran in poškodovan
bronast predmet v obliki vzmeti (saltaleone) v
treh nestičnih delih s prašnato, korodirano in
nestabilno površino.

PREISKAVE, ANALIZE:

FOTOGRAFIJA PREDMETA PRED POSEGOM:

PODATKI O POSEGU		FOTOGRAFIJE PREDMETA PO POSEGU:	
DATUM SPREJEMA PREDMETA:	28. 8. 2024		
DATUM ODDAJE PREDMETA:	27. 2. 2025		
KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI POSTOPKI:	KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI MATERIALI:		
Dokumentiranje			
Izpiranje, "kuhanje"	Acetonitril, destilirana voda		
Čiščenje	Vatirane paličice in destilirana voda, skalpel, mikromotor z različnimi krtačnimi in diamantnimi nastavki		
Inhibitor korozije	Benzotriazol		
Vakuusko sušenje			
Vakuusko lakiranje	Incralac		
Končni premaz	Mikrokristalinični vosek		
Dokumentiranje, poročilo			

2023	najdišče	23-0339 Vrhnika - SD OPN Argonavti	
	datum	5. 10. 2023	DIST 77 OBD 72
Skupina STIK	najdba	SC 100G; gr. 1002	
	SE 100G	Sek./Kv.	1/75

POROČILO O KONSERVIRANJU-RESTAVRIRANJU

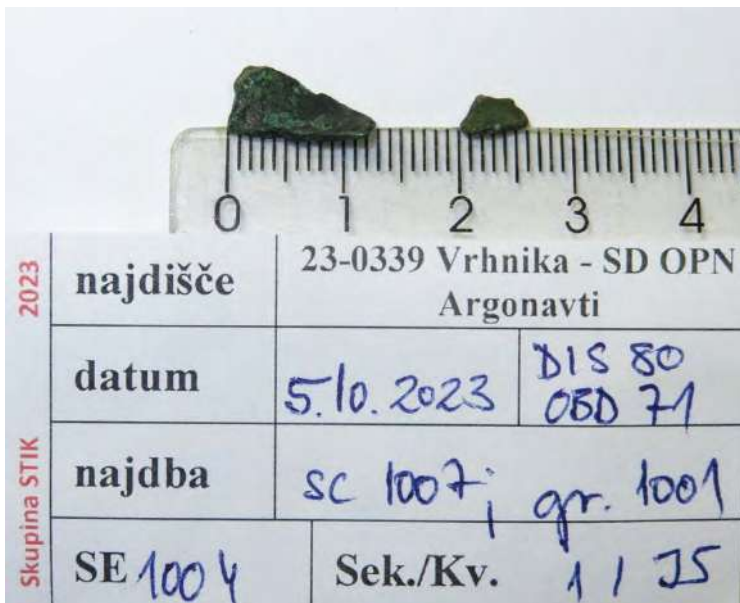
Skupina Stik, Cesta Andrej Bitenca 68, 1000 Ljubljana

PODATKI O PREDMETU					
SIGNATURA:	23-0339 Vrhnika – SD OPN Argonavti	FOTOGRAFIJA PREDMETA PRED POSEGOM:			
IME PREDMETA:	DIS 80, OBD 71, bronast predmet				
MATERIAL:	Kovina: bakrova zlitina				
STANJE PREDMETA: Delno ohranjen, delno deformiran in poškodovan bronast del predmeta v dveh nestičnih delih s prašnato, korodirano in nestabilno površino.					
		2023	najdišče	23-0339 Vrhnika - SD OPN Argonavti	
		Skupina STIK	datum	5.10.2023 DIS 80 OBD 71	
		SE 1004	najdba	sc 1007; gr. 1001	
			Sek./Kv.	1 / 25	
PREISKAVE, ANALIZE:					

PODATKI O POSEGU

DATUM SPREJEMA PREDMETA:	28. 8. 2024
DATUM ODDAJE PREDMETA:	27. 2. 2025
KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI POSTOPKI:	KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI MATERIALI:
Dokumentiranje	
Izpiranje, "kuhanje"	Acetonitril, destilirana voda
Čiščenje	Vatirane paličice in destilirana voda, skalpel, mikromotor z različnimi krtačnimi in diamantnimi nastavki
Inhibitor korozije	Benzotriazol
Vakuusko sušenje	
Vakuusko lakiranje	Incralac
Končni premaz	Mikrokristalinični vosek
Dokumentiranje, poročilo	

FOTOGRAFIJE PREDMETA PO POSEGU:

POROČILO O KONSERVIRANJU-RESTAVRIRANJU

Skupina Stik, Cesta Andrej Bitenca 68, 1000 Ljubljana

PODATKI O PREDMETU

SIGNATURA: 23-0339 Vrhnika – SD OPN
Argonavti

IME PREDMETA: DIS 81, OBD 3, bronast
predmet

MATERIAL: Kovina: bakrova zlitina

STANJE PREDMETA:
Delno ohranjen, delno deformiran in poškodovan
bronast del predmeta s prašnato, korodirano in
nestabilno površino.

PREISKAVE, ANALIZE:

FOTOGRAFIJA PREDMETA PRED POSEGOM:

2023	najdišče	23-0339 Vrhnika - SD OPN Argonavti	
	datum	5.10. 2023	DIS 81 OBD 3
Skupina STIK	najdba	PN 1015 gr. 1001	
	SE 1004	Sek./Kv. 11 J5	

PODATKI O POSEGU

DATUM SPREJEMA PREDMETA:	28. 8. 2024
DATUM ODDAJE PREDMETA:	27. 2. 2025
KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI POSTOPKI:	KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI MATERIALI:
Dokumentiranje	
Izpiranje, "kuhanje"	Acetonitril, destilirana voda
Čiščenje	Vatirane paličice in destilirana voda, skalpel, mikromotor z različnimi krtačnimi in diamantnimi nastavki
Inhibitor korozije	Benzotriazol
Vakuumsko sušenje	
Vakuumsko lakiranje	Incralac
Končni premaz	Mikrokristalinični vosek
Dokumentiranje, poročilo	

FOTOGRAFIJE PREDMETA PO POSEGU:

2023	najdišče	23-0339 Vrhnika - SD OPN Argonavti	
	datum	5.10. 2023	DIS 81 OBD 3
Skupina STIK	najdba	PN 1015 gr. 1001	
	SE 1004	Sek./Kv. 11 J5	

POROČILO O KONSERVIRANJU-RESTAVRIRANJU

Skupina Stik, Cesta Andrej Bitenca 68, 1000 Ljubljana

PODATKI O PREDMETU

SIGNATURA:	23-0339 Vrhnika – SD OPN Argonavti
IME PREDMETA:	DIS 82, OBD 5, bronast predmet
MATERIAL:	Kovina: bakrova zlitina

STANJE PREDMETA:
Delno ohranjen, delno deformiran in poškodovan
bronast del predmeta v dveh nestičnih delih s
prašnato, korodirano in nestabilno površino.

FOTOGRAFIJA PREDMETA PRED POSEGOM:

PREISKAVE, ANALIZE:

PODATKI O POSEGU

DATUM SPREJEMA PREDMETA:	28. 8. 2024
DATUM ODDAJE PREDMETA:	27. 2. 2025
KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI POSTOPKI:	KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI MATERIALI:
Dokumentiranje	
Izpiranje, "kuhanje"	Acetonitril, destilirana voda
Čiščenje	Vatirane paličice in destilirana voda, skalpel, mikromotor z različnimi krtačnimi in diamantnimi nastavki
Inhibitor korozije	Benzotriazol
Vakuumsko sušenje	
Vakuumsko lakiranje	Incalac
Končni premaz	Mikrokristalinični vosek

Dokumentiranje, poročilo

FOTOGRAFIJE PREDMETA PO POSEGU:

POROČILO O KONSERVIRANJU-RESTAVRIRANJU

Skupina Stik, Cesta Andrej Bitenca 68, 1000 Ljubljana

PODATKI O PREDMETU

SIGNATURA: 23-0339 Vrhnika – SD
OPN Argonavti

IME PREDMETA: DIS 88, OBD 50,
železna predmeta

MATERIAL: Kovina: železo

STANJE PREDMETA:
Delno ohranjena, delno deformirana in
poškodovana železna predmeta brez jedra s
prašnato in korozivno površino in vključki peska
in zemlje.

PREISKAVE, ANALIZE:

FOTOGRAFIJA PREDMETA PRED POSEGOM:

PODATKI O POSEGU		
DATUM SPREJEMA PREDMETA:	28. 8. 2024	FOTOGRAFIJE PREDMETA PO POSEGU:
DATUM ODDAJE PREDMETA:	27. 2. 2025	
KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI POSTOPKI:	KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI MATERIALI:	
Dokumentiranje		
Izpiranje, "kuhanje"	Natrijev sulfit, natrijev hidroksid, destilirana voda	
Čiščenje	Peskanje z elektrokorundnim peskom, skalpel, mikromotor z različnimi krtačnimi in diamantnimi nastavki	
Inhibitor korozije	Tanin v etanolu	
Vakuumsko sušenje		
Vakuumsko lakiranje	Paraloid B 72 v acetonu	
Končni premaz	Mikrokristalinični vosek	
Dokumentiranje, poročilo		

POROČILO O KONSERVIRANJU-RESTAVRIRANJU

Skupina Stik, Cesta Andrej Bitenca 68, 1000 Ljubljana

PODATKI O PREDMETU

SIGNATURA: 23-0339 Vrhnika – SD
OPN Argonavti

IME PREDMETA: DIS 90, OBD 6, bronast
predmet

MATERIAL: Kovina: bakrova zlitina

STANJE PREDMETA:
Delno ohranjen, delno deformiran in
poškodovan bronast del predmeta s prašnato,
korodirano in nestabilno površino.

PREISKAVE, ANALIZE:

FOTOGRAFIJA PREDMETA PRED POSEGOM:

2023	najdišče	23-0339 Vrhnika - SD OPN Argonavti	
	datum	6.10.2023	DIS90 OBD 6
Skupina STIK	najdba	FN 1016; gr. 1002	
	SE 1006	Sek./Kv.	1175

PODATKI O POSEGU

DATUM SPREJEMA PREDMETA:	28. 8. 2024
DATUM ODDAJE PREDMETA:	27. 2. 2025
KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI POSTOPKI:	KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI MATERIALI:
Dokumentiranje	
Izpiranje, "kuhanje"	Acetonitril, destilirana voda
Čiščenje	Vatirane paličice in destilirana voda, skalpel, mikromotor z različnimi krtačnimi in diamantnimi nastavki
Inhibitor korozije	Benzotriazol
Vakuumsko sušenje	
Vakuumsko lakiranje	Incralac
Končni premaz	Mikrokristalinični vosek
Dokumentiranje, poročilo	

FOTOGRAFIJE PREDMETA PO POSEGU:

2023	najdišče	23-0339 Vrhnika - SD OPN Argonavti	
	datum	6. 10. 2023	DIS90 OBD 6
Skupina STIK	najdba	FN 1016; gr. 1002	
	SE 1006	Sek./Kv.	1175

POROČILO O KONSERVIRANJU-RESTAVRIRANJU

Skupina Stik, Cesta Andrej Bitenca 68, 1000 Ljubljana

PODATKI O PREDMETU

SIGNATURA: 23-0339 Vrhnika – SD
OPN Argonavti

IME PREDMETA: DIS 96, OBD 50, trije
železni predmeti

MATERIAL: Kovina: železo

STANJE PREDMETA:

Delno ohranjeni, delno deformirani in
poškodovani trije železna predmeti oz. deli
predmeta brez jedra s prašnato in korozivno
površino ter vključki peska in zemlje.

PREISKAVE, ANALIZE:

FOTOGRAFIJA PREDMETA PRED POSEGOM:

2023	najdišče	23-0339 Vrhnika - SD OPN Argonavti	
	datum	6.6.2023	DIS 96
Skupina STIK	najdba	SC 1008; gr. 1003	
	SE 1058	Sek./Kv.	1/15

PODATKI O POSEGU

DATUM SPREJEMA PREDMETA:	28. 8. 2024
DATUM ODDAJE PREDMETA:	27. 2. 2025
KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI POSTOPKI:	KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI MATERIALI:
Dokumentiranje	
Izpiranje, "kuhanje"	Natrijev sulfit, natrijev hidroksid, destilirana voda
Čiščenje	Peskanje z elektrokorundnim peskom, skalpel, mikromotor z različnimi krtačnimi in diamantnimi nastavki
Inhibitor korozije	Tanin v alkoholu
Vakuumsko sušenje	
Vakuumsko lakiranje	Paraloid B 72 v acetonu
Končni premaz	Mikrokristalinični vosek
Dokumentiranje, poročilo	

FOTOGRAFIJE PREDMETA PO POSEGU:

2023 Skupina STIK	najdišče	23-0339 Vrhnika - SD OPN Argonavti	
	datum	6. 6. 2023	DIS 96
	najdba	SC 1008; gr. 1003	
	SE 1058	Sek./Kv.	115

POROČILO O KONSERVIRANJU-RESTAVRIRANJU

Skupina Stik, Cesta Andrej Bitenca 68, 1000 Ljubljana

PODATKI O PREDMETU						
SIGNATURA:	23-0339 Vrhnika – SD OPN Argonavti	FOTOGRAFIJA PREDMETA PRED POSEGOM: <div style="text-align: center; margin-top: 10px;"> </div>				
IME PREDMETA:	DIS 96, OBD 76, bronast predmet					
MATERIAL:	Kovina: bakrova zlitina					
STANJE PREDMETA: Delno ohranjen, delno deformiran in poškodovan bronast predmet z relativno stabilno in kompaktno površino.						
PREISKAVE, ANALIZE:		2023	najdišče	23-0339 Vrhnika - SD OPN Argonavti		
			datum	6.10.2023	DIS 96 OBD 76	
		Skupina STIK	najdba	sc 1008; gr. 1003		
			SE 1058	Sek./Kv. 1 / 15		
						

PODATKI O POSEGU

DATUM SPREJEMA PREDMETA: 28. 8. 2024

DATUM ODDAJE PREDMETA: 27. 2. 2025

KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI POSTOPKI: KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI MATERIALI:

Dokumentiranje

Izpiranje, "kuhanje" Acetonitril, destilirana voda

Čiščenje Vatrane paličice in destilirana voda, skalpel, mikromotor z različnimi krtačnimi in diamantnimi nastavki

Inhibitor korozije Benzotriazol

Vakuusko sušenje

Vakuusko lakiranje Incralac

Končni premaz Mikrokristalinični vosek

Dokumentiranje, poročilo

FOTOGRAFIJE PREDMETA PO POSEGU:

2023	najdišče	23-0339 Vrhnika - SD OPN Argonavti	
	datum	6.10.2023	DIS 96 OBD 7,6
Skupina STIK	najdba	sc 1008; gr. 1003	
	SE 1058	Sek./Kv. 1/15	

POROČILO O KONSERVIRANJU-RESTAVRIRANJU

Skupina Stik, Cesta Andrej Bitenca 68, 1000 Ljubljana

PODATKI O PREDMETU

SIGNATURA: 23-0339 Vrhnika – SD
OPN Argonavti

IME PREDMETA: DIS 112, OBD 50,
železen predmet

MATERIAL: Kovina: železo

STANJE PREDMETA:

Delno ohranjen, delno deformiran in poškodovan železen predmet s prašnato in zelo korozivno, nestabilno površino, vključki peska in zemlje ter brez ohranjenega kovinskega jedra.

PREISKAVE, ANALIZE:

FOTOGRAFIJA PREDMETA PRED POSEGOM:

2023	najdišče	23-0339 Vrhnika - SD OPN Argonavti	
	datum	9. 10. 2023	DIS 112 OBD 50
Skupina STIK	najdba	12 PN 1005; gr. 1003	
	SE 1008	Sek./Kv. 1 / 15	

PODATKI O POSEGU		FOTOGRAFIJE PREDMETA PO POSEGU:
DATUM SPREJEMA PREDMETA:	28. 8. 2024	
DATUM ODDAJE PREDMETA:	27. 2. 2025	
KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI POSTOPKI:	KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI MATERIALI:	
Dokumentiranje		
Izpiranje, "kuhanje"	Natrijev sulfit, natrijev hidroksid, destilirana voda	
Čiščenje	Peskanje z elektrokorundnim peskom, skalpel, mikromotor z različnimi krtačnimi in diamantnimi nastavki	
Inhibitor korozije	Tanin v etanolu	
Vakuumsko sušenje		
Vakuumsko lakiranje	Paraloid B 72 v acetonu	
Končni premaz	Mikrokristalinični vosek	
Dokumentiranje, poročilo		

2023	najdišče	23-0339 Vrhnika - SD OPN Argonavti	
	datum	9. 10. 2023	DIS H2 OBD 50
Skupina STIK	najdba	12 PN 1005; gr. 1003	
	SE 1008	Sek./Kv. 1 / 15	

POROČILO O KONSERVIRANJU-RESTAVRIRANJU

Skupina Stik, Cesta Andrej Bitenca 68, 1000 Ljubljana

PODATKI O PREDMETU

SIGNATURA: 23-0339 Vrhnika – SD
OPN Argonavti

IME PREDMETA: DIS 113, OBD 8,
bronast predmet

MATERIAL: Kovina: bakrova zlitina

STANJE PREDMETA:
Delno ohranjen, delno deformiran in
poškodovan bronast predmet z relativno
stabilno in kompaktno površino.

PREISKAVE, ANALIZE:

FOTOGRAFIJA PREDMETA PRED POSEGOM:

2023	najdišče	23-0339 Vrhnika - SD OPN Argonavti	
	datum	9. 10. 2023	DIS 113 OBD 8
Skupina STIK	najdba	PN 1018; gr. 1003	
	SE1058	Sek./Kv. 1/15	

PODATKI O POSEGU

DATUM SPREJEMA PREDMETA:	28. 8. 2024
DATUM ODDAJE PREDMETA:	27. 2. 2025
KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI POSTOPKI:	KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI MATERIALI:
Dokumentiranje	
Izpiranje, "kuhanje"	Acetonitril, destilirana voda
Čiščenje	Vatirane paličice in destilirana voda, skalpel, mikromotor z različnimi krtačnimi in diamantnimi nastavki
Inhibitor korozije	Benzotriazol
Vakuusko sušenje	
Vakuusko lakiranje	Incralac
Končni premaz	Mikrokristalinični vosek
Dokumentiranje, poročilo	

FOTOGRAFIJE PREDMETA PO POSEGU:

2023	najdišče	23-0339 Vrhnika - SD OPN Argonavti	
	datum	9. 10. 2023	DIS 113 OBD 8
Skupina STIK	najdba	FN 1018; gr. 1003	
	SE1058	Sek./Kv. 1/15	

POROČILO O KONSERVIRANJU-RESTAVRIRANJU

Skupina Stik, Cesta Andrej Bitenca 68, 1000 Ljubljana

PODATKI O PREDMETU																
SIGNATURA:	23-0339 Vrhnika – SD OPN Argonavti	FOTOGRAFIJA PREDMETA PRED POSEGOM: 														
IME PREDMETA:	DIS 120, OBD 57, bronast predmet															
MATERIAL:	Kovina: bakrova zlitina															
STANJE PREDMETA: Delno ohranjen, delno deformiran in poškodovan bronast del predmeta (odlomek zapestnice) s prašnato, korodirano in nestabilno površino.																
PREISKAVE, ANALIZE:		<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 5%; text-align: center; color: red; font-weight: bold;">2023</td> <td style="width: 25%; padding: 5px;">najdišče</td> <td colspan="2" style="padding: 5px;">23-0339 Vrhnika - SD OPN Argonavti</td> </tr> <tr> <td rowspan="3" style="text-align: center; color: red; font-weight: bold; writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Skupina STIK</td> <td style="padding: 5px;">datum</td> <td style="padding: 5px;">10.10.2023</td> <td style="padding: 5px;">DIS 120 OBD 57</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">najdba</td> <td colspan="2" style="padding: 5px;">PN 1019</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">SE 1001</td> <td colspan="2" style="padding: 5px;">Sek./Kv. 1 / K17</td> </tr> </table> 	2023	najdišče	23-0339 Vrhnika - SD OPN Argonavti		Skupina STIK	datum	10.10.2023	DIS 120 OBD 57	najdba	PN 1019		SE 1001	Sek./Kv. 1 / K17	
2023	najdišče	23-0339 Vrhnika - SD OPN Argonavti														
Skupina STIK	datum	10.10.2023	DIS 120 OBD 57													
	najdba	PN 1019														
	SE 1001	Sek./Kv. 1 / K17														

PODATKI O POSEGU		FOTOGRAFIJE PREDMETA PO POSEGU:														
DATUM SPREJEMA PREDMETA:	28. 8. 2024		 <table border="1" data-bbox="715 533 1437 869"> <tr> <td rowspan="2">2023</td> <td>najdišče</td> <td colspan="2">23-0339 Vrhnika - SD OPN Argonavti</td> </tr> <tr> <td>datum</td> <td>10.10.2023</td> <td>DIS 120 OBD 57</td> </tr> <tr> <td rowspan="2">Skupina STIK</td> <td>najdba</td> <td colspan="2">PN 1019</td> </tr> <tr> <td>SE 1001</td> <td colspan="2">Sek./Kv. 1 / K17</td> </tr> </table> 	2023	najdišče	23-0339 Vrhnika - SD OPN Argonavti		datum	10.10.2023	DIS 120 OBD 57	Skupina STIK	najdba	PN 1019		SE 1001	Sek./Kv. 1 / K17
2023	najdišče	23-0339 Vrhnika - SD OPN Argonavti														
	datum	10.10.2023		DIS 120 OBD 57												
Skupina STIK	najdba	PN 1019														
	SE 1001	Sek./Kv. 1 / K17														
DATUM ODDAJE PREDMETA:	27. 2. 2025															
KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI POSTOPKI:	KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI MATERIALI:															
Dokumentiranje																
Izpiranje, "kuhanje"	Acetonitril, destilirana voda															
Čiščenje	Vatirane paličice in destilirana voda, skalpel, mikromotor z različnimi krtačnimi in diamantnimi nastavki															
Inhibitor korozije	Benzotriazol															
Vakuumsko sušenje																
Vakuumsko lakiranje	Incralac															
Končni premaz	Mikrokristalinični vosek															
Dokumentiranje, poročilo																

POROČILO O KONSERVIRANJU-RESTAVRIRANJU

Skupina Stik, Cesta Andrej Bitenca 68, 1000 Ljubljana

PODATKI O PREDMETU

SIGNATURA:	23-0339 Vrhnika – SD OPN Argonavti
IME PREDMETA:	DIS 126, OBD 17, bronasti predmeti
MATERIAL:	Kovina: bakrova zlitina

STANJE PREDMETA:
Pet odlomkov pločevine predmeta ali predmetov, delno deformirani in poškodovani z mestoma prašnato, korodirano in nestabilno površino.

PREISKAVE, ANALIZE:

FOTOGRAFIJA PREDMETA PRED POSEGOM:

PODATKI O POSEGU

DATUM SPREJEMA PREDMETA: 28. 8. 2024

DATUM ODDAJE PREDMETA: 27. 2. 2025

KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI POSTOPKI: KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI MATERIALI:

Dokumentiranje

Izpiranje, "kuhanje" Acetonitril, destilirana voda

Čiščenje Vatrane paličice in destilirana voda, skalpel, mikromotor z različnimi krtačnimi in diamantnimi nastavki

Inhibitor korozije Benzotriazol

Vakuumsko sušenje

Vakuumsko lakiranje Incralac

Končni premaz Mikrokristalinični vosek

Dokumentiranje, poročilo

FOTOGRAFIJE PREDMETA PO POSEGU:

2023	najdišče	23-0339 Vrhnika - SD OPN Argonavti	
	datum	12.10.2023	DIS 126 OBD 17
Skupina STIK	najdba	SC 1010 ; gr. 1010	
	SE 1046	Sek./Kv. 1 / J7	

POROČILO O KONSERVIRANJU-RESTAVRIRANJU

Skupina Stik, Cesta Andrej Bitenca 68, 1000 Ljubljana

PODATKI O PREDMETU

SIGNATURA: 23-0339 Vrhnika – SD
OPN Argonavti

IME PREDMETA: DIS 135, OBD 17,
bronasti predmeti

MATERIAL: Kovina: bakrova zlitina

STANJE PREDMETA:

Sedem odlomkov pločevine predmeta ali predmetov, med njimi tudi okrašeni, delno deformirani in poškodovani z mestoma prašnato, korodirano in nestabilno površino.

PREISKAVE, ANALIZE:

FOTOGRAFIJA PREDMETA PRED POSEGOM:

PODATKI O POSEGU		
DATUM SPREJEMA PREDMETA:	28. 8. 2024	FOTOGRAFIJE PREDMETA PO POSEGU:
DATUM ODDAJE PREDMETA:	27. 2. 2025	
KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI POSTOPKI:	KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI MATERIALI:	
Dokumentiranje		
Izpiranje, "kuhanje"	Acetonitril, destilirana voda	
Čiščenje	Vatirane paličice in destilirana voda, skalpel, mikromotor z različnimi krtačnimi in diamantnimi nastavki	
Inhibitor korozije	Benzotriazol	
Vakuumsko sušenje		
Vakuumsko lakiranje	Incralac	
Končni premaz	Mikrokristalinični vosek	
Dokumentiranje, poročilo		

2023	najdišče	23-0339 Vrhnika - SD OPN Argonavti	
	datum	12.10.2023	DIS 135 OBD 17
Skupina STIK	najdba	FN 1022; gr. 1010	
	SE 1046	Sek./Kv. 1/77	

POROČILO O KONSERVIRANJU-RESTAVRIRANJU

Skupina Stik, Cesta Andrej Bitenca 68, 1000 Ljubljana

PODATKI O PREDMETU

SIGNATURA: 23-0339 Vrhnika – SD
OPN Argonavti

IME PREDMETA: DIS 171, OBD 30,
bronast predmet

MATERIAL: Kovina: bakrova zlitina

STANJE PREDMETA:
Delno ohranjen, delno deformiran in
poškodovan bronast del predmeta v dveh
kosih s prašnato, korodirano in nestabilno
površino.

PREISKAVE, ANALIZE:

FOTOGRAFIJA PREDMETA PRED POSEGOM:

2023	najdišče	23-0339 Vrhnika - SD OPN Argonavti	
	datum	24. 10. 2023	DIS 171 OBD 30
Skupina STIK	najdba	SC 1017; gr. 1013	
	SE 1088	Sek./Kv.	2 / H5

PODATKI O POSEGU

DATUM SPREJEMA PREDMETA:	28. 8. 2024
DATUM ODDAJE PREDMETA:	27. 2. 2025
KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI POSTOPKI:	KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI MATERIALI:
Dokumentiranje	
Izpiranje, "kuhanje"	Acetonitril, destilirana voda
Čiščenje	Vatirane paličice in destilirana voda, skalpel, mikromotor z različnimi krtačnimi in diamantnimi nastavki
Inhibitor korozije	Benzotriazol
Vakuusko sušenje	
Vakuusko lakiranje	Incralac
Končni premaz	Mikrokristalinični vosek
Dokumentiranje, poročilo	

FOTOGRAFIJE PREDMETA PO POSEGU:

POROČILO O KONSERVIRANJU-RESTAVRIRANJU

Skupina Stik, Cesta Andrej Bitenca 68, 1000 Ljubljana

PODATKI O PREDMETU

SIGNATURA: 23-0339 Vrhnika – SD
OPN Argonavti

IME PREDMETA: DIS 179, OBD 25,
bronast predmet

MATERIAL: Kovina: bakrova zlitina

STANJE PREDMETA:
Delno ohranjen, delno ožgan in poškodovan
okrašen bronast del predmeta (del ločne
fibule) z mestoma prašnato, korodirano in
nestabilno površino.

PREISKAVE, ANALIZE:

FOTOGRAFIJA PREDMETA PRED POSEGOM:

PODATKI O POSEGU

DATUM SPREJEMA PREDMETA:	28. 8. 2024
DATUM ODDAJE PREDMETA:	27. 2. 2025
KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI POSTOPKI:	KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI MATERIALI:
Dokumentiranje	
Izpiranje, "kuhanje"	Acetonitril, destilirana voda
Čiščenje	Vatirane paličice in destilirana voda, skalpel, mikromotor z različnimi krtačnimi in diamantnimi nastavki
Inhibitor korozije	Benzotriazol
Vakuumsko sušenje	
Vakuumsko lakiranje	Incralac
Končni premaz	Mikrokristalinični vosek

FOTOGRAFIJE PREDMETA PO POSEGU:

Dokumentiranje, poročilo

POROČILO O KONSERVIRANJU-RESTAVRIRANJU

Skupina Stik, Cesta Andrej Bitenca 68, 1000 Ljubljana

PODATKI O PREDMETU

SIGNATURA: 23-0339 Vrhnika – SD
OPN Argonavti

IME PREDMETA: DIS 180, OBD 26,
bronast predmet

MATERIAL: Kovina: bakrova zlitina

STANJE PREDMETA:
Delno ohranjen, delno ožgan in deformiran ter
poškodovan bronast del predmeta s prašnato,
korodirano in nestabilno površino.

PREISKAVE, ANALIZE:

FOTOGRAFIJA PREDMETA PRED POSEGOM:

PODATKI O POSEGU		FOTOGRAFIJE PREDMETA PO POSEGU:
DATUM SPREJEMA PREDMETA:	28. 8. 2024	
DATUM ODDAJE PREDMETA:	27. 2. 2025	
KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI POSTOPKI:	KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI MATERIALI:	
Dokumentiranje		
Izpiranje, "kuhanje"	Acetonitril, destilirana voda	
Čiščenje	Vatirane paličice in destilirana voda, skalpel, mikromotor z različnimi krtačnimi in diamantnimi nastavki	
Inhibitor korozije	Benzotriazol	
Vakuumsko sušenje		
Vakuumsko lakiranje	Incralac	
Končni premaz	Mikrokristalinični vosek	
Dokumentiranje, poročilo		

POROČILO O KONSERVIRANJU-RESTAVRIRANJU

Skupina Stik, Cesta Andrej Bitenca 68, 1000 Ljubljana

PODATKI O PREDMETU

SIGNATURA: 23-0339 Vrhnika – SD OPN Argonavti
IME PREDMETA: DIS 181, OBD 27, bronast predmet
MATERIAL: Kovina: bakrova zlitina

STANJE PREDMETA:
Delno ohranjen, delno ožgan in deformiran ter poškodovan bronast del predmeta s prašnato, korodirano in nestabilno površino.

PREISKAVE, ANALIZE:

FOTOGRAFIJA PREDMETA PRED POSEGOM:

PODATKI O POSEGU		
DATUM SPREJEMA PREDMETA:	28. 8. 2024	FOTOGRAFIJE PREDMETA PO POSEGU:
DATUM ODDAJE PREDMETA:	27. 2. 2025	
KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI POSTOPKI:	KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI MATERIALI:	
Dokumentiranje		
Izpiranje, "kuhanje"	Acetonitril, destilirana voda	
Čiščenje	Vatirane paličice in destilirana voda, skalpel, mikromotor z različnimi krtačnimi in diamantnimi nastavki	
Inhibitor korozije	Benzotriazol	
Vakuumsko sušenje		
Vakuumsko lakiranje	Incralac	
Končni premaz	Mikrokristalinični vosek	
Dokumentiranje, poročilo		

POROČILO O KONSERVIRANJU-RESTAVRIRANJU

Skupina Stik, Cesta Andrej Bitenca 68, 1000 Ljubljana

PODATKI O PREDMETU

SIGNATURA: 23-0339 Vrhnika – SD OPN Argonavti
IME PREDMETA: DIS 182, OBD 28, bronasta zapestnica
MATERIAL: Kovina: bakrova zlitina

STANJE PREDMETA:
Delno ožgan in delno deformiran ter poškodovan (odrgnjen) okrašen bronast predmeta s prašnato, korodirano in nestabilno površino.

PREISKAVE, ANALIZE:

FOTOGRAFIJA PREDMETA PRED POSEGOM:

PODATKI O POSEGU		FOTOGRAFIJE PREDMETA PO POSEGU:
DATUM SPREJEMA PREDMETA:	28. 8. 2024	
DATUM ODDAJE PREDMETA:	27. 2. 2025	
KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI POSTOPKI:	KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI MATERIALI:	
Dokumentiranje		
Izpiranje, "kuhanje"	Acetonitril, destilirana voda	
Čiščenje	Vatirane paličice in destilirana voda, skalpel, mikromotor z različnimi krtačnimi in diamantnimi nastavki	
Inhibitor korozije	Benzotriazol	
Vakuumsko sušenje		
Vakuumsko lakiranje	Incralac	
Končni premaz	Mikrokristalinični vosek	
Dokumentiranje, poročilo		

FOTOGRAFIJE PREDMETA PO POSEGU:

POROČILO O KONSERVIRANJU-RESTAVRIRANJU

Skupina Stik, Cesta Andrej Bitenca 68, 1000 Ljubljana

PODATKI O PREDMETU

SIGNATURA: 23-0339 Vrhnika – SD
OPN Argonavti

IME PREDMETA: DIS 183, OBD 29,
bronast predmet

MATERIAL: Kovina: bakrova zlitina

STANJE PREDMETA:
Ožgan in prežgan ter deformiran in
poškodovan okrašen del bronastega predmeta
s prašnato, korodirano in nestabilno površino.

PREISKAVE, ANALIZE:

FOTOGRAFIJA PREDMETA PRED POSEGOM:

PODATKI O POSEGU

DATUM SPREJEMA PREDMETA:	28. 8. 2024
DATUM ODDAJE PREDMETA:	27. 2. 2025
KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI POSTOPKI:	KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI MATERIALI:
Dokumentiranje	
Izpiranje, "kuhanje"	Acetonitril, destilirana voda
Čiščenje	Vatirane paličice in destilirana voda, skalpel, mikromotor z različnimi krtačnimi in diamantnimi nastavki
Inhibitor korozije	Benzotriazol
Vakuumsko sušenje	
Vakuumsko lakiranje	Incralac
Končni premaz	Mikrokristalinični vosek
Dokumentiranje, poročilo	

FOTOGRAFIJE PREDMETA PO POSEGU:

Najdišče	Koda
Vrhnika-SD OPN Argonavti	23-0339
Datum 24.10.2023	Najdba PN 1036
DIS 183	OBD 29
Sekt./sonda 2	Kvadrant H5
	SE / plast
	H/62 GPOB 1013 1088.

POROČILO O KONSERVIRANJU-RESTAVRIRANJU

Skupina Stik, Cesta Andrej Bitenca 68, 1000 Ljubljana

PODATKI O PREDMETU

SIGNATURA: 23-0339 Vrhnika – SD
OPN Argonavti

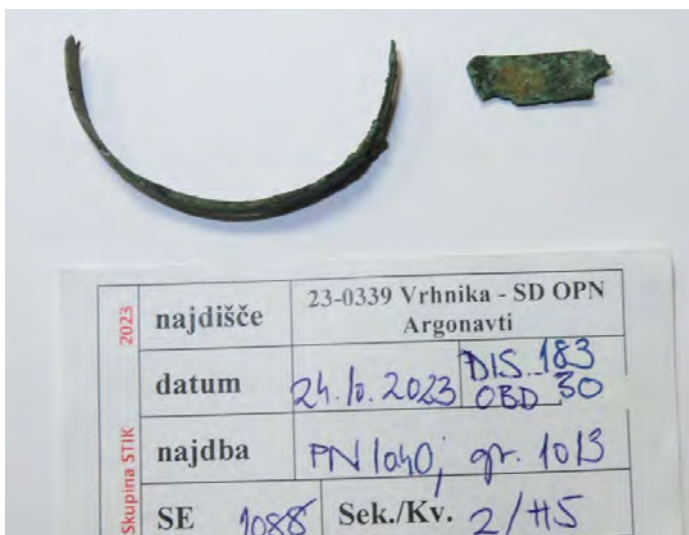
IME PREDMETA: DIS 183, OBD 30,
bronasta zapestnica

MATERIAL: Kovina: bakrova zlitina

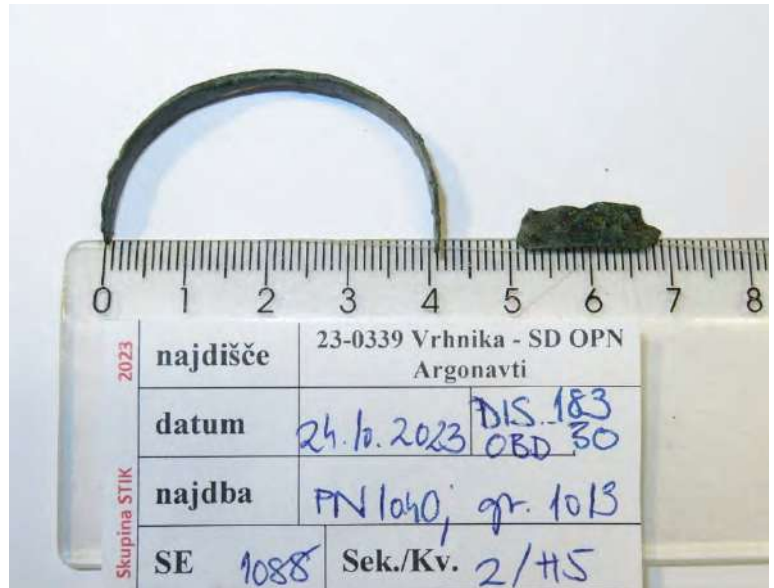
STANJE PREDMETA:
Delno ohranjen, delno deformiran in
poškodovan bronast del predmeta v dveh
kosih s prašnato, korodirano in nestabilno
površino.

PREISKAVE, ANALIZE:

FOTOGRAFIJA PREDMETA PRED POSEGOM:

PODATKI O POSEGU		
DATUM SPREJEMA PREDMETA:	28. 8. 2024	FOTOGRAFIJE PREDMETA PO POSEGU:
DATUM ODDAJE PREDMETA:	27. 2. 2025	
KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI POSTOPKI:	KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI MATERIALI:	
Dokumentiranje		
Izpiranje, "kuhanje"	Acetonitril, destilirana voda	
Čiščenje	Vatirane paličice in destilirana voda, skalpel, mikromotor z različnimi krtačnimi in diamantnimi nastavki	
Inhibitor korozije	Benzotriazol	
Vakuumsko sušenje		
Vakuumsko lakiranje	Incralac	
Končni premaz	Mikrokristalinični vosek	
Dokumentiranje, poročilo		

POROČILO O KONSERVIRANJU-RESTAVRIRANJU

Skupina Stik, Cesta Andrej Bitenca 68, 1000 Ljubljana

PODATKI O PREDMETU

SIGNATURA: 23-0339 Vrhnika – SD OPN Argonavti

IME PREDMETA: DIS 184, OBD 34, del bronaste fibule

MATERIAL: Kovina: bakrova zlitina

STANJE PREDMETA:
Delno ohranjen, delno deformiran, ožgan in poškodovan bronast del predmeta (lok fibule) s prašnato, korodirano in nestabilno površino.

PREISKAVE, ANALIZE:

FOTOGRAFIJA PREDMETA PRED POSEGOM:

PODATKI O POSEGU

DATUM SPREJEMA PREDMETA:	28. 8. 2024
DATUM ODDAJE PREDMETA:	27. 2. 2025
KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI POSTOPKI:	KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI MATERIALI:
Dokumentiranje	
Izpiranje, "kuhanje"	Acetonitril, destilirana voda
Čiščenje	Vatirane paličice in destilirana voda, skalpel, mikromotor z različnimi krtačnimi in diamantnimi nastavki
Inhibitor korozije	Benzotriazol
Vakuumsko sušenje	
Vakuumsko lakiranje	Incralac
Končni premaz	Mikrokristalinični vosek

Dokumentiranje, poročilo

FOTOGRAFIJE PREDMETA PO POSEGU:

POROČILO O KONSERVIRANJU-RESTAVRIRANJU

Skupina Stik, Cesta Andrej Bitenca 68, 1000 Ljubljana

PODATKI O PREDMETU

SIGNATURA: 23-0339 Vrhnika – SD OPN
Argonavti

IME PREDMETA: DIS 186, OBD 31, bronast
del predmeta

MATERIAL: Kovina: bakrova zlitina

STANJE PREDMETA:
Delno ohranjen, delno deformiran in poškodovan
bronast del predmeta s prašnato, korodirano in
nestabilno površino.

PREISKAVE, ANALIZE:

FOTOGRAFIJA PREDMETA PRED POSEGOM:

2023	najdišče	23-0339 Vrhnika - SD OPN Argonavti	
	datum	6.11.2023	DIS 186 OBD 31
Skupina STIK	najdba	gr. 1013	
	SE 1088	Sek./Kv. 2/15	

PODATKI O POSEGU															
DATUM SPREJEMA PREDMETA:	28. 8. 2024	FOTOGRAFIJE PREDMETA PO POSEGU: 													
DATUM ODDAJE PREDMETA:	27. 2. 2025														
KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI POSTOPKI:	KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI MATERIALI:														
Dokumentiranje															
Izpiranje, "kuhanje"	Acetonitril, destilirana voda														
Čiščenje	Vatirane paličice in destilirana voda, skalpel, mikromotor z različnimi krtačnimi in diamantnimi nastavki														
Inhibitor korozije	Benzotriazol														
Vakuumsko sušenje															
Vakuumsko lakiranje	Incralac														
Končni premaz	Mikrokristalinični vosek														
Dokumentiranje, poročilo		<table border="1"> <tr> <td rowspan="4" style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">2023</td> <td>najdišče</td> <td colspan="2">23-0339 Vrhnika - SD OPN Argonavti</td> </tr> <tr> <td>datum</td> <td>6.11.2023</td> <td>DIS 186 03D 31</td> </tr> <tr> <td>najdba</td> <td colspan="2">gr. 1013</td> </tr> <tr> <td>SE 1088</td> <td colspan="2">Sek./Kv. 2/15</td> </tr> </table> 	2023	najdišče	23-0339 Vrhnika - SD OPN Argonavti		datum	6.11.2023	DIS 186 03D 31	najdba	gr. 1013		SE 1088	Sek./Kv. 2/15	
2023	najdišče	23-0339 Vrhnika - SD OPN Argonavti													
	datum	6.11.2023		DIS 186 03D 31											
	najdba	gr. 1013													
	SE 1088	Sek./Kv. 2/15													

POROČILO O KONSERVIRANJU-RESTAVRIRANJU

Skupina Stik, Cesta Andrej Bitenca 68, 1000 Ljubljana

PODATKI O PREDMETU

SIGNATURA: 23-0339 Vrhnika – SD
OPN Argonavti

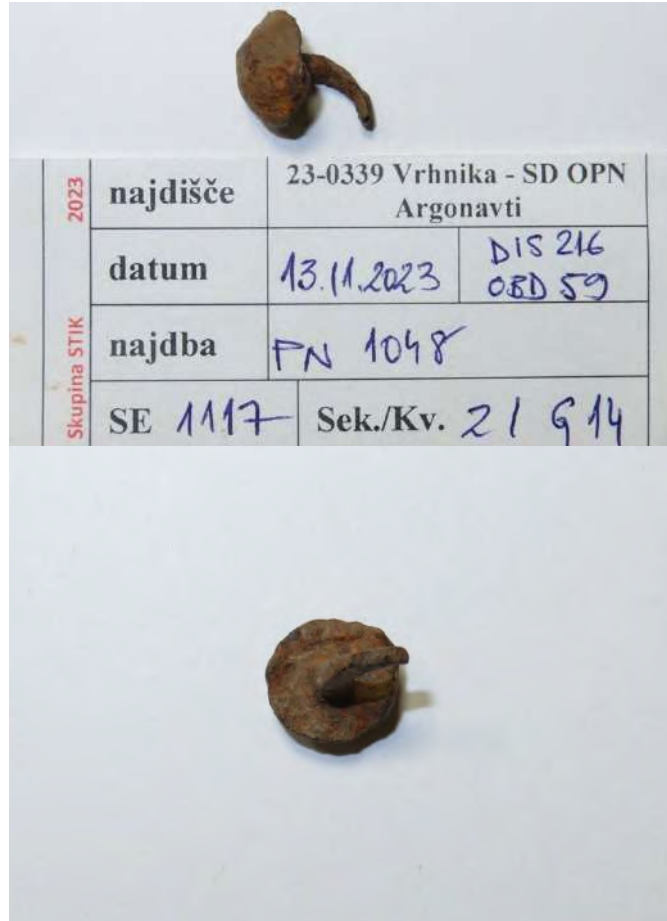
IME PREDMETA: DIS 216, OBD 59, železni
žebliček

MATERIAL: Kovina: železo

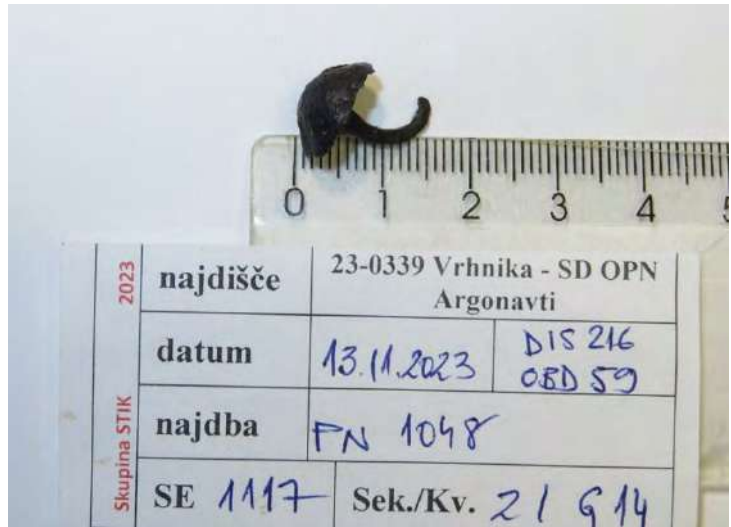
STANJE PREDMETA:
Delno ohranjen, delno deformiran in poškodovan
železni predmet (žebliček) z relativno stabilno,
mestoma korodirano površino. Na spodnji strani
so v koncentričnem krogu v presledkih nanizane
bunkice.

PREISKAVE, ANALIZE:

FOTOGRAFIJA PREDMETA PRED POSEGOM:

PODATKI O POSEGU		
DATUM SPREJEMA PREDMETA:	28. 8. 2024	FOTOGRAFIJE PREDMETA PO POSEGU:
DATUM ODDAJE PREDMETA:	27. 2. 2025	
KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI POSTOPKI:	KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI MATERIALI:	
Dokumentiranje		
Izpiranje, "kuhanje"	Acetonitril, destilirana voda	
Čiščenje	Vatirane paličice in destilirana voda, skalpel, mikromotor z različnimi krtačnimi in diamantnimi nastavki	
Inhibitor korozije	Benzotriazol	
Vakuumsko sušenje		
Vakuumsko lakiranje	Incralac	
Končni premaz	Mikrokristalinični vosek	
Dokumentiranje, poročilo		

POROČILO O KONSERVIRANJU-RESTAVRIRANJU

Skupina Stik, Cesta Andrej Bitenca 68, 1000 Ljubljana

PODATKI O PREDMETU

SIGNATURA: 23-0339 Vrhnika – SD
OPN Argonavti

IME PREDMETA: DIS 279, OBD 42,
bronast predmet

MATERIAL: Kovina: bakrova zlitina

STANJE PREDMETA:
Delno ohranjen, delno deformiran in
poškodovan bronast del predmeta s prašnato,
korodirano in nestabilno površino, verjetno
podvržen žganju.

PREISKAVE, ANALIZE:

FOTOGRAFIJA PREDMETA PRED POSEGOM:

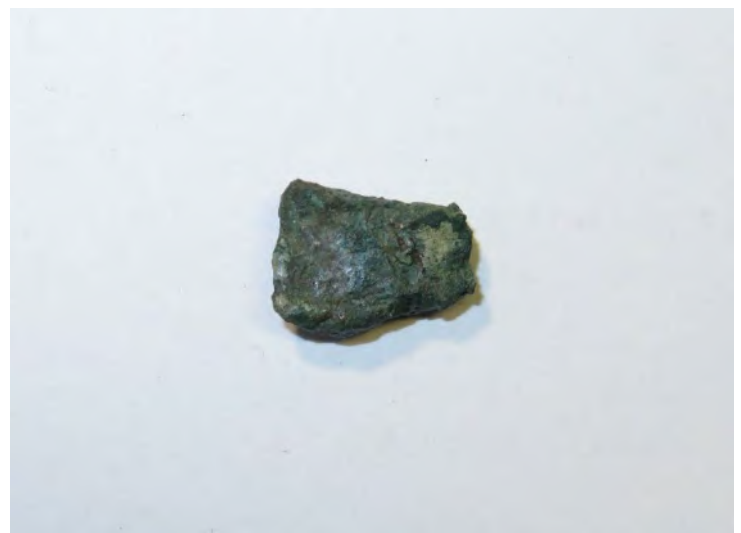

PODATKI O POSEGU	
DATUM SPREJEMA PREDMETA:	28. 8. 2024
DATUM ODDAJE PREDMETA:	27. 2. 2025
KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI POSTOPKI:	KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI MATERIALI:
Dokumentiranje	
Izpiranje, "kuhanje"	Acetonitril, destilirana voda
Čiščenje	Vatirane paličice in destilirana voda, skalpel, mikromotor z različnimi krtačnimi in diamantnimi nastavki
Inhibitor korozije	Benzotriazol
Vakuumsko sušenje	
Vakuumsko lakiranje	Incralac
Končni premaz	Mikrokristalinični vosek
Dokumentiranje, poročilo	

FOTOGRAFIJE PREDMETA PO POSEGU:

2023	najdišče	23-0339 Vrhnika - SD OPN Argonavti	
	datum	17.11.2023	DIS29 05D42
Skupina STIK	najdba	PN 1054; gr. 1020	
	SE 1131	Sek./Kv. 2/15	

POROČILO O KONSERVIRANJU-RESTAVRIRANJU

Skupina Stik, Cesta Andrej Bitenca 68, 1000 Ljubljana

PODATKI O PREDMETU

SIGNATURA: 23-0339 Vrhnika – SD OPN
Argonavti

IME PREDMETA: DIS 279, OBD 56, bronast
predmet

MATERIAL: Kovina: bakrova zlitina

STANJE PREDMETA:

Delno ohranjen, delno deformiran in poškodovan
bronast del predmeta ali predmet v dveh delih
(mogoče igla) s prašnato, korodirano in nestabilno
površino, verjetno podvržen žganju.

PREISKAVE, ANALIZE:

FOTOGRAFIJA PREDMETA PRED POSEGOM:

2023	najdišče	23-0339 Vrhnika - SD OPN Argonavti	
	datum	17.11.2023	DIS 279 OBD 56
Skupina STIK	najdba	FN 1054; gr. 1020	
	SE 1131	Sek./Kv. 2 / 115	

PODATKI O POSEGU

DATUM SPREJEMA PREDMETA:	28. 8. 2024
DATUM ODDAJE PREDMETA:	27. 2. 2025
KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI POSTOPKI:	KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI MATERIALI:
Dokumentiranje	
Izpiranje, "kuhanje"	Acetonitril, destilirana voda
Čiščenje	Vatirane paličice in destilirana voda, skalpel, mikromotor z različnimi krtačnimi in diamantnimi nastavki
Inhibitor korozije	Benzotriazol
Vakuumsko sušenje	
Vakuumsko lakiranje	Incralac
Končni premaz	Mikrokristalinični vosek
Dokumentiranje, poročilo	

FOTOGRAFIJE PREDMETA PO POSEGU:

POROČILO O KONSERVIRANJU-RESTAVRIRANJU

Skupina Stik, Cesta Andrej Bitenca 68, 1000 Ljubljana

PODATKI O PREDMETU

SIGNATURA: 23-0339 Vrhnika – SD
OPN Argonavti

IME PREDMETA: DIS 282, OBD 43,
bronast predmet

MATERIAL: Kovina: bakrova zlitina

STANJE PREDMETA:
Delno ohranjen, delno deformiran in
poškodovan bronast del predmeta prašnato,
korodirano in nestabilno površino, verjetno
podvržen žganju.

PREISKAVE, ANALIZE:

FOTOGRAFIJA PREDMETA PRED POSEGOM:

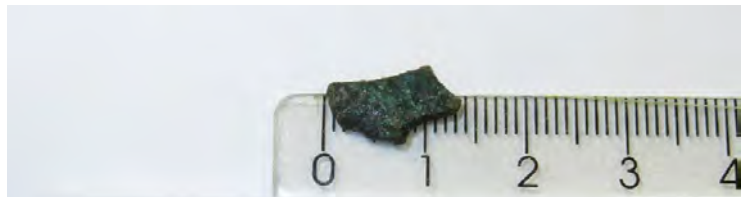
2023	najdišče	23-0339 Vrhnika - SD OPN Argonavti	
	datum	17.11.2023	DIS 282 OBD 43
Skupina STIK	najdba	bronj opr. 1020	
	SE 1131	Sek./Kv. 2/115	

PODATKI O POSEGU

DATUM SPREJEMA PREDMETA:	28. 8. 2024
DATUM ODDAJE PREDMETA:	27. 2. 2025
KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI POSTOPKI:	KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI MATERIALI:
Dokumentiranje	
Izpiranje, "kuhanje"	Acetonitril, destilirana voda
Čiščenje	Vatirane paličice in destilirana voda, skalpel, mikromotor z različnimi krtačnimi in diamantnimi nastavki
Inhibitor korozije	Benzotriazol
Vakuumsko sušenje	
Vakuumsko lakiranje	Incralac
Končni premaz	Mikrokristalinični vosek
Dokumentiranje, poročilo	

FOTOGRAFIJE PREDMETA PO POSEGU:

2023 Skupina STIK	najdišče	23-0339 Vrhnika - SD OPN Argonavti	
	datum	17. 11. 2023	DIS 282 OBD 43
	najdba	kotanj opr. 1020	
	SE 1131	Sek./Kv. 2 / 15	

POROČILO O KONSERVIRANJU-RESTAVRIRANJU

Skupina Stik, Cesta Andrej Bitenca 68, 1000 Ljubljana

PODATKI O PREDMETU

SIGNATURA: 23-0339 Vrhnika – SD
OPN Argonavti

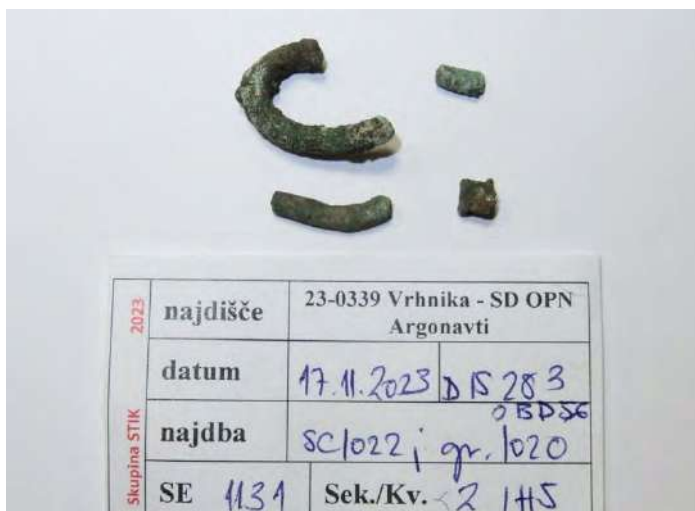
IME PREDMETA: DIS 283, OBD 56,
bronast predmet

MATERIAL: Kovina: bakrova zlitina

STANJE PREDMETA:
Delno ohranjen, delno deformiran in
poškodovan bronast del predmeta ali predmet
v štirih delih (mogoče igla) s prašnato,
korodirano in nestabilno površino, verjetno
podvržen žganju.

PREISKAVE, ANALIZE:

FOTOGRAFIJA PREDMETA PRED POSEGOM:

PODATKI O POSEGU

DATUM SPREJEMA PREDMETA:	28. 8. 2024
DATUM ODDAJE PREDMETA:	27. 2. 2025
KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI POSTOPKI:	KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI MATERIALI:
Dokumentiranje	
Izpiranje, "kuhanje"	Acetonitril, destilirana voda
Čiščenje	Vatirane paličice in destilirana voda, skalpel, mikromotor z različnimi krtačnimi in diamantnimi nastavki
Inhibitor korozije	Benzotriazol
Vakuumsko sušenje	
Vakuumsko lakiranje	Incralac
Končni premaz	Mikrokristalinični vosek

FOTOGRAFIJE PREDMETA PO POSEGU:

POROČILO O KONSERVIRANJU-RESTAVRIRANJU

Skupina Stik, Cesta Andrej Bitenca 68, 1000 Ljubljana

PODATKI O PREDMETU

SIGNATURA:	23-0339 Vrhnika – SD OPN Argonavti
IME PREDMETA:	DIS 283, OBD 82, bronast predmet
MATERIAL:	Kovina: bakrova zlitina

STANJE PREDMETA:
Delno ohranjen, delno deformiran in poškodovan bronast del predmeta v dveh delih s prašnato, korodirano in nestabilno površino, verjetno podvržen žganju. Večji del je okrašen z vzporednimi črtami.

PREISKAVE, ANALIZE:

FOTOGRAFIJA PREDMETA PRED POSEGOM:

2023	najdišče	23-0339 Vrhnika - SD OPN Argonavti	
	datum	17.11.2023	DIS 283 OBD 82
Skupina STIK	najdba	SC 1022; gr. 1020	
	SE 1131	Sek./Kv. 2/45	

PODATKI O POSEGU																	
DATUM SPREJEMA PREDMETA:	28. 8. 2024	FOTOGRAFIJE PREDMETA PO POSEGU:															
DATUM ODDAJE PREDMETA:	27. 2. 2025																
KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI POSTOPKI:	KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI MATERIALI:																
Dokumentiranje																	
Izpiranje, "kuhanje"	Acetonitril, destilirana voda	 <table border="1" data-bbox="708 495 1458 869"> <tr> <td rowspan="2">2023</td> <td>najdišče</td> <td colspan="2">23-0339 Vrhnika - SD OPN Argonavti</td> </tr> <tr> <td>datum</td> <td>17. 11. 2023</td> <td>D15 283 OBD 82</td> </tr> <tr> <td rowspan="3">Skupina STIK</td> <td>najdba</td> <td colspan="2">SC 1022; gr. 1020</td> </tr> <tr> <td>SE 1131</td> <td colspan="2">Sek./Kv. 2/45</td> </tr> </table>		2023	najdišče	23-0339 Vrhnika - SD OPN Argonavti		datum	17. 11. 2023	D15 283 OBD 82	Skupina STIK	najdba	SC 1022; gr. 1020		SE 1131	Sek./Kv. 2/45	
2023	najdišče				23-0339 Vrhnika - SD OPN Argonavti												
	datum			17. 11. 2023	D15 283 OBD 82												
Skupina STIK	najdba			SC 1022; gr. 1020													
	SE 1131			Sek./Kv. 2/45													
	Čiščenje			Vatirane paličice in destilirana voda, skalpel, mikromotor z različnimi krtačnimi in diamantnimi nastavki													
Inhibitor korozije	Benzotriazol																
Vakuumsko sušenje																	
Vakuumsko lakiranje	Incralac																
Končni premaz	Mikrokristalinični vosek																
Dokumentiranje, poročilo																	

POROČILO O KONSERVIRANJU-RESTAVRIRANJU

Skupina Stik, Cesta Andrej Bitenca 68, 1000 Ljubljana

PODATKI O PREDMETU

SIGNATURA: 23-0339 Vrhnika – SD
OPN Argonavti

IME PREDMETA: DIS 306, OBD 84,
bronast predmet

MATERIAL: Kovina: bakrova zlitina

STANJE PREDMETA:
Delno ohranjen, delno deformiran in poškodovan
bronast del predmeta (vzmeti oz. saltaleone) s
prašnato, korodirano in nestabilno površino.

PREISKAVE, ANALIZE:

FOTOGRAFIJA PREDMETA PRED POSEGOM:

2023	najdišče	23-0339 Vrhnika - SD OPN Argonavti	
	datum	20.11.2023	DIS 306 OBD 84
Skupina STIK	najdba	sc 1027; gr. 1026	
	SE 1137	Sek./Kv. 2163	

PODATKI O POSEGU	
DATUM SPREJEMA PREDMETA:	28. 8. 2024
DATUM ODDAJE PREDMETA:	27. 2. 2025
KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI POSTOPKI:	KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI MATERIALI:
Dokumentiranje	
Izpiranje, "kuhanje"	Acetonitril, destilirana voda
Čiščenje	Vatirane paličice in destilirana voda, skalpel, mikromotor z različnimi krtačnimi in diamantnimi nastavki
Inhibitor korozije	Benzotriazol
Vakuumsko sušenje	
Vakuumsko lakiranje	Incralac
Končni premaz	Mikrokristalinični vosek
Dokumentiranje, poročilo	

FOTOGRAFIJE PREDMETA PO POSEGU:

2023	najdišče	23-0339 Vrhnika - SD OPN Argonavti	
	datum	20.11.2023	DIS 306 OBD 54
Skupina STIK	najdba	SC 1027; gr. 1026	
	SE 1137	Sek./Kv.	2 163

RADIOKARBONSKA ANALIZA
(Poznan Radiocarbon Laboratory)

Report

on C-14 dating in the Poznań Radiocarbon Laboratory

Customer: **Alenka Julijana Klasinc**
Skupina STIK, Research Institute
of the Past-to-Present Linkage
Cesta A. Bitenca 68
1000- Ljubljana
Slovenia

Job no.: 23211/25

<i>Sample name</i>	<i>Lab. no.</i>	<i>Age 14C</i>	<i>Remark</i>
23-0339_VZ 5001	Poz-192005	2410 ± 30 BP	0.6%N, 1.9%C, 2.4%coll,
23-0339_VZ 5002	Poz-191469	2455 ± 35 BP	0%N, 0.3%C, carbonate
23-0339_VZ 5003	Poz-191467	2400 ± 30 BP	0%N, 0.3%C, carbonate
██████████	██████████	██████████	
██████████	██████████	██████████	
██████████	██████████	██████████	

Comments:

Head of the Laboratory

Prof. dr hab. Tomasz Goslar

Results of calibration of 14C dates – order 23211/25

Given are intervals of calendar age, where the true ages of the samples encompass with the probability of ca. 68% and ca. 95%. The calibration was made with the OxCal software.

OxCal v4.4.2 Bronk Ramsey (2020); r:5

Atmospheric data from Reimer et al (2020)

23-0339_VZ 5001 R_Date(2410,30) (DIS 288, SE 1134)

68.3% probability

517BC (68.3%) 409BC

95.4% probability

743BC (10.0%) 692BC

665BC (4.4%) 646BC

550BC (81.1%) 399BC

23-0339_VZ 5002 R_Date(2455,35) (GR 1013, SE 1089)

68.3% probability

749BC (24.3%) 686BC

666BC (9.7%) 640BC

569BC (31.7%) 474BC

433BC (2.5%) 424BC

95.4% probability

756BC (26.4%) 680BC

671BC (17.6%) 606BC

597BC (51.4%) 414BC

23-0339_VZ 5003 R_Date(2400,30) (GR 1010, SE 1063)

68.3% probability

515BC (10.6%) 496BC

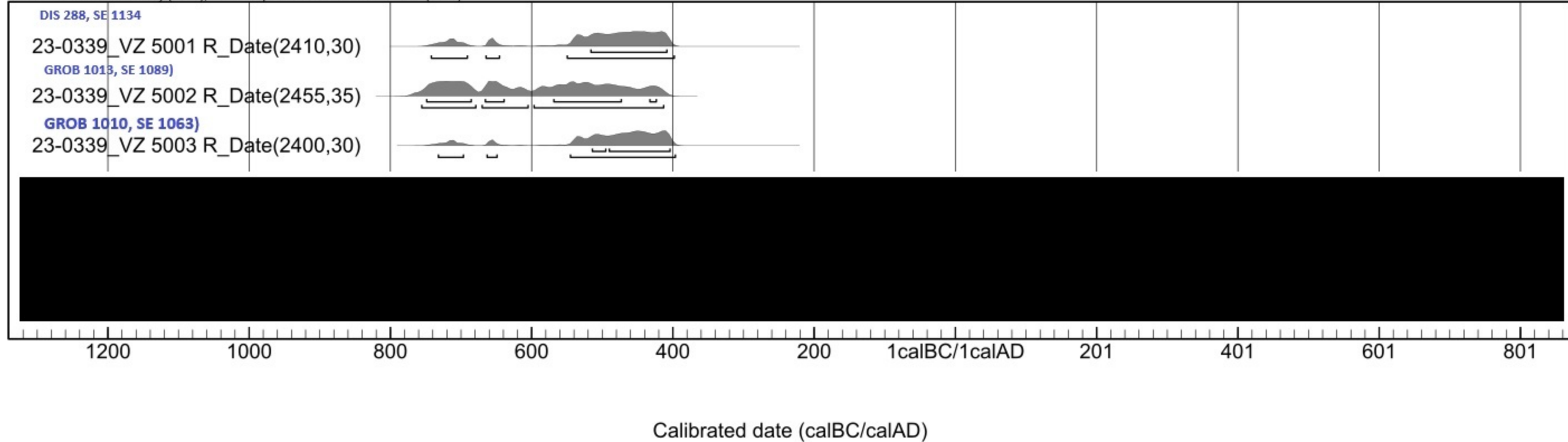
491BC (57.7%) 405BC

95.4% probability

733BC (6.1%) 697BC

664BC (3.0%) 650BC

546BC (86.4%) 397BC

POROČILO O STANJU OBMOČJA RAZISKAVE

POROČILO O STANJU OBMOČJA RAZISKAVE

Območje raziskave je bilo po končani raziskavi na željo investitorja odprto. Po podatkih se trenutno gradnja na raziskanem območju še ni začela, zato je počasi že preraščeno z nizko vegetacijo. Arheološke ostaline so bile odstranjene v celoti z izjemo področja vrtače 1 in vrtače 2. Kjer z izkopom nismo dosegli geološke podlage. V vseh testnih jarkih smo po celotni dolžini dosegli geološko osnovo.

TABELA VSEBINE ARHIVA NAJDIŠČA

23-0339 - tabela vsebine arhiva najdišča

Pisna dokumentacija	komad							volumen	skladišni prostor
	strani (A4)								
terenski dnevnik	52								mape
opisi sond	14								
seznam distribucij	7								
seznam grobov	3								
seznam PN	3								
seznam SE	6								
seznam separacij	1								
seznam sond	1								
dnevnik geodatskih meritev	27								
skupaj	114								
meritve	točke								
SE	1095								
fototočke (FS in P)	446								
sonde	178								
PN	55								
Separacija (FL)	55								
Izkopno polje	172								
razno	2								
skupaj	2003								
Fotografija (digitalna)	posnetki	datoteke							
dokumentarni posnetki	1421								
nedokumentarni posnetki	5								
oblak (FS in P)		12066							
najdbe	284								
skupaj	1710								
Digitalni arhiv	datoteke						GB		
vsebina	14.667						387		
Najdbe (DIS)	komadi	PR	A	NV	SD	N	skupaj	grami	škatle
lončenina	618	40	245			27	930	3.883	
uporabni keramični predmeti	1						1	35	
neopredeljena keramika	4	3	2			13	22	14	
gradbeni material		3	21	16			40	771	
ožgana glina	7					18	25	70	
bron	112					4	116	21	
železo	1		1	1	1	7	10	106	
zlitina					3		3	15	
steklo			1	6			7	68	
organski material	4					2	6	4	
umetna masa					2		2	10	
kost (živalske)	79					6	85	244	
ostalo						5	5	154	
skupaj	826	46	270	28	82	1.252	5.395		
Separacije (SC)									
lončenina	3.779			7			3.786	2.188	
neopredeljena keramika	1						1	1	
gradbeni material			3				3	2	
ožgana glina	1						1	1	
bron	29						29	13	
železo	62						62	7	
steklo	2						2	2	
organski material	38						38	7	
koščeni predmeti	4						4	1	
kosti (živalske)	183						183	63	
kamen	1						1	1	
skupaj	4.100	0	10	0	0	0	4.110	2.286	
Posebna najdbe (PN)									
lončenina	6.013						6.013	33.365	
uporabni keramični predmeti	2						2	29	
bron	36						36	936	
železo		1					1	1	
kamen	2						2	8.256	
steklo		1					1	1	
skupaj	6.053	2	0	0	0	0	6.055	42.588	
Drugo									
kost (človeški ostanki)								3.982	
fina frakcija								9.512	
skupaj	10.979	48	280	28	82	11.417	63.763		

PR - prazgodovina
A - antika
NV - novi vek
SD - sodobno
N - neopredeljeno

RECENZIJA

(dr. doc. Manca Vinazza)

Recenzija končnega poročila

Naslov poročila: Končno strokovno poročilo o arheološki raziskavi – arheološki testni izkop ter arheološka izkopavanja na najdišču Vrhnika – SD OPN Argonavti (23-0339 Vrhnika – SD OPN Argonavti)

Avtorjev: Nina Bratušek, dipl. arheol. (UN), Anja Ipavec, mag. arheol., Ana Kovačič, univ. dipl. arheol., Alenka Julijana Klasinc, univ. dipl. arheol., Rok Klasinc, univ. dipl. arheol.,

OCENA POROČILA

Kakšna je jezikovna raven besedila?
VISOKA

Ali so poglavja jasno in logično razčlenjena?
DA

Ali so jasno predstavljena raziskovalna spoznanja?
DA

Ali je poglavje o interpretaciji najdišča dovolj izpovedno?
DA

Ali avtor upošteva ustrezno domačo literaturo in vire?
DA

Ali avtor upošteva ustrezno tujo literaturo in vire?
DELNO

Ustreznost seznama citiranih del v članku:
DA

Ustreznost in dokumentiranost ilustrativnega gradiva:
DA

SKLEP

Poročilo je primerno za objavo:
Z MANJŠIMI POPRAVKI

Najprimernejša rubrika za delo je:
POROČILO

Opisna strokovna ocena - recenzentova opažanja in utemeljitve:

V poročilu manjkajo vse priloge, ker je oddan .docx dokument, zato predlagamo oddajo v pdf obliki. Vse priloge sem sicer dobila na vpogled po elektronski pošti in so primerne.

Obrazložitev

Končno strokovno poročilo z naslovom

Končno strokovno poročilo o arheološki raziskavi – arheološki testni izkop ter arheološka izkopavanja na najdišču Vrhnika – SD OPN Argonavti (23-0339 Vrhnika – SD OPN Argonavti)
avtorjev

Nina Bratušek, dipl. arheol. (UN), Anja Ipavec, mag. arheol., Ana Kovačič, univ. dipl. arheol., Alenka

Julijana Klasinc, univ. dipl. arheol., Rok Klasinc, univ. dipl. arheol.,

vsebuje vse potrebne elemente končnega strokovnega poročila o raziskavi, ki ga določa 22. člen Pravilnika o arheoloških raziskavah.

Poročilo je bilo predano v informacijski sistem eArheologija z vso potrebno dokumentacijo.

Poročilo je vsebinsko sklenjeno in sistematično urejeno. Sklici na načrte, fotografije, tabele, table in drugo omogočajo sledenje. Tako obdelani kot surovi podatki omogočajo njihovo preverjanje. Manjkajo priloge in povzetek delovnega dnevnika o poteku in okoliščinah del.

Rezultati so jasno podani, načrti natančno izdelani. Slednje velja tudi za tehnične podatke o uporabljeni opremi in metodologiji. Na voljo so sezname in opisi SE, pisni in grafični prikazi SE ter analiza in interpretacija opazovanih arheoloških enot. Dodana so tudi specialistična poročila ter končna interpretacija rezultatov.

Pridano je poročilo o primarni zaščiti in konservaciji najdb, podatki o arhivu najdišča ter seznam uporabljenih virov.

Komentar poročilo je primerno za objavo z manjšimi popravki je vezan na manjkajoče priloge.

Datum:

22. 1. 2026

Recenzent:

doktorica arheologije, Manca Vinazza, univ. dipl. arheol.

(podpis)

Manca
Vinazza

Digitally signed by Manca
Vinazza
DN: c=SI, st=Slovenija,
ou=individuals,
givenName=Manca,
sn=Vinazza, cn=Manca
Vinazza,
serialNumber=24990427120
29
Date: 2026.01.22 10:15:29
+01'00'